

**Ali bodo
Elradovi delavci
uspeli poravnati
račune z vod-
stvom podjetja
pred stečajem?**

**Vaš dom ste
težko pridobili,
zato je dragocen
in potrebuje
zaščito —
zavarovanje**

Ugodnosti pri plačilu:

- 20% popust pri takojšnjem plačilu
- 10% popust pri dveh zaporednih obrokih,
- 5% pri treh zaporednih mesečnih obrokih
- štirje zaporedni obroki brez obresti

VESTNIK

Murska Sobota, 13. februarja 1992 • LETO XLIV • Št. 6 • Cena 45 tolarjev

Zakaj se je sesul Elrad?

Elradova kriza ni od včeraj. Če sledimo kronološkimi zapisom o tem podjetju, traja kriza že več kot leto. Pri izgovorih za sedanjí položaj podjetja je temeljni razpad jugotrga, ki naj bi pahnél Elrad na rob obstoja. Ob tem se mi seveda postavlja vprašanje zgodovinskega spomina vodilnih delavcev in njihove odgovornosti za nastali položaj. Zanimivo je namreč, da doslej iz ust vodilnih nobenkrat nismo slišali, da je posledica sedanjega stanja v Elradu tudi izstop iz sistema Gorenja. To je tudi razumljivo, saj so bili ravno sedanji vodilni protagonisti odcepitve Elrada od Gorenja. Sedaj bi se kazalo tudi spomniti, kaj je ta garnitura obljubljala ob izstopu iz sistema. Očitno je obljubljala gradove v oblakih. Dejstvo je namreč, da so se takrat težave začele, saj so bile pretrgane skorajda vse poslovne vezi z omejenim sistemom.

Ne, da me ne bi kdo obtožil natolcevanja, bom to poskušal analizirati. Ne glede na to, kakšne predstave ima kdorkoli o Gorenju, je res, da je v tem sistemu po sanaciji prevladala prozahodna poslovna logika z močno programsko in kapitalsko povezavo sistema, kljub zgodovinski organiziranosti. Kot je znano, je imel Elrad vse možnosti za tesno kapitalsko povezavo in integracijo v sistem Gorenja. Toda očitno se vodilni niso zavedali, da bi s tesnejšo povezavo dosegli večjo produktivnost in tehnično učinkovitost, povečali svojo tržno moč, razvoj tehnologije ter rešili organizacijo pred propadom in zagotovili socialno varnost zaposlenih. Skratka, vodstvo je zaobšlo omenjene gospodarske in sociološke argumente, ki so v praksi preverjeni, in v ospredje postavilo svojo samozadostnost. Če damo pod drobnogled omenjene kriterije, je jasno, da se vodstvo ni bilo pripravljeno podrežati zahtevam poslovne politike sistema, kajti s tem bi izgubili vzvode moči. S pretrganimi vezmi so se pretrgali tudi poslovni stiki, kar je že povzročilo prvi stres. Očitno je torej, da so se vodilni zbalí, da bi prišlo do razbitja zacementiranega kadrovskega kroga in da bi organizacijo notranje spremenili in jo uskladili s proizvodnimi in tržnimi zahtevami velikega sistema. Tako je ostal pašaluk nedotaknjen, vendar so iz njega začeli najprej odhajati sposobni delavci na vseh ravneh. Preostali delavci pa so sedaj tudi na tej poti. In kje je Elrad sedaj? Na jugotrgu, boste rekli. In kje bi bil v Gorenju? Na to poskusite odgovoriti sami.

J. VOTEK

Jutri je valentinovo, dan, ko se ženijo ptički, ko je do začetka pomladi le še petin-trideset dni, in dan v znamenju ljubezni. Valentinovo praznujejo skorajda po vsem svetu. V Angliji si pošiljajo voščilnice, v Italiji slaščice, pri nas pa je ta praznik že nekoliko utonil v pozabo. Tule mladi parček pa je dokaz, da se valentinovo da praznovati vsak dan znova.

Foto: N. Juhnov

**Nadaljevanje
o sodnih
procesih**

**VESTNIKOV
avtomobil,**
stroji, sobno in stavbno
pohištvo, skratka polna skrinja
bogatih nagrad za naročnike
in bralce!

**Vestnik
informira
in nagraduje**

**RENAULT 5
Campus plus/5 V**
je avtomobil, ki čaka morda prav na vas?

**POKROVITELJ
AGROSERVIS p.o.**
MURSKA SOBOTA,
Kroška 58, tel.: 21-630
Servis vozi!
RENAULT

**Če ste vztrajali do sedaj, vztrajajte še nekaj časa, kajti čas za
žrebanje velikih nagrad in Vestnikovega avtomobila se blizu!**

**Stečaji,
kakor
jih
vidijo
banke
in
delavci
s ceste?**
str. 4

**Uporaba
sredstev
za
obnovo
Radgone**

**BUNKERJI Inšpektorji
ustavili gradnjo!**

Štorija o objektih v Petišovcih (2) in na Gibini (1) se nadaljuje. Objekti so si ta čas prisluzili različne nazive: navadni smrtniki jim pravijo bunkerji, različne uradne osebe pa sankatišča, zaklonilniki, greznice in še in še. Borut Šuklje, podpredsednik socialistov, je bil še najbolj duhovit: predlaga, naj zasuti betonski gmoti na mejnem prehodu s Hrvaško v Petišovcih spremenijo v dobri vinoteki, kar bi bila gotovo najekskluzivnejša evropska obmejna ponudba.

Najnovejši v zvezi z državno črno gradnjo: gmote so si ogledali ljubljanski urbanistični inšpektorji. Njihov šef, dr. Milan Naprednik, je izjavil, da so napisali odločbo, po kateri mora naročnik (Republiška uprava za ceste) prenehati z gradnjo in si v 30 dneh priskrbeti ustrezno dokumentacijo. Ob koncu redakcije vsaj v Petišovcih še gradijo.

bop

**Kako vam bo izplačevala
devizne vloge Ljubljanska
banka?**

Spomin na Avgusta Pavla

Na Cankovi je bila ob slovenskem kulturnem prazniku slovesnost ob otvoritvi spominske sobe dr. Avgusta Pavla, pomembnega pobudnika kulturnih stikov med Slovenijo in Madžarsko. Slavnostni govornik je bil dr. Vanek Šiftar, velik poznavalec Pavlovega dela in življenja, trak pa je simbolično prerezala hčerka Judit Pavel, ki živi v Sombotelu. Ob tej priložnosti so si obiskovalci lahko ogledali tudi stalno razstavo, ki jo je strokovno pripravila Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota. K ureditvi vitrin pa so prispevali izvršni svet in številni pokrovitelji. Gre za sistematični pregled delovanja dr. Avgusta Pavla kot pesnika, znanstvenika, urednika in prevajalca.

Spominsko sobo, ki je urejena v vaško-gasilskem domu, so namerali odpreti že lani ob njegovi 150. obletnici rojstva, kar je preprečila vojna. Ob pomoči KS Cankova so se z denarnimi prispevki, namenjenimi za nakup opreme, izkazali tudi SDK, tovarna Mura, Zavarovalnica Triglav in KZ Panonka, TZO Cankova.

MJ

Madžarska delegacija je položila cvetje k spomeniku Avgusta Pavla.

Februar

18. februarja bo Luna v znamenju ščipa.

Vestnikov koledar
13. februar, četrtek, KATARINA
14. februar, petek, VALENTIN
15. februar, sobota, JORDAN
16. februar, nedelja, JULKA
17. februar, ponedeljek, SILVIN
18. februar, torek, FLAVIJAN
19. februar, sredo, KONRAD

Ob koncu tedna bo precej jasno in sorazmerno toplo, v nedeljo zvečer postlabšanje s padavinami.

Pregovora

Valentin prinese ključe do korenu.

Če sever konca svečana brije, nam dobre letine up zasije.

VREME

IZ ZAGREBA PIŠE

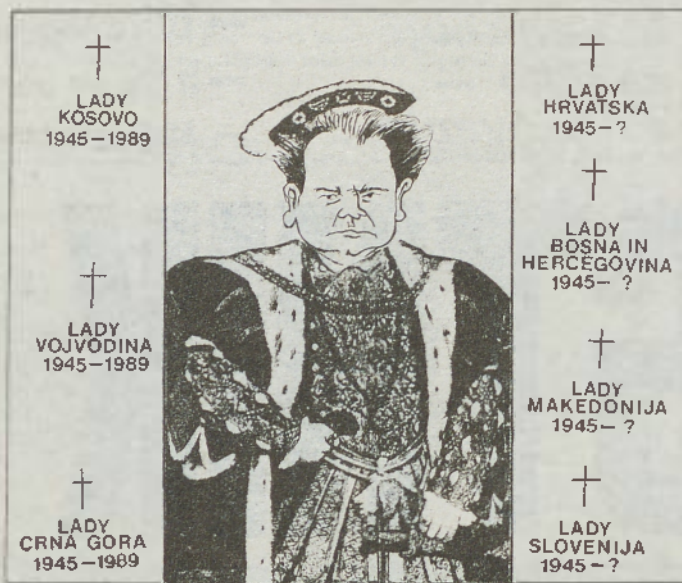
Zakaj smo si v laseh

Ko je okoli Miklavževega 1990 hrvaški suveren dr. Franjo Tuđman zapuščal Celje, kjer je bil na skupnem »Celjskem večeru« z Milanom Kučanom, je naš predsednik državnega predsedstva v ožjem krogu nekako pod mizo napovedal še hudo uro ali ure s Hrvači, ki so na vsak način nameravali v Celju podpisati slovensko-hrvaško listino o sodelovanju. Pravzaprav je šlo za prvi dokument bodoče slovensko-hrvaške skupnosti »suverenih držav«, ki bi bila odprta še za druge. Od tega pa na srečo ni bilo nič, med drugim tudi zato, ker smo tedaj bili slabe tri tedne pred slovenskim plebiscitom. Zlobneži, ki so nekoč bili sestavni del Banskih dvorov kot institucije Tuđmanove oblasti, pravijo, da se je hrvaški suveren zaradi spodletelega dogovarjanja in sporazumevanja z nami, že marca 1991 obrnil za 180 stopinj in se najprej v Karadjordjevu, nato pa še v baranjskem Tikvešu tajno sestel s srbskim suverenom Miloševićem, kjer sta tudi, kot je sedaj popolnoma jasno, delila Bosno in Hercegovino. Zaradi tega je imel Tuđman hude težave doma in tudi v tistem delu srbske opozicije, ki so napovedovali skorajšnji konec Miloševićevega režima, eno izmed glavnih injekcij pa je prejel prav od Tuđmana.

Toda, v nobenem primeru tudi najbolj črnogledi niso napovedovali, da se bodo hrvaško-slovenski odnosi tako ohladili, da je med spočitimi hrvaškimi borci tudi slišati govorice, kako bodo kmalu po obračunu s Srbi opravili tudi z nami. Zaprtje hrvaškega morja za ribolov slovenskih ribičev, neurejena obmejna vprašanja, zlasti na tistem področju, kjer meja poteka tako neloogično kot na Hotizi, neplačevanje porabe elektrike, ki jo proizvaja JE Krško, neporavnani dolg hrvaških kupcev blaga in storitev do slovenskega gospodarstva, neurejeni status Ljubljanske banke na Hrvaškem, ki je tamkajšnjim deviznim varčevalcem dolžna okoli 600 milijonov dolarjev, podcenjeni tolar in precejšnji hrvaški dinar, posledice krvave in ene najbolj gnusnih vojn na Hrvaškem, ki so kakih 700.000 beguncev in tudi druge državljane Hrvaške spravili na beraško palico itd. — to so samo nekatere pojave oblike in neposredni vzroki, ki so slovensko-hrvaške odnose spravili na led, prav nič ne kaže, da bi vsaj tam ostali. Pri tem je zlasti zanimivo to, da so v Zagrebu dosti bolj optimistično razpoloženi kot v Ljubljani, ko presojajo trenutne razmere.

Bržkone se še niso čez noč otreli zmagovalstva ob mednarodnem priznanju in sarajevskem premirju, ki kljub nenehnim izživljanjem spopadov, vendarle traja že dober mesec dni. Ko sta Slovenija in Hrvaška imeli skupnega nasprotnika v velikosrbski politiki in bivši jugovojski, so bili njuni interesi pri osamosvajanju vendarle skupni in tedaj tudi ni prišla do izraza slabost hrvaške politike, ki je ne morejo prikriti, to pa je imeti prvo besedo ali pa slovensko zamisel, če Hrvačom godi, pripisati sebi. Konec koncev se tak odnos in razpoloženje da prebrati že z obraza hrvaškega suverena Tuđmana, ki kljub naznarem napram spremeni barve kot kameleon, če mu seveda kaj ni po godu, da ne omenjamo mnogih zarečenih besed v jezi. To pa seveda ne more biti razlog, da se s Hrvači še pravočasno ne bi pogovorili o vsem, kar nas teži in jim dali tudi jasno vedeti, do kod seže meja našega potrpljenja in kaj jih onstran tega čaka, po njihovi krivdi seveda.

PETER POTOČNIK

Karaiktura: Stevo Stračkovski

Diplomatski odnosi s Hrvaško

V Zagrebu so zelo slovesno podpisali sporazum o navezavi diplomatskih odnosov med Slovenijo in Hrvaško. Predsednika predsedstva Republike Slovenije Milana Kučana, ki je vodil slovensko delegacijo, so pred vilo Zagorje sprejeli z najvišjimi državnimi in vojaškimi častmi. Po slovesnem podpisu sta delegaciji obeh držav podpisali tudi sporazum o gospodarskem sodelovanju. »V svetu ni veliko sosednjih držav, ki imajo v medsebojnih odnosih tako malo nerešenih vprašanj, pa še ta je mogoče rešiti v strpnem dialogu«, je ob tej priložnosti poudaril hrvaški predsednik dr. Franjo Tuđman, ki je srečanju pripisal zgodovinski pomen. Pritrdil mu je tudi slovenski predsednik Milan Kučan, ki je pripomnil, da je po uveljavitvi samostojnosti in suverenosti obeh držav prišlo do nekaterih težav, ki pa »jih bomo odpravljali sproti«.

Italija pomaga Sloveniji

V Gorici sta se znova srečala italijanski predsednik Francesco Cossiga in slovenski predsednik Milan Kučan. V pogovoru so se zlasti dotaknili problemov reševanja krize v bivši Jugoslaviji in možnosti prihoda modrih čelad, usode BiH, Makedonije in poskusa Srbije, da vstopi v neposredno nasledstvo nekdanje Jugoslavije. Ob tem je Italija izrazila pripravljenost, da Sloveniji pomaga pri včlanjevanju v mednarodne organizacije, kot so OZN, Mednarodni monetarni sklad in Svetovne banke. Govora je bilo tudi o manjšinski problematiki, ki jo je treba hitro reševati v korist obeh strani.

Modrih čelad še ne bo!

Generalni sekretar OZN Butros Gali ni priporočil, da naj stni svet sprejme sklep o začetku mirovne misije modrih čelad v Jugoslaviji. V svojem poročilu o položaju v Jugoslaviji, ki temelji na ugotovilih Marracka Gouldinga po njegovem obisku v Jugoslaviji, ugotavlja, da še vedno ni soglasja vseh strani v spopadu, da res sprejemajo vse goje iz ženevskega sporazuma. Po Galijevem mnenju predstavljajo vno oviro stališče hrvaške vlade in lokalnih voditeljev v Krajini. Gali tira pri tem stališče dr. Franja Tuđmana »da Hrvaška ne more sprejeti nobene formule, ki ne predvideva vzpostavitve popolne oblasti hrvaške republike v Krajini«, kakor tudi stališče Babića, da načrt OZN Krajino ni sprejemljiv, ker prejedicira politično rešitev problema. Ti Gali poudarja, da sta Srbija in JA v celoti sprejela načrt. Medtem tudi Hrvaška v celoti sprejela mirovni načrt OZN. Torej ostaja prednik Krajine Babić edina ovira.

Lord išče novo rešitev

Predsednik mirovne konference o Jugoslaviji lord Carrington se je znova mudil v Jugoslaviji, da bi ugotovil, kakšne so možnosti uresničitev Vanceovega mirovnega načrta in za nadaljevanje konference o Jugoslaviji. Od predstavnikov vseh sprtih strani je zahteval naj sprejme mirovni načrt in prihod modrih čelad, kar bi omogočilo nadaljevanje mirovne konference. V Sarajevu se je dogovoril o organiziranju konference o BiH.

Jovičeva čarobna formula

Če bodo v Bosni sklicali referendum in nato vztrajali pri uresničitvi odločitev, ki nasprotuje volji enega od treh narodov, bo vljanska vojna neizbežna. To v intervjuju za pariški Figaro zapiše srbski član jugoslovanskega predsedstva dr. Borisav Jović, ki vrnost za izbruh spopadov zvrča na Evropi in Badinterjevo komisijo. Nevarnost razmaha vojne, »celo z Evropo«, je po Jovičevih dah mogoče dokaj preprosto preprečiti; zadostovalo bi že, »da pa da Bosni na znanje, da po lastni volji ne more zapustiti Jugoslavije. In (nevarni) proces se bo ustavil.«

Delno zadovoljstvo Makedonij

Makedonski predsednik Kiro Gligorov je na novinarski konferenci oceno arbitražne komisije ES, da Makedonija izpolnjuje zahteve za mednarodno priznanje, označil za zgodovinsko dejanje, njegovemu mnenju ne more več nihče ustaviti procesa mednarodnega priznanja Makedonije. Ta republika bo odstop delovala kot samostojna in suverena država ter bo navezala diplomatske stike s Hrvaško Slovenijo.

Medtem je Makedonija začela prevzemati nadzor nad mejami. Makedonska policija je že prevzela prvi mejni prehod banijo, ki je bil prej pod nadzorstvom JA. Ta pa iz te republike oša vso dragoceno opremo.

globus

CARACAS — Vojaške enote so sredi noči napadle predsedniško palačo in poskušale strmoglaviti predsednika Carlosa Andresa Pereza, vendar so vladni zveste sile položaj v državi hitro obvladale. Venezuelski predsednik je za »nekaj časa« razveljavil ustavo.

LARNAKA — Na dvodnevem sestanku zunanjih ministrov neuvrčenih držav so sklenili, da bo Jugoslavija predsedovala gibanju do prihodnje konference v Džakarti.

PRAGA — Proti nekdanjemu članu najožjega vodstva češkoslovaške komunistične partije Vasilu Bilaku so vložili obtožnico zaradi zlorabe položaja in ilegalnega izplačila deviz v sklad za pomoč komunističnim partijam v nesocialističnih državah.

PJONGJANG — Severna Koreja je ratificirala deklaracijo o odstranitvi jedrskega orožja s Korejskega polotoka. Deklaracijo je prejšnji mesec sprejela tudi Južna Koreja.

JERUZALEM — Izraelski parlament je sprejel zakon o predčasnih parlamentarnih volitvah, ki bodo 23. junija letos.

BONN — Slovenski notranji minister Igor Bavčar je bil na službenem obisku v Nemčiji. Precej pozornosti so namenili medsebojnemu sodelovanju in preprečevanju ilegalnih migracij v Zahodno Evropo prek slovenske države.

ALŽIR — V spopadu med islamisti in redarji je bilo ubitih več ljudi. Neredi so izbruhnili, ker so oblasti več imamov obsodile na več mesecev strogega zapora zaradi prepovedane politične dejavnosti v cerkvah. Uvedeno je izredno stanje.

JOHANNESBURG — V spopadih med sovrajnimi južnoafriškimi skupinami je bilo ubitih 13 ljudi, med njimi tudi otroci. Največ žrtev pa so terjali spopadi med pripadniki Inkhate in člani Afriškega nacionalnega kongresa.

Sporazum Slovenije in ČSFR

Na uradnem obisku v Sloveniji se je mudil zunanji minister Češke in slovaške federacije Jiří Dienstbier. Z gostiteljem, slovenskim zunanjim ministrom dr. Dimitrijem Ruplom, je podpisal sporazum o vzpostavitvi diplomatskih odnosov med državama.

Ena pomembnih tem srečanja je bilo tudi vključevanje Slovenije v mednarodne organizacije, njegovo sodelovanje s t. i. trojko (Madžarska, Češkoslovaška in Poljska), heksagonalno, predvsem pa vključevanje v KVSE, saj je Češka in slovaška federacija

predsedujoča konference. Kar zadeva gospodarsko sodelovanje, pa je poleg blagovnega prometa za ČSFR izjemno pomembna tudi njena prometna povezava z Jadranom prek Luke Koper.

Napetost v SND

V novi Skupnosti neodvisnih držav, ki je nastala ob koncu lanskega leta, je iz dneva v dan slabše. Padec življenjske ravni, kot posledica velikega povšanja cen, povzroča vse več protestov lačnih in nezadovoljnih množic. Naraščajo tudi nacionalne napetosti in znova se pojavljajo ozemeljske zahteve. Zlasti se zaostruje spor med Rusijo in Ukrajino, olje na ogenj kriznih žarišč pa doliva še nedavna zahteva treh pribaltskih držav, naj Rusija takoj umakne svojo vojsko z njihovih ozemelj.

V nedeljo pa se je na poziv konservativnih strank v parku Gorki v Moskvi zbralo približno 10.000 demonstrantov. Nosili so sovjetske zastave s srpom in kladivom ter bele zastave carske Rusije, vzklikali pa so gesla proti ruski vladi. Moskovske oblasti so sprejele obsežne varnostne ukrepe, saj so zagovorniki Borisa Jelcina nedaleč od ruskega parlamenta organizirali protidemonstracije.

Tajna pogajanja o Golanu

»Brez Golana lahko živim še sto let, toda nikoli ne bom podpisal sporazuma, v katerem bi pisalo, da ta del ozemlja ne pripada Siriji«, je svojčas izjavil sirski predsednik Hafez el-Asad in s tem opozoril na bistvo spora s sosednjim Izraelom. Golan je seveda tudi osrednja tema dvostranskih pogajanj med državama, v katerih pa za zdaj ni vidnejšega napredka. Toda Sirija in Izrael se o Golanu planoti, ki jo je izraelska vojska zasedla v vojni leta 1967, pogovarjata tudi na tajnih sestankih. Tako namreč trdi izraelski časnik Davar, ki piše, da naj bi Izraelci vendarle privolili v formulo »ozemlje v zameno za mir«.

Zgodovinska Evropska unija

Zunanji in finančni ministri 12 držav ES so v Maastrichtu podpisali zgodovinski sporazum o Evropski uniji. S tem so naredili še en pomemben korak k Evropi, ki jo skupaj gradijo. Sporazum ter vrsta dodatnih deklaracij in protokolov so okvir za uvedbo enotne valute v nekaterih državah ES, in sicer najpozneje do leta 1999. Poleg tega dogovor daje nova pooblastila Evropskemu parlamentu, krepi vezi na področju zunanje politike in varnosti ter prvič ES omogoča skupno obrambno vlogo.

PREBLISKI

Vse kaže, da so bili »dobri sosedski« odnosi, s katerimi sta se Slovenija in Hrvaška dolgo hvalili, le zavestno slepilo in krinka, saj sta se secesionistični republiki poskušali predstaviti svetu kot skupni žrtvi »velikosrbskega« terorja.

Politika Ekspres, Beograd

Zakon o prometnem davku, ki ga je z nezasišano lahkoto in aroganco izsilila skupščinska večina menda že razpadlega Demosa, nam prinaša učinke, ob katerih so ljudje upravičeno zgroženi in ogorčeni.

Delo, Ljubljana

Manjšine nikakor ne morejo biti žrtve poigravanja in merjenja moči držav, političnih strank in skrajnih nacionalističnih sil.

Vjesnik, Zagreb

Za mir na Balkanu

Nemški kancler Kohl je na novinarski konferenci ob koncu uradnega obiska v Budimpešti dejal, da je nemška ukinitve ukrepov proti Srbiji povezana pri vzpostavitvi miru in spoštovanjem pravic do samoodločbe ter pravic narodov. Poudaril je, da se Nemčija zavzema za čimprejšnjo dosego miru v Jugoslaviji, bo nato skupno z ES sodelovala pri nadenju pomoči vsem jugoslovanskim dom. Glede morebitnega priznanja BiH je Kohl dejal, da se bo Bonn o tem vprašanju še posvetoval z zavezniki iz ES.

V ŽARIŠČU

Kdo vlada v tej državi

Za notranjepolitično dogajanje preteklega tedna je potrebno najprej, da bi se izognili možnemu nesporazumu, še enkrat ponoviti slovensko izpoved vere naših dni: ta oblast je zanič!

Peterle ni več na oblasti. Oziroma bolje: premier ne koordinira dela vlade. Težko bi šli skozi množico ministrstev, da bi to od posameznega do posameznega dokazali; po eni strani je za tak tedenski pregled vladne neusklajenosti preveč ministrstev, po drugi pa minevajo dolga obdobja, ko marsikatero med njimi »ne da od sebe niti najmanjšega fige«. In torej sploh ni ničesar, ob čemer bi se lahko sprli.

Seveda ni upravičeno reči, da si Peterle ni dober z nobenim svojih ministrov. Dejstvo pa je, da odsotnost prepira še ni dokaz usklajenosti. Če si, na primer, premier in njegovi krščansko-demokratski ministri v javnosti nikoli ne skočijo v lase, to še ne pomeni, da sodelujejo. Njihovo molčečje »soglasje« je utemeljeno na lojalnosti strankine doktrine in deluje samodejno, ne glede na vladno sodelovanje.

Pri ministrih, kakor so minister za znanost dr. Peter Tancig in še nekateri, gre za njihovo popolno samostojnost, ko med njimi in Peterletom tako rekoč ni stične točke. Še najmanj pa je lahko takšna stična točka seja vlade, če kaj takega ta vlada sploh še ima. Kajti nekateri resorji so celo onkraj premierove nekompetentnosti, ne zgolj onkraj njegove kompetentnosti — so preprosto v drugi orbiti in vsaj za ministrstvo za znanost je mogoče reči, da je to velikanska sreča.

Toliko o vladi. Naj torej glede tega ne bo nesporazuma, zato še enkrat: Peterle je vsaj nespodoben, če ni že tudi detroniziran. Zdaj pa o postkomunistični histeriji. Histerično stanje duše, če povemo to zelo preprosto, nastopi takrat, ko zaradi globoke prizadetosti ne more najti svojega zadoščenja in brezmejno razgraja ob izmišljenih povodih.

V minulem tednu je Slovenija po dolgem času spet enkrat prišla v beograjski televizijski dnevnik. Povsem normalno je, da Srbi izkoristijo vsako priložnost za očrnavanje slovensko-hrvaških odnosov. Slovenski postkomunistični histeriki, ki so

na veliko vreščali o nekakšnih bunkerjih na srbski meji, so tako še enkrat dobili priložnost, da izkričali globoko travmo svojega poraza — kar seveda pri tej »razpuščenici« vladi sploh ni težko. Zato klonišča, ki so manjša od najmanjše kleti pod terokoli transformatorsko počitniško hišico, razglasili za bunker. Iz izključno notranjepolitične teme so naredili majhen škandal, ki lahka zelo poslabša že tako slabe odnose s Hrvaško. Namesto da bi govorili o črnogradnji, ki si jo privoščijo policijska oblast, so blebetali o bunkerjih in slovenski sosedski zahrbtnosti. O tej pa so Hrvatje tako ali tako trdno prepričani.

Namesto da bi iz tega sklepali tisto, kar soven, namreč to, da ministrstva delajo po svoji radi mimo Peterletove koordinacije in sploh, so dali v zobe še tako ali tako sumničavim dom. Kakor da ne bi bilo vsakomur jasno, premier Bavčarju in Ruplu ne more nič več zapovedati. Kar pa seveda enako govori o vseh treh obeh ministrih celo slabše kakor o ubogem Peterletu, kajti ta dva se prav pobalinski posmehujejo ta pravnemu redu. V Zagrebu sta nato še pokazala, da jima je malo mar tudi za protokolarno red. Na sprejemu pri Tuđmanu sta se čohljala za vodo, si prekladala roke izpod pazduha nazaj pazduhe, se hahljala in kar je še tega. Odkar na političnih odrih prenehal nastopati ugandanski boksarski predsednik Idi Amin, takšne arogančne bejavosti ni bilo mogoče več videti.

Kako neučinkovita je Peterletova vlada, smo doživeli še ob redukcijah električne energije zaradi domnevne okvare JEK. Izklapljanje električnega toka je bil nedvoumen impulz v slovenski politični prostor, ki je oznanjal, kdo tukaj v resnici vlada. Hrvatom so namreč, kakor je zapisal zagrebški Vestnik, elektriko ves čas pošiljali.

Končajmo torej v nesrečnem slovenskem bournem stilu. V državi, kjer vladajo nespodoben premier, postkomunistična histerija in izdeski lobi, nam lahko pomorejo samo še litanji.

ŠTEFAN SMOLČIČ

ZA MALO DENARJA MALO MUZIKE

Tudi torkova skupna seja zborov SO Murska Sobota ni mogla miniti brez zapletov. To se je zgodilo že pri določitvi dnevnega reda, ko so se pojavila deljena mnenja o dodatnem predlogu, po katerem bi se delegati morali odločiti o imenovanju ravnatelja soboške četirte osemletke. Da ne bi glasovali proti pravnim normam, so bili primorani poklicati celo občinsko pravnico. Šele takrat je postalo jasno, da je OVIZ, dokler ne bo izpisan iz sodnega registra, pravna oseba, osnovne šole pa delujejo kot organizacijske enote. Zato je odpadla potreba po podaljšanju mandata omenjenemu ravnatelju. Vseeno pa bo treba do konca februarja sprejeti nove statute vzgojnoizobraževalnih zavodov, medtem ko naj bi do konca maja uredili še druge zadeve, skladno z zakonom.

Vrsto pomislekov so poslanci izrekli tudi na račun programa dela SO v letu 1992. Pripomnili so, da bi o razvoju gospodarstva in kmetijstva morali razpravljati na začetku to ne na koncu leta. Več skrbi naj bi namenili tudi sofinanciranju programa podjetništva in pospeševanju drobne obrti, pa tudi ob pripravi zakona o novih občinah ne bodo smeli stati ob strani, ampak z mneneji iz baze čim bolj »oborožiti« republiške poslance. Letošnji občinski proračun, ki je realno za tretjino nižji od lanskega, pa bo še bolj utesnil njene porabnike. Zato so v razpravi omenili požarno varnost, ki je navsezadnje skrb države, gasilstvo kot pomembno prostovoljno dejavnost pa si vsakakor zasluži več denarja. Na stranskem tiru je očitno tudi informiranje, saj so zanj namenjena picla sredstva. Kaže, da bodo tudi tu morala čimprej zavladati tržno obnašanje, kar bo žal pomenilo, da si bo več informiranja lahko privoščili tisti, ki bo bogatejši. To pa gotovo ne bo v prid občinstvu.

MILAN JERŠE

S KADRI DO RAZVOJA

Osrednja pozornost na torkovem skupnem zasedanju vseh treh zborov soboške občinske skupščine, na katerem so kot četrti enakopraven zbor sodelovali tudi delegati madžarske narodnostne skupnosti, je veljala programu razvoja demografsko ogroženih območij v občini. Čeprav so delegati dobili le povzetek sicer dokaj obsežnega gradiva, se je o dokumentu razvila živahna skupščinska razprava s številnimi dodatnimi predlogi in dopolnitvami, ki jih bodo sestavljali morali upoštevati pri oblikovanju tega razvojnega dokumenta.

Res da je ta program na prvi pogled spisek potreb in želja, ki se jih ne bo dalo uresničiti naenkrat, vendar pomeni dobro osnovo za nadaljnji razvoj demografsko ogroženih območij, katerih dober del je v soboški občini. Že na lanskem natečaju za pridobitev republiških sredstev je soboška občina sodelovala z več kot sto konkretnimi projekti, od katerih so jih 45 pripravili v izvršnem delu. S slednjimi so pridobili predvsem sredstva za razvoj infrastrukturnih objektov, od 58 projektov iz kmetijstva in drobnega gospodarstva pa je bilo rešenih 17 projektov. V izvršnem svetu so mnenja, da bi se morala sredstva za spodbujanje razvoja demografsko ogroženih območij nameniti predvsem za gospodarsko in negospodarsko infrastrukturo, medtem ko bi morali denar za spodbujanje in razvoj gospodarskih dejavnosti zagotoviti iz drugih virov. Soboska občina bo na letošnjem natečaju za pridobitev republiških sredstev sodelovala s projekti za zgraditev 30 kilometrov različnih cestnih odsekov, za razširitev vodovodnega omrežja in s projekti, za katere niso dobili sredstev

lanskega natečaja. Gotovo pa ne bo manjkalo tudi individualnih projektov, saj razvojni program vsebuje številne dejavnosti, kateri razvoj bi kazalo v prihodnje še bolj razvijati.

Vsi razpravljalci so si bili enotni, da so za uresničitev tega razvojnega programa potrebni predvsem kadri, zato bi bilo potrebno štipendiranje in usposabljanje kadrov za te potrebe prav tako vključiti v spodbujevalno politiko in za to zagotoviti republiška sredstva.

N. KOVAČ

GORNJA RADGONA

Skupščinsko zasedanje v nadaljevanjih

Zaradi obsežnega dnevnega reda (prvotnih 18 točk so do torka, ko je bilo skupščinsko zasedanje sklicano, razširili še za nekaj dodatnih točk) so se poslanci gornjradgonske občinske skupščine odločili, da bodo z zasedanjem nadaljevali v torek, 18. februarja. Takrat bo šele na vrsti tudi poročilo o porabi sredstev, ki so jih prejeli za odpravo vojne škode.

Kljub temu se je torkovo zasedanje zavleklo do poznih večernih ur, saj so precej dragocenega časa porabili za sprejem dnevnega reda, delegatska vprašanja in pobude ter razprave o razvojni

politiki občine, uresničevanju proračuna v letu 1991 ter predlogu odloka o začasnem financiranju javne porabe. Gornjradgonski izvršni svet je dobil novega podpredsednika in načelnika oddelka za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj: Zlatka Eriha bo zamenjal Andrej Kraner, diplomirani inženir agronomije, zaposlen v Kmetijskem kombinatu G. Radgona. Od vsega slišanege so bila najbolj konkretna delegatska vprašanja. Zaradi načrtovane obnove radgonskega gradu je ostala občinska organizacija rdečega križa brez potrebnih skladiščnih pro-

storov. Andrej Fišinger je sicer govoril o blatenju po časopisih in se skliceval na poslansko imuniteto, kasneje pa smo od Branka Kosa izvedeli, da je izvršni svet kupil rdečemu križu prostore, v katerih je bil do pred kratkim center za socialno delo (po 4-krat višji ceni, kot pa če bi jih kupil takrat, ko je to predlagal center). Vinko Rous je prebral pobudo Kluba mladih, ki bi rad imel svoje prostore v muzeju (špital), Miha Petek pa jih je spomnil, da imajo na Kapeli veliko prazno dvorano, ki bi bila najbolj primerna za skladišče RK.

KAJ SE KUHA V MESNI INDUSTRIJI POMURKA?

DELAVCI ALI VODSTVO?

Potem ko so se razmere na tržišču začele zaostrovati in so pomurski mesarji ostali brez velikega dela dotednjega tržišča, so se težave tudi v Mesni industriji Pomurka začele stopnjavati. V tem 1.400-članskem delovnem kolektivu temperatura med delavci narašča že nekaj mesecev in vse kaže, da je tik pred vreliščem in da bo vsak čas tudi prekipel. Vsaj tako bi lahko sklepali po torkovem informativnem zboru delavcev v Klavnicah in večeršnjem v Predelavi, na katerem smo lahko slišali tudi številna namigovanja o nepravilnostih, ki jih delavci pripisujejo predvsem nekaterim vodilnim delavcem v podjetju.

Po izgubi velikega dela jugoslovanskega tržišča, kamor je Pomurka prodajala 40 odstotkov proizvodnje, in zaostritvah na zahodnem tržišču, kamor so izvažali 37 odstotkov proizvodnje, se je Mesna industrija znašla pred tem, da bi morala zmanjševati število zaposlenih. Govori se o zmanjšanju za okrog 30 odstotkov, prav ta podatek pa je najbolj razburil duhove med zaposlenimi. Ti o kakršnem koli zmanjševanju nočejo niti slišati in predlagajo, da bi solidarno stopnili na 36 oz. 32-urni delovni teden ali na izmenično čakanje. Dejstvo je namreč, da dela za poln delovni čas za vse ni, saj podatki kažejo, da je mesečna proizvodnja v lanskem letu znašala 2.200 ton, za januar so

načrtovali 1.600 ton, dosegli pa le 1.000 ton.

Predstavniki delavcev so imeli prejšnjo soboto opraviti pogovor z vodstvom podjetja, na katerem pa skupnega jezika, ki bi zadovoljil delavce, niso našli. Vodstvo namreč vztraja, da je treba število delavcev zmanjšati, že v tem tedu pa naj bi začeli pošiljati na čakalnico prvo skupino delavcev. V Predelavi naj bi bilo takšnih 54, za Klavnic pa natančno število še ni znano. Govori se o skupnih presežkih okrog 300 delavcev, nekaj pa naj bi se jih tudi predčasno upokojilo.

Vse to delavcev seveda ne zadovoljuje in od vodstva zahtevajo polno zaposlenost in izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti, ne pristajajo na odpuščanje, za-

tevajo pripravo sanacijsko-stabilizacijskega programa, ustrežno in učinkovito organiziranost in tudi revizijo poslovanja. Veliko pripomb je bilo tudi na račun številčnosti vodilne ekipe in njihovih plač, medtem ko delavci s plačami močno zaostajajo za tistimi, po kolektivni pogodbi. Tudi pripomba na ustanavljanje mešanih firm in reorganizacijo Mesne industrije ni manjkalo, zaposleni pa so namigovali še na druge nepravilnosti, ki naj bi se dogajale v Mesni industriji. Ozračje na zboru se je tako zaostrojilo, da so zaposleni postavili vprašanje o zaupnici vodilni ekipi podjetja. S pogovori in reševanjem nastalih težav bodo nadaljevali na današnji seji delavskega sveta.

LUDVIK KOVAČ

LOKALNA SAMOUPRAVA NA RAZPOTJU

Nekaj veljajo tudi izkušnje

Razprave o oblikovanju novih slovenskih občin se očitno že razvnamajo, čeprav napovedan novi zakon o občinah še ni prišel v skupščinsko proceduro. V javnosti so znane nekatere osnove za oblikovanje prihodnjega sistema lokalne samouprave, o čemer je bilo v minulih dneh kar precej govora. V ospredje so stopali zlasti pomisleki o morebitnih posledicah ne dovolj pretehtanega drobljenja sedanjih občin in o vlogi vmesnih stopenj med lokalno skupnostjo in državo.

Že nekaj časa je znan podatek, da bo Republika Slovenija razdeljena na 250 do 300 novih občin, kar je gotovo precejšnje število. Seznajeni smo tudi z delovnim gradivom za pripravo zakona o občinah in študijo dr. Igorja Vrišerja, ki opredeljuje tudi nekatera merila za določanje občinskega območja. Vsekakor je zanimiva določba, po kateri naj bi bodoča občina imela vsaj 3 tisoč prebivalcev; le izjemoma bi bilo dopuščeno manjše število. Nič čudnega, če se v marsikateri krajevni skupnosti že pogovarjajo, kje bo njihova bodoča občina imela svoj sedež, koga bi kazalo izvoliti za župana in podobno. Pojavljajo pa se tudi predlogi, naj bi nekaterim krajevnim skupnostim, ki bi sicer po drugih merilih morale postati občine, »priključili« zaselke, ki trenutno še sodijo v sosednje občine, s čimer bi zagotovili zadostno število prebivalcev.

V takem ozračju ob načrtovanju novih občin se pravzaprav zdi, da bo število predvidenih 300 novih občin znatno preseženo. Poleg tega ne gre prezreti, da se bo — navkljub vsem drugačnim zagotovilom — pomnožilo število občinskih uradnikov. Koliko pa bo vse to skupaj stalo, seveda za zdaj še nihče ne ve. Niso odveč bojzani, da se bo

pristojnost nove lokalne samouprave zreducirala le na nekaj najpomembnejših funkcij, druge, pa bodo »ostale v zraku«. To velja v prvi vrsti za tiste manjše krajevne skupnosti, ki ne bodo mogle postati občine. Vemo pa, da so številne krajevne skupnosti bile v preteklosti srce razvoja posameznega kraja. Spomnimo se samo na uspešne rezultate referendumov za uvedbo samoprispevkov, organiziranje številnih prostovoljnih akcij in prireditve, ki so jim navrgle tudi kak denar iz občinskega »žepa«. In ker je v zadnjem obdobju delež občin za razvoj krajevnih skupnosti vse manjši, je bojazen, da bo delo v marsikateri krajevni skupnosti povsem zamrlo, upravičena.

S tem pa ni rečeno, da smo proti novemu konceptu lokalne samouprave. Nasprotno! Želimo si gotovo nekaj boljšega, naprednejšega, kjer bi svoje mesto našla tudi sleherna krajevna skupnost. Če pa pri snovanju novega sistema lokalne samouprave upoštevamo tudi stališče, ki je bilo izpostavljeno že pri oblikovanju besedila nove slovenske ustave, da bi se občine, kar naj bi preprečilo centralizacijo oblasti in odločanja v republiki, morale obvezno vključevati v pokrajine oz. okraje, potem je dvom o smiselnosti takšne razdelitve tolikanj bolj utemeljen. Najslabše bi bilo, da bi zaradi hipnega navdušenja in evforije ustanavljali množico novih in novih občin, ki pozneje ne bi dale ustreznih rezultatov. Ali ne bi bilo morda bolj učinkovito ohraniti območja sedanjih krajevnih skupnosti, ob tem pa seveda prebivalcem prepustiti odločitve o povezovanju več (manj dejavnih) krajevnih skupnosti v eno novo?

MILAN JERŠE

KOLUMNA

Štefan Smej

Oh, ko bi nam vladal Solon!

Zelo neugledno je, če imate svojo državo, nimate pa državnikov, ki bi jo znali voditi. Lahko se vam zgodi, da zaradi tega živite v slabi državi, ali celo to, da državno samostojnost izgubite.

Kakršenkoli je torej vaš odnos do države, v vsakem pogledu se vas tiče politika. Če namreč zavoljo slabe politike slabo živite, se vas tiče zaradi zaradi tega. Ob predpostavki seveda, da niste popoln osel.

V kolikor pa bi se zgodilo, da država, ki ima prilastek »slovenska«, propade — vi pa ste Slovenka ali Slovenec — se vas to ne tiče nič manj. Pa četudi ste še tako malo nacionalno zavedni. Zakaj? Preprosto: kot prebivalec planeta Zemlje vas je mogoče opredeliti kot človeka ženskega ali moškega spola, belske rase, vzhodno-evropskega oziroma alpinidnega tipa.

Vse to so zelo splošna določila, zato vas bo želel vsak zemeljski ali nezemeljski določevalec določiti še z večjo razpoznavnostjo. To bo storil na osnovi kulture in jezika ter vas nazadnje spoznal za Slovenca, pa če to hočete ali ne. Od tod do razpoznavnega znamenja »Slovenci, to so tisti, ki jim je propadla država«, pa je samo še korak — v kolikor nam ta država v resnici propade.

S tem je, upam, dokazano, da vam ne more biti vseeno, kakšni ljudje vas vodijo. V glavnem so slabi, zelo slabi, kar pa vam je na žalost še kako jasno.

Kakšni pa so dobri voditelji in državniki?

S tem vprašanjem prihajamo do neke ključne točke, kajti od odgovora nanj je odvisno, kakšne si bomo na naslednjih volitvah izbirali. Kajpada ob predpostavki, da bomo izbirali kot zreli državljani, ki jim s pomočjo propagande ne morejo prodati mačka v žaklju.

Pri merilih za dobre državnike in politike smo vsekakor bolj ubogi. Po teh, ki so zdaj na položajih, ne moremo soditi, ker so zvečine prav bolesto samovšečni in napihnjeni. Komaj za katerega bi lahko rekli, da opravlja državniško poslanstvo povsem nesebično — če sploh za katerega. V prejšnjem sistemu pa so se nam politiki tako ali tako predstavljali kot svete krave, v kar se da dobesednem smislu: Hodili so naokrog in »srali«, čisto tako kot svete krave v Indiji.

Nimamo torej meril za izbiranje dobrih politikov. Volitve pa bodo in naj bi bile čim prej. Zato bom od časa do časa v tej kolumni na kratko povzel značaje, dejanja in usode tistih velikih državnikov starega veka, po katerih so se vsi veliki iz poznejših obdobjev zgledovali. Tako bomo dobili nekoliko vpogleda na najbolj preizkušena merila za izbiranje voditeljev.

Na SOLONA sem se spomnil zadnjič, ko sem pisal o prireditvi z naslovom Ekološki forum, ki je bila v M. Soboti. Na njej so naši vrli rojaki ploskali filozofu in sociologu Veljku Rusu, ki je izjavil — vsekakor zelo nefilozofsko — kako bi si želel, če bi se pisanje o politiki v teh naših dneh preselilo na zadnjo stran, »med gospodinjске nasvete«.

Med drugimi Solonovimi zakoni je najbolj čuden in prenetljiv tisti, ki vsakogar razglasa za brezčastnega, če se pri notranjih nemirih ne pridruži tej ali oni stranki. Tako piše Plutarh. Po nekkih drugih virih pa naj bi Solon takšnim celo nabil posebne davke. Kaj je s tem želel doseči, je seveda jasno: nihče naj ne bo tako pritisnjeno zaseben in neobčutljiv za skupnost, da bi gledal samo na to, kako bo oskrbel svoj trebuh.

Solon je bil pač moder. Stari Grki so ga prištevali med sedem modrih, ki so vsi po vrsti uživali ugled zato, ker so pisali pametne zakone, pametno vodili države in bili sploh razumni ljudje.

»Če od drugih zahteva račun, ga tudi sam dajaj!« Solon tega ni samo čeval, ampak se je tako tudi ravnal. Ni bil tak, kakor so naši ministri, ki od nas zahtevajo račune, sami pa jih nimajo čistih. Še zdaj ne vemo, kako so se v resnici kupovali razvpiti »Bavčarjevi avtomobili«.

Pa tudi takšen ni bil, kakor so naši opozicijski politiki z liberalnimi demokrati vključno, ki jih pravzaprav ne smemo imenovati liberalce marveč »liberaliste«, saj liberalce v zahodni politiki naših dni pomeni nekaj drugega, kakor to, kar so oni. »Ne svetuj meščanom, kar jim godi, temveč kar jim koristi!«, so Solonove besede. To je v resnici liberalno reko.

O tem, kako je z zakoni urejal spolne zadeve, ki so neregulirane prav pogosto vzrok slabim razmeram v državi, pa kdaj drugič.

IZ KMEČKE V LJUDSKO STRANKO

Z drugačnim imenom nova vsebina?

Ko je bila pred 100 leti ustanovljena Slovenska ljudska stranka, ki je združila večino slovenskega naroda (kmečki prebivalstvo in delavstvo), močno spodbudo pa ji je s krščanskim etosom dal Janez Evangelist Krek, si seveda niso mogli predstavljati, da bodo čez stoletje dobili svojo naslednico. Slovenska kmečka zveza, ki je v razmerah nove parlamentarne demokracije in pluralizma političnega življenja iskala svoj prostor pod soncem, si je najprej pridala naziv Ljudska stranka, naposled pa je iz imena stranke izginila Kmečka stranka. Tako so se namreč odločili na nedavni konvenciji SKZ-LS v Mariboru, ko se je prelevila v Slovensko ljudsko stranko.

Zdaj je seveda še težko ocenjevati, ali smo na političnem prizorišču dobili novo stranko, ali pa si je stara nadela samo novo ime. V programskih usmeritvah so sicer jasno povedali, da bodo še naprej negovali realni konzervativizem in častili krščanski etos, s čimer bo prežeto njihovo nadaljnje politično delovanje, toda bojazen, da bi lahko na nek način posegli tudi v »intimo« krščanskih demokratov, se zdi v tem trenutku upravičljiva. Sorodnost programa s stranko krščanskih demokratov je namreč tolikanj očitna, da se bodo težko odpovedali partnerstvu z njimi.

Obe stranki se nenehno sklicujeta na krščanski etos, ki ga imata za dovolj vabilno čarobno formulo, ki bi lahko tudi na letošnjih volitvah pritegnila velik del kmečkega in krščanskega prebivalstva. To navsezadnje dokazujejo rezultati prejšnjih volitev, ko so ravno Slovenski krščanski demokrati na čelu z Lojzetom Peterletom dosegli nepričakovano velik uspeh. Prav to pa jim je omogočilo, da si je stranka priborila precej poslanskih sedežev v republiškem družbenopolitičnem zboru, kjer se kroji politika. To pa je ključ, ki odpira marsikatera pomembna vrata.

Slovenska ljudska stranka, ki jo bo še naprej vodil Ivan Oman, bo do spomladanskega kongresa skušala dopolniti dokaj obširen program, s katerim bi želela poseči domala na vsa področja družbenega življenja in dela. Tako namenja posebno pozornost odprtim vprašanjem gospodarske in razvojne politike, lastnini, cenam, carinam, izobraževanju in znanosti, varstvu okolja, ne bodo pa se izognili tudi perečim ženskim vprašanjem, kulturi in športu. Skratka: pobud in idej jim ne manjka, v kolikšni meri bodo uspešni, pa bo pokazal čas.

MILAN JERŠE

Če ste vztrajali do sedaj, vztrajajte še nekaj časa, kajti čas za izboljšanje velikih nagraj in Vestnikovega avtomobila se bliža.

Ne pozabite na avto!

OBRAZ KOBILJE
Obveščamo cenjene kupce, da bomo v soboto, 15. februarja, od 9. do 16. ure v prostorih obrata na Kobilju RAZPRODAJALI:
• usnjeno konfekcijo (jope, krila)
• usnjeno galanterijo (denarnice, ženske torbice, pasove)
• lapetniske izdelke (hlaznice, taburete, pregrinjale)
• Možnost obročnega odplačila! — Priporočamo se za nakup!

Stečajni upravitelji

Zakaj in komu koristi
zavlačevanje?

Med množico stečajev, ki so v lanskem letu označevali obmurska gospodarska gibanja, je le malo takšnih, ki so že končana. Zakaj? Ali je za stečajni postopek res potrebno leto in več ali pa so med vzroki tudi namerna zavlačevanja in postavljanje nekaterih upnikov v privilegiran položaj, kot to očita območni sindikat stečajnim upraviteljem, stečajnemu senatu in stečajnim sodnikom? O problematiki, ki je te dni razburkala pomursko javnost, smo se želeli pogovoriti s pomurskimi stečajnimi strokovnjaki, vendar je na razgovor pristal le eden — Milan Bratkovič, stečajni upravitelj Avtoradgona in Panonije.

Kaj porečete k očitkom, da se stečajni postopki vlečejo tako dolgo zaradi nestrokovnosti in osebnih interesov stečajnih upraviteljev?

»Za sebe sem prepričan, da ostale stečajne upravitelje pa trdim, da niti slučajno ne prihaja do zavlačevanja stečajnih postopkov zaradi nas. Prav tako trdim, da ne zaradi stečajnih senatov. Mislim, da je pri vsem tem potrebno vzeti v obzir vsaj dvojje: eno je, da je postopek stečaja zakonsko predpisan, po drugi strani pa stečajni upravitelj ne lovi vseh upnikov, da dajo svoje prijave. Ti imajo pravico pripravljati svoje terjatve tako dolgo, dokler ni zadnji delitveni nalog. Tako sta pred dvema dnevnoma prispeli v Panonijo dve terjatvi, čeprav je ta v stečajnem postopku že eno leto. Ali postopki tečejo pravilno ali ne, za to sodbo je pristojen stečajni senat. Temeljnega sodišča v Murski Soboti. Ne stečajni upravitelj in ne kdo drug. Se pa stečajni postopek lahko konča zelo hitro. Če ne želimo proizvodnje nadaljevati v njenem zdravem delu, kot je to primer v Pan agri in Avtoradgoni, se tovarna enostavno zapre, delavci odidejo, oceni se vrednost in razpiše licitacija. Hitro postopek stečaja je možen tudi na drug način, in sicer da novonastala firma ali kdo drug od upnikov prevzame vse obveznosti stečajnega postopka in naredi prisilno poravnavo. Žal niti Avtoradgona niti Pan agra tega nista v stanju narediti.

Ni na meni, da jaz kot stečajni upravitelj ocenjujem, ali je pristop upnika (kateregakoli) pravilen. To je njegova ocena. Gledano podjetniško so zahteve upnikov pravilne. Bori se za svoje premoženje, ki ga je vlagal.

Kdaj bodo pripravljene stečajne bilance Avtoradgona in Panonije?

»Začetne stečajne bilance so že bile narejene in predložene stečajnemu senatu, za Avtoradgona se končujejo. Delavci bi se morali zavedati, da so v obeh »mojih« stečajnih postopkih, ki jih vodim, dobili plačano vse tisto, kar ima izrčitveno pravico v stečajni masi. Za tisto, kar pa niso dobili, pa so v enakem položaju kot vsi ostali upniki.

Kdaj bo končan stečajni postopek v AR in Paniniji?

»Po vseh dosedanjih mučnih razgovorih in upniki glede prisilne poravnave, če ta ne bo dosežena, bom tudi na račun obtožbe zahteval od stečajnega senata drugačno rešitev. V obeh podjetjih bo to pomenilo prodajo vsega premoženja in ukinitve vseh delovnih mest. Ne bom več pristajal na to, da se z upniki dogovarjam, kako zadevo rešiti, po drugi strani pa dobivam obtožbe, da kot stečajni upravitelj zaviram reševanje teh zadev.

Kaj bi pa to pomenilo za nove družbe Avtoradgona in Pan agro, ki sta dokazali, da sta sposobni preživeti?

»To pa pomeni sledeče: Ali se bodo do takrat upniki sprijaznili s tem, da bodo svoje terjatve spremenili v delnice v teh živih podjetjih, ali pa bodo rekli, da tu delnic nečejo in bodo podjetja živa in zdrava prodajali. Posebej poudarjam, da kot stečajni upravitelj ne želim dobivati obtožb, da se z upniki, od katerih bi rad vsak vse imel, ne morem dogovoriti za izpeljavo prisilne poravnave. Če hoče vsak vse dobiti, potem ne bi bilo potrebno voditi stečajnih postopkov, vemo pa, za kaj in za koga smo jih uvedli. V primeru, da vsak hoče vse, ni druge možnosti, kot stečajne postopke končati. In potem se bodo obtožbe valile na tiste, ki bodo delavce poglajali iz teh firm, ki danes dobro poslujejo. Upam si trditi, da je bilo smiselno ustanoviti Pan agro in družbe Avtoradgona; to kažejo rezultati tekočega poslovanja.

OZADJE ZAVLAČEVANJA STEČAJNIH
POSTOPKOV

Razumljivo je, da je ob vsakršni izgubi delovnega mesta pritisk na sindikate izredno močan. Niso redki primeri, ko so si v sindikalnih prostorih podajali ključke številni prizadeti delavci in se upravnice spraševali, kaj je glade problematike stečajnih postopkov konkretnega naredila njihova delavska organizacija. Da ne govorimo posebej o nič kaj prijetnih telefonskih pozivih in pisnih pritožbah, v katerih je bilo izrečenih dosti kritik na račun sindikata, češ da v stečajnih postopkih ne vodi dovolj aktivne politike pri reševanju posameznih problemov in uveljavljanju pravic delavcev iz minulega dela. Torej iz dela, ki so ga delavci že opravili, izhajajo iz zakona o delovnih razmerjih pa niso dobili povrnjene vse stroške oziroma

so se kljub jasnim pravicam lahko marsikdaj dobesedno obrisali pod nosom.

Pri vsem tem se moramo zavedati, da je sindikat le eden od partnerjev in upnikov v stečajnih postopkih, pravice delavcev pa mnogokje zmečejo v isti koš z ostalimi upniki. V praksi to pomeni, da se nadomestila in osebni dohodki, ki izhajajo iz delovnega razmerja, poravnajo šele takrat, ko so poravnane tudi upniške terjatve drugih upnikov. To pa seveda ne prej, predno ni zaključen ves stečajni postopek. Ker pa vemo, da je mesečna inflacija od 15 do 20 odstotkov, ki v bistvu v celoti poje upniške terjatve delavcev, s čimer je bistveno ogrožena socialna varnost delavcev. Ne samo, da v določenem času izgubijo delovno mesto,

BANKA IN STEČAJI

V večini podjetij, ki so v stečaju, je ljubljanska banka — Pomurska banka največji upnik. V največji meri bo prav od dogovora z njo odvisna usoda podjetij, ki so zrasla iz stečajev.

Pogovarjali smo se s predsednikom poslovnega odbora Stefanom Hajdinjakom.

Kakšno je generalno stališče banke do dolgov, ki jih imajo do nje podjetja v stečaju?

»Generalno stališče banke je nedvomno to, da moramo v takšni ali drugačni obliki dobiti naše naložbe nazaj, pot do tega pa je različna. V vsakim podjetjem se pogajamo in pri tem upoštevamo predvsem razvojni program podjetja. Naše stališče je, da naj zdrav del programa, ki lahko živi in se razvija, ostane — v kakšnem obsegu, to je različno. Pripravljeni smo ga podpreti na razne načine. Ali je to kombinacija reprograma starih dolgov ali je to moratorij ali se kaj »zgodi« z obrestno mero, lahko je naš prispevek v kapitalnem vložku v določenem razmerju — možne so različne kombinacije.

Torej zavračate očitke, da ste pri pogajanjih togi in da svoje hočete za vsako ceno nazaj?

»Ne bi rekel, da smo togi, mi

STEČAJI

Leto dni bo, odkar sta iz Panonije in Avtoradgona, kjer je bil uveden stečajni postopek, zrasli dve podjetji: Pan agro in holding Avtoradgona s štirimi družbami. Nedokončan stečajni postopek se nad obema preteče razsteza, kljub temu da tekoče dobro poslujeta in imata zagotovljeno tudi prihodnost.

Usoda Avtoradgona je v rokah upnikov. Če so v drugi polovici lanskega leta z odlokom stečaja nekoliko lažje zadihali, pa je položaj sedaj nekoliko drugačen. Če v kratkem času tega bremena ne bodo otresli s svojih ramen, potem bodo dejavnosti, ki sicer imajo možnosti, da živijo, zadušene. »Če ta finančna bremena padejo kratkoročno in s vsvo svojo težo na te mlade družbe, potem se moramo od njih posloviti,« pravi direktor Franc Strakl. »Naš največji upnik je banka, od dogovora z njo je odvisna naša usoda. Mi poskušamo stečajni postopek čim prej končati, tudi

Stečajni meč nad delavci

ampak se nadomestila, ki jih začasno dobivajo na zavodu za zaposlovanje, ne valorizirajo sproti z rasto življenjskih stroškov, zato delavci nimajo zadosti denarja za lastno preživetje in za svojo družino. Poleg tega se stečajni postopki vlečejo predolgo. Ti bi morali biti v večini primerov končani znatno prej, kar bi bilo navsezadnje v korist vseh upnikov, predvsem pa delavcev, ki za zaslužen plačo niso dobili ustreznega nadomestila.

V vodstvu Območne organizacije Zveze svobodnih sindikatov Pomurja so nam zatrli, da so v skladu z zakonom o stečajih in prisilni poravnavi v vseh primerih vložili zahteve pristojnemu sodnemu organu. Ti zahtevki se nanašajo v prvi vrsti na neizplačane osebne dohodke ali premoženje kolektivne pogodbe, na neizplačane odpravnine, nadomestila za prevoz na delo in z de-

se dogovarjamo, poskušamo najrazlične možnosti, s tem da želimo dobiti svoje nazaj. Mislim, da je to edino pravilno. Banka se pravzaprav drugače ne more obnašati. V bivši ekonomski politiki Jugoslavije, pa tudi sedaj, banka nikoli, kljub najrazličnejšim revalorizacijam in deviznim klavzulam, ne dobi realno isti kapital nazaj. Vedno dobimo manj.

V večini pomurskih stečajev se dolg do banke ni znašel v stečajni masi, ampak je prenešen na novo ustanovljene firme.

»Naša sredstva niso v vseh primerih prenešana na novoustanovljene družbe, dogovori so različni. Tam, kjer so nastala nova podjetja, smo se uspeli dogovoriti, da so ta prevzela dolg. Ta podjetja pa niso prevzela samo naših naložb oz. dolgov, temveč tudi sredstva. Vzeli sredstva, obveznosti pa ne...?!

Zakaj se stečajni postopki vlečejo tako dolgo?

»Po mojem je tu več razlogov. Ko so nastajala nova podjetja, marsikatera stvar ni bila razčiščena in šele ko so zaživela, se je ugotovilo, da program ni dober in da je bil narejen zgolj zato, da se pridobijo sredstva za dokapi-

Vsaka palica ima dva konca

iz tega razloga, ker so obveznosti do banke iz starih firm prenešene na nove, kjer imajo banke zagotovljeno normalno obrestovanje dolga. Ta dolg izrazito narašča. Če bi bil dolg do banke v stečajni masi, bi obstajal interes, da se s stečajem zavlačuje.

Dolg postopek stečaja drago stane tudi Pan agro. 25. januarja lani, ko je Panonija šla v stečaj, je Pan agro prevzela njene obveznosti do banke v znesku 35 milijonov dinarjev. Danes znaša-

talizacijo. To je na papirju zgledalo lepo, življenje pa je vse kaj drugega. Dostikrat je dokazalo, da je potrebno programe revidirati in jih postaviti na druge temelje. Mislim tudi, da vsi stečajni upravitelji niso enako zavzeti, da bi se stvari čim prej uredile. Sodišče ima do stečajnih postopkov pravilno stališče, ko pravi, da je stvari potrebno pripeljati do konca tudi tam, kjer sporazum o prisilni poravnavi ni možen. Mrtev tek podjetij, v katerem se porabi še to, kar je ostalo, ne vodi nikamor.

Nove družbe Avtoradgona svojega dolga do banke ne bodo moge poplačati. Bo torej banka krivec, če se bodo ta podjetja, ki so donosna, znašla v težavah?

»Banka ne more biti krivec. Banka nima interesa podpirati sociale, to ni njena stvar, to je stvar države in socialne politike. Interes banke pa je, da vložena sredstva dobi nazaj. Če družbe tega niso pripravljene ali tega ne morejo storiti, vemo, kaj sledi. Mi smo v vsakem primeru pripravljeni, tudi tam, kjer stvari sedaj »skripljejo«, ponovno preveriti programe, da vidimo realnost. Del svojega kapitala smo pripravljene ponovno vložiti kot trajni kapital, ne kot kreditna

sredstva, vendar je to odvisno od proizvodnega programa podjetja, glede na to, kako trženje, vozno naravnano in kakšna je njegova prihodnost. Nismo pa pripravljeni popuščati tam, kjer so životari in kjer ni prihodnosti.

Banki očitajo, da ima v primeru javi z drugimi upniki privilegiran položaj.

»Ne vem, kakšne razloge imajo za to. V večini podjetij v stečaju je banka glavni upnik, od nje pa je odvisna tudi finančna stabilizacija in podpora. Če naša banka stoji za podjetjem in ga podpira, da bo iz njega tudi nekaj nastalo, potem v končni fazi ne moremo biti vsi v enakem položaju. Če smo, samo potem naj mi ne več ne prosi dodatnih sredstev. Mi bomo sredstva nalagali, kjer vemo, da jih dobimo nazaj.

Se bodo dileme okoli našega stečaja v AR, Panoniji, Tehni-

stroju... rešile?

»Mislim, da se bodo sedaj morale stvari hitro končati, ker si tako ali tako vlečejo predolgo. Tem, ali je banka naredila vse, bodo sodbe različne, dejstvo pa je, da se trudimo in imamo možnosti, da podjetja preživijo. Vse pa vendarle ni odvisno od nas. Mi podjetja voditi ne moremo.

stečajnim upraviteljem, ki vodijo stečajne postopke dije kot lepo dni in se se danes ne ve, kdaj se bodo končali. Navsezadnje bi se morali moralo izbrati take rešitve, ki so se že dokazale v konkretnih primerih in imajo ustrezno vrednost.

Pogajanja nad shiranim ključem

Usoda delavcev, ki so se v stečaju znašli na cesti, je zelo

Denar po kapljicah

Na račun veljavne zakonodaje se vedno prihaja do velikega delavcev in njihovih pravic iz delovnega razmerja. Rečimo, ko je podjetje gradilo v pobotanje z LB, ta isti direktor, ki je sodeloval pri pobotanju, se letni dinarje prostih sredstev, da bi delavcem, ki so v podjetju delali 30 let in jim je do upokojitve manjkalo eno ali dve leti, omogočil lažje potje. Če bi v tem podjetju našli vsaj eno možnost reševanja socialne varnosti imeli posluh za delavce, bi morali najti vsaj minimalna sredstva da bi imeli tistih 39 delavcem, ki so imeli pogoje za upokojitve, priskočili na pomoč kupom delavne dobe.

Rešen je tudi primer Indipa. Podobno velja za ljutomerski Tehnostroj, kjer ni bilo veliko problemov, kar pa ne bi mogli trditi za Avtoradgona. Sodu je izbil dno tudi primer nove firme Aksa v Murski Soboti. Tu so bila vsa osnovna sredstva bivšega podjetja Platana in proizvodni program prenešeni s pogodbo, v kateri se je Aksa obvezala, da bo izplačala do uvedbe stečaja osebne dohodke tudi tistim delavcem, ki so bili doma na čakanju. Ko bi ti delavci morali prejeti OD za september 1991, je direktor omenjenega pogodbo enostavno negiral; in pri tem je ostalo.

Da pa vse vendarle ne bo izgledalo črnogledno, je treba omeniti stečajni postopek v Tapetinstvu Murska Sobotica, kjer so delavci dobili v celoti priznane svoje terjatve. Ves postopek so opravili v treh do štirih mesecih, kar bi lahko bilo za vzor vsem tistim

Ti se v stvarnosti morda dovolj ne vedajo, kaj pomeni izguba delovnega mesta, ker živijo v prepričanju, da se bo nadomestilo OD prejemanjem dolga, dokler si ne bodo našli zaposlitve. Ker pa je novih proizvodnih delovnih mest zelo malo, lo ali skoraj nič, bodo pravi socialna problema delavci čutili v tem trenutku. Ko ne bodo več videli od kod bi dobili sredstva za preživetje. To bodo zelo hude časi. Če bodo zadeve nadaljevale v tej predvsem pa zaradi tega, ker blika Slovenija doslej še ni imela socialnega programa za akutnega problema nezaposlenih delavcev, bodo nemiri iz dneva v dan večji, pričakovati pa je tudi, da ti nemiri izbruhnili tudi v javni sferi.

IN KAJ LAHKO SINDIKAT? To vprašanje smo vili predsedniku Območne organizacije Zveze svobodnih sindikatov Pomurja JANEZU KOVAČU. Člena podjetja smo poslali delovni Spejziko, žal pa je prišla do ugotovitve, da ni organa, ki bi lahko pomagal, ki jih stečajni upravitelji s v nasprotju z zakonom o delovnih razmerjih, preprečil. V praksi to učinkovitega orodja, s katerim bi ko preprečili te pojave. Če se zadeve tudi vnaprej odvijale v smeri, bodo sindikati sprožili postopke na drugostopenjskem sodišču, če delavci sklepov stečajnih sodov. Take primere, ki so v škodo gih upnikov, bomo skušali opozoriti, koliko bomo uspešni, pa bo odvisno od drugostopenjskega sodnega sodbe.

RENATA FICKO, MILAN JEŠIČ

LENDAVA

Bo z »jugo« trgov propadel tudi Logo?

Podjetje Logo, ki je konec leta '90 nastalo iz programiranja stečaja lendavske Tovarne logistične opreme, je šolski primer podjetja, ki je zašlo v težave zato, ker je svojo prihodnost začelo graditi na pogorišču poslovanja neuspeha. Prevzeli so isti proizvodni program, utečene nabave in prodajne poti, ki so vodile predvsem na jug, ob tem niso zavedli vitalnih vodstvenih funkcij podjetja, svoje pa je dodal še porušen ugled in nezaujanje ljudi. Podjetje, ki je nedanjsih 400 zaposlenih skrčilo na 80, je nelikvidno, in če se v kratkem ne bodo uredile jugo nabave in prodajne poti, na katere v podjetju še vedno stavijo svojo prihodnost, se lahko ponovijo težave, ki so TLO pahnille v stečaj.

Tudi direktor Balantič pravi, da ni več takšen optimizmi kot marca lani, ko je prevzel novo funkcijo. »Takrat se nihče ni računal, da bo razpadlo jugoslovansko tržišče, od

katerega smo mi eksistenčno odvisni.« Odvisnost od nabavnega trga v drugih jugoslovanskih republikah je tako velika, da imajo zaradi pomankanja delov iz tega tržišča v nedokončani proizvodnji vezano 3-mesečno proizvodnjo vilicarjev, to je 100 do 110 kosov ali 50 milijonov tolarjev. V zadnjem času sicer iščejo slovenske dobavitelje, ki so jim potrebne dele obljubili do konca februarja, tako da bodo nedokončane izdelke lahko dokončali. Podobne težave imajo tudi pri prodaji izdelkov. Slovensko tržišče je premajhno, jugoslovansko zaprtro, zahod pa jih ne sprejema ali sprejema za smešno ceno.

V Logu je zaposlenih 80 delavcev, s pogodbenim delom njihovo število naraste tudi do sto. V podjetju so v lanskem letu prejeli 8,5 milijonov tolarjev od ministrstva za delo za ohranitev delovnih mest, ko

so s programom dokazovali, da bodo do konca leta zaposlili še 135 delavcev. »Mi teh delavcev ne moremo zaposliti,« pravi direktor Balantič, »saj bi s tem ogrozili likvidnost podjetja. Ko smo začeli čutiti, da se tržišče trga, da izvoz čez noč ne gre, prav tako pa tudi ne preusmeritev na druge dobavitelje, smo ostali pri številu 80. V kolikor se bodo odprlo tržišče, bomo v kratkem zaposlili 25 delavcev, nujno pa moramo zasedati dela v finančnih in marketingu, saj brez tega ne gre.«

In če k naštetim težavam podjetja Logo dodamo še nedokončan stečajni postopek Tovarne logistične opreme, kjer znaša skupen dolg 70 milijonov tolarjev, je prihodnost podjetja res negotova. Prepustiti se usodi in čakati, da se bodo spostile nekdanje utečene poti, pa je najslabše, kar lahko dela podjetje v tem trenutku.

RENATA FICKO

Izigravanje delavcev

V primerih, ko se ustanovi novo podjetje (po uvedbi stečaja), je delavec prijavljen na zavodu za zaposlovanje. V tem času prejema 60 odstotkov nadomestila OD, hkrati pa novoustanovljeno podjetje z njim sklene pogodbo o delu. Pri tem mu za 8-urno delo za 100-odstotno učinkovitost plačuje od 30 do 40 odstotkov OD. Hkrati mu pravice iz nadomestila za čas brezposelnosti ne mirujejo. Ker pa je vprašanje, ali bo ta delavec sploh sklenil z novo firmo pogodbo o zaposlitvi, je to eno od največjih izigravanj veljavnih predpisov na škodo zaposlenih delavcev. To se je dogajalo v Panoniji, Pomurju in še v marsikaterem podjetju.

ODERUHI

POSESTVO NA BOBEN?

Gospod Ažbe z ZVEZE HRANILNO KREDITNE SLUŽBE (ZHKS) v Ljubljani pripoveduje kakor namazano, kakor nekdo, ki je na podobna vprašanja odgovarjal že nešteto krat. Že naprej pričakuje vsak napad in mu parira. Niso krivi oni na ZHKS, v tem primeru so odgovorni v ministrstvu za plan. Kaj pa to, da ste kmetom najprej obljubljali izplačano gotovino, potem pa ste besedo snedli? Tudi tega si nismo mi izmislili, to je nastalo nekje vmes med ministrstvom za plan in finančnim ministrstvom.

Koroški kmetje so v prvi letošnji številki Kmečkega glasa priobčili odprto pismo, ki so ga naslovili na Ministrstvo za planiranje Republike Slovenije. »Kmetje Koroške regije nainstrirajo in obsojajo pogoje, pod katerimi so bila odobrena sredstva za demografsko ogrožena območja v Sloveniji.« Obvesnili, da lanko kandidirajo za nepovratna sredstva in kredite, so dobili maja 1991, novembra so jim sporočili, da denar dobijo. Brez revalorizacije, torej po cenah, ki so veljale pred šestimi meseci, tako da je »višina odobrenih sredstev le 10 do 15 odstotkov sedanje predračunske vrednosti«. Povrhu je kredit vezan na devizno klavzulo, kar je po njihovem »nesprejemljivo«.

Mladi kmet iz Gornje Bistrice Anton Vučko nima nič proti devizni klavzuli, žal mu je samo, da ni prišel do »kreditne kopanje« v zlatih starih časih. Razume tudi, da so kredit zavarovali s hipoteko, čeprav: »Kredit smo zavarovali s hipoteko, s svojim posestvom, s svojo dediščino. Doselej kreditorejmalci niso imeli tako trdnih pogojev, ki pa so sicer pravični, tako bi moralo biti že vseskozi. Temu ne oporekam, saj sem posojilo sprejel pod temi pogoji. Ker pa nam je hranilno kreditna služba že upravljal sodišče na hrbet, kakor se temu pravi po starem, bi morali biti milostni vsaj pri svojih manipulativnih stroških. Če ne bomo plačevali anuitet, nam bodo prodajali našo noseč, prišli bomo na boben. Kakor da bi nam pri živem telesu rezali meso. Kaj jim je potrebno toliko zaračunavati to, da je šel denar skozi njihove roke?«

Kreditni pogoji

Velikost kredita je na pogodbi zapisana v dveh valutah, v SLT in DEM. Rok vračila glavnice in »interesa« (obresti) je deset let: prvi dve leti se ne odplačuje ne glavnica in ne obresti, ki se tačas pripisujejo glavnici. Devizna klavzula, zaradi katere je posojilo zapisano tudi v markah, pomeni, »da se višina letne anuitete na dan vračila revalorizira glede na takratno tečajno razmerje med SLT in DEM po tečaju banke Slovenije«.

Kmeta Vučka moti, zakaj si njegova lendavska HKS za kritje manipulativnih stroškov zaračunava 2 odstotka letno, kar je treba plačevati tudi v času moratorija. Gospa Marta Dravec s soboške HKS, ki je ravnala tako kakor v Lendavi, je na vprašanje, zakaj toliko manipulativni stroški, kako pri njih upravicujejo to manipulacijo, rekla: »Nam ostane samo polovica od tega, drugi odstotek gre v Ljubljano«. Zakaj si vi, ki bi morali kmetu vendar biti čim bolj v prid, niste zaračunali manj? »Saj so vsi tako.«

Denarna blodnja

Vučko je nezadovoljen, ker denarja ni takoj dobil na roko, godi se mu, skupaj z drugimi

Zanimivo predavanje francoskega strokovnjaka v Mariboru, ki bi ga moral slišati marsikateri izdelovalec embalaže

Prodajati izdelek in ne embalažo!

Minuli teden smo lahko v Mariboru v prostorih IZUM-a prisluhnili zanimivemu predavanju francoskega strokovnjaka s področja ekološke embalaže ROGERA DE LA GRANDIERE v organizaciji Zelenih Maribora. Tujemu predavatelju so prisluhnili številni izdelovalci embalaže (največ vprašani so imeli izdelovalci plastične embalaže), prav tako pa tudi člani Društva za varstvo okolja-Pomurja.

Komuniciranje z embalažo

V zadnjih tridesetih letih se je teža embalažnih odpadkov nenormalno povečala za 390 odstotkov. 1960. leta je vsak prebivalec Francije »proizvedel« letno 36 kilogramov gospodinjstvih in 118 kilogramov vseh ostalih odpadkov. 1990. leta pa so bile te številke že bistveno večje; Francoz je pustil za sabo 140 kilogramov gospodinjstvih odpadkov in 220 kilogramov vseh ostalih odpadkov. Vendar pa je slika še slabša, če govorimo o prostornini in ne le o teži embalažnih odpadkov.

V Evropi prodajajo kar 87 odstotkov hrane v samopostrežnih trgovinah v embalaži, ki se kar sama ponuja s polic. Pred 30 leti so bile v glavnem manjše trgovine, v katerih so ljudje v pogovoru s trgovci izbirali vrsto in količino blaga. Danes v samopostrežnih trgovinah več ni nikogar, s kimer bi se lahko pogovarjali, ampak komunicirajo direktno z embalažo — vsi podatki, ki jih zanimajo, so zapisani na embalaži. Kupec mora v eni tretjini sekunde pregledati in izbrati ponujeno vrsto embalaže. Du ga bi pokazali čim več stvari na eni polici, morajo biti izdelki predstavljeni vertikalno in v celoti, zato mora biti ta embalaža večja in trdnjša.

Embalaža že dolgo več nima le zaščitne funkcije; danes je pravzaprav embalaža tista, ki prodaja izdelek in oddelki oblikovanja so ti, ki odločajo o uspehu ali neuspehu nekega izdelka. Tudi potrošnik se in z leti spreminjal, reakcija pri izbiri blaga ni več logična ampak iracionalna in temelji na čustvih (kupujemo, kar je lepše embalirano, ker je dobra reklama, čeprav ne potrebujemo). Izdelki imajo zato ogromno nepotrebne embalaže, tudi živila bi se mnoga lahko prodajala »na odmero količine«, vse to pa povečuje težo in prostornino odpadne embalaže.

Ekobilanca različnih materialov embalaže

Slavica je prav gotovo država, ki tudi zakonsko najbolje skrbi za embalažo. Vsi največji trgovski mreži v Švici je MIGROS, ki je že pred petimi leti začel z različnimi ekološkimi preizkusi. Eden prvih je bil poskus z zobno pasto COLGATE. 20 tisoč komadov te zobne paste so naročili brez embalaže — Kupec si v prvem trenutku vzeli tisto pasto, na katero so bili navajeni, torej v nobi in precej cenejši. Šele nato so videli pasto, ki je bila popolnoma enaka, saj kakaj! Danes v vseh trgovinah MIGROS-a sprejemajo izdelke le v njihovi osnovni embalaži.

mi kmeti ob Muri, enako kakor koroškim. Na lendavsko HKS so ga poklicali šele 7. januarja letos, čeprav so jim denar nakazali že konec decembra lani. V najbolj ugodnih pogojih letnih dneh, ko je bil tečaj marke razmeroma nizek, bi lahko tolarje ugodno pretopili, s čimer bi vsaj nekoliko ublažili negativni učinek nerevaloriziranega kredita. Prošnjo zanj so morali na HKS Lendava oddati pred julijem 1991.

»Denar smo prejeli 31. decembra 1991 ob 11. uri in ga še isti dan poslali naprej«. Gospod Ažbe iz ZHKS govori kakor iz topa. Kdo jim je na ZHKS poslal denar, mi še zdaj ni čisto jasno. »2-odstotne obresti pobira ministrstvo za finance, ZHKS je posrednik«, pravi Ažbe. Zakaj denarja niso poslali prej, to pa je potrebno vprašati na ministrstvu za planiranje, »nosilec projekta pa je ministrstvo za finance«.

Bog pomagaj! Denar je poslalo ministrstvo za planiranje, posrednik je ZHKS, nosilec projekta je finančno ministrstvo, dolžniki s hipoteko pa kmetje.

Zato pritiskajo na zadružne HKS. Gospa Zdenka Lukač iz lendavske HKS pripoveduje takole: »Pogodbo s ZHKS smo podpisali okrog 18. decembra, izpisek o poslanem denarju se glasi na 31. december 1991, vse kmete posojilojemalce smo zaradi praznikov lahko sklicali šele 7. januarja«.

Kakor da bi pošteti monetarni mlini poznali praznike. Vsekakor bi lahko kmete sklicali že prej, vendar so raje pustili, da so v tem času mlini mlieli zanje. Sicer pa se je celotna manipulacijska mreža, ki sega od republike do zadrug, zaščitila tako pred »pravočasnim« nakazilom — kolikor je to za ta nerevaloriziran kredit sploh še mogoče tako reči — kot tudi pred enkratnim izplačilom. Pred pravočasnim tako, da je poslala denar takorekoč za praznike in s tem pomagala predvsem zadružnim HKS, ki so dobile denar na konto.

Pred enkratnim izplačilom so se zavarovali z določilom v pogodbi, ki pravi, da je kredit možno koristiti »le na podlagi predložene dokumentacije npr. faktura za izvršene storitve in nabavo materiala, gradbene situacije, pogodbe za refundacijo najetih kreditov za isti namen, ipd.« Skratka, »strogo dokumentirano črpanje kredita«, kakor je rekla Lukačeva. Dokler jim posojilojemalci ne nanosijo vseh potrdil, jim denar iz obresti počasi curja, kajti kdo ve, kako je razlagati določilo iz pogodbe med ZHKS in HKS Lendava, ki pravi, da »je potrebno nenamensko porabljen sredstva takoj vrniti s komercialnimi obrestmi« (4. člen, zadnja alineja). Katera so »nenamensko« porabljen sredstva, so to sploh neporabljen sredstva ali pa jih je dovoljeno koristiti tudi v druge namene in potem pač plačati komercialne obresti?

Tisti, ki so vzeli kredit pri lendavski HKS, so hipoteko podpisali pred tamkajšnjim sodiščem. »Poroki niso prišli v poštev, ker se odplačevanje začne po treh letih, po desetih mora biti odplačano.« pravi gospa Lukačeva, ki seveda ni sama postavljala kriterijev za zaščito kredita. Ni pa dvoma, da je kreditodajalec mislil na vse: v desetih letih lahko nekateri poroki že umrejo.

»Ljutomerska HKS je kredite zavarovala pri zavarovalnici. To je vsekakor milejša oblika kakor hipotekno zavarovanje, čeprav se nazadnje vse skupaj enako izteče«, kakor je rekla mlada gospa iz soboške zavarovalnice Triglav, ki je zadolžena za zavarovanje kreditov in transportov. Tudi zavarovalnica ti nazadnje lahko proda kmetijo, vendar je vmes več srca in več časa, ker proces dlje traja.

Tvegati pa se ji kljub vsemu ni zdelo vredno: »Rizik je velik, ker so to dolgoročno posojila in so zelo neugodna zaradi valutne klavzule.« Mlada gospa iz zavarovalnice, ki noče biti imenovana, dodaja: »Če bi lendavska in soboška HKS imeli pogodbo za zavarovanje investicijskih kreditov z Zavarovalnico Triglav, bi mi zavarovali tudi te kredite. KZ Panonka se ni nikoli zanimala za tovrstno zavarovanje.« Vsaj pri njej ne. Prišli pa so poizvedovat posamezni kmetje, ki pa niso vedeli niti tega, preko katere HKS bodo vzeli posojilo.

Revalorizacija kreditov

Koroški imetje so v zahtevah svojega odprtega pisma našli vse mogoče. Saj tako ali tako vedo, da je vse zaman, zato nič hudega, če je njihovo pismo nekoliko protislovno. Tako so poleg zahteve po revalorizaciji kreditov, ki je seveda smiselna in zaradi devizne klavzule tako rekoč neizogibna, pridali še tisto, da se krediti spremenijo v nepovratna sredstva.

Časi tega drugega so mimo, in prav je tako. Čeprav posojilojemalcem ostaja na zobeh grenak okus, ko pomislijo, kako se je včasih sposojal denar. Brez revalorizacije pa so ti krediti preklisli, oziroma so prav oderuški, čisto pravi shylockovski — Žid Shylock je svojim dolžnikom rezal živo meso.

Štefan Smej

Za spodbujanje

slovenskega izvoza

Izvoz je za moga sloveska in tudi pomurska podjetja tradicija, podatki pa kažejo, da izvozniki dosegajo tudi dobre poslove rezultate. Seveda velja to za tiste, ki ne izvažajo za vsako ceno, pač je izvoz njihova dolgoročna usmeritev. Zaradi izpada prodaje na trgih nekdanje Jugoslavije je večja usmerjenost v izvoz še toliko pomembnejša, vendar je dejstvo, da kakršna koli preusmeritev ni možna v kratkem času. Uspešni izvozniki so lahko le tisti, ki imajo tradicijo in kakovost in so sposobni konkurirati na zahtevnih tujih tržiščih.

Za povečevanje izvoza je potrebno seveda zagotoviti ustrezne pogoje. V okviru celovite politike spodbujanja izvoza je treba poleg ukrepov makroekonomske politike vzpostaviti tudi sistem ter sprejeti politiko in ukrepe, ki bodo krepiли konkurenčno sposobnost naših izdelkov. Cilj nam mora biti povečanje izvoza, dolgoročna stabilnost izvoznih poslov ter seveda njihova ustrezna sestava. Le s takšno politiko bo možno pospešiti preustroj gospodarstva v izvozno promicljive in razvojno intenzivne panoge.

Za doseganje teh ciljev imajo v vseh razvitih gospodarstvih pomembno mesto država in njene ustanove, ki se ukvarjajo s financiranjem, refinanciranjem in zavarovanjem izvoza. Zlasti pomembno je zavarovanje pred nekomercialnimi tveganji, za kar je potrebna posebna institucija, saj druge zavarovalnice takšnih poslov praktično ne zavarujejo. Takšno politiko spodbujanja izvoza je v Jugoslaviji vodila Jugoslovanska banka za mednarodno ekonomsko sodelovanje, delno pa sta bili v to vključeni tudi Narodna banka Jugoslavije in Fond solidarnosti z neuvrščenimi državami in državami v razvoju. Res, da zlasti prva ni izpolnila pričakovanih slovenskega gospodarstva, ob razpadu Jugoslavije pa je praktično vse financiranje in zavarovanje izvoza slovenskih izvoznikov prešlo na domače banke in zavarovalnice.

Slovensko izvozno gospodarstvo se je tako znašlo v neugodnem položaju, saj zaradi znanih razmer kreditiranje in zavarovanje izvoza ne poteka tako, kot bi moralo. Nadaljevanje takšnega stanja bi seveda lahko imelo dolgoročne neugodne posledice, zato slovenska vlada predlaga ustanovitev družbe za zavarovanje in financiranje izvoza. Predlog za izdajo zakona o tem je že pripravljen in ga bodo dali v obravnavo republiškem parlamentu, v njem pa je predviden, da bi se v ta namen ustanovila delniška družba. Njena ustanoviteljica bi bila Republika Slovenija, da bi povečali vsoto ustanovitvenega kapitala, pa bi njeni ustanovitelji lahko bile tudi banke, zavarovalnice in druge domače pravne osebe, delnice naslednjih izdaj pa bodo lahko kupile tudi domače fizične osebe in tuje finančne organizacije.

V svetu je sicer praksa, da zavarovanje in kreditiranje izvoza opravlja ločeni instituciji, vendar je predlagatelj mnenja, da zaradi majhnosti slovenskega gospodarstva vse te dejavnosti združijo v eni družbi. Za uresničitev zastavljenih ciljev bi morala Republika Slovenija že letos zagotoviti 16 milijonov tolarjev v tolaški protivrednosti, ustanovitveni kapital pa naj bi znašal 30 milijonov dolarjev. Poleg tega bo Slovenija morala vsako leto iz proračuna zagotoviti sredstva za približno 50-odstotno regresiranje obresti na izvozne kredite. Ocenjujejo, da bi letos za to potrebovali okoli 300 milijonov tolarjev.

LUDVIK KOVAČ

Zažigalna vrstica za socialno ekspanzijo

V lanskem letu, pred uvedbo moratorija na stečaje, je slovenska SDK vložila zahtevek za 192 prijav za uvedbo stečajnega postopka. V teh podjetjih je bila zaposlena tretjina vseh, danes čakajočih na delo. Pogoje za uvedbo stečajnega postopka pa danes izpolnjuje še 400 podjetij v Sloveniji s 65 tisoč delavci, ki jih je moratorij za nekaj časa zamrznil.

Bo torej sprejem novega zakona o stečajih in prisilni poravnavi, ki ga je vlada v obliki osnutka že sprejela, zažigalna vrstica za eksplozijo socialne bombe, ki preti, da jo bo razneslo?

O osnutku novega zakona, ki je narejen po nemškem in ameriškem vzorcu, nekateri menijo, da je za naše razmere veliko prekrut, da je s pravnega vidika dobro obdelan, da pa je potrebno gospodarske kriterije dodelati in predvsem prilagoditi našim razmeram. Gospodarstvo zahteva zakon, ki bi nasledoval dva cilja — ohranitev dejavnosti in funkcionalnosti podjetniškega premoženja ter zaščita upnikov. Te zahteve se nekoliko razlikujejo od temeljnih namer zakonodajalca, ki predvsem merijo na generalne izvršbe. Prav tako opozarja gospodarstvo, da je potrebno omogočiti ohranitev dejavnosti, da se omogoči nadaljnje poslovanje, če upniki pod nadzorom sodišča ugotovijo, da ga je vredno nadaljevati. Tako zakonodajalec kot gospodarstvo pa se zavzemata, da je potrebno mehanizme za dogovarjanje dolžnika z upniki natančno opredeliti in da mora biti stečajni postopek hiter. Stečajnih upraviteljev ni več.

V postopke prisilne poravnave vnaša predlog novega zakona nekatere bistvene novosti. Tako vključuje pojem finančne reorganizacije, ki obeta podjetniški in ekonomski pristop k reševanju poravnave. Finančna reorganizacija naj bi se tako izpeljala s prodajo dolžnikovega premoženja, z vložitvijo premoženja v eno ali več pravnih oseb, z združitvijo dolžnika s pravnimi osebami, z odpustitvijo delavcev ter izdajo dolžnikovih delnic namesto izplačila posameznih terjatev. Bistvena novost je tudi, da se SDK ne pojavlja več kot predlagatelj stečajnega postopka, zamenjali ga bodo upniki ali sam dolžnik. Novo je tudi, da spada v stečajno maso vse upnikovo premoženje. Zdi se, da je vlada zakon, čigar osnutek je že sprejela, rahlo postavila na led. Ne le zato, ker bi njegov sprejem prav gotovo povzročil še večje socialne nemire, ampak tudi zato, ker bo s gospodarstvom potreben temeljit pogovor o tej zakonodaji, ki se je iz razvitega sveta v naše razmere ne da prenašati enostavno. Se prej pa se bodo slovenski gospodarski strokovnjaki morali zediniti v dilemi — ali pustiti podjetja živovati, če obstaja najmanjša možnost preživetja, ali pa neobetavne firme hitro odstraniti in se spopasti z vsemi posledicami stečaja.

RENATA FICKO

BERNARDA B. PEČEK

VLADA, ZBORNICA IN SINDIKATI

Bodo našli skupni jezik?

V Republiki Sloveniji, kjer je zdaj že več kot 30 najrazličnejših sindikatov, se zadnje čase vedno bolj sliši glas nezadovoljnega delavstva. Nezaposlenost in socialna ogroženost sta jih spravili na kolena, zato skušajo najti ob pomoči delavske organizacije izhod iz slepe ulice. Spodbudno je, da so največje sindikalne organizacije pri nas končno vendarle strnile svoje sile ter se odločile za skupna dogovarjanja z vlado in gospodarsko zbornico.

Pri tem so sindikati soglasni, da je treba pred konkretnimi pogajanjimi za sklenitev sporazuma o zagotavljanju socialne stabilnosti zagotoviti nekaj osnovnih pogojev. Najprej je nujno dosledno uveljaviti sklenjene kolektivne pogodbe brez vsakršnih administrativnih omejitev. To pomeni odpravo zakona o izplačevanju osebnih dohodkov in nekaterih prejemkov delavcev v letu 1991 s spremembami in dopolnitvami. Nadalje terjajo konkretno opredelitev ciljev, ki naj bi bili doseženi s sklenitvijo in izvajanjem sporazuma o zagotavljanju socialne stabilnosti. V ta sklop sodi tudi zagotovitev hitrega in učinkovitega pravnega varstva pravic delavcev iz dela in delovnega razmerja. Dogovorili pa so se tudi za takojšnje oblikovanje tridelnega skupnega organa vlade, zbornice in drugih združenj delodajalcev ter sindikatov za medsebojno obveščanje, posvetovanje, dogovarjanje in usklajevanje o vseh zadevah socialnega, materialnega in pravnega položaja delavcev, nezaposlenih in upokojujencev.

Predstavnikom vlade, gospodarske zbornice in sindikatov se je naposled vendarle uspelo dogovoriti vsaj o nečem. Sklicana bo delovna skupina, ki naj bi temeljito obravnavala štiri temeljne zahteve sindikatov glede socialnega pakta.

Vsi partnerji so se namreč strinjali, da je treba ustanoviti tridelni organ, v katerem bi enakopravno odločali o gospodarskem in socialnem položaju delavcev.

MILAN IERŠE

SINDIKAT SPRAŠUJE IN OPOZARJA:

Bo Elektronika sprožila val stečajev v Elradu?

Predlagana uvedba stečajnega postopka za družbo Elrad Elektronika in ugotovitve odgovornih, da je tudi po uvedbi tega postopka še vedno 200 delavcev preveč, je strnila vrste sindikalnih aktivistov v podjetju, ki ugotavljajo, zahtevajo in grozijo. Svoje ugotovitve za stanje, v katerem je podjetje, in zahteve za zagotovitev normalnih delovnih razmer zaposlenih so naslovili vodstvu podjetja. To mora do petka, 14. februarja, odgovoriti na zahteve sindikatov, drugače bo sindikat ubral druge poti za doseg svojega cilja. Med temi omenja sklic tiskovne konference, prek katere bo širšo javnost seznanil z nepravilnostmi, ki so se dogajale v sistemu Elrad, v skladu z zakonskimi možnostmi bo sodno izpodbijal registracijo Elrada, d.d., in njegovih družb, statute, ki veljajo v poslovnem sistemu Elrada, stečaj Elrada Elektronike ter generalno stavko zaposlenih v skladu z zakonom in stavkovnimi pravili.

Sindikati deli vzroke za slabo poslovanje podjetja med objektivne in subjektivne. Med prve prišteva razpad jugotrišča, na katerega je bilo podjetje usmerjeno z več kot 60 odstotki proizvodnje, vzroki subjektivne narave pa so razvidni iz stavka, ki ga je posredoval Edil inženiring, Elradovo svetovno podjetje. Enake stare metode in enaki stari način razmišljanja vodijo do enakih starih rezultatov.

Sindikati ugotavljajo, da je bilo trženje usmerjeno na jugotrišče, kar je poslovno neločljivo zaradi že nekaj časa skrajno zaostrenih političnih in gospodarskih razmer. Neustrezni so bili plačilni pogoji, ki so bili za trideset dni v breme podjetja, za nastop na zahodnih tržiščih je bilo trženje neustrezno organizirano, brez sodobnih pristopov, razvoj ni sledil tržnim zahtevam, ampak je razvijal tisto, kar si je sam zamislil, reorganizacija Elrada je bila izvedena samo s stališča kapital-skih povezav, neugodna kvalifikacijska sestava — več kot polovica zaposlenih je NKV, le 8 odstotkov jih ima višjo ali visoko izobrazbo, kar je glede na dejavnost Elrada izrazito neugodno, slaba koordinacija med vitalnimi funkcijami sistema...

Zahteve sindikata izhajajo iz njegovih ugotovitev, na prvo mesto postavljajo sklic zbora delavcev in glasovanje o zaupnici skupščini. Zahtevajo spremembo statuta d.d. in d.o.o., tako da bodo v skladu z Zakonom o podjetjih, opredelitev subjektivne odgovornosti za napake, ki so bile storjene pri trženju, razvoju, pravnih in kadrovskih zadevah, razveljavitev sklepov o prerazporeditvi delavcev iz ostalih družb v Elektroniko, premestitev strokovnega kadra iz Elektronike, d.o.o., v druge družbe, izdelavo analize programov in določitev poslovne strategije ter konkreten program za sanacijo podjetja.

Člani sindikata v Elradu so zaskrbljeni zaradi usode podjetja, skrbi jih, ali stečaj ene družbe ne bo sprožil vala stečajev v podjetju, kjer so takrat, ko je bilo zaposlenih še 1.500 delavcev, ugotavljali, da jih je 20 odstotkov preveč, zdaj, ko jih je 1200, ugotavljajo, da je optimalno število zaposlenih, ki jih podjetje prenese 600. In kaj bo takrat, ko nas bo 600, se sprašujejo v sindikatu.

RENATA FICKO

Kovinarji za večjo socialno varnost

Ena glavnih zahtev sindikata kovinarske in elektroindustrije Slovenije je glasovanje o zaupnici vladi. Vodstvo tega sindikata namreč od vlade zahteva tak socialni program, ki bo zagotavljal socialno varnost delavcev, kot je navedena v sprejetih kolektivnih pogodbah. V nasprotnem bodo, kot grozijo, nadaljevali priprave na splošno stavko. Hkrati so sprejeli odklonilno stališče do predloga za dogovor o temeljnih vprašanjih zagotavljanja socialne stabilnosti ob izvajanju sprejetega programa strukturnega prilagajanja in gospodarske politike za letos.

MJ

TRIJE MINISTRI NA OBISKU V LENDAVI

Ne kažite nam meseca v vodi!

Tako je dejal generalni direktor lendavske Nafta Miloš Oslaj na posvetu, ki naj bi s pomočjo kar dveh ministrov — Igorja Umka iz ministrstva za plan in Izidorja Rejca iz ministrstva za industrijo — ter pomočnika ministrice za delo Ivana Lapajne nakazal možnosti rešitve ali vsaj omilitve grozeče brezposelnosti v občini. Če so morda navzoči pričakovali, da bodo po triletnem čakanju na ministre in že na začetku posveta najavljenem hitrem odhodu trojke na zasedanje vlade v Ljubljano dobili konkretne odgovore na zastavljena vprašanja o reševanju teh velikih težav, ko je nezaposlena že tretjina za delo sposobnih ljudi ali v povprečju trikrat več, kot je relativna brezposelnost v državi Sloveniji, in ko lahko sama občina skozi vse programe, ki jih ima zastavljene, zagotovi v letošnjem letu samo 90 novih delovnih mest, so se ušli. Se posebej so bili razočarani predstavniki nezaposlenih, ki so ogrožene nad tako površnim obravnavanjem njihovih življenjskih težav izrazili z zapustitvijo posveta, ki je bil namenjen prav njim, že pred njegovim koncem.

Medtem ko je minister Umek Lendavčanom odgovoril na nekaj zastavljenih vprašanj o sredstvih za demografsko ogrožena področja in novem zakonu, ki je pred sprejetjem, in ministrski namestnik Lapajne o delu svojega ministrstva v zvezi s politiko ohranjanja delovnih mest, je bil nagovor ministra Rejca poln dobrih napotkov in prijateljskih nasvetov. Poudaril je, da velja v lendavski občini sicer posebno stanje, ki pa ne bi smelo zbijati morale, saj je pripravljen sistematičen načrt za reševanje težav, pri katerem sodeluje tudi rojak dr. Spilak. »Mi smo v nadpovprečnem odnosu do vas,« je dejal minister Rejca, »za vaše težave imamo veliko razumevanja. Luč za vaše težave je, da ste na preži, da spremljate, kaj se v republiki dogaja, in da se na razpise in nate-

MINISTER REJCA: »Ljudje iz tujine prihajajo danes v Slovenijo s svetlejšimi obzori, kar je pozitivno.«

čaje javljate čim bolj intenzivno in dokazljivo. Strniti je potrebno vse sile, scenarij razvoja imate, vsak pri sebi mora svoje narediti, in če se boste dobro razumeli, potem bo vse v redu.«

Mobilizacijski napotki ministra Rejca v Lendavi niso padli na plodna tla. Težave so prehudе, da bi navzoče zadovoljile splošne obljube in sklicevanje na bolj prijazen zakonodajni, ki pa je še vedno v skupščinskem postopku. Zato ni čudno, da so se oglašili brezposelni in ministre pozvali, da od splošnega preidejo h konkretnemu, ali direktorji, ki imajo ob vseh napakah in nedorečenosti gospodarske politike dovolj kazanja meseca v vodi.

Skratka, posvet z ministri v Lendavi ni opravičil stroškov, ki so nastali zaradi triletnega izostanka najbolj odgovornih ljudi gospodarstva v občini, ne prenese stroškov, ki so nastali na relaciji Ljubljana—Lendava—Ljubljana, in ne pričakovani, ki so jih morda po tistem gojili tisti, ki jim je bil posvet namenjen.

RENATA FICKO

Pomoč ministra Brezara in podjetniška delavnica za brezposelne

Minuli teden sta ljutomersko drobnogospodarsko sceno označevala dva dogodka — obisk ministra Brezara, odgovornega za razvoj drobnega gospodarstva, in podjetniška delavnica za brezposelne.

Minister Brezar se je mudil v Ljutomeru na povabilo občinskega izvršnega sveta in inkubatorja za podjetnike Inpo. Kot so nam povedali v Inpu, so ministra povabili na delovni razgovor predvsem zaradi tega, ker so mu želeli predstaviti novosti, predvsem podjetniško informacijsko mrežo, ki jih razvijajo na področju drobnega gospodarstva, in ugotoviti kompatibilnost z republiškim informacijskim sistemom. Ljutomerski podjetniki so omenjali tudi svoje pomisleke glede republiškega sklada za razvoj drobnega gospodarstva in ministru predlagali, da se pri razdelitvi sredstev upošteva tudi teritorialno načelo in da se postopki za prijavo za pridobitev sredstev poenostavijo. Iz ljutomerske občine se je namreč na lanskoletni razpis sklada prijavilo kar nekaj kandidatov, za katere je komisija ugotavljala, da izpolnjuje sicer vse pogoje, vendar sredstev vseeno niso dobili. Minister je s predlogom soglašal, prav tako pa je obljubil tudi pomoč pri ureditvi občinske obrtne cone. Visoke cene zemljišč in komunalnih storitev so za marsikatero podjetnika nedosegljive in ga ovirajo že na začetku. Ali ni pošteno, da se podjetniku na začetku omogoči čim lažji štart in da se šele potem od njega pričakuje, da državi nekaj da — z davki, novimi delovnimi mesti? To pomeni prav gotovo dosti več, kot če državo polni z visokimi obrestmi ali kupnino za tisto, kar je sedaj mrtvo.

V petek pa so začeli tudi s prvim delom podjetniške delavnice za brezposelne. Delavnica, ki jo v Ljutomeru organizira Inpo, je nadaljevanje poskusne, ki je že pred časom stekla v Lendavi v okviru podjetja Alenke Stupar. Podobna pa se obeta tudi v Gornji Radgoni, kjer jo bo vodil podjetnik Zlatko Erlih. »Podjetniško delavnico organiziramo skupaj z Zavodom za zaposlovanje,« pravi direktor Inpa Silvo Potočnik. »Razdeljena je v dva dela, v prvem skušamo ljudem vliti predvsem poguma in samozavesti. Med njimi je namreč mnogo takih, ki imajo idejo, včasih tudi trg, pa premalo samozavesti. Ali obratno, da imajo kapital, manjkata pa ideja in pravo znanje. Drugi del delavnice je strokovnejši, ponujamo različna

znanja, med drugim tudi iz računalništva. Delavnica poteka v skupini dvajsetih, letos računamo, da bomo v ljutomerski občini organizirali tri do štiri.«

RENATA FICKO

Do deviz z novo varčevalno knjižico

Po vseh zapletih z deviznimi vlogami so tudi slovenske banke izgubile zaupanje svojih varčevalcev. Čeprav zakon o javnem denarju še ni sprejet, se banke zavedajo, da so soodgovorne za nastali položaj, zato so že sprejele nekatere ukrepe. V Pomurski banki pravijo, da tem vprašanjem namenijo posebno pozornost, saj je ta banka ena od tistih, ki so se zmeraj ponašale z velikim številom deviznih varčevalcev in visokimi deviznimi vlogami.

Še pred dobrim letom so imeli varčevalci v Pomurski banki devizne prihranke v vrednosti od 130 do 140 milijonov nemških mark, težave pa so se začele v prvi polovici lanskega leta, ko so te vloge začele močno zmanjševati. Tako so v lanskem letu izplačali za okoli 42 milijonov nemških mark in tako rešili problem tretjine deviznih prihrankov, vendar jim je to pozneje povzročilo precejšnje likvidnostne težave. Res da so zmanjšanje deviznih vlog sprva premostili z likvidnostnim posojilom Narodne banke Jugoslavije in pozneje Banke Slovenije, vendar so morali posojila decembra vrniti in zdaj vprašanja deviznih hranilnih vlog rešujejo z lastnimi sredstvi.

In kako je sedaj z deviznim varčevanjem in v kakšnem položaju so varčevalci? Po besedah Stefana Hajdinjaka, direktorja Pomurske banke, imajo devizne vloge varčevalcev še vedno velik delež v bilančni vsoti te banke, po zadnjih podatkih pa stanje imajo za okoli 95 milijonov nemških mark deviznih vlog. V številu deviznih vlog prevladujejo tako imenovane majhne vloge, katerih vrednost ne presega 500 nemških mark. Za ponazoritev navedimo podatek, da je od skupnega števila 64 tisoč deviznih vlog kar 51 tisoč takih vlog, katerih skupna vrednost dosega od 4 do 5 milijonov nemških mark, medtem ko kar 90 milijonov nemških mark deviznih prihrankov odpade na 13 tisoč vlog.

Po vsem tem bi v Pomurski banki brez posebnih težav rešili vprašanje malih deviznih vlog, vendar bi s tem postavili v neugoden položaj večje devizne varčevalce, zato so se odločili, da varčevalci zaenkrat lahko razpolagajo le s 300 markami. Namesto izplačila zato v Pomurski banki ponujajo svojim varčevalcem novo varčevalno knjižico, na katero lahko prenesejo svoje devizne prihranke z dosedanjih hranilnih knjižic. Ob možnosti takojšnjega razpolaganja s 300 markami bodo preostanek privarčevanih deviz varčevalci lahko dvignili v 4 letih oziroma bodo vsako leto prosto razpolagali s četrtno deviznih prihrankov.

Povsem drugače pa je z devizami, ki jih varčevalci polagajo na novo varčevalno knjižico. Razpolaganje z njimi je po zagotovitvi Stefana Hajdinjaka neomejeno in upajo, da si bodo s tem pridobili zaupanje svojih varčevalcev. Banka namreč po nove vse devizne depozite zavaruje pri ustreznih agenciji, Pomurska banka pa ima že zdaj v tujini deponiran devizni minimum. Okrog 10 milijonov nemških mark, s katerimi tačas razpolagajo v Pomurski banki, je dobra osnova za to, da si bo ta bančna ustanova povrnila zaupanje, in veliko je že takšnih varčevalcev, ki vlagajo svoje devizne prihranke na novo varčevalno knjižico.

Pa še tale novica iz Pomurske banke. Čeprav so se likvidnostna sredstva te banke v lanskem novembru zmanjšala za 720 milijonov tolarjev, jim je uspelo premagati nastale težave in Pomurska banka ima dovolj likvidnostnih sredstev, da lahko zadovolji potrebe gospodarstva, pa tudi devizne potrebe občanov v okviru sprejetih dogovorov.

LUDVIK KOVAČ

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

Deviznim varčevalcem z veseljem sporočamo:

REŠEVANJE DEVIZNIH VLOG SE JE ZAČELO!

Kaj vam lahko ponudimo ta hip?

— Priporočamo DEVIZNO VARČEVALNO KNJIŽICO

Če se odločite za devizno varčevalno knjižico, lahko od doslej privarčevanih deviznih sredstev takoj penesete nanjo 500 DEM. Ker je devizna varčevalna knjižica namenjena varčevanju, lahko tudi s poznejšimi plogi deviz na to knjižico prosto razpolagate.

Za vloge na tej knjižici je pomembno, da banka obračunava 1 % višje obresti kot na deviznih računih. Banka ima dovolj deviznih sredstev, da za nove hranilne vloge jamči s svojimi sredstvi in trezorja ali depozitov v tujini.

Če se odločite za DEVIZNI TEKOČI RAČUN, vam nanj takoj prenesemo 300 DEM, katerimi lahko razpolagate. Na vašo željo vam brezplačno naredimo konverzijo v katerokoli valuto, če so takšne vaše potrebe (potniški čeki, evročeki, nakazila itd.).

Če imate na devizni knjižici ali deviznem računu več manjših zneskov v različnih valutah, vam na vašo željo naredimo konverzijo v eno samo. To naredimo tudi, če imate več manjših zneskov na več knjižicah in jih želite združiti na eni varčevalni knjižici.

Če imate devizne prihranke v znesku, ki je manjši od 100 DEM, vam jih takoj izplačamo v valuti ali po menjalniškem tečaju v SLT.

Tistim, ki imajo večje devizne vloge, pa ponujamo naslednjo rešitev:

— vezavo deviznih sredstev na štiri leta, in sicer:

1/4 sredstev na eno leto, 1/4 sredstev na dve leti, 1/4 sredstev na tri leta, 1/4 sredstev na štiri leta. Tako boste lahko po prvem letu razpolagali s prvo četrtno vezanih sredstev s pripadajočimi obrestmi, po drugem letu z drugo četrtno itd.

Obrestne mere se prilagajajo višini vloge in vrsti valute (7,5 do 11,5 %).

Pri LB-Pomurski banki, d.d., menimo, da bomo lahko vse devizne vloge rešili v obojestransko zadovoljstvo najpozneje v štirih letih. Krivica za nastale težave ne bomo iskali, ker se zavedamo, da ste varčevalci vaše vloge zaupali nam in tako moramo samo mi — banka — zadevo pripeljati do konca v dogovoru z varčevalci, in to tako, da bodo varčevalci popolnoma zadovoljni.

Torej, možnosti za vaše devizne vloge je več, zato vam bodo delavci za bančnimi okenci znali svetovati. Da pa res ne bi bilo nesporazumov, ne bomo jezni, če varčevalci potrebne informacije poišče pri strokovnih službah, pri vodjih poslovnih enot, in če še takrat ne boste zadovoljni, vam bo na voljo tudi direktor banke, kajti res želimo da, vse probleme v zvezi z deviznim varčevanjem rešimo v obojestransko zadovoljstvo.

Pa še nekaj: ne vemo, če zaradi zlonamernosti, površnosti ali zaradi iskanja senzacij nekatere sredstva obveščanja objavljajo nepopolne ali celo tendenciozne informacije. Varčevalce prosimo, da takim poltresnicam ne nasedajo.

Samo pri nas v banki boste dobili najbolj natančne informacije! Verjemite nam, da se bomo po trudili in ohranili vaše zaupanje, ki ste nam ga doslej izkazali!

TEHNIŠKA IN POKLICNA ŠOLA UTRJUJE SAMOSTOJNOST

Negodovalci naj pridejo na plan!

Potem ko je padla odločitev, da je potrebno Srednješolski center tehniško-pedagoške usmeritve Murska Sobota razdružiti, so pesimisti rekli, da bodo takoj enaki ali pa še večji problemi: optimisti pa so menili, da se s plača poskusiti, ker so bili prepričani, da slabše ne more biti.

»Moram odkrito povedati, da je bila občinska oblast odločna pri razbijanju takratne vodstvene strukture, in mislim, da je bilo pred 6 meseci drzno dejanje iti na novo z neprekušenimi ljudmi, kot velja to tudi zame. Toda imeli smo motiv več, da smo si prizadevali za dobro delo. Seveda ni bilo brez problemov in tudi

skregali smo se kdaj pa kdaj, vendar to je povsod normalno. Nesporno pa je, da smo prvo polletje letošnjega šolskega leta uspešno končali,« pravi ravnatelj Tehniške in poklicne šole Murska Sobota JANEZ OBAL.

Zadnji dan pouka so objavili (pripravili) že tudi urnik za 2. polletje, kar se menda doslej še ni zgodilo. Tisti, ki so morda na tistem upali, da ne bo več popoldanskega pouka za učence drugih letnikov v vseh programih, so bili razočarani, kajti: »popoldan-

ski pouk ostane naprej. Če je možna boljša rešitev, ki bo slonela na strokovnih temeljih, potem naj pridejo avtorji negodovanj na plan in povedo, kako se da 64 oddelkov razporediti v 40 ustreznih učilnic, ki jih ima na voljo naša šola. To, da bi nekateri začeli s poukom ob 11. uri, mislim, da je slab predlog.«

Zdaj ko so prve težave mimo, si vodstvo Tehniške in poklicne šole prizadeva, da bi razčistili in uredili premoženjske zadeve, tako da bi se natančno vedelo, kaj

je njihovo in kaj v lasti Gimnazije, s katero so pod isto streho. Dokončna delitev pa ni možna brez ustanovitvenega akta, ki bi ga že zdavnaj morala sprejeti občinska skupščina v Murski Soboti. Posredovali so že pisno, a odgovora niso dobili.

»Ta problem želimo rešiti dolgoročno, ker se pojavljajo velike težave. Kot slišim, želi imeti Gimnazija svojo tajnico in lastnega računovodjo. Nimam nič proti temu, saj tudi na naši šoli prevladuje v zadnjem času misel, da bo tako bolje. V zvezi s tem ne mislimo imeti razpisov, temveč bomo zadeve uredili z notranjo prerazporeditvijo. Aprila ali maja pa bomo razpisali vsa vodstvena delovna mesta (ravnatelj, vodji tekstilne in kovinarske enote) in želimo, da bi prišlo do konkurence.«

Da, če ni konkurence, se lahko kolo napredka hitro ustavi.

JOŽE GRAJ

Učenci strojnega (tudi elektro) oddelka Tehniške in poklicne šole so dosegli ob polletju skoraj 60-odstotni učni uspeh, v tekstilnem oddelku pa je uspeh še višji, in sicer 73,2-odstoten. Lahko bi rekli, da so to dokaj dobri rezultati v primerjavi z minulimi leti. K temu naj bi prispeval nekaj tudi popoldanski pouk, zaradi katerega je bilo nekaj časa precej »hude krvi«.

NEMOČNO DELAVSTVO

Še sindikalisti zardevajo

Pohvala sindikatom, da so s svojo dosedanjjo dejavnostjo preprečili resnejše socialne nemire, je gotovo vredna pozornosti. Če tako pravi oblast, potem to tudi nekaj velja. In na to so v sindikatih, predvsem svobodnih, še kako ponosni, čeprav se morajo njihovi predstavniki ob najnovejših razmerah le še grenko nasmehniti. Položaj zaposlenih se je namreč v zadnjem obdobju že tako poslabšal, da so postale zahteve, ki so jih delavci postavljali na lanskoletnih protestnih shodih kot minimalne, danes neuresničljive in domala že smešne. Spominimo se samo izhodiščne plače iz kolektivne pogodbe, ki je znašala 400 mark. To je zdaj le še lep sen; in to celo za tiste, ki sodijo višje kot v peti tarifni razred. Tako o novih delovnih mestih razmišljajo le še v programih zavoda za zaposlovanje. Minulo delo je namreč že dobro obračunano, če ti uspe pod kakršnimi koli pogoji obdržati delovno mesto...

Številna opozorila in dokazovanja, da se socialni problemi čedalje bolj kopičijo, niso naletela na primeren odziv. Resda se je delavstvo s svojimi stališči prebilo tudi do skupščinskih klopi, kjer so sprejeli tudi nekaj sklepov, s katerimi pa sedaj mahajo samo še sindikati, tisti, ki so jih sprejemali, pa so nanje preprosto pozabili. Zgled, ki ga navaja

Lendavčan Rajko Stupar, predsednik sindikata kulturnih delavcev, je dovolj nazoren. Po njegovem so se kolektivne pogodbe podpisale, potem pa jih le redko kje uresničujejo. Zato naj bi bil kulturni minister Capuder bolj pokončen mož, ker noče podpisati panožne pogodbe, saj ve, da se je ne bo mogel držati, kot pa premier Peterle, ki je podpisal splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo, direktorjem kulturnih institucij pa dal navodilo, naj jo kršijo in se ravnavajo po zakonu o plačah.

Zaradi čedalje hujših socialnih problemov, s katerimi se spopada vedno več ljudi, so se delavci, ki živijo na robu življenjske eksistence, brezposelni, upokojeanci in mladi znašli v slepi ulici. V takem položaju pa naj bi sindikate pomirili s socialnim paktom. To je seveda še ena v vrsti mnogih utvar za delavce, ki niti z dvema povprečnima plačama ne morejo preživeti štirinčlanske družine. Kako dolgo se bo še nadaljevala njihova agonija? Pričakovanja, da bi s socialnim paktom lahko zaustavili bezljanje cen, zlasti za osnovna živila, so se žal kaj hitro razblinila. Nedvomno je za obstoj mlade države potreben socialni mir. Zato si sindikalisti z nadaljnjo poslušnostjo lahko ponovno obetajo pohvalo oblasti — zaupanja delavcev pa ne več!

MILAN JERŠE

Lendavska brezposelnost — zaposlenost v Kobilju

Po številu brezposelnih je lendavska občina na vrhu v Sloveniji, saj je relativna stopnja brezposelnosti (primerjava brezposelnih z zaposlenimi) 29,1 odstotka (v republiki 11,8) ali brez dela je kar 14,3 odstotka aktivnega prebivalstva. V septembru je bilo na Zavodu za zaposlovanje prijavljenih 1908 brezposelnih ali dve tretjini moških, saj so v stečaj šla predvsem podjetja z delovno intenzivno industrijo, kovinskopredelovalno, v kateri so bili zaposleni predvsem moški. Od vseh brezposelnih je namreč 45,2 odstotka ostalo brez dela po stečajih, visok delež (38 odstotkov) pa predstavljajo tudi mladi brezposelni, stari do 26 let.

Tudi izobrazbena sestava brezposelnih je zelo neugodna, saj jih je skoraj polovica brez kvalifikacije ali s polkvalifikacijo, 35 odstotkov jih ima končano poklicno šolo in 17 odstotkov srednjo šolo. Kar 41 jih ima končano višjo in 16 visoko šolo, pa so tudi na listi čakajočih za delo.

Ob brezposelnih, ki so brez izobrazbe je kar tretjina starejših od 40 let in ob tem več kot polovica moških.

Najmanj brezposelnih, tako po številu kot na število prebivalcev, ima krajna skupnost Kobilje, potem Turnišče, Odranci in Polana (v Kobilju, Turnišču in Polani so podjetja, kjer so zaposleni predvsem domačini), iz Odrancev pa je večina zaposlenih v drugih občinah, predvsem v Muri. Veliko več brezposelnih je zato v Lendavi in okoliških krajevnih skupnostih. Dolga vas ima 10,3%, Lakoš 9,9% in Lendava 9,6-odstotno brezposelnost.

MH

LENDAVA

Besedica »lahko« je bila usodna

Nekoč so občinske skupščine sprejemale odloke skoraj mimogrede. V glavnem so namreč potrjevali tisto, kar so prej pripravili strokovni organi in nazadnje še potrdili izvršni svet. Zdaj pa se večkrat kar precej »zaplete«, ko o njih razpravljajo in odločajo občinski poslanci (uradno še vedno delegati). Tako je bilo tudi glede odloka o izločitvi enot VIZ-a Lendava in ustanovitvi samostojnih javnih zavodov v osnovnem šolstvu in otroškem varstvu. Nekatere šole so, na primer, želele ohraniti dosedanje nazive (OŠ Štefana Kovača v Turnišču, Franceta Prešerna v Črenšovcih, Miška Kranjca v Veliki Polani in Prežihovega Vrance na Srednji Bistrici), z občinskim odlokom pa je zaenkrat določeno le poimenovanje po krajih, kjer so šole. V zboru združenega dela je bil sicer dan variantni predlog, da bi ohranili nazive po znanih pesnikih in pisateljih, vendar ni dobil zadostne podpore. Podobno je bilo tudi v drugih dveh zborih. Rečeno pa je bilo, da naj pripravijo po šolskih okolišjih javne razprave, na katerih se naj ljudje odločijo, kakšen naziv naj ima šola. Na podlagi tega bo občinska skupščina potem sprejela odlok. Po našem mnenju bi to morali storiti že pred sprejemanjem odloka, s čimer bi se izognili dvojnemu delu in stroškom.

Pa vendar, ko je že kazalo, da bodo odlok sprejeli, se je zataknilo v družbenopolitičnem zboru. Ali zavodi lahko ali pa morajo ustanoviti skupnost zavodov za opravljanje finančno-računovodske službe in da se lahko dogovorijo tudi za druge naloge, ki naj bi jih ta skupnost opravljala zanje? Vse to je bilo že sedaj urejeno v okviru Vzgojno-izobraževalnega zavoda Lendava, ki je deloval kot posebna služba s pedagoškim vodjem, pravnikom in finančno-računovodskimi delavci. V zboru združenega dela je bila večinsko mnenje, da je skupen finančno-računovodski servis potreben tudi v prihodnje in da ga zavodi morajo (ne lahko) ustanoviti. V družbenopolitičnem zboru pa so vztrajali, naj to ostane le kot možnost (torej lahko), če se zavodi tako odločijo. Usklajevalni postopek ni uspel, zato odloka niso sprejeli. Morda pa je tako še bolje, saj bo sedaj nekaj časa, da vso stvar bolje pretehtajo in pripravijo sprejemljive rešitve.

JOŽE GRAJ

Tudi starši so bili učenci

Pouk je lahko tudi dokaj prijeten in zanimiv. To bi vsekakor lahko rekli za eno od ur spoznavanja narave in družbe v 3. razredu OŠ Križevci pri Ljutomeru, h kateri je razredničarka LIDIJA KOROŠA povabila tudi starše. Učenci so pri prejšnjih urah in tudi doma opazovali svoje telo ter razmišljali o svojih lastnostih (kaj najraje jedo, katere živali imajo najraje, kateri so njihovi konjički idr.), potem pa so vse o sebi skušali prikazati (izraziti) na veliki polipirji. Ko so prišli k pouku tudi njihovi starši, so o vsem tem sproščeno pripovedovali, vmes pa tudi peli in telovadili. Kratek del pouka so imeli celo v angleščini. Nazadnje so pripravljali še pogostitev in srečelov. Domov so odhajali vsi zadovoljni.

Besedilo in fotografija: JOŽE GRAJ

ŠE ENKRAT

Učitelji ne morejo verjeti...

»Zadnjič pa ste precej grdo napisali o učiteljih,« mi je te dni dejala ena od pedagoških delavk. Nekateri pa so me klicali po telefonu in povedali, da jih je članek z naslovom Učitelji ne morejo verjeti, a je res, ki je bil objavljen v zadnji januarski številki VESTNIKA, precej prizadel. Vznemirila jih je predvsem trditev, da so učenci na nekaterih šolah v Pomurju dosegli samo 24 odstotkov znanja iz obveznih predmetov (slovenski jezik in matematika) glede na republiško povprečje. Tega namreč nekateri (ali pa mnogi) res ne morejo verjeti. Podatka pa si (na žalost?) nisem izmislil, ampak sem ga slišal na aktivu ravnateljev v eni od pomurskih občin. Šole pa seveda niso bile imenovane, ker morajo ostati ti podatki skrivnost.

Seveda pa se strinjam s tistimi, ki so mi oporekali, da je bilo tudi veliko dobrih in spodbudnih rezultatov pri preverjanju znanja osmošolcev. Zdi se mi, da so se ob članku zamislili in bili prizadeti predvsem tisti učitelji, ki bi se lahko mirne duše potrkali po prsni zaradi dobrih rezultatov pri testiranju učencev. Nič »grdega« pa nisem mislil tudi o tistih, ki so jim učenci »zatajili«, saj sem tudi zapisal, da se znanje lahko na najboljši način preveri in potrdi samo v praksi in da takšno testiranje še ni pravo merilo, ali je kdo dober ali slab učitelj. Vsekakor pa nikomur ne bo škodilo, če bo vsaj malo analiziral tudi sebe in ugotovil, kaj bi lahko storil, da bi bili rezultati testov boljši. Pa brez zamere tisti, ki se vam zdi, da so takšni članki za učitelje »grdi«!

JOŽE GRAJ

NOVI PROMETNI DAVEK ZNIŽAL CENE AVTOMOBILOM — ZA DRŽAVLJANE Z NIZKIMI OSEBNIMI DOHODKI JE NOVI AVTOMOBIL ŠE VEDNO NEDOSEGLJIV

Cenejšše; gneče pa ni!

Če se pocenijo prehrabeni izdelki ali čistila, na primer pralni prašek, se hitro razve in je v trgovini gneča. Blago kaj hitro zmanjka. Z avtomobili pa ni tako; čeprav so se zaradi nižjih prometnih davkov pocenili, v trgovinah ni osebne gneče. Razumljivo, ko pa je najcenejši novi avtomobil za Slovenca z nizkim (pa tudi povprečnim) osebnim dohodkom še vedno nedosegljiv. Najcenejši avtomobil v Sloveniji je tačas priljubljena ketrca (renault 4 GTI), ki ima po novem drobnoprodajno ceno \$11.500 dolarjev. Toliko torej, kot je pred mesecem stalo stanovanje, kupljeno pod posebej ugodnimi upogoji.

S 1. februarjem so se osebni avtomobili pocenili, vzrok taksnega razveseljivega in ne preveč pogostega ukrepa pa je prejem novega zakona o prometnih davkih. Za vse, ki načrtujete nakup avtomobila, tale informacija: davčne stopnje so nižje, dodatnega zmanjšanja pa bodo deležni avtomobili s katalizatorji (ki tankajo neosvinčeno bencin). Avti z bencinskimi motorji do 1,8 litra oziroma 1,9 litra pri dizelskih motorjih so obdavčeni z 20 odstotki, avti z motorji nad 1,8 (1,9) z 32 odstotki, avti z motorji nad 1,8 s

katalizatorjem s 16 odstotki, avti z motorji nad 1,8 s katalizatorjem pa s 25,6 odstotki. Tuji avtomobili imajo še dodatne olajšave, čeprav je potrebno splošni davčni stopnji prišteti še carino (vedno 26 odstotkov), vendar pa je pri tem pomembno, da je zakon izločil carino iz osnove za odmero davka in s tem tuje avtomobile še nekoliko pocenil. Tako bo potrebno plačati za tuje avtomobile do 1,8 litra 46 odstotkov, če je s katalizatorjem 42 odstotkov (prej 68 odstotkov), za tuje avtomobile nad 1,8 litra pa 58 odstotkov, s katalizatorjem 51,6 odstotkov (prej 100 odstotkov).

Najnižji možni davek bodo ob nakupu avtomobila plačale družine s tremi ali več otroki (5 odstotkov), vendar otroci ne

smejo biti starejši od 18 let. To pravico lahko izkoristijo enkrat v petih letih, oziroma toliko časa avtomobila ne smejo prodati. Potrdila za nakup družinskega avtomobila z ugodnejšimi davki bodo izdajali centri za socialno delo.

Vsaj v Pomurju nimamo informacij, da bi nižji davki pospešili prodajo avtomobilov. Avtomobili so namreč blago, ki ga kupujemo na daljši rok, za nakup pa se odločimo šele po tehniem premisleku in seveda takrat, ko imamo dovolj denarja.

MELITA ČURMAN iz predstavništva AUTOCOMMERCE v Murski Soboti je povedala, da so njihovi kupci zelo ugodno sprejeli novico o znižanju prometnega davka, 15 na-

ročnikov renaultovih avtomobilov (pet in katrc) je naročilo nove avtomobile že sredi januarja, vendar so jih prevzeli šele v prvem tednu februarja, kajti s 1. februarjem so začeli veljati nižji prometni davki. V začetku februarja sta dva naročnika prevzela tudi tuja avtomobila znamke honda, drugih naročil pa — kljub nižjim cenam — niso imeli. Iz izkušenj vedo, da kuppe avtomobilov veliko bolj pritegnejo razna tovarniška znižanja in dodatni popusti, za katere pa tudi v trgovinah izvedo šele tik pred zdajci. Tačas so še vedno znižani renaultovi avtomobili.

Melita Čurman je o novih prometnih davkih povedala: »Če gledamo samo avtomobile, so novi prometni davki zelo dobri, ni pa dobro, da so se zvišale tudi cene prehrabnih izdelkov, da so se alkoholne pijače pocenile. Družinski avtomobil je tudi dobra zadeva, predvsem za tiste, ki ne mislijo pogostejše menjavati avtomobilov. Sicer pa bo zdaj tako velika razlika med stari in novim avtomobilom, da se to več ne bo splačalo. Dejstvo pa je, da, če bo kupna moč ljudi padla, bomo tudi mi prodali manj avtomobilov.«

BERNARDA B. PEČEK

Nekatere nove drobnoprodajne cene avtomobilov:

citroen AX 11 first s tremi vrati	648.000
ZX avantage	996.000
renault 4 GTL	511.500
renault 5 campus s tremi vrati	751.600
renault 5 campus plus s petimi vrati	836.400
golf TAS CL benc. m., 1,6, litra	1491.120
golf CL z diz. mot., 4 vrata	1704.000
BMW 316 s štirimi vrati ± 42 % dajatev	24.735 DEM
BMW 850 avtomatik ± 51,6 % dajatev	113.744 DEM

SELITEV Z RADGONSKEGA GRADU

Solze za grajsko stanovanje

Radgonski grad bo dobil novega lastnika, ki bo, še preden se bo lahko ponašal z njim, moral kamnitim stenam dati novo podobo in pripeljati na grad drugačno življenje.

Življenje pa je na gradu bilo že do sedaj, čeprav, nič po grajsko. Vsakdanje za stanovalce in varovance delavnic pod posebnimi pogoji ter za zasebnike, ki imajo na gradu svoje prostore. Prostori in stanovanja za debelimi grajskimi zidovi niso primerna ali funkcionalna za sodobno življenje, zato je za nekatere selitev z gradu zaradi novega lastnika veliko olajšanje in sreča, a ne za vse. Za nekatere je to tudi posiljevanje od doma, ki je mnogo več, kot le stanovanje.

Pučkova Majda in Milan sta v stanovanje na gradu vložila svoje delo, prihranke ali življenje, v upanju, da ju z njega ne bo nihče več mogel izseliti in s ciljem, da ga urediti tako, da jima bo v pokoju in starosti dobro služilo. Sedaj pa se morata v dveh mesecih izseliti. In zato ni prav razglašati, da z drugim lastnikom gradu nihče ničesar ne izgubi. Pučkova sta zaradi tega že prizadeta, predvsem čustveno, čeprav vesta, da grad njima na ljubo tak ne bo in ne more stati in da je zanj nekaj treba narediti. Prispevala bosta torej tudi sama.

Majda Pučko. »Eno so čustva, drugo pa je sprejemanje stanja takega kot je, in naju je selitev čustveno strla. Stanovanje in vrt sta nam bila dom.«

Osemnajst let sta živela na gradu in vlagala v obnovo stanovanja, čeprav je le to družbeno. Ravno med vojno sta obnovljala pode in stenske obloge, takrat še z dovoljenjem občine. Stanovanje sta obnovila tako, da sta si lahko rekla, sedaj pa bo prav dobro za najino življenje v pokoju in vanj več ne bo treba vlagati. Nakar so se začele širiti govorice o novem lastniku gradu, katerim sama nista hotela verjeti, vendar so bila zamenja, da je temu res tako. Določene nista vedela nič, le negotovost je bila z dneva v dan bolj močnejša, potem pa sta v časopisu prebrala veliko novico. In to Pučkova zamerita občinskemu možu, da sta novico o novem lastniku zvedela prej iz časopisa, kot pa od njih.

»Naenkrat je vse delo, trud in odrekanje postalo nesmiselno, poteptano. Zdi se ti, da si del pohištva na tem gradu. Ni edina cena za stanovanje, stene, tu je tudi človek, do katerega prej nihče ni stopil.«

Na razgovor s stanovalci so z občine prišli 24. januarja in takrat so se res zelo lepo pogovorili, je rekla sogovornica. Biti so pripravljani jih poslušati in jim pomagati. »Samo tega, da si za nekaj delal s ciljem, ti ne more nihče povrniti ali poplačati,« pravi Majda Pučko.

Da je to res, vesta tudi Janez Brunčič in Terezija Cipot z občine in da se z denarjem pač ne da vsega poplačati, pa vendar jim bodo skušali pomagati vsaj po tej plati.

Štirim stanovalcem gradu so ponudili nova stanovanja, tri-sobno za štirčlansko družino Srež, prav tako veliko za Majdo in Milana, Veri Golar dvosobno in Greti Beltram eno in pol sobno stanovanje. Približno tako velika so imeli tudi na gradu.

In zakaj prej niso stopili do stanovalcev? Ovira pri njih je bila tudi negotovost, saj je pogodba bila podpisana šele sredi januarja, je dejal načelnik oddelka za varstvo okolja in urejanje prostora. In dokler niso imeli nič gotovega se niso mogli pogovarjati.

Stanovalcem bodo tudi po oceni sodnega cenilca vrnili vložen v stanovanje, pomagali pa jim bodo tudi pri stroških za selitev.

MAJDA HORVAT

Vlada pa nič!

Občina Gornja Radgona ima kar nekaj neporavnanih računov z republiško vlado, vendar ne bodo odnehali, dokler republikanci ne bodo izpolnili svojih obljub. Ne mine teden, da ne bi člani občinskega izvršnega sveta romali v Ljubljani k temu ali onemu ministru. Zaenkrat so bili deležni predvsem obljub in priporočil, naj še malo zdržijo, ker da so sedaj pomembnejše druge zadeve. Vedno je pomembnejše kaj drugega kot problemi majhnega mesta, ki je več kot sto kilometrov oddaljeno od republiškega središča. Toda ne bodo odnehali!

Zlatko Erlih, podpredsednik gornjeradgonskega izvršnega sveta, je eden tistih, ki ga sekretarji, svetovalci in tajnice ministrov v Ljubljani že zelo dobro poznajo. Skoraj tedensko pritiška na kljuko pri Rejcu, Ocvirku, Pašu... Tačas se bori, da bi vlada pokazala vsaj nekaj interesa za rešitev Elrada, ki je tik pred stečajem zaradi vladne politike — izguba trga v drugih jugoslovanskih republikah je uničila Elrad.

Minuli teden je bil »na udaru« Ingo Paš, minister za turizem, ki je že decembra predlagal, da bi negovski grad ponu-

ZLATKO ERLIH, podpredsednik IS SO Gornja Radgona:

»Ignoriranje republiške vlade pri pripravi na deželno razstavo v Radgoni in Gornji Radgoni je preseglo vse meje; poslali ji bomo javno protestno pismo!«

dili Japoncem. Gornjeradgončane je zanimalo, če ima že kakšne konkretne ponudbe?

Namesto pozitivnega odgovora so dobili »domačo nalogo«:

Pašu morajo priskrbeti vse dosedanje projekte in programe obnove negovskega gradu, poleg tega pa pripraviti še infor-

mativni videoposnetek o gradu.

Druga pereča zadeva, ki jo Gornjeradgončani zamerijo svoji vladi v Ljubljani, je neangažiranost le-te pri dogovorih o deželni razstavi avstrijske Štajerske v avstrijski Radgoni in Gornji Radgoni leta 1994. »Sam podpredsednik izvršnega sveta dr. Andrej Ocvirk se je osebno zavezal, da bo izpeljal to nalogo do konca. Tu ne more kaj dosti niti vladni koordinator Franc Mikša, kajti dokler vlada ne da zegnja, ne morejo nadaljevati s pripravami. Te dni bomo republiški vladi poslali protestno pismo, kajti njeno neangažiranje in ignoriranje traja že vse od novembra, ko smo jim priskrbeli vso gradivo. Predsednik izvršnega sveta in župan sta bila minuli teden v Avstriji, kjer so skupaj z radgonskim županom Wernerjem Reiterjem obiskali deželnega glavarja Josefa Krainerja. Predali so mu našo brošuro o pripravah na razstavo in ga obvestili o reakciji naše vlade. Mogoče pa bo on malo spodbudil celotno zadevo,« je povedal med drugim Zlatko Erlih, ki zaenkrat še opravlja funkcijo podpredsednika izvršnega sveta.

Bernarda B. Peček

»MOJA DEŽELA« — politično samozavestna, turistično zanimiva

Svetovna javnost je spoznala Slovenijo kot politično samozavestno in odločno deželo, ki si je z razumom in premišljenimi dejanji izborila svojo samostojnost. Toda zdaj je napočil čas, da se svetu predstavi tudi kot gospodarsko sposobna in turistično zanimiva pokrajina.

Tudi slovenska vlada se tega očito zaveda, saj bo pred začetkom zimskih olimpijskih iger pripravila celostno predstavitev nove države med Alpami, Panonsko nižino in Jadranskim morjem. Pri navezovanju konkretnih gospodarskih stikov bodo velikega pomena izkušnje in znanstva iz preteklosti in prav tu bodo dobili glavno vlogo ljudje, kot je magister Janez Sirše.

V začetku osemdesetih let je bil zaposlen na Inštitutu za ekonomska raziskovanja, kjer je opravljal raziskave o turizmu in je duhovni oče načrtovanja razvoja turizma po regijah. 1987. je postal direktor Centra za turistično in ekonomsko propagando, ki je prav v drugi polovici osemdesetih let opravil izredno pomembno vlogo pri osveščanju (turističnem in narodnem) Slovencev; spomnimo se sloganov Slovenija — moja dežela in Turizem z ljudje.

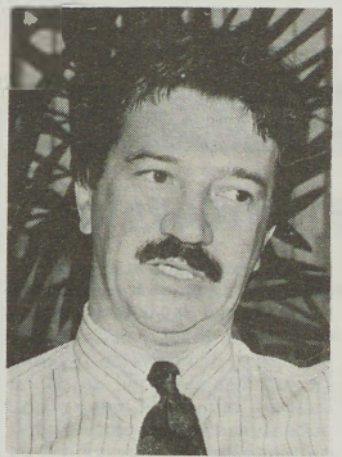
Zadnja tri leta je Janez Sirše tesen sodelavec Janeza Drnovška, saj si ga je izbral za svojega svetovaleca (oba sta doma iz istega kraja), Sirše pa je v tem »vmesnem obdobju« ustanovil še fundacijo PHAROS, ki naj bi pomagala Sloveniji s pospeševanjem tržnega gospodarstva, znanja in izkušnje.

Kakšne so vaše osebne izkušnje, ki ste jih dobili z raziskovanjem slovenskega turizma?

Dejansko se je v začetku osemdesetih let razvojna dejavnost v turizmu šele začela. Najprej je bilo potrebno poiskati vrsto sodelavcev in naročnikov iz številnih slovenskih turističnih podjetij. Pri načrtovanju razvoja turizma in analiziranju so bili ti ljudje potrebni kot sodelavci in kot strokovnjaki. To je bila ena od koristnih izkušenj, ki mi je prišla prav pri nadaljnjem raziskovanju tja do konca osemdesetih let. Po drugi strani je bilo to delo povezano s številnimi stiki v tujini; naše delo ni bilo namenjeno samemu sebi, ampak smo želeli pridobiti v mednarodnih krogih določeno enakopravno, enakovredno pozicijo, torej v turističnostrokovnem smislu postali »resniki«. To nam je tudi uspelo, saj smo uspešno sodelovali s sosednjimi državami Avstrijo, Italijo in Švico, v Alpe-Jadrano pa smo se intenzivno povezovali tudi z drugimi državami; takšno povezovanje je bilo v okviru alpske komisije, kasneje je nastala tudi delovna skupnost alpskih mest, ki je povezovala čez 30 alpskih mest. Vse to ni bilo namenjeno le turizmu in izmenjevanju gostov, ampak dvigovanju kakovosti mednarodnega povezovanja na strokovnem področju in s lepšanjem podobe določene turistične države.

Se strinjate, da se je osamosvajanje Slovenije začelo najprej v turizmu, pa najsi gre za samostojno predstavljanje v tujini ali za osveščanje ljudi z raznimi slogani?

Vsekakor je bila akcija (če pogledamo nazaj) Slovenija — moja dežela v mnogih primerih označena kot politična akcija, ki Slovenijo diferencira od preostale Jugoslavije, in to v političnem smislu. No, pa tudi sedaj v drugih republikah v političnem žargonu še vedno uporabljajo »mo-

Mag. JANEZ SIRŠE je strokovnjak za gospodarsko sodelovanje s tujino, tačas pa je tudi svetovalec Janeza Drnovška.

ja dežela« kot sinonim slogana iz tistih časov. Vendar pa ta akcija nikakor ni bila mišljena politično. Dejansko smo turizem obravnavali kot neke vrste kakovost življenja, kot gospodarsko dejavnost, v kateri se združujejo številni proizvajalci in podjetja tako iz gospodarstva kot negospodarstva in ki potrebuje svojo identiteto. Tako kot imajo identiteto kokakole, grunding ali japonski izdelki, tako tudi vemo, kakšen je španski, avstrijski ali italijanski turizem. V Jugoslaviji smo imeli prej bolj ali manj posplošeno predstavitev jugoslovanske turistične ponudbe, ki je bila usmerjena predvsem na Jadrano. Tudi v jugoslovanskem prostoru so celinski del turistične ponudbe močno zanemarjali; prav tu pa Slovenija veliko pomeni, saj ima pestro ponudbo, orientirano tako na morje kot na celino in tranzit. Tako je Slovenija potrebovala svojo lastno identiteto za uveljavitev na turističnem tržišču, ki pa zahteva čedalje več predstavitevne aktivnosti, porabnik pa želi imeti za ceno, ki jo plača, kakovosten izdelek.

Vsi ti slogani sredi osemdesetih let so bili namenjeni — roko na srce — bolj domačim ljudem, Slovincem. In kako predstavljati Slovenijo na tujem trgu?

Prve akcije, ki so sledile poglobljenemu študiju položaja slovenskega turizma v svetu in doma, so bile komunikacijsko usmerjene k domači javnosti in preprostega razloga, ker smo videli, da se mora Slovenija razvijati v smeri kakovostne turistične ponudbe in ne množične, torej ponudba za individualne goste. Zato pa mora dati precej poudarka svojim primerjalnim prednostim, kar je lahko atraktivno v širšem evropskem smislu: odnos do narave, odnos do soljudi. S temi akcijami smo nasploh želeli vzbuditi pri ljudeh zavedanje, da je lahko turizem pomembna dejavnost, ki bo koristna v gospodarskem smislu, prav tako pa bo dala določeno vrednoto življenju nas vseh, ki živimo na območju Slovenije.

Seveda so istočasno potekale tudi priprave na predstavljanje v tujini, saj si je brez tega nemogoče zamišljati kakovosten razvoj. Na tem področju je bil izdelan sistem nekaterih prezentacij, sistem komunikacij od prospektov do drugih materialov, prav tako so bila določena strateška območja, na katere bi morala biti usmerjena turistična predstavitev Slovenije (tako glede ciljnih skupin kot tudi regij). Zavedali smo se, da lahko pričakujemo največ turistov iz regij v bližini alpskega prostora. Poleg tega smo želeli pridobiti nekoliko zahtevnejše

goste, pa ne v tem banalnem smislu, da bodo več plačali. Želeli smo ustvariti ponudbo, ki bo zadovoljevala turiste z zahtevnimi potrebami — to pa so ljudje, ki so po navadi bolj izobraženi, na bolje plačanih delovnih mestih, dinamičnejši, torej mlajši... In ti gostje bodo v ta prostor vnašali nove razvojne impulze, nove ideje.

Kako pritegniti take goste, če pa vemo, da jim sosednje turistične države lahko ponudijo več kakovosti z več izkušnjami. Ponuditi jim moramo nekaj takega, česar drugi nimajo?

Vsaka turistična dežela, vsak turistični ponudnik želi z neko atraktivno ponudbo (po možnosti izvirno) pritegniti turistično povpraševanje in turiste. Vendar pa pri tem ni potrebno vedno znova odkrivati Amerike ali ponujati nekaj zelo nenavadnega. Če je namreč nekaj zelo novo in izvirno in turisti o tem še niso poučeni, se bodo tega branili. Ljudje v tem zahodnem svetu so tako prestrašeni, da več ne pijejo vode v izviri, ker je tudi ta lahko že onesnažena z različnimi škodljivimi snovmi. Zato bi bilo že dovolj, če bi na primer v Triglavskem parku, na Pohorju ali kje druge, kjer pač so izviri čiste pitne vode, uredili posebne oznake in preprosto ponudbo z nekaj kozarci, da bi pač ljudje lahko to čisto vodo pili — vodo, kakršne v okolju, iz katerega prihajajo, ne morejo dobiti. Po drugi strani želijo vsi ti ljudje imeti določen program aktivnosti, ki jim je pisan na kožo. Tudi tisti zdravi si želijo povrniti nekaj kondicije. Zato tudi kulinarika ne igra vloge v tem smislu, češ da mora biti to obilna in močna hrana; tudi v načinu prehranjevanja je potrebna določena kultura; tudi v načinu prehranjevanja je potrebna določena kultura; tako pri pripravi, serviranju in obedu kot ritualu! Na ta način bodo ljudje zaužili hrano kot del nečesa kulturnega in ne kot tisto »ek-sistenčno«. V takem kontekstu je izvirna slovenska hrana (ali nekaj, kar je nam bliže) samo en deleček tistega, kar pač ponudimo, pokažemo in s tem tudi učimo potrošnika, da imamo nekaj takega in takega.

Res je, da je Jugoslavija v tujini nastopala s čevapčiči in ražnjiči in je bila po tem tudi znana. Toda to je bila jugoslovanska ponudba, ki pa je bila tudi v Sloveniji precej uspešno imitirana. Vendar pa so v zadnjem času to ponudbo omejili...

Spremenili so ime, namesto čevapčičev imamo gorenjske »bule-ke«!

Spremenili so ime, ja, kar je banalno. Po drugi strani pa so tudi sami gostinci spoznali, da morajo imeti kakovostno kulinariko. S tem ne mislim, da več ne bomo imeli jedi z žara, saj je navsezadnje to del neke ponudbe, ki jo najdemo v Nemčiji, Franciji in Italiji.

Ogromna vlaganja v turistično propagando niso prinesla željenih učinkov zaradi že znanih dogodkov. Kljub trenutni krizi bo potrebno vztrajati še naprej?

Seveda je zdaj že jasno, da je ta kriza v določenem smislu prinesla svetu spoznanje, ki bi ga Slovenija samo s turistično promocijo težko dosegla. Ker vojna in reportaže o tem, kje je to bilo, kaj se je dogajalo, ljudi bistveno bolj pritegnejo kot pa turistična

»... Seveda pa moramo biti pripravljeni, da bo tudi Evropa prišla sem, to pomeni da s ponudbo, znanjem, zahtevami in standardi...«

propaganda. Vse to je imelo neki določeni učinek v promocijskem smislu. Seveda pa nas to postavlja samo na politični zemljevid sveta. Tako gospodarsko kot politično pa je treba zdaj delati. Vlada in gospodarska zbornica se zavedata akutnosti tega problema in sta s sistemskim pristopom zagotovili določen vir sredstev, s katerimi naj bi napajali in vzpostavili mrežo predstavništev v tujini (gospodarska in politična), prav tako pa bi se financirala tudi predstavitev gospodarstva in turizma (skupaj ali ločeno) na sejnih, razstavah, samostojnih tiskovnih konferencah ali

z oglaševanjem. Narejen je torej prvi korak, vendar strategija, na ko in v kakšnem smislu nastopiti, še ni popolnoma izdelana in di komunikacijskih sporočil in nekega izdelanega sistema očne podobe Slovenije, kako se na določenem področju predstavljati, še ni. Slovenija ima že določen »politični imidž«, ki je rodil med vojno in v kriznem času. Seveda pa potrebuje svoj predstavitev — imidž — tudi v gospodarskem smislu. Tudi v plomatskem smislu je potrebna vizualizacija. In turizem je del tega sistema, ki ima svoje značilnosti.

Torej tačas poznajo v svetu Slovenijo predvsem kot odločno deželo, ki se bori za svojo samostojnost; poznajo jo predvsem po re-

»... Tako kot imajo identiteto kokakole, grunding ali japonski turizem, tako tudi v turizmu vemo, kakšen je španski, avstrijski ali italijanski turizem...«

zumni politiki, odločnosti... šele nato po turizmu in gospodarstvu?

Vsekakor je to v ospredju. Trenutek je vsekakor to v ospredju, saj so dogodki in številni vinarji to potrdili. Tudi v kasnejšem obdobju (po juniju in juliju) je bilo potrebno svetu pokazati, da je ta Slovenija odločna, sposobna v političnem smislu, in da ima neko svojo razvojno pot. Seveda pa samo politična sposobnost ni dovolj, potrebno je imeti tudi gospodarsko podlago.

»... Zato tudi kulinarika ne igra vloge v tem smislu, češ da mora biti to obilna in močna hrana; tudi v načinu prehranjevanja je potrebna določena kultura; tako pri pripravi, serviranju in obedu kot ritualu. Na ta način bodo ljudje zaužili hrano kot del nečesa kulturnega in ne kot tisto »ek-sistenčno«...«

gospodarske možnosti pa določijo poznaže že marsikje v Evropi. Tudi Evropska skupnost pozna naše potencialne in v nekem smislu imamo dobre možnosti za razvoj. Seveda pa je potrebno tukaj graditi še naprej in od podobe dobrega politika pri nas podobno dobrega gospodarstva.

Ste optimist? Verjetno poznate naše gospodarstvo in gospodarstvenike, turistične delavce — bodo sposobni sprejeti neke evropske ali svetovne norme?

Najbrž bi težko rekel (glede na položaj), da sem lahko optimist.

»... Slovenija ima določen politični imidž, ki je rodil med vojno in v kriznem času. Seveda pa potrebuje svoj predstavitev — imidž — tudi v gospodarskem smislu...«

Časi in razmere niso nujno ugodni, ne moremo pa pričakovati kakšne hitre spremembe. To pa pomeni, da bomo morali v okviru tega prostora in v okviru takšnih gospodarskih razmer (morda bodo še malo slabejši) iskati samega sebe, iskati naše ime, rekel bi pa, da tudi ljudi, ki so potem v vladi in skupščini sprejemali čim boljše rešitve, s katerimi bi se omogočila vzpostavitev nekega gospodarskega in političnega sistema, ki bo imel te parametre za svoje delovanje. Kajti podjetja ne morejo danes in jutri drugače, pač potrebujejo neke jasne oznake v okviru sistema, po katerem bodo lahko delovala.

Te osnove pa so proces privatizacije, vzpostavljanje gospodarskih odnosov s tujino, carni sistem, povezovanje navzven — to so osnove, ki nas lahko ukovito povežejo z Evropo. Seveda pa moramo biti pripravljeni, da bo tudi Evropa prišla sem, to pomeni da s ponudbo, znanjem, zahtevami in standardi, ki so v nekaterih primerih bistveno strožji od tistih, na katere smo navajeni ali pa jih mogoče nismo sprejeli.

BERNARDA B. PEČEK

Zdravilna

zelišča

DA ali NE?

Zdravilna zelišča postajajo v zadnjem času na domačem in tujem tržišču vedno bolj iskana, njihovo pridelovanje pa bi lahko bilo dopolnilna dejavnost predvsem na manjših kmetijskih in na zemljiščih, ki so manj primerna za poljedelstvo. Prav iz teh razlogov so se v soboški občini lotili poskusne pridelave zdravilnih zelišč, rezultate teh poskusov pa so predstavili na nedavnem posvetu v Murski Soboti.

Pri besedah dipl. inž. Zite Flišar-Novak iz Kmetijske svetovalecne službe za Pomurje, ki je v sodelovanju s Kmetijsko zadrugo Panonka in še nekaterimi ustanovami vodila omenjene poskuse, so rezultati pridelovanja dobri, vendar bi bilo gospodarsko zanimivo le, če bi bil sklenjen krog pridelave, dodelave in porabe. Žal pa se zatika prav pri dodelavi in porabi, zato ne preseneča, da so ostala nekatera zdravilna zelišča nepospravljena. Ob uvajanju zdravilnih zelišč v pridelavo bi zato morali urediti dodelavo, saj je pridelovanje lahko donosno le, če zdravilna zelišča tudi ustrezno pripravijo za trg.

Kot smo lahko slišali na posvetu, bi delno to lahko reševali v okviru zadrugnih zmogljivosti, največji problem pa je še vedno prodaja. Farmaceutska in druga ustrezna industrija namreč dobiva poceni surovine iz uvoza, zato ob sedanjih odkupnih cenah pridelovalci niso ravno preveč navdušeni za pridelavo.

Cepprav je poskusna pridelava zdravilnih zelišč pokazala, da so možnosti, pa je na koncu poročila zapisano, da pri prekmurskih pridelovalcih prav zaradi omenjenih razlogov zaenkrat ni večjega zanimanja za vključevanje zdravilnih zelišč v kolobar, medtem ko o iskanju tržnih možnosti niti ne razmišljamo. Morda pa bi o tem vseeno kazalo še razmisliti, navsezadnje pa bi bile za tovrstno pridelavo dobrodošle tudi različne spodbude.

L. KOVAČ

Cilj: 100.000 litrov mleka

Kmetija Branka Štuhec v Logarovcih obdeluje 8 hektarjev svoje in 2 hektarja najete zemlje. To je seveda premalo, zato bo še kako dobrodošli 5 hektarjev površin, ki so bile podržavljene, zdaj (kdaj?) pa naj bi jim jih vrnilo.

»Preusmerili smo se v rejo krav. Tačas imamo 22 molznic, 8 brejih telic, 6 telic za pripust in 6 teličk oziroma teličkov. Skupaj je vsega 42 glav. Hlev, ki smo ga zgradili pred leti, je za toliko živine že pretesen, zato smo začeli graditi še enega, velikega 16 krat 10 metrov. Doslej smo vanj vložili lasten denar, denarne spodbude (nepovratna sredstva) pa še vedno nismo dobili.«

Branko Štuhec nas je povabil v resnično velik hlev, v katerem je živina v prosti reji (ni privezana) in ima nenehno prost dostop do hrane.

»Naša živina je od aprila do novembra na paši. V ta namen smo uredili pašnik na površini 3 hektarjev. Razdeljen je na 6 čredink po 0,50 hektarja. Živina popase posamezno čredinko v tednu dni, potem ji odpremo naslednjo čredinko in tako naprej, tako da v prvo čredinko živali znova spustimo po 36 dneh. Takoj ko živali zapuste posamezno čredinko, jo pokosimo, očistimo in pognojimo z dušičnimi gnojili.«

Branko Štuhec je v nadaljevanju pogovora povedal, da je s pašno-košnim sistemom več dela, kot če bi travnike pokosili in bi živalim pokladal travo in seno, so pa boljši dosežki. To je konkretno podkrepil: 100-odstotna plodnost, kratek poporodni premor (64 dni), laktacija je krajša kot 305 dni, dnevno povprečje prodanega mleka je med 16 in 17 litri, odstotek toščice mleka pa je povprečen. Štuhečevi so

lani oddali kar 70.000 litrov mleka, letos, ko pa bo več krav, ki jih bodo dojili, pa pričakujejo rekord: 100.000 litrov prodanega mleka. To pa je tudi cilj naprežanj ne le 32-letnega Branka, ampak tudi njegove družice in vseh članov družine.

»S tem dosežkom pa vse predvidene zmogljivosti živali še ne bodo izrabljene, saj ugotavljam,

32-letni Branko Štuhec iz Logarovca ima zdaj 42 glav živine. Odločil se je za gradnjo še enega hleva, da bi imel še več živali in tako povečal letne količine prodanega mleka na 100.000 litrov.

Foto Š. S.

da je še kakih 40 odstotkov rezerv. Zdaj je temeljna krma koruzna silaža, ki pa ne daje takih rezultatov, kot če bi živalim pokladal kakovostno travno silažo in doma pripravljeno krmilo (žita in koruza). To pomeni, da koruze ne bi več silirali. S takim obro-

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

kom bi dosegli pri kravah molznicah veliko večjo mlečnost in rezultati bi bili enaki, kot jih dosegajo kmetije v Avstriji in drugih kmetijsko razvitih območjih. Sedanjí obrok pa je sestavljen iz ene tretjine trave in dveh tretjin koruzne silaže.«

Štuhečevi zdaj na svojih in najetih njivah pridelujejo največ

Stekleničenje vina

Ob zamažitvi s plutovinastimi zamaški nastaja v steklenici nadpritisek. Priporoča se, da so sveže zamašene steklenice en dan postavljene pokonci. V tem času se pritisk v steklenici normalizira. Če takoj položimo tako sveže napolnjene steklenice v ležeč položaj, nadpritisek iztisne iz steklenic tudi vino, zato zamaški plesnijo.

Napolnjene steklenice hranimo pri temperaturi 8–12°C. S stekleničenjem oblikovanje vina še ni povsem končano, zato mu moramo omogočiti, da še zori. Dobra vina dobe svojo značilno aromo šele po večletnem zorenju v steklenicah.

Pri zorenju ustekleničenega vina pazimo, da steklenice ležijo tako, da je zamašek vedno vlažen. Vlažen zamašek trajno dobro tesni. Pri večletnem arhiviranju steklenic se priporoča varovanje zamaška s kapico. Danes se v ta namen uporabljajo posebne kapice iz toplotno krčljive folije. Z njo zamašek varujemo pred izsuševanjem in škodljivci.

Sveže ustekleničeno vino ne smemo dati takoj v prodajo. Vino mora vsaj dva meseca ležati, da se povsem umiri. V tem času se tudi že pojavi morebitna motnost, če vino ni bilo pravilno stabilizirano in sterilno napolnjeno.

VINSKE ETIKETE

Poleg sorte, letnika, vinorodnega okoliša, lege in polnilca je prodaja odvisna od vidra steklenice. Kupec kupuje navadno vino, ki ga ne pozna, po opremljenosti in videzu steklenice, zato moramo etiketam na steklenici nameniti vso pozornost.

Vsak nov polnilec mora svojo prvo »hišno« etiketo izbrati z vso preudarnostjo. Tako izbrana prva etiketa se naj več ne spreminja in naj postane blagovna znamka polnilca.

Ne bomo svetovali ne barve, ne oblike, ne velikosti, vse prepuščamo polnilcem. Želimo pa jih opozoriti na zelo pomemben 7. člen. Pravilnika o označevanju vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, Uradni list SRS št. 18-1167/77 in 10/78, ki se glasi:

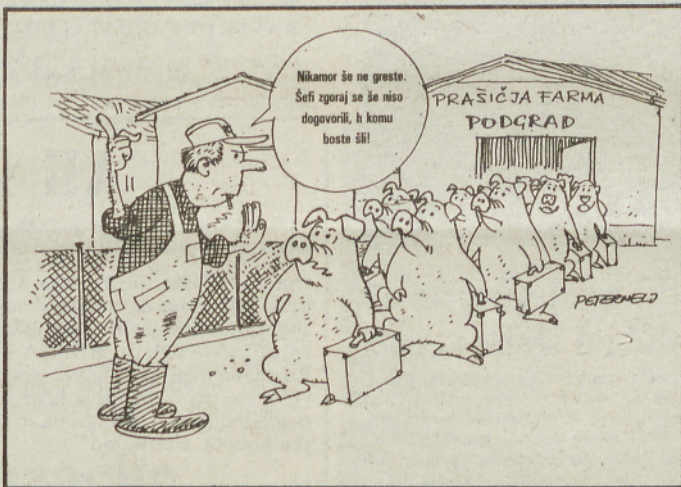
Obvezne oznake na etiketah kakovostnega oziroma vrhunskega vina so naslednje:

- napis »kakovostno vino« oziroma »vrhunsko vino«,
- geografsko poreklo — ime vinorodnega okoliša in vinorodnega podokoliša oziroma ozgega okoliša, če se vino označuje tudi po ožjih vinorodnih območjih,
- vsebnost sladkorja,
- napis z navedbo firme oziroma naslova polnilca, ki daje vino v promet za neposredno porabo, za vrhunska vina pa firma oziroma naslov polnilca vina,
- registrska številka odločbe o ocenitvi vina,
- serijska številka polnitve,
- letnica proizvodnje,
- neto količina vina,
- dejanski alkohol (% vol.),
- napis »kontrolirano poreklo«,
- Poleg obveznih oznak iz prejšnjega odstavka se ta vina lahko označujejo še z naslednjimi dovoljenimi oznakami:
- ime ali sorta vina,
- navedba firme oz. naslov polnilca vina,
- napis kakovostne posebnosti iz 20. člena Zakona o vinu:
- pozna trgatav,
- izbor,
- jagodni izbor,
- barva vina,
- »lastna trgatav in polnitev«, če je ustekleničen lasten pridelalec vina,
- blagovna znamka v skladu s posebnimi predpisi,
- morebitna odlikovanja,
- zaporedna številka polnitve steklenice.

Posebej še poudarjamo odstavek iz naslednjega 8. člena: Na glavni etiketi morata biti najbolj vidni oznaki o kakovostni stopnji in geografskem poreklu vina.

S tem člankom končujem prispevke o vinu. Vsem vinogradnikom želim veliko zadovoljstva pri negi, užitkov pri pokušanju in uspehov pri prodaji.

Mag. Slavko Zalar dipl. inž.

Strategija zatiranja peronospore

Za uspešno zatiranje peronospore je pomembno poznavanje delovanja fungicidov iz posameznih kemičnih snovi in njihove posebnosti:

DITHIOCARBAMATI: dithane, antracol, polyram combi
doza: 150–200 g/100 l, 2,5 kg/ha
delovanje: preventivno 7–10 dni
kurativno ne deluje
obstočnost na dežju: 40–50 mm
stransko delovanje: škodljivo za roparske pršice
zadnja uporaba: pri zapiranju grozda (zaradi možnega priokusa)
flow ali granularna oblika imata prednost pred praškasto WP formulacijo, ker manj motila cvetenja.

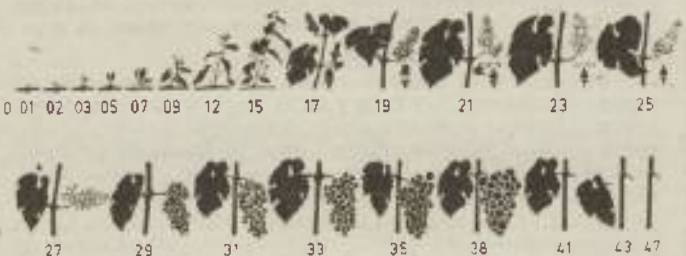
FOLPET: doza: 200 g/100 l, 3 kg/ha
v kombinaciji z dithiocarbamati 150 g/100 l + 100 g/100 l
preventivno delovanje 7 dni
kurativno ne deluje
obstočnost na dežju: 40–50 mm
stransko delovanje: na roparske pršice ima nevtrarno delovanje, močno zavira vrenje, negativno vpliva na okus v vinu, ima dobro zaviralno delovanje na grozdno gnilobo, priporočena zadnja uporaba v stadiju 29 (jagode velikosti graha).

EUPAREN: doza: 150 g/100 l, 2,3 kg/ha
v kombinaciji z dithiocarbamati 100 g/100 l + 100 g/100 l
preventivno delovanje 7–10 dni
kurativnega delovanja nima
odpornost na dežju: 40–50 mm
stransko delovanje: škodljivo za roparske pršice, dobro deluje proti grozdni gnilobi, zavira tudi ooidi, močno zavira vrenje, zato je zadnji čas tretiranja v fazi 21 to je nekaj časa pred zapiranjem grozda.

BAKRENI PRIPRAVKI: cuprablau Z, champion, bakreno apno, cuproxat, kupropin, bordojska čorba
preventivno delovanje: 7–12 dni
kurativno delovanje: nima
obstočnost v dežju: 60–80 mm

stransko delovanje: negativno deluje na trto v času cvetenja, zaradi škodljivega delovanja na življenje v tleh se ne priporoča več kot 2,5 kg čistega bakra na hektar.

ALUMINIJEV FOSFIT: mikal (aluminijev fosfit + folpet)
mikal B (aluminijev fosfit + baker)
nima zadostnega kurativnega delovanja, deluje sistemsko, preventivno deluje 7–12 dni za-

FENOLOŠKE FAZE VINSKE TRTE

radi posebnega načina delovanja ga uporabljamo 3x zapored v času ko v vinogradu uporabljamo sistemike
zadnje škropljenje z mikalom opravimo pri stadiju 30
stransko delovanje: odvisno od pripravka s katerim je mikal kombinaciji

ACYLALANINI: ridomil, galben, sandofan
doza: 120–150 g/100 l, 1,8–2,2 kg/ha
delovanje: sistemsko
dolžina delovanja: 10–12 dni

kurativno delovanje: 3 dni
obstočnost na dežju: ko enkrat preide v rastlino ga ni mogoče več sprati, pri tej skupini obstaja možnost rezistentnih (odpornih) ras peronospore
uporablja se do stadija 27 v primeru če se še ni pokazala rezistenca

CYMOXANIL: curzate
na našem tržišču: antracol combi (cymoxanil + propineb)
delovanje: globinsko sistemsko
spiranja ni
preventivnega delovanja cymoxanil nima, zato se uporablja v kombinacijah z drugimi preventivnimi fungicidi kurativno deluje 3 dni

Zavedati se moramo, da je ob poznavanju lastnosti fungicidov potrebno upoštevati še pravilne roke škropljenja in fungicide izbirati v pravilnem zaporedju. Prednost take usmerjene rabe fungicidov je v tem, da z pravilno rabo fungicidov po nepotrebnem ne zaviramo rasti, da v času cvetenja ne uporabljamo pripravkov, ki slabo vplivajo na oplodnjo, pri kasnejših škropljenjih pazimo pri izbiri glede motenj vrenja.

V naših klimatskih razmerah začnemo navadno prvič škropiti proti peronospori v času pred cvetenjem trte. Natančnejši rok napove prognostična služba. Dodaten pokazatelj, kdaj bomo začeli škropiti je tudi dolžina mladice. Ta je običajno med 40 in 50 cm. Izkušnje kažejo, da če želimo prihraniti kakšno škropljenje je to možno edino v tem času. Pri tem škropljenju imajo prednost FOLPET, DITHANE, ANTRACOL, POLYRAM COMBI, ker ne zavirajo rasti. Drugo škropljenje sledi približno čez 10 dni. Uporabimo sistemiske fungicide: RIDOMIL MZ, SANDOFAN F, GALBEN M, MIKAL. Prve tri uporabljamo samo dvakrat v sezoni, medtem ko pri mikalu odpornost ni znana in ga zaradi specifičnega načina delovanja uporabljamo 3x zapored. Po cvetenju še enkrat škropimo s sistemiki. Potem spet preidemo na kontaktne, med katerimi imata prednost EUPAREN ali FOLPET, ki imata zaviralno delovanje na gnilobo. Prednost teh dveh pripravkov moramo izkoristiti tako da ne uporabljamo preveč pripravke proti gnilobi (RONILAN, SUMILEX, KIDAN) pri katerih se že kaže slabo delovanje zaradi odpornosti. Zelo pomembno je tudi, da pri prehodu od sistemikega fungicida na preventivnega presledek med škropljenji ne sme biti daljši od 10 dni. Pri naslednjih škropljenjih so presledki 12–14 dni.

Prednost pa imajo kombinacije bakrenega sredstva + organskega fungicida (BAKRENI ANTRACOL in BAKRENI DITHANE ter CUPRAMIX).

Zadnje škropljenje bi opravili sredi avgusta, v poštev pridejo izključno bakreni pripravki: CUPROXAT, CUPRABLAU Z, CHAMPION, KUPROPIN, BORDOJSKA ČORBA in BAKRENO APNO.

Keuschler Izток dipl. inž. agr.

Turnišče: cene pujskov

Ponudba pujskov na sejmu v Turnišču se tudi minuli četrtek ni razlikovala od tiste izpred enega tedna. Rejci so tokrat ponujali 23 pujskov, starih od 7 do 10 tednov in težkih okoli 15 kilogramov. Tudi cene so ustale, saj je tokrat bilo potrebno za par živali odšteti od 6 do 8 tisoč tolarjev, lastnike pa je zamenjalo le 13 pujskov.

Bil sem priča in udeleženec nesreče

Bil je 10. maj 1987. Do tega dne sem bil zdrav. Tekal sem naokrog kot drugi otroci.

Sestra je šla k birmi. Imeli smo veliko obiskov, zato je bilo na dvorišču precej avtomobilov. Bila sta tudi dva mopeda, ki sta nas zelo mikala, da bi se vozili z njima. Tako smo tudi storili. Najprej smo se vozili samo po dvorišču in ne dalje kot do sosedove hiše. Bratranec mi je pozneje predlagal: »Robi, odpeljiva se malo na cesto!«

»Dobro, zakaj pa ne?« sem odvrnil. Sedla sva na moped in se odpeljala proti Logarovcem. Ni sem bil preveč zadovoljen z njegovo vožnjo, ker je ves čas stiskal na zavoro, dodajal plin in ga spet hitro odvezel, kot da bi vozil slalom. Kmalu mi je bilo tega dovolj. Rekel sem: »Simon, takoj nehaj s tem in daij moped meni v roke, da naju odpeljem domov!«

»Dobro,« je odvrnil, mope da pa ni hotel dati iz rok. Obrnila sva se proti domu. Za nama je vozila bela zastava 101. Obrnjen z glavo nazaj se mi je hvalil:

»Boš videl, da naju stoenka ne bo mogla prehiteti!«

Pogledal sem naprej in zakričal: »Pazi!« Bilo

je prepozno. Kotalil sem se po cesti in videl, da se moped kotili z mano. Čez čas sem obsedel. Prijel sem se za levo nogo, ki me je zelo bolela. V paniki sem začel kričati: »Pomagajte mi, nogo imam zlomljeno! Hitro mi naj nekdo pomaga!«

Ljudje, ki so se pripeljali za nama, so me počasi dvignili, posadili v avto in odpeljali domov. Tam so me premestili v naš avto in oče me je brž odpeljal v Mursko Soboto. Mama je sedela poleg mene in mi držala nogo.

Drugi dan, po operaciji, sem zvedel, kaj se je pravzaprav zgodilo. Moped ni imel stopalk za noge, zato sem jih držal narazen. Ko je mimo pripeljal avto, naju je zaneslo na levo stran ceste in zašel sem ob blatnik, zato sva padla. Simonu se ni nič zgodilo, le od strahu je hotel zbežati v gozd.

Od takrat me je strah, da ne bi kaj takega doživel še enkrat.

ROBERT KOSALEC, 8. b,
OŠ Križevci pri Ljutomeru

Moj pogled na zimsko pokrajino

Padel je sneg in med otroki se je porajalo zimsko veselje. Opazovali so snežinke, ki so poplesovale po zraku svoj zimski ples. V meni se je prebudilo novo življenje.

Zdi se mi, da je snežna odeja nekaj posebnega, čisto novega, nežnega... Prava zimska pokrajina je nekaj najlepšega. Sneg pokrije travnike, gozdove, dvorišča, strehe hiš... Vse se lesketa. Živali pa zaskrbjene tekajo po zasneženih poljih in si iščejo hrano. Ptički posedajo po vejah in kukajo v krmilnice. Tihno žvrgolijo svoje pesmi. Sneg pa še vedno pada in pada.

Zima je zame najlepši letni čas.

MOJCA CMREKAR, 5. a,
OŠ Veržej

Zima

Padel je sneg,
lep, bel sneg.

Snežak se veselo smeji,
otroci pa brž na sanke vsi.

Veseli se in vriskajo,
bele snežinke pa dalje padajo...

BOŠTJAN KOLMANIČ, 5. r.,
OŠ Stogovci

Moja najljubša igrača

Moja najljubša igrača je igra. Kupila mi jo je mama. Je rdeče barve. Z njo se rad igravam. Včasih igramo z bratcem nogomet. Ko je lepo vreme, smo zunaj; na mamino »veselje« pa včasih brcamo tudi sobi. PRIMOŽ SRAKA, 2. a,
OŠ Betinci

Moj psiček

Psiček moj se rad igra
in z mlekom se sladka.
Skoraj vedno me uboga,
včasih pa prava je nadloga.
V hiški svoji sam domuje
in skrbno jo varuje.
Če se znanec približuje,
z repkom miga in ga obližuje,
če pa tujec se mu približa,
bu nosil več kot dva obliza.

JANJA KLEMENČIČ, 7. a,
OŠ Bakovci

V bolnici

Zdravje je bogastvo, ki ga človek velikokrat ne zna ceniti. Tudi jaz moram nositi očala, ker imam že od rojstva poškodovano roženico... Potem so na vrsti obiski. Običajno pridejo mamica, očka in sestrice. Ko pa oni odidejo, sem do večera žalostna in se dolgočasim. A kaj hočemo, v življenju moramo tudi marsikaj potrpeti.

BOJANA KRALJ, 2. a,
OŠ Gornja Radgona

LD S

LIBERALNO-DEMOKRATSKA STRANKA

OBIŠČITE NAS
VSAK PETEK
od 17. do 19. ure

V LENDAVI, KIDRIČEVA 1

OBČINSKI ODBOR LENDAVA

Prešernove poezije

Založba Mihelič iz Ljubljane nam je poslala Prešernove poezije. Kdor jih je želel kupiti, so stale samo 100 tolarjev.

To je bila res ugodna cena.

Tako si je knjigo kupilo 85 učencev. Poezije so obogatile naše domove. V zbirki je tudi slovenska himna. Pesmi bodo lahko brali tudi naši otroci.

MOJCA SMOLKO, 6. a,
OŠ Videm ob Ščavnici

Moj najljubši zimski šport

Čprav še ne znam smučati, je to moj najljubši zimski šport. Ko gledam televizijo, občudujem smučarje, kako hitro drvi in vijugajo po snegu. Želim si, da bi se tudi jaz naučila smučati in skupaj s športniki obiskala veliko mest.

LIDIJA VUČKO, 2. a,
OŠ Velika Polana

(Moj) prvi sneg

Prvič sem videla sneg, ko sem bila stara štiri leta. Takrat sem se tudi prvič postavila na smuče. V začetku sem imela velike težave, da sem se obdržala na nogah. Po dveh dneh pa sem ujela rav-

notežje in smučanje je zame postalo pravi užitek.

Ko zapade prvi sneg, sem zelo vesela. Tedaj se začne za otroke pravi živ-zav. Kepamo se, smučamo, sankamo, drsamo, padamo na ledu, delamo snežake... Včasih smo mokri do kože.

KATJA DRVARIČ-TALIAN, 4. a,
OŠ III, M. Sobota

Trimestri

Na naši šoli je zdaj, ko imamo trimestre, precej drugače. Učimo se sicer enako kot prej, več pa hodimo na sprehode, se pogovarjamo in sami pripravljamo raziskovalne naloge. Veseli smo, da ni ocenjeno vsako delo, ki smo ga težje opravili. Ne zvoní več zvonec, da bi nas priganjal k delu in nam odmerjal čas. Polletnih izkazov nismo dobili, zato so veseli tisti, ki se slabše učijo in si bodo lahko do konca leta popravili slabe ocene. Mislim, da je v šoli sedaj lepše in boljše.

KATJA KURBUS, 2. a,
OŠ Gornja Radgona

Občudovala sem naravo

Nekega dne sem gledala skozi okno in občudovala naravo. Zdelo se mi je, kot da bi nekaj reklo: »Oh, narava, kako si lepa, vsa bela in zasnežena! Lepa si kot snežuljica. Nad tabo je čist zrak, imaš dosti živali in rastlin. Narava, ti si naše življenje! Dajš nam čist zrak, toploto, svetlobo... Imas mavrico, plodna tla, ru-de... Upam, da te ne bodo tako onesnažili, da bi umrla in s teboj tudi mi.«

SABINA ŽEMLIČ, 4. b,
OŠ Tišina

Kaj storim, ko dobim slabo oceno

Sem učenka tretjega razreda. Doslej sem še vedno dosegla odlične učni uspeh, zato je bila večina mojih ocen petic. Nekega dne pa sem dobila trojko. Začelo me je stiskati v grlu in bilo mi je hudo. Doma sem se jokala. Očka in mamica sta me skregala in mi dopedala, da je tudi slaba ocena nekaj normalnega. Rekla sta tudi, da bom dobila še slabše ocene, če se ne bom dovolj učila.

JASNA RIBAŠ, 3. a,
OŠ Tišina

Kot pravi Indijanci

V tork je bilo lepo vreme. Sonce me je zvalilo na dvorišče. Tam sta že bila Denis in Goran. Nekaj časa smo se pogovarjali, nato pa smo sklenili, da se bomo igrali za letnjance. Naredili smo si loka in puščice ter odšli v bližnji gozd. Tam se skrivali, lovili, igrali s puščicami in se obnašali kot pravi Indijanci. Bilo je zabavno.

Ko se je zmračilo, sem bil žejen odšel domov.

UROŠ VRABELJ, 3. a,
OŠ Ašiči

Ali veste?

Prejšnjič smo vas vprašali, ali veste, katera država je prva poznala Slovenijo? Vaši odgovori so po pričakovanju zelo različni. Omenjate Nemčijo, Vatikan, Litvo, Kanado in Hrvaško. Prav imate slednji, saj je našo državo najprej, in to 26. junija 1991, leta poznala Hrvaška, sledila pa ji je Litva (30. julija) kot prva mednarodno priznana država. JOŽICA PEČEK iz Murske Sobotice (Staneva Rozmana 4) je poslala več pravih odgovorov in imela tudi največ sreče pri zbiranju knjižne nagrade, ki jo prispeva sponzor Murska Sobotica. Čestitamo!

KUPON št. 45

Ali veste, kolikšna je površina Pomurja? Pravilne odgovore bomo žrebali 20. februarja.

Moje (naše) korenine

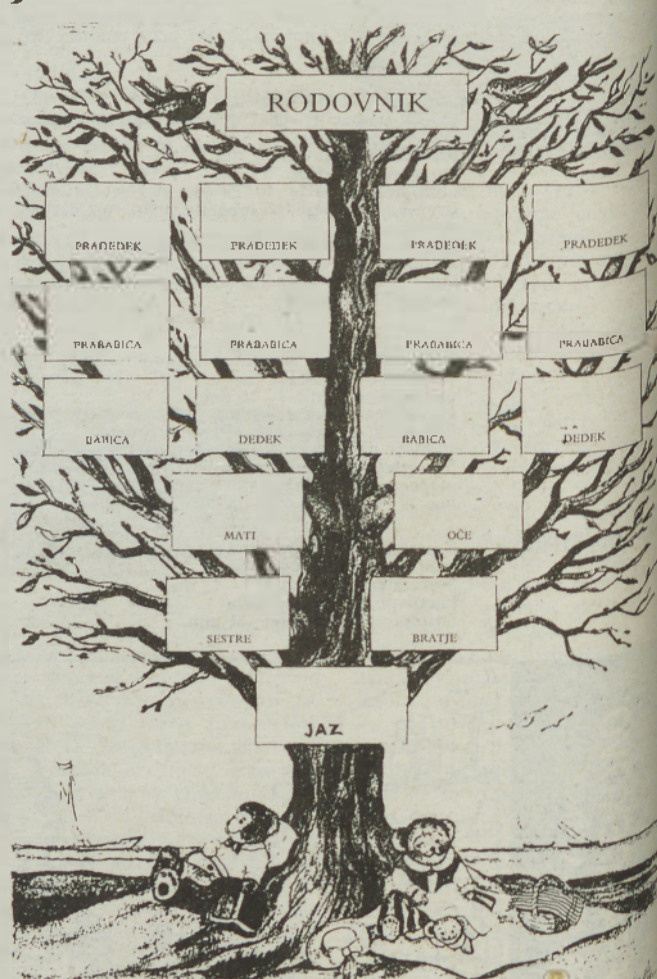
Korenine našega življenja so v mnogih primerih razraščene na vse strani. Ali ste jih že kdaj odkrivali, ker bi radi vedeli, kje so poglani korenine vaših dedki, pradedki, prapradedki, babice, prababice, praprababice in še starejši predniki? Kdo so bili, kje so živeli, koliko let so doživeli? Če tega še niste odkrivali, vam predlagamo, da se podate na sled svojih korenin skupaj z nami.

To je tudi nova Vestnikova akcija, h kateri nas je spodbudil filmski delavec KRUNO HEIDLER iz Zagreba oziroma Murske Sobotice, kamor se je začasno preselil k svojim sorodnikom. Dokaj dobro ga pozna Sobočan Branko Šomen, saj sta skupaj delala pri nekaterih filmskih projektih. Sodeloval pa je tudi s Karpom Godino, Frančkom Rudolfom in drugimi filmskimi ustvarjalci. Kar precej časa so ga vabili tudi v Pionirski dom v Ljubljani, kjer je prenašal svoje filmske izkušnje na mladi rod. Sam je režiral 10 kratkih dokumentarnih filmov za otroke, sicer pa je bil največkrat filmski producent. Več let je bil tudi direktor Studija risanege filma v Zagrebu in prav tedaj so ustvarjali serijo zelo znanih risank Profesor Baltazar. Njegova želja je, da bi sodeloval tudi pri kakšnem dokumentarnem filmu o Murski Soboti, kjer mu je zelo všeč.

Rad se potepa tudi po okoliških vaseh in si ogleduje stare cerkve ter druge znamenitosti.

In kaj vam predlagamo? V akcijo odkrivanja svojih korenin in naj se podajo predvsem osnovnošolci in srednješolci, seveda pa jim pri tem lahko pomagajo starši ali kdo drug. Če doma ne bode vedeli vseh podatkov, bo seveda treba stopiti na krajevni urad ali prelistati rojstne knjige na župnijskih uradih. Poskušajte najti tudi fotografije svojih prednikov in si tako oblikujte svoj rodovnik — drevo vašega življenja, nekaj podobnega kot vidite na naši skici, ki smo si jo sposodili iz knjige Moj otrok, ki jo je izdala Mladinska knjiga. Morda si boste vi zamislili kakšno drugačno obliko in pričakujemo, da nam boste to poslali na naš naslov, mi pa bomo v vsaki številki objavili nekaj zanimivih dreves življenja in na koncu akcije bo tudi nagradno žrebanje. Kdor misli, da ne bo prišel pri odkrivanju dlje kot do svojega očeta in mame, naj pošlje podatke in fotografije samo zase in zanj, lahko pa priloži še fotografije sester in bratov. Napisati je potrebno ime in priimek (za mame tudi dekleški), kdaj in kje je bil kdo rojen, kaj je (bil) po poklicu in koliko let je doživel, če je korenina njegovega drevesa že odmrila.

Obljublamo vam, da bomo fotografije, ki nam jih boste poslali, skrbno čuvali in vam jih po želji vrnili. Zdjaj pa čimprej na delo!

Murska
Stanovanjska
Zadruga

69000 Murska Sobotica, Zvezna 12, Telefon
(069) 25-006, Ziro račun: 51900-662-29663

Sporočilo graditeljem!

● Še vedno se lahko včlanite v našo zadrugo!

● Deležni boste naslednjih ugodnosti:

- nabava materiala direktno pri grosistih in izdelovalcih brez prometnega davka
- možnost pridobitve kratkoročnih kreditov
- vključitev v predvideno gradnjo vrstnih hiš v Černelavcih
- in pomoč pri pridobitvi gradbene dokumentacije, izbiri izvajalcev, nabavi materiala ter strokovni nadzor pri gradnji

POSLUJEMO PREKO VELETRGOVINE POTROŠNIK, KRIŽEVSKIH OPEKARN (trgovina Lukavci), TRGOVSKEGA PODJETJA MERCATOR-SLOGA GORNJA RADGONA IN OSTALIH TRGOVIN Z GRADBENIM MATERIALOM.

Informacije: Murska stanovanjska zadruga, Murska Sobotica, Zvezna 12, tel.: (069) 25-006 in v trgovini v Lukavcih, tel.: (069) 87-587 ter v Železnini Mercator-Sloga v Gor. Radgoni, tel.: (069) 61-851.

Najvišje priznanje Ireni Šavel

Robert Titan-Felix

8

BEG S SLIK II.

Ko je stopila na plano in pomencala oči, ki so jih poščegetali pekoči sončni žarki, so se nad mesto nagnili oblaki in iz tresljajočih se božjih pokrajin se je na bivališča grešnikov pričel živati veletok voda. Presunjenost se je vrnila v hišo, pograbila dežnik in razposajeno odšortkala v deževni dan. Ne da bi jo vsak kak trenutek zamikalo zatočišče jeklene škatle, je suvereno obstopila avtobusno postajališče in premočeni ljudje, ki so se gneili pred njenimi vrati, boreč se za sedež, so se začudeno zasrtili vanjo. Hudomušno se je zasmejala. Rada je imela dež. Starec ji je večkrat pripovedoval, da se v takih dneh obrusijo pročelja hiš v neke druge, v sončnih dneh skrite hiše; svetove, ki so le s prosajno tančico ločeni od tega sveta, pa jih ne zaznamo. Ker smo premalo pozorni? V ljudi z vranje črnimi površniki, ki se sprehajajo med nami, da se zaletavamo vanje; ker se jim ne znamo vsaj ogniti — če že ne stopimo spoštljivo v stran, umikajoč se večvrednim. Smo mi ti ljudje, pa se v spacenih grimasah ne prepoznamo? Spoštljivo je zaprla dežnik in ga odvrnila v bližnji smetnjak. Oblil jo je veletok voda, ji drgetajoče polzel po vsem telesu in ji silil pod kožo. In kar tako ji je v družbi razposajenih vodnih kapljic vdrla v telo resnica. In pogled ji je mimo mesta, vasi in pokopališč spozel k dvonadstropnemu renesančnemu dvorcu z asketsko okrašenim pročeljem; ljubkimi belimi okni, ki so bila z matematično natančnostjo vsajena vanj; dvoriščem, posutim s prodom, ki so ga nakradili na obalah bližnje reke; vodnjakom želja — pljuvajočim golim dečkom z razprostrtimi krili, tokom za pušice, poveznjenim čez život, in lokom, ki ga je razposajeno vihal v rokah; mogočnimi arkadami, ki so vseokrog obkrožale dvorišče; vitkimi stolpiči, ki se niso dotikali tal, da so se zdeli kot lebdeči stražniki nebeskih palač. Je dvorec prav zaradi teh lebdečih stolpičev na vseh štirih oglih dajal viš v otroške igrake? ... Torba s knjižicami notnih zapisov ji je spolzela v cestno lužo. Odpravila se je proti dvorcu. Leden veter, ki se je zagrizel v rep pojenjajočemu dežju, je povzdigoval liste notnih zapisov. Požvižgaje se je bližala dvorcu.

Into the night
I cry out
I cry out your name
Into the night
I search out
I search out your love

Vreščec smo se klatili po zakonitih mestnih ulicah, navdušeno pozdravljali meščane, ki so previdno zlezli iz svojih skrivališč in se nam omamili od osladnih spevov pridružili; mrlice, ki so se vznemirjeno prebijali skozi sklade prsti in boleho sopli, privajajoč se na dušljiv zrak, ki ga že stoletja niso vdihali. Kolona se je vila proti razvalinam srednjeveškega obzidja, ki je prerjeno vstajalo iz večstoletne pozabe; z vseh strani sveta — kamorkoli so jih pač zanesla stoletja — so pripohali prašni delci, se strjevali v zidake in se umesčali v zidne razpoke, kjer so njega dni že prebivali — preden so jih nemarni črni močilci zdorili v prah; iz grobov so vstajali stražniki mestnih vrat in nas navdušeno pozdravljali, ko smo zapuščali mesto. Kot bi sanjali! Pomencal sem oči. Vse je bilo tako prekleto resnično! Primestno vasi so se s polji skrušile v prah in iz pognojenih tal je vzbrstelo mogočno dreve — divji neprehoden gozd. Dreve, ki sem ga začutil v duši, ko sem se strl in pijan od bolesti podal k razrušenemu obzidju in se moleč oziral čez. Pred mano so vstajali zasrtili svetovi. Meccia! Dežela, v kateri je kakršno koli sprenevanje nemogoče. Ker nam pekoče sonce stali maske in izda naš pravi obraz. Prešli so gozdovi. Prešla so polja. Kot preide življenje? Sopihali smo skozi vas, o kateri sem sanjal, ko so me ponoči dušili glasovi. Svetilke so se upognile k tlom in pridušeno hlipale; vaščani jih niso več potrebovali, samozavešno so zlezli iz svojih skrivališč in se nam pridružili, sprijaznjeni s srečanjem. Naj bo, se bomo pač pogovorili s starčkom in punčko, skrbno pretehtali stališča in odpasli čez vas poveznjeno večstoletno preklestvo!

Mečliasta sopara se je radovoljno dvignila v nebo. Dvorec! Asketsko okrašeno pročelje z ljubkimi belimi okni in vitkimi stolpiči na vseh štirih oglih, ki se niso dotikali tal in v katerih so želeli stražniki ter pazljivo premerjali brezmejno ravan pred seboj. Proti dvorcu se je vilo troje prodnatih potk (naravnost — po tej poti se mu je približevala naša kolona; in poševna z obeh strani — tudi po teh dveh potkah se mu je približevala nepreštevna množica vernikov) in se združilo pred slavočim vzhodom na grajsko posestvo. Vzhod, ki so ga z obeh strani objemali vitki jonski stebri in se iztekali v belih marmornatih škaticah s stražniki, pridružujoč kamnito streho — ves kompleks se je zdel kot prastaro antično svetišče, a le bolj pozorni sprehajalci so opazili nakranceljan antični slavalok, ki so ga novodobni lastniki gradu preuredili (prezidali!) v ljubek vhodni kompleks. Zložil stražniških škatic se je v smeri dvorca vrstilo šeststo prikupnih marmornatih kapelic: kapelica svete Marije — asketsko okrašen marmornati blok brez zvonikaste strehe in z malo kiparskega okrasja — in na drugi strani dovoza prav taka kapelica svetega Duha; kapelica svetega Petra s šilastimi stolpiči, bogatim kiparskim okrasjem in jabolčasto kupolo in na drugi strani dovoza prav taka kapelica svetega Pavla; prejšnjima podobna kapelica presvetega Srca Jezusovega in na nasprotni strani dovoza prav taka kapelica svetega Frančiška z umetelno vklesanim nasmehljanim soncem.

(nadaljevanje prihodnjici)

S podelitve soboških občinskih kulturnih priznanj. Plaketo z denarno nagrado je prejela Irena Šavel (desno). Foto: J. ZAUNEKER.

naslovom Šola za klovne. Igralca Anica in Alfonz Kumer ter pevka Tatjana Dremelj so na igriv in melanholičen način prikazali vso smiselnost človeškega bivanja. Prepletenost veselja, hrepenenja in žalosti, mladosti in starosti so se zljili v mogočen prikaz trpe resničnosti. Občinstvo je z gromkim aplavzom nagradilo izvajalce.

MILAN JERŠE

Vse mineva ... vendar se ne izgubi!

nega kot koračnice; otroci iz vrtca z vzgojiteljico. Nado Spišič so navdušili s svojo prisrčnostjo; Katja Kranjc, študentka solo petja in domačinka iz Gornje Radgone, se je ob klavirski spremljavi Majde Biskev prvic predstavila pred domačim občinstvom in navdušila; ženski pevski zbor

bi imel del te kulture v sebi. Po tem smo podobni drugim narodom in prav potem se hkrati razlikujemo od njih, kajti vsak narod ima svoje srce in svojo dušo. Če je prav kultura ohranjala slovenstvo, je treba vedeti, da je zaradi nje marsikdo shiral, vendar je verjel v nekaj boljsega.

Med nagradenci so bili tudi organizatorji likovne kolonije Elrad

foto: bhp

je pod vodstvom Marjana Žule dokazal, da še vedno poje lepo in ubrano, prav tako pa tudi galski oktet pod vodstvom Karla Korošca. Nato so občinstvo razživil še pesalci folklorne skupine DKUD Svoboda pod vodstvom Nade Jaušovec in tamburaši KUD Peter Dajnko iz Črešnjevca, ki jih vodi Alojz Volf, tako da so vsi nastopajoči in udeleženci prireditve na koncu skupno zapeli v teh krajih priljubljeno pesem En hribček bom kupil.

Slavnostni govornik je bil Danijel Božič, podpredsednik ZKOS in poslanec v zboru občin, ki je med drugim dejal: »Slovenski kulturni praznik je praznik vsakega človeka, ne glede na to, če se s kulturo ukvarja ali ne, kajti ni ga človeka, ki ne

lepšega. Tudi danes silimo v to, da bodo tisti najbolj ustvarjalni spet lačni. Preveč se teži h komercializmu, povsod se vsega ne da meriti s profitom; ni prav, da se kultura obravnava enako kot obrt ali podjetje. Takšno podjetje je lahko uspešno le tam, kjer je veliko ponudnikov. ... Kultura ni dinamično ravnovesje, ampak nekaj dinamičnega in neuravnovešenega. ... ni ministrstva resnice. Vsekakor bo potrebno najprej ustvariti sistemske možnosti za mecenstvo in sponzorstvo ter ne dovoliti, da bi nova dogma nadomestila staro.

Sobotna prireditev v kulturnem domu v Gornji Radgoni je bila res pravi kulturni dogodek, ki sta ga uspešno vodili Norma Bale in Jelka Kosi-Geder, ki je tudi napisala scenarij.

BERNARDA B. PEČEK

Žalostni kakovostni koncerti

ZKO Murska Sobota in Glasbena mladina Slovenije prirejata v okviru koncertnega ciklusa GM ODER nastope mladih slovenskih glasbenikov v starosti do 25 let. Poleg tega mora biti polovica skladb napisanih v tem stoletju, tretjina pa slovenskih del. Kdor bo obiskal predstavo 20. februarja, ki bo v Grajski dvorani v Murski Soboti že druga vrste, bo slišal enainvajsetletnega klarinetista Jožeta Kotarja iz Trbovelj in trinajsetletnega pianista Tomaža Petrača iz Maribora. Mlada glasbenika sta na podiplomskem študiju. Jože Kotar pri prof. Alojzu Zupanu na ljubljanski glasbeni akademiji, Tomaž Petrač pa pri prof. Rudolfo Buchbinderju v Baslu. Skupaj sta nastopala že velikokrat doma in v tujini in dobila tudi pomembne nagrade na tekmovanjih.

Njun spored sestavljajo dela za klarinet in klavir: Brahmsova Sonata št. 2, Webrov Grand Duo concertant, Debussyjevo Premiere Rhapsodie, Grotoska Janja Goloba, Concerto Abbreviato Petra Bergama za solo klarinet in Čahuzacove Variacije. Mlada umetnika bosta nastopila v Cramlju, Novi Gorici, na Bledu, v Ljubljani in 20. februarja v grajski dvorani v Murski Soboti. V aprilu pa lahko v Mursko Soboto pričakujemo harfistko Mojco Zlobko iz Medvoda.

Vedno poudarjamo, da nadarjenim mladim ne dajemo ustrezne podpore. Vemo, da jo potrebujejo, vemo, da so nam potrebni. Se lahko zmenimo, da Sobotani in drugi, ki se vam ni težko pripeljati na koncert, napolnimo dvorano? Tistim, ki pridejo, da bi slišali, kar imajo že tako ali tako možnost premalo slišati, ker smo pač oddaljeni od centra, je v dvorani, v kateri sedi šestnajst obiskovalcev, kolikor jih je bilo na zadnji predstavi, ki jo je organizirala ZKO M. Soboti, ali pa pet omejitev na večeru z Gabi Novak in Arsenom Dedičem v hotelu Zvezda v M. Soboti, je kar malce hudo zaradi izvajalcev, ki so velikokrat na najvišji ravni, in razmišljanja, zakaj je med ljudmi za manj vredno razvedrila več posluha in denarja.

Se zmenimo, da 20. februarja napolnimo grajsko dvorano?

Smilja Baranja

Slovenije. Brez tega pa težko nastajajo občinske usmeritve. Dejstvo je namreč, da smo tako v muzejski kot galerijski dejavnosti stoodstojno odvisni od pridobljenih državnih sredstev, pri drugih akcijah nacionalnega pomena v občini in naložbah v kulturne objekte pa s 50-odstotnim deležem. Ker bo ob napovedani centralizaciji in razdrobljenosti manjših občin in regij pokrajina ob Muri postala še večja ločnica, se bomo pač morali nasloniti na lastne sile. S poglobitvijo odnosa do kulturnih vrednot in vsega,

ŠOLA ZA KLOVNE — Tak je bil naslov zanimivega gledališko-glasbenega projekta gledališča Dva obraza iz Celja v prenovljeni soboški grajski dvorani. V ospredju Anica Kumer. Foto: J. ZAUNEKER.

DOBRO OBISKANE PRIREDITVE OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU V GORNJI RADGONI — PODELILI TRI NAGRADE ZA DELO V KULTURI

Praznovanje slovenskega kulturnega praznika v Gornji Radgoni je trajalo kar tri dni, saj lahko k praznični ponudbi pristajemo tudi filmsko (v petek, soboto nedeljo so vrteli supešnico Hadson Hawk, v nedeljo pa so si lahko Radgončani brezplačno gledali film Barton Fink, lanjske zmagovalca v Cannesu). Organizatorji so bili veselo pre-

senečeni nad lepim obiskom literarno-glasbenega večera v petek, 7. februarja, v hotelu Grozd, na katerem so predstavili knjigo gornjeradgončanske župnika Franca Puncerja z naslovom Duhovnik v taborišču smrti (prekratki je izšla pri Mohorjevi založbi) ter pesniško zbirko Milene Šeruga z Mešov z naslovom Žarki sončnih večerov (izdala jo je ZKO Gornja Radgona).

Osrednja prireditev ob kulturnem prazniku je bila v soboto ob 18. uri. Gornjeradgončani so v nabito polni dvorani z navdušenjem spremljali skoraj dvurni program, ki so ga organizatorji (Roman Sluga in ZKO) imenovali Kulturne skupine Radgone Radgončanom za kulturni praznik. Pihalni orkester DKUD Svoboda pod vodstvom Slavka Ahlina je dokazal, da zna zaigrali še kaj drugega in bolj zahtev-

Demokratizacija medijev: video?

Predvsem kot obsodba odnosa moški—ženska, subjekt—objekt, ženske kot objekta v družbi, ki ji vlada moški.

Kako je to potekalo (in delno že zmerom poteka), bi vam rad pripodobil na primeru dveh prireditev »razkazovanja« ženskega telesa na videu.

Umetnica Valie Export je koncem 60 let na video posnela različne zgodovinske upodobitve žensk, predvsem novozaveske Marije, jih postavila v relaciji z »realnim« ženskim telesom in taksično in umetno pravzaprav te upodobitve delujejo. Ni mi treba posebej poudarjati, da je bil (in je zmerom je) ženski akt ena najbolj priljubljenih tematik umetnikov — moških v zgodovini.

Medtem ko je Valie Export gradila na »demontaži« ženskega telesa, pa se je Friderike Pecklingova posvečala bolj čutnemu odzivu. Na video je posnela nenavadno dolge kadre posameznih delujočih teles, kar je pri občinstvu vzbujalo efekt prepuščanja čisto šanjanju.

Na Dunaju sta dve video delavnici, ki v alternativnih krogih dela v okviru precej znane »Kulturne delavnice« (WUK) na Währingerstr. Druga, Medienwerk, usmerjena predvsem na produkcijo dokumentarnih video posnetkov. Tukaj si lahko tudi izposodite opremo za snemanje videoposnetkov, nudijo vam obiskovalne video delavnice pa še kakšen film si lahko ogledate.

Danes segajo teme video produkcije od najnovejših dokumentacij, eksperimentalnih filmov, multi-medialnih projektov

pa do video instalacij in še naprej do računalniških animacij ali tako imenovanih »Hi definicij« filmov. Smeri se pogosto zelo prekrivajo, tako da je težko določiti natančno mejo med tem, kje se ena konča in začne druga. Od umetnikov, ki v tej sceni kaj pomenijo, naj omenim »multi-medialca«, Američana korejskega porekla June Paika, ki mu je najbolj uspelo predvsem na področju video instalacij, od katerih eno si lahko zmerom ogledate v razstavnih prostorih Palais Lichenstein na Dunaju.

Proizvodnja videa še zdaleč ne predstavlja tako velikega denarnega izdatka, kot je to primer pri snemanju za televizijo ali za film. Vendar pa produkcija umetniškega videa ne pomeni zgolj nabavo video-kamere in pa kasete s trakom. Tukaj se (po-)plača vsak filmski trik, vsako eksperimentiranje. Največji del opravila predstavlja delo v mešalnem studiu (ena ura tam stane od 5000 ATS navzgor in ena ura je pre malo ...), kjer video izdelek te vrste pravzaprav nastane. Cena srednje (tehnično) kvalitetnega projekta stane tam od 50.000 pa do 150.000 ATS, vendar pa meje navzgor praktično ni! Toda v primerjavi s filmom velja video še vedno za relativno poceni medij.

To pa je samo še en od razlogov, zakaj je video tehnika tudi na področju umetniške produkcije doživela takšen razcvet: praktično vsakemu je danes dana možnost za kreacijo lastne fantazije v obliki premikajočih se slik.

A, če vam bo kdaj dana izbira med pralnim strojem in videom v kakršni koli obliki, si vzemite čas in vseeno dobro razmislite katera vrsta čistosti vam bolj ustreza.

Andrej HORVAT

SKRIVNOSTI VAŠIH DLANI

Šifra:
Muca

Priden si, zato uspeh ne bo izostal. Si dober načrtovalec in znaš misliti. Službo boš zagotovo menjal.

5. Posebnosti

Rad se zapiraš vase in si nezaupljiv. Prijatelji pa kar čakajo na tvojo pomoč in nasvet.

6. Nasvet

Bodi čim več med svojimi sošolci, pojdi v disko ali pa se ukvarjaj s kakšnim hobijem.

Šifra:
Zvezda

1. Duhovne in moralne lastnosti posameznika

Za tebe ni nič preprosto. Nikoli ne boš brez premisleka sprejel nekaj, kar ti bodo svetovali sošolci. Tudi sramežljiv pred življenjem si in ti včasih primanjkuje pogum. Za tebe stvari niso ne bele ne črne. Si resen in rad pomagaš ter daješ nasvete.

2. Zdravstveno stanje posameznika

Si precej dobrega zdravja, včasih malo preveč nevrotičen. Bojiš se bolezni in že najmanjši prehlad te ustraši. Za zdaj se ti resnično ne bati resnejših težav, pozneje boš moral računati na pomoč zdravnika.

3. Ljubezen, zveze in zakon, otroci

Tudi svojih čustev se bojiš izraziti do konca. Dekleta pa si ravno tega največ želiš. S tem jih zagotovo osvojiš. Vedno misliš, kaj te ne bom uspel in se bom osramotil, sošolci pa se mi bodo smejali. Kljub vsemu nate čaka prava deklica, neke v zreli mladosti.

4. Kariera, življenjsko delo, poklicna uspešnost

1. Moralne in duhovne lastnosti posameznika

Govorite bolj malo in se ne marate gibati v veliki množici.

Pred sabo imate vedno zastavljene cilje. Mnoge tudi uresničite. Polni ste kompleksov in problemov, ki so dostikrat plod vaše domišljije. Le stežka se jih rešite.

2. Zdravstveno stanje posameznika

V ospredju vaših zdravstvenih težav bo okostje. Več ali manj pa je pričakovati obiske pri ginekologu. Življenje bo povprečno dolgo.

3. Ljubezen, zveze in zakon, otroci

Le vaša ožja družina ve, koliko čustev in nežnosti se skriva v vaši notranjosti. V sebi morate predvsem razrešiti vprašanje, kaj je pravzaprav ljubezen in kako do nje priti. Otožnost tu nima prostora.

4. Kariera, življenjsko delo, poklicna uspešnost

Ste ambiciozni in želite uspeti. In tako tudi bo, le da se sorodniki preveč vtikajo v to, kar počnete. Z denarjem ne ravnate vedno prepudno, a vam ga nikoli ne zmanjka.

5. Posebnosti

Posedujete diplomatsko modrost in bi se dobro znašli med slovenskimi politiki.

6. Nasvet

Za sprostitev vzamite čopič in barvice ter naslikajte to, kar čutite in vidite.

Za smeh, a zbuja
skrb

Dušikov oksid je poznan kot smejalni plin, vendar pa njegovo delovanje na naše oči in obrazih strokovnjakov zbuja vse drugo prej kot smeh, saj deluje v višjih zračnih plasteh kot prava ekološka pčasta. Uničuje več ozona kot CFC in je 200-krat bolj učinkovit od ogljikovega dioksida pri pregrevanju planetarne atmosfere. V ozračju ga je sicer izredno malo v primerjavi z drugimi sestavinami, kakih 300 delcev na milijardo delcev zraka, torej le za tisočinko količine ogljikovega dioksida, vendar mu kljub temu pripisujejo kar tri odstotke pri ustvarjanju učinka tople grede.

Koncentracija tega plina počasi narašča, ne da bi strokovnjaki vedeli zakaj. Prav to jih najbolj skrbi. Znano je namreč, da traja najmanj 150 let, predno se smejalni plin razgradi v ozračju.

Plin nastaja naravno kot posledica delovanja bakterij v tleh, naraščanje količin tega plina v ozračju pa strokovnjaki pripisujejo človekovi dejavnosti. Doslej so menili, da nastaja predvsem pri izogrevanju fosilnih goriv in pri požiganju tropskih gozdov, vendar so novejša meritev pokazala, da na ta način pride v ozračje le del plina. Odkod torej preostali plin?

Odgovor še ni v celoti znan, seznam virov plina pa so že dopolnili. Ugotovili so, da ga nekaj pride od uporabe umetnih gnojil v kmetijstvu, nekaj ga proizvede zobozdravstvo in nekaj živilska industrija. Kemik Mark Thiemens s Kalifornijske univerze je odkril še en, dotlej neznan vir — industrijo najlona. Izdelovalci najlona z vsega sveta sprostijo v ozračje okrog 660 tisoč ton plina letno. Veliki proizvajalci najlona so obljubili, da bodo v naslednjih petih letih proizvodnjo preuredili tako, da bodo večino plina polovili in reciklirali.

»Brez dvoma je treba nekaj narediti,« pravi Thiemens, »in to takoj!«

Kuhajte z nami

Enolončnica za
mrzle dni

Enolončnica nas nasiti, pogreje in zadosti biološkim potrebam organizma. Za pripravo šestih izdatnih obrokov potrebujemo: 3 del suhega fižola, 3 srednje debele krompirje, 25 dag prekajene svinine, 10 dag domačih testenin (velike krpice) ali toliko industrijskih iz durum pšenične moke, 1 čebulo, šopek zelenega petršilja, približno 2 žlici olja ali toliko masti, žlico gladke moke, sol, poper, lovor, ščep majarona, strok česna, približno 2,5 l vode, korenino korenčka.

Prebran in opran fižol čez noč namakamo v hladni vodi. Zjutraj ga v isti vodi pristavimo kuhati. Čez nekaj časa solimo in odišavamo z začimbami. Dodamo košček prekajene svinine in na kocke narezan krompir. Po potrebi prilijemo vodo. Kuhano meso narežemo na drobne kocke in vrnemo v lonec. Jed naj počasi vre še približno 30 minut. Med tem časom naredimo iz masčobe, čebule in moke svetlo prežganje, ga zalijemo z zajemalko mrzle vode in prilijemo k enolončnici. Dobro prevremo in pazimo, da se jed ne prime dna posode.

Preden ponudimo enolončnico, dodamo sesekljan petršilj. Zraven ponudimo kos črnega kruha.

Očala za vse obraze

Očala, ta tipični pripomoček, brez katerega si nekateri ne znajo predstavljati življenja, so lahko tudi okras obraza. Izbrati je treba le pravilno obliko okvirja in seveda barvo, primerno obliki obraza in barvi las. Mali okvirji so za nežne, okrogli za štirioglati, koničasti okvirji za podolgovati obraz, okroglemu obrazu pa najbolj pašejo okrogli okvirji.

DROBNI NASVETI

Ko zdravje
zaškripa...

ANGINA: Angino bomo hitro pregnali s čebulnim pripravkom. Srednje veliko čebulo zrežemo v kozarec jedilnega olja in dodamo sok polovice limone. Bolečine v grlu kmalu ponehajo, če vsako uro pojemo nekaj čebulnih rezin (lahko na kruhu). Pomagamo si tudi s pogostim grgranjem žajbljevega čaja, v katerega smo vmešali kavno žličko medu in prav toliko vinskega kisa.

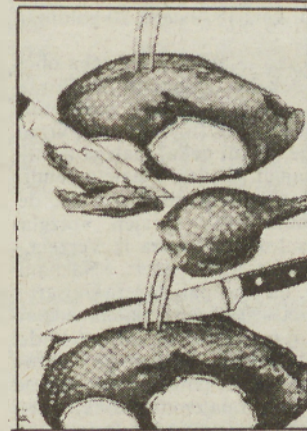
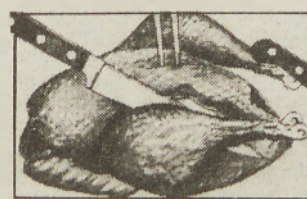
HRIPAVOST: Hripavost lahko odpravimo z inhalacijo. V velikem loncu skuhamo močan koncentrat kamilic in dodamo žlico sode bikarbone. Glavo pomaknemo k loncu, se pokrijemo z rjuho in skozi usta nekaj minut vdihujemo soparo. Glas se nam bo hitro povrnil, le paziti moramo, da glavo počasi ohladimo.

DOBRA PREBAVA: Če želimo imeti dobro prevabo, po vsakem obroku popijemo kozarec mlačne vode, ki smo ji dodali kavno žličko jabolčnega kisa. Enako lahko pijemo tudi mešanico kamilice in žajbljevega čaja.

KAŠELJ: Kašelji hitro odpravimo s sirupom, ki smo ga pripravili doma. V skodelico kropa vsujemo veliko žlico origana in jo pokrijemo. Ko se tekočina ohladi, jo precedimo in osladimo z medom. Žlicu pripravka popijemo vselej, ko nas napade kašelj. Pri odpravi kašlja pomaga tudi sirup iz svežega korenja. Očiščen koren drobno naribamo in ga posujemo s sladkorno moko. Pripravek naj počiva toliko časa, da se sladkor popolnoma utekočini. Sirup pijemo večkrat na dan po eno žlico.

Kako razrežemo
piščanca?

Piščanca, raco, gosko ali purana je treba znati speči, pa tudi razrežati.

Potrebuje oster in dolg nož ter vilice z dvema rogljema. Pečenega piščanca pustimo počivati 10 minut, da se sokovi umirijo. Nato ga položimo na desko, kajti na pladnju, ki je bolj gladek, se rad izmuzne izpod noža. Nato režemo, kot kažejo skice. Prsni koš odluščimo od kosti, nato ga, če je prevelik, prečno prerežemo na manjše kose. Piščančji prsni koš pa ni prevelik za eno porcijo.

Kaj veste
o proseni
kaši?

Mlajše generacije poznajo kašo predvsem iz pravljic in ljudskih pripovedk, saj je potem, ko je bilo kruha za vse dovolj, nekako zatonila v pozabo. Jed, ki nekoč ni manjkala na nobeni mizi, je bila zanemarjena, dokler niso prehranski strokovnjaki začeli opozarjati na njene številne dobre lastnosti.

V drobnih zrnih prosene kaše se skriva neverjetno bogatstvo vitaminov in mineralov. Če uživamo kašo, storimo veliko za svoje zdravje, pa tudi za svoj zunanji videz.

Kaša nam polepša in izboljša lase, koristna je tudi za zobe in oči. Polnovredno živilo, ki ima prijeten okus po orehih, lahko pripravimo na mnogo načinov. Kašo skuhamo in jo lahko sladkamo ali pa zabelimo z ocvirki, če nam je takšna bolj všeč. Lahko je glavna jed, lahko priloga, lahko sladica. Kaša je polnovredno živilo, pa čeprav so prosena zrna luščena. Vsebuje vitamin A, B-1, B-2 in E, od mineralov pa predvsem kalij, kalcij, magnezij, fosfor, železo in flour.

MURSKI VAL • MURSKI VAL

LESTVICA TUJIH SKLADBNSTV

1. STARS — Simply red
2. WAY OF THE WORLD — Tina Turner
3. BLACK OR WHITE — Michael Jackson
4. BROKEN ARROW — Rod Stewart
5. UPTOWN GIRL — Billy Joel
6. YOU — Tim Sharp
7. SOMEONE — The Rembrandts

PREDLOGI:

1. YOU'VE GOT TO HIDE YOUR LOVE AWAY — Joe Cocker
2. SECRETS OF THE HEART — Chesney Hawkes
3. BEST OF YOU — Kenny Thomas

LESTVICA NARODNO ZABAVNE GLASBE NA MURSKEM VALU S KRŠČAKOM, CEKRON PA Z MARELOF

1. OSTAL BOM MUZIKANT — Alfi Nipič in njegovi muzikantje
2. BRHKE GORENJE — Alpski kvintet
3. TEBI SLOVENIJA — Ans. Slovenija
4. ZVEZDA KI SE UTRNE — Ans. Lojzeta Slaka
5. ŽENA JE KRIVA — Ans. Toneta Žagarja
6. NA PLES — Ans. Nagelj
7. NIČ NE DE — Brajce iz Oplotnice

PREDLOGI:

1. ZAPLEŠIVA TINKA — Ans. Antona Birtiča-Beneški fantje
2. LJUBEZNI MI NISI DALA — Fantje z vseh vetrov
3. OHČET V LJUBLJANI — Ans. Marelja

Izpolnjene kupine poklijite do četrta, 20. februarja 1992, na naslov Murski val, Titova 29/1, 4000 Murska Sobota — Za glasbene lestvice.

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE 7 VELIČASTNIH

1. ANGEL VARUH — Božidar Wolfand-Wolf
2. RDEČA MAŠNA — Čuki
3. ZA SVORODO — Peter Pan
4. NA VRHU NEBOTIČNIKA — U'Redu in Mija Žnidarič
5. NOČOJ LJUBILA BI SE ŠE TEBOJ — Damjana in Hot Hot Hot
6. ČIST NOR — Sokoli
7. ALI SI NEHESA — Ivica Baranja

PREDLOGI:

1. TUDI METULJ — Čuki
2. KAM SO ŠLE VSE ROŽICE — Tomaž Domicelj
3. ČE BI MI SRCE DAL — Damjana in Hot Hot Hot

Kupon (4)

Glasujem za (ena skladba):

— tuja

— domača

— narodnozab.

Ime in priimek, naslov:

SESTAVIL MARKO NAPAŠT	DEFLOKCIJA	POŠKODBA DEFECT	ORIGINALNO IME ŠVEDSKE	HIMALAJSKA KOZA: TUDI KRAJ V ISTRI	PISANE DOLGO REPE PAPIGE	BURMANSKI DRŽAVNIK	NTAST IZRASTEK NA KOZI SESALCEV
AVTOR "CYRANO DE BERGERAC"							
SLIKA Z VODNIMI BARVAMI							
SOVJETSKA TENISKA IGRALKA (NATALIJA)							
POKLON, DARILO				OTOK V MARIANIH	PRITOK KAME DEL STATEV		
IKAROVA HČI V GRŠKI MITOLOGIJI							
DESETI MOŽGANSKI ŽIVEC (KLATEŽ)						ŠPORTNO VOZILO Z ENIM SEDEŽEM	STAREJŠI AMERIŠKI POPEVKAR
AVTOMOBILSKA OZNAKA ITALIE		PORTUGAL DRŽAVNIK ALOJZ PO ČESKO					
AVTOMOBILSKA OZNAKA ČAKKA			SPREMENBE ROKODELSTVO				
MOŠKO IME				RIMSKI MIŠNI BOG	OSEBNI DOHODEK GR. BOGINJA USODE		
IMENITNOST ODLIČNOST							
ČEŠKI PISATELJ (ALDOIS)							
GOVORNIŠKI ODER							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: Hofburg, oklepar, statika, nika, AD, ile, ave, mirakel, UJ, raca, bolid, ani, eon, R, kamre, Amerika, karakal.

V hotelu Jeruzalem v Ljutomeru so predstavniki Občinske turistične zveze Ljutomer v četrtek, 30. januarja, predstavili koledar prireditev (v obliki brošure) in program sejmov (na posebni tiškovini formata A 4) v občinah Ljutomer, Gornja Radgona in Ormož.

Izdajanje koledarja prireditev je v Ljutomeru občini že ustaljena praksa, saj so prvič izdali že pred 27 leti. Takrat so ga izdali v nakladi 10 tisoč izvodov skupaj z Delavsko univerzo. V njem so bile napovedane tradicionalne prireditve Prleški karneval, Mesec narcis, Kasaške in galopske dirke, Kmečki bal, Poletna noč in Prleška bratva. Letošnji koledar prireditev, ki je izdan v obliki brošure na 20 straneh, vključuje čez 100 prireditev, ki bodo v letu 1992 na območju Slovenskih goric oziroma v občinah Ljutomer, Gornja Radgona in Ormož. V uvodnem besedilu so v nekaj stavkih predstavljeni pomembnejši kraji, skoraj polovica brošure pa je namenjena predstavitvi pokrovniteljev — brez pomoči številnih podjetij, obrtnikov in zasebnikov ne bi uspeli izdati 4 tisoč izvodov koledarja in 4600 izvodov sejemskega programa. Koledar je oblikoval Juš Lehar, tiskala ga je Solidarnost Murska Sobota, v uredniškem odboru pa so sodelovali Stanislav Feuš, Branko Puconja, Jože Lehar, Ma-

Slovenija

nija Gaberc in Janko Tratnik.

Srečanje so izrabili tudi za izmenjavo mnenj. Tako smo lahko slišali, da se nima nihče interesa združevati in povezovali v okviru »turistične Prlekije«, ampak da želijo le sodelovati tam in takrat, kjer bo to potrebno in v korist vseh. Nesmiselno je, da bi vsaka občina posebej izdajala svoj pro-

gram prireditev, ko pa so oddaljene le nekaj kilometrov. Vendar pa se zavedajo, da v prihodnje ne bosta dovolj zgolj entuziazem in ljubiteljstvo, ampak načrtno, pravočasno in organizirano delovanje tako pri zbiranju informacij kot organiziranju prireditev. Zanimivo je bilo spoznanje predstavnika Jeruzalema iz Ormoža, ki je dejal, da je zlata doba sindikalnega turizma minila. Tako hoteli kot turistične agencije morajo znati privabiti goste, pri tem pa jim je lahko v veliko pomoč prav koledar prireditev, saj bodo lahko svojo ponudbo izletov in paketov bivanja uskladili z zanimivimi prireditvami.

Prleki se zavedajo, da imajo poleg odličnih in cenjenih vin ter vinske ceste še marsikaj, kar lahko pokažejo in na kar so ponosni; letos bodo posebno pozornost namenili 140-letnici začetka poljenja radgonske penine in 30. kmetijsko-življskemu sejmu v Gornji Radgoni.

Bernarda B. Peček

Prleške občine s Slovenskih goric so izdale skupen koledar prireditev s ciljem, da bi jim bolj informirali o prireditvah, ki so povezane z značilnostmi slovenjgoriških krajev. Največja značilnost in pomen vseh Prlekov s Slovenskih goric pa so prav gotovo dobra vina!

Juš Makovec

Živeti z zemljo

Leto 1917 je bilo tako sušno, da se je proti jeseni začelo sušiti celo dreve, ki je raslo na bolj pešeni zemlji. Deževalo ni od Jurjevega (23. aprila) do 13. septembra, vendar ta dež ni nič zalegel. V oktobru je bilo le nekaj rosič, da smo nekako opravili jesensko setev. Šele na Martinovo (10. novembra) se je naredil pošten dež, ki ni prenehal nekaj dni. Vse krme imel sem le za dva voza, v hlevih pa polno konjev. Krme ni bilo mogoče dobiti, ker je šla za vojaške namene. Gorice pa so leta 1917 obrodile in dale veliko prvovrstnega vina. Mošt od stiskalnice so plačevali 5 do 6 kron za liter, vino pa kasneje od 12 do 15 kron... Zvon so nam s kapele vrgli 13. septembra 1917...

Pšenice namlatili 76 drevenk, rži 21, ovsa 27, ječmena 13 in ajde 11 drevenk. Bilo je 2 voza krompirja in 2 koruze. Dobil za 6-letno Sivo, z žrebetom, 4.000 k, za dva bika 1.252 k. Izdal med letom za kovača 90 k, krojaču 48, šivilji 27, za obleč dal 435 k, čevljarju 78 k, za čevlja izdal 280 k, kolarju 115 k, sedlarju 83, pokri-

ske 72 k, krojaču Novaku v Borec, za šivanje obleke 47 k, za prevoz drv čez Muro (s čolnom) 6 k, kovinska pipa za pretakanje 80 k, za zdravila 16 k, za sukanec 24 k, za leseno pipo 19.60 k, za 4 cilindre k petrolejkam 0,80 k, za vile 6 k, deteljno seme 20 k, za čaj 6 k, za novo posteljo pri mizarju Vogrinu v Noršincih 190 k.

Takoiimenovana Kmetička občina Bunčani, katero je sestavljalo 18 bunčanih kmetov, je vzdržala vse pritiske oblasti, da bi srenjsko zemljo ali gomajno razdelili v trajno last posameznim kmetom, kakor so to storili z želarskimi deleži in tudi v drugih krajih. Na Grlavi so zadnjih 7 oralo skupne vaške zemlje razdelili leta 1878. Osemnajst kmetov je imelo svoje deleže sicer odmerjene, koristili pa so jih skupno. S tem zvezi so uvedli nekakšen dogovorjen pravni red in leta 1879 so začeli voditi poseben protokol, kot so spočetka imenovali vsakoletne zapise o dohodkih in izdatkih ter drugih zadevah, posebej še o nekakšnih

pesek 2 gl, od Verzela kašige kaj so mu svinje po polji hodile 2 gl, od Horvata za otavo 1 gl, za lov od Ružiča 10,10 gl... Potem »izdalki« leta 1879: »za punfer 40 kr, Osterci in Juroviči sen da kaj sta pose vkup metala 2 gl, za verzensko šolo 19,50 gl, za šibro 43,50 gl, Strelec kaj je eno pismo v Lotmerk nosa 20 kr, na telo sen pri židovi v Veržeh plača stari dolg in kaj se je te zapilo 2,69 gl, župniki za tringeld 4 gl, za družino 1 gl...«

Vseh prihodkov je bilo leta 1979 379,83 gl izdatkov pa 344,05 gl. Ostalo je torej 35,77 gl. Obračun je predložil župan Babič kot »račun dajavec«, Hrvat je bil »potrdil računov«, podpisani pa so bili še Petovar, Oster, Rantaša, Novak in Lube. Toiko torej za drobno ilustracijo.

Obračun so delali pri županu. Županka jih je pogostila, zato so ji dali nagradico »za jeno mojo« (trud), kot je zapisano. Tudi družina, oziroma hlapec in dekla, ki so vse leto delali, tudi namesto župana, če je bil ta po županskih opravkih ali pa na kakšni »ce-rungii«, so dobili svoj goldinar. Tako je bilo na vsakoletnem obračunu, znesek za županko pa je bil odvisen od debeline občinske mošnje, potem pa še od radodarnosti ali skoposti odbornikov. Nagrado je dobil tudi župan. Leta 1879 celih 20 goldinarjev.

Tako je bunčka kmetička občina nekako funkcionirala. Prodajali so drva, šibje, paše, tudi gradbeni les (topolovino), krmo, listje, dajali nekaj malega zemlje v najem. V zvezi z najeto zemljo so na letnem obračunu 29. decembra 1889 sprejeli »razglas čes Jožefa Gaisera iz Veržeja«, ki dobesedno pravi: »Naznani-mo, da smo dali Jožefi Gajšari v Kerči ležeči gaj v najem in pod takoj pogodboj kaj mora tisti del gaja skerčiti, koruzo povati ino potem na travnik pustiti ino od vsega leta najemni znesek naprej plačati. Najemnine je 9 goldinarjev za vsako leto. To traja pet let.« Prodajali so tudi pesek in gramoz, od mlinarja, ki je imel murski mlin »na njihovi zemlji«, so terjali najemnino. Kot smo videli pri dohodkih za leto 1879, so prodali tudi pravico do lova. Leta 1890 so zapisali, da daje kmetička občina ribičju v najem in to za 3 goldinarje, dobili pa so samo en goldinar. V zapisih ni pojasnjeno zakaj.

Glede na dohodke pa so bili tudi izdatki precejšnji. Redno so morali plačevati dohodnino oziroma davke, kot so temu izdatku ljudje raje rekli. Ko nekega leta po prvi svetovni vojni davka niso pravočasno plačali so davkarji hitro zaznamovali okoli 30 brestov in 20 topolov, ki bi jih zaručili.

Popravljati so morali plot in lese ob pašniku, potem ceste, skrbeli so za vse potrebno v vaški kapeli, ohnavljali so križe kot poljska znamenja in dajali denar še za vrsto drugih vaških potreb.

dalje

OPOMBE

* Tukaj omenjeni goldinarji so bili v veljavi od 1. novembra 1858 do 1. januarja 1900.

Pokrajino na levem bregu Mure je kot Prekmurje branil izvedenec na mirovni konferenci v Parizu dr. Matija Slavič (Prekmurje, Lj. 1921). Dr. A. Korošec pa je pisal Slaviču v Pariz, naj se bori za »našo Prlekijo tokraj in onkraj Mure, našo Veliko Prlekijo« (25. 2. 1919). Svojevrsna repri-za tega je bila med preoblikovanjem severovzhodne Slove-nije v velik okraj s sedežem na Ptuj.

Sredi tridesetih let se je vne-la polemika o preimenovanju Prekmurja v Slovensko krajino (Leo Capuder je 1926. začel iz-dajati list za vzgojo in izobfz-bo: Slovenska krajina, 1935. le-ta je izšel zbornik Slovenska krajina). Pred tem (1932) so črenšovske Novine postale gla-silo Slovenske Krajine.

V razvneti polemiki (npr. Kokolj:Škertak) je bilo več ideološko, narodnostno nazad-njaških primesi (Madžari, mad-žaroni: Slavi, prišleki). V ta »zmešani boj« je posegel tudi dr. M. Slavič (celo M. Prekmur-rec, 11/3-4, str. 25-26) in omebbe vredno, še za danes, je njegovo opozorilo: Kolikokrat boste spreminjali Prekmurje v Slovensko krajino, to ne bo brez zavesti ljudi.

V istem času s skoraj povsem enako argumentacijo je bil ute-meljevan predlog za preimeno-vanje Murske Sobote v »slo-vensko« Soboto.

Madžari do leta 1919 niso imeli potrebe, da bi uporabljali ime Prekmurje. V davni prete-klosti so pretežni del te pokra-jine, še z delom današnjega gradiščanskega sveta in porab-skega, poimenovali Totsag (Slovenska krajina). Kasneje so predvsem območje Prekmurja imenovali Vendvidek z enakim pomenom. Kasneje je dobilo to poimenovanje vsebinsko raznar-dovalne vendske teorije. Mad-žarska državna uprava je slone-la na županijah kot zaokrože-nih in deloma samoupravnih enotah in okrajih.

Prekmurje kot upravnopoli-tična (tudi geografsko) enota Slovenije je bilo dokončno za-količeno s končnim dejanjem

(leta 1924) razmejitvene komi-sije. Pred tem pa se s tiskom začne uveljavljati novo (pravno nepriznana) ime: Morska kraji-na (Markišavci 1922, Štefan Kuhar) in Muravidek (Muran-tul es Murakoz heti ertesitoje, 1932) in nato do 1941, Murska krajina. Danes se v jeziku in ti-sku madžarske narodnosti Prekmurje pojavlja kot Mura-videk, ki pa kot pokrajina ni geografsko niti upravnopoli-tično opredeljena s slovenskim državnopravnim dokumentom.

V dvojezičnih razpravah, ko-li-kor sem aktivno sodeloval, je bilo nekaj razmišljanj, kako na-vajati imena krajev ter obmo-čij, ki se uporabljajo v jeziku večinskega naroda.

Po Muri so poimenovana tu-di ledinska imena: Muran (Če-škoslovaška), Murany (Romu-nija), Murzetal (Muriška doli-na), Mursko polje, Murska su-ma in v lendavskem trikotniku Muriša. Znani so tudi osebni priimki, predvsem na Hrva-škem: Mur, Murr, Muraj, Mu-raj, Murar, Muravec in Mura-ni že 1222, v Piranu in sedaj v Zadru.

Nekoliko preseneča, zakaj je Mura »posodila« ime tolikim mestom, predmestjem in kra-jem.

Nesporno je, da je izvor mnogih krajevnih imen ali pa vsaj v neposrednem sorodstvu s priimki (imeni). Imena, pred-vsem krajevna, so bila dolga stoletja odvisna od znanja in etnične pripadnosti zapisoval-cev. Kasneje so nastajala in se tudi spreminjala po volji in moči državne uprave. Prebival-ci pa so v svoji govorici in spo-razumevanju uporabljali stara imena, ki so nam marsikje osta-la kot dragocena kulturna dediščina. Navadno poznamo imena krajev po uradnih zapi-sih, manj pa po zapisih pisar-jev zemljiške gospode v urbar-jih ali urbarialnih pravadh.

S prebujanjem nacionalizma s težnjo po potujčevanju (za naše območje ob zatonu 19. in v začetku 20. st.) je v odnosih med narodnostnoetičnimi skupnostmi vse več napetosti

in grobe nestrpnosti, ki se kaže v splošnem spreminjanju pri-imkov posameznikov, pa tudi imen krajev, ulic itn. Pri tem je vse vidneje skrivanje ponava-di za lažidemokracijo in prikri-vanje ideološke naravnosti s stališči in mnenji oblasti naklo-njene »stroke, znanosti«.

Zgrešeno bi bilo zanikanje vpliva in pomena, ki ga ima razvoj jezika naroda na spre-minjanje imen (pisava, izgovorja-va). V uporabi in spremembah krajevnih imen se izraža tudi intere gospodarnosti, primer: Radkesburg-Bad Radkersburg, morda bi bilo umestno tudi: Moravci-Moravske Toplice.

Med raziskavo terezijanske urbarialne regulacije sem bil večkrat prijetno presenečen. V urbarjih 70. let 18. st. z območ-ja Železne županije (tudi v se-znamih prvega uradnega popi-sa prebivalstva) so v povezavi z Muro navedeni samo trije krap (Muracserne, Murapetroc in Muraszombat). Ibolja Fleho, avtorica zbornika urbarjev Za-donavja, navaja v registru 30 krajevnih imen (13 za Sloveni-jo, 15 za Hrvaško in 2 za Mad-žarsko) v povezavi z Muro.

Avtorica je v registru upošte-vala spremembe v našem stole-tju. Nekoč, skoraj že davno, sem v antikvariatu kupil Gla-vni register (Alphabetisches Haupt Register... Wien 1809) in v IV. zvezku našel 26 krajev-nih imen z verjetno zvezo z Muro: Murasics, Murau (2 x), Murrau (2 x), Murove, Muro-vec, Murawiec, Murchova, Murdorf, Murek, Murichevec, Mustäden (2 x), Muhr, Mu-hrau, Muhrberg, Muhrdorf, Muhren in na pomurskem ob-močju Muhrskiverh. Zanimivo je v tem zvezku Registra, da so za vsak kraj navedeni najos-novnejši podatki in za naše tu-di narodnostna sestava (M. So-bota — wend, Šalovci — wend-ung.). Preden je vojska Kraljevstva SHS avgusta 1919 zasedla Prekmurje, je bilo v po-krajini 12 krajev »oženjenih« z Muro.

(Nadaljevanje)

Priložnostna svečanost ob ustanovitvi zadruge za vzrejo žrebet na Cvenu leta 1911.

vaču 32 k, za razne potrebščine (sol, sladkor, kava, petrolej itd.) 170 k, za težake 500 k, za služni-čad (hlapec, dekla) 420 k, obresti so znesle 240 k, zavarovalnina 14,60 k. Plačal dohodnino, sku-paj z 10-odstotno vojno doklado za leto 1916 vsega 100,30 krone, davek za leto 1917 pa je znašal 140 k.

V hlevih je bilo 5 konjev, 4 krave, 3 telice, 1 bik, 3 svinje in 12 prasat. Mlatica sta zaslužila poleg nekaj denarja vsak še po 120 k pšenice. J. R. je imel 12 težakov po 0,60 k. Kila svinjske masti se je vzela v račun po 4 k, pšenična moka po 0,60 k.

1918

Pšenice 170 križev — 66 dre-venk, rži 86 križev — 28 drevenk, ječmena 27 križev — 13 drevenk, ova 39 drevenk; 3 voze krompir-ja, 4 koruze. Dobil veliko debele repe.

Dobil za konja 1.900 k, za go-vejo živino 800 k za telico 1.303,50 k. Vseh dohodkov je bi-lo 7.781 k, stroškov 7.384 k. Da-vek je znašal 318,79 k.

Dne 30. maja sem prinesel psa Lorda. Zjutraj 5. junija je bila huda slana, ki je popolnoma uni-čila le fižol.

Dal za late v Ljut. 342 k, za ži-co in 2 lončena piskra 8 k, za de-

normativnih določil, kot na primer to, da gre županstvo po hišnih številkah in le, če kandi-dat, ki bi moral eno leto župano-vati, to čast in skrb odkloni, se izbere za navadno večino drugi kandidat. Leta 1896 so na primer sprejeli sklepe: 1. »Kmetički žu-pan nemre brez javnega oznanila nobena stvari prodati; 2. Da se nemre brez vseh udov oziroma brez njih dovoljenja za občinsko premoženje piti. 3. Ako občan-je skleneno pri kaki prodaji kaj za-cerati, (zapiti op. J. M.) tedaj ako kateri izostane, nema pravi-ce do nobene odškodnine.«

Imela pa je ta občina svoje de-leže v Srednji šumi, v Veliki šu-mi, v dniki (delitev opravili 1921), v Šigeti, Na bakovskem (delitev 1936), in v Osredki.

Navadno 30. decembra je mo-ral vsakokratni »kmetički žu-pan« podati obračun posebnemu odboru, ki so ga sestavljali poleg župana seveda še blagajnik in menda 5 članov. Odbor je račun potrdil in včasih dal tudi svoje predloge za naslednje župansko obdobje.

Poglejmo nekaj postavk pri prejemkih za leto 1879: »od Rantaša tan prek za seno 8 goldi-narjev.9) Od Nedoka za seno 4 gl in 30 krajcarjev, od Strancela za derva 6,80 gl, od Nedoka za

Feri Maučec

Almanah pomurskega rokomet

Prvo prvenstvo Pomurja za čla-nice

Tudi na tretjem prvenstvu Pomurja za člane, ki je trajalo od 29. marca do 10. maja 1959, je sodelovalo pet moštev. Naslov prvaka je osvojila ekipa soboškega Partizana s 13 točkami pred ŠAG-om 11, Beltin-ci 10, ESS 6 in Lendavo brez točke. Najboljši strelci so bili: Tuš (ŠAG) 55, Šraj 33 in Kle-pec (oba Beltinci) 31 golov. So-boški rokometiški kot pomurski prvak so se udeležili kvalifika-cij za vstop v republiško ligo, ki so bile v Kranju in med osmimi moštvi zasedli šesto mesto, tako da se niso uvrstili v višje tekmovanje. V tem letu je bilo v Pomurju organizirano tudi pomursko prvenstvo za pionirje in pionirke, pionirsko prvenstvo pa so pripravili tudi v Gornji Radgoni. Članska in mladinska ekipa soboškega Partizana je sodelovala na pr-venstvu Partizana Slovenije, ki je bilo v Ljubljani. Člani so za-sedli četrto, mladinci pa tretje mesto.

Rokometiški Kroga leta 1960. Stojijo od leve: Janez Buravčič, Jovo Rajagič, Franc Titan, Ernest Granfol, Janez Mataj, Jože Kreft, Jože Hanko in Alojz Mataj. Čepijo: Janez Husar, Aco Peček in Franc Weindorfer.

vančec (MS) 76 golov. Rokô-metaši soboškega Partizana so sodelovali v Celju na kvalifika-cijah za vstop v republiško ligo in med štirimi ekipami zasedli zadnje mesto. S to tekmovalno sezono je pri soboškem Partizanu prenehala delovati rokô-metna sekcija, igralci pa prestopili k novo ustanovljene-mu klubu Graficar iz Murske Sobote.

Profesor Evgen Titan — opravil pionirsko delo pri razvoju rokomet v Pomurju in gradiji igrišč.

Ustanovili zbor rokometnih sod-nikov

Pomurska rokometna zveza, ki je odigrala pomembno vlogo pri razvoju rokomet v Pomur-ju, je skrbela tudi za vzgojo sodniškega in trenerskega ka-dra. V tem času je bilo v Pomurju že 14 rokometnih vadi-telev, 5 vadiateljic in 6 rokome-tnih sodnikov. To je bil tudi raz-log, da so leta 1959 v Murski Soboti ustanovili zbor rokome-tnih sodnikov in trenerjev.

(Nadaljevanje)

Namizni tenis

Sobočani za drugo mesto

Jesenski del tekmovanja v super SNTL je obema pomurskima ekipama prinesel več kot sto lahko pričakovali. Že to, da imajo Pomurci dve ekipi v najvišjem državnem tekmovanju, je dokaz kakovosti in tradicije pomurskega namiznega tenisa v slovenskem merilu, saj so poleg odličnih pionirskih ter mladinskih generacij v preteklosti končno vzgojili in obdržali tudi kakovosten članski kader.

Sobočani so lahko z drugim mestom več kot zadovoljni, saj pred začetkom tega niso pričakovali, ker je Kovina brez prave konkurence. Strojna iz Maribora pa je veliko investirala v odličnega Romuna Revisza in je pred začetkom tekmovanja zanesljivo pričakovala drugo mesto, če ne kaj več. Splet srečnih okoliščin na srečanju v Mariboru je Sobočanom prinesel tesno zmago in tako tudi drugo mesto jesenskega dela, saj z drugimi ekipami Sobočani kot tekdanci zvezni ligi niso imeli težav. Čeprav se je Benko precej pozno pridružil pripravam, je bil z rezultatom 11:3 najboljši igralec ekipe ter tako dokazal svoje nesporne sposobnosti. Bil je sedmi igra-

lec v ligi. Unger je precej nihal v formi, zaradi studija je tudi premalo treniral, dosegel pa je rezultat 11:5, kar je bolj slabo kot dobro. Bil je deveti igralec v ligi. Tudi Benkovič si je nabral preveč porazov in je bil z rezultatom 13:7 deseti igralec lige. Najmlajši član ekipe Kus strokovnega vodstva ni zadovoljil, ne toliko z igro kot odnosom do posameznih srečanj, zato ga je strokovno vodstvo proti koncu tekmovanja vedno manj uvrščalo v ekipo. Mesto v ekipi si mora priboriti z dobrim odnosom do dela in tekmovanja. Dosegel je rezultat 8:5 in bil enajsti igralec lige.

Sesto mesto Radgončanov je popolnoma zadovoljivo, saj so prvič igrali v tako kakovostnem tekmovanju, toda se tega nekateri igralci niso zavedali in s pomanjkljivim treningom niso mogli uspešno nastopiti, česar verjetno ne bodo ponovili v drugem delu tekmovanja. Daleč najboljši v ekipi je bil Rihtarič, ki se je letos izredno uveljavil v ligi ter bil najuspešnejši pomurski igralec; z rezultatom 16:4 je bil šesti igralec lige, pred njim so bili štirje igralci Kovine in Romun Revisz. Kuzma je dosegel rezultat 7:14, kar

je precej pod pričakovanji, saj se s tako malo treninga ne da zmagovati. Žitek je dosegel rezultat 2:19, kar je precej pod njegovimi sposobnostmi, vendar smo prepričani, da bo psihološka kriza prešla in bo drugi del odigral precej bolje. Četrty igralec Vršič je odigral brez uspeha le eno partijo.

Cilj Sobočanov v nadaljevanju je, da skušajo obdržati drugo mesto in ne biti slabši od tretjega, ki še pelje v Evropo. Upamo, da bodo v tem tudi uspehi in se tako oddolžili dolgoletnemu pokrovitelju POTROŠNIKU. Če Radgončani obdržijo šesto mesto, bodo lahko več kot zadovoljni, in to bi bil zanje izreden uspeh. Pomurje pa bi imelo tako tudi v prihodnje dve ekipi v najvišjem, državnem tekmovalnem razredu. Vsekakor pa se bosta morali obe pomurski ekipi še bolj organizirati, če ne želita v prihodnje izgubiti stika z državnim vrhom, saj vrhunskega športa brez ustreznih materialnih in kadrovskih razmer ni. Tekmovanje se začne 15. februarja in Sobočani igrajo doma z Ilirijo, Radgončani pa gostujejo pri Merkurju v Kranju.

M. U.

NAMIZNI TENIS

ODLIČNE UVRSTITVE

Drugi selekcijski članski TOP-turnir RS, ki je bil v Mariboru, je z izjemo Smrekarja, ki je igral na olimpijskih kvalifikacijah v Bolzanu, zbral vse najboljše slovenske igralce. Turnir je bil ena od zadnjih kvalifikacij pred določitvijo državne reprezentance za evropsko prvenstvo meseca aprila v Stuttgartu, zato so lahko s sklepom vodstva NTZS na njem igrali tudi slovenski igralci, ki igrajo v tujini. To je odlično izkoristil nekdanji igralec Sobočanov Kovač, ki zdaj igra za avstrijski Linz, saj je z rezultatom 7:2 (izgubil z Benkom ter Grbičem) zasedel drugo mesto za Romunom Reviszom, katerega je tudi gladko premagal z 2:0, ter tako najavil kandidaturu za slovensko državno reprezentanco. Odličen je bil tudi Benko, ki se je na prvem turnirju uvrstil v najboljšo skupino, saj je z rezultatom 5:4 zasedel četrto mesto, kar je njegova najboljša uvrstitev na teh turnirjih v zadnjih letih. Tudi Unger je bil zelo dober, saj je z rezultatom 4:5 zasedel šesto mesto. V drugi skupini smo od nekaterih pričakovali več, vendar si z igro in odnosom to niso niti zaslužili. Rihtarič je bil z rezultatom 7:2 tretji, Kus s 6:3 četrty in Benkovič s 4:5 peti in se tako nobenemu ni uspelo uvrstiti v najboljšo skupino na naslednjem turnirju.

Kot smo zvedeli, bodo Sobočani v drugem delu tekmovanja v super SNTL in na vseh drugih tekmovanjih nastopali pod novim imenom svojega pokrovitelja POTROŠNIKA, kar bo vsekakor v obojestransko korist, saj se jim že v novi sezoni obeta tudi nastop v evropskih pokalih.

M. U.

STRELSTVO

Štiri prva mesta Pomurki MI

SD Strelana Kovača iz Turnišča je bila organizator polfinala dopisne strelske lige Slovenije. Sodelovalo je 70 tekmovalcev. Največ uspeha so imeli strelci Pomurke Mele in industrije Murska Sobota, saj so zasedli tri prva mesta med ekipami in eno med posamezniki.

Pri glavnih je ekipno zmagala Pomurka MI s 529 krogi, med posamezniki pa je prvo mesto zasedel Karo (Pomurka) s 179 krogi pred Režonjo (Turnišče), 174 in Rengeom (Pomurka), 178 krogov. Vajda (Pomurka) je bil sedmi. Med mladinskega ekipa Pomurka MI s 1106 krogi, Tišina je bila šesta. Pri posameznikih je bil Markoja (Pomurka) drugi s 373 krogi, Škedelj četrti, Ščančar peti in Makari (vsi Pomurka) šesti. V tekmovanju članov je zmagala Pomurka MI s 1061 krogi. Najboljši pomurski posameznik je bil Števanec (Pomurka) s 366 krogi, Kučan šesti s 343 in Kreft osmi (vsi Pomurka) s 362 krogi. Finale bo čez štiri dni zopet v Turnišču.

F. Matko

Rekord Draškoviča

V občinski strelski ligi Lendava je bilo v Turnišču na sporedu četrto kolo. Novi rekord je postavil Božidar Draškovič (Turnišče) s 377 krogi od 400 možnih. Po četrtem kolu vodi SD ŠK Turnišče s 5787 krogi pred Dobrovnikom, 5529, in Črenšovci, 5356 krogov. Med posamezniki je na prvem mestu Draškovič s 1474 krogi pred A. Maučecem, 1452, in A. Maučecem (vsi ŠK Tur.), 1434 krogov.

A. Zver

ZOI V ALBERTVILLU

Slovenija prvič na olimpiadi

Na 16. zimskih olimpijskih igrah v Albertvillu v Franciji prvič sodelujejo športniki Slovenije pod slovensko zastavo. Na slavnostni otvorilski skokih Franci Petek. Na olimpiadi v Franciji pa Slovenijo predstavljajo: Klement Bargant, Gregor Grile, Jure Košir, Mitja Kunc, Andrej Maklanc, Nataša Bokal, Veronika Šarac, Barbara Brlec, Urška Hrovat, Špela Pretnar, Katja Pušnik, Sandi Peterneel, Marko Jemec, Janko Kavalir, Robert Keršajin, Damjan Fras, Samo Gostiša, Primož Kopač, Matjaž Zupan, Sušo Grajnc, Boštjan Lekan, Janez Ožbolt, Jure Velep, Uroš Velep, Luka Klasinc, Mojca Kopač in Marko Klančar. Na olimpijskih igrah v Franciji pa je tudi nastopila beltiška Kociprova banda.

Košarke Pomurja iz Murske Sobote so članice druge slovenske lige. Stojijo od leve: Brezovičeva, Cerova, Boharjeva, Drožinova, Žitkova, Tibaut (trener). Čepijo: Ivančičeva, Friščičeva, Lutarjeva, Karova in Fortinaričeva. Foto: J. Zauneker

KEGLJANJE

Nepričakovan poraz Radenske

V prvenstveni tekmi druge slovenske moške kegljaške lige je Korotan iz Prevalj nepričakovano premagal Radensko s 5062:5015 podrtimi keglji. Najboljši v ekipi je bil Miro Steržaj z 893 podrtimi keglji pred Kučanom, 870, Smodišem, 814, Šalamonom, 804, Kovačičem, 847, in Drvaričem, 787 podrtih kegljev.

Poraz za 184 kegljev

V enajstem kolu tekmovanja v varaždinski kegljaški zvezi je Union iz Čakovca premagal lendavsko Nafto s 4755:4949 podrtimi keglji. Najboljši pri Nafti: Žalik 809, Horvat in Radakovič po 801 podrt keglj. M. Ž.

Rokomet

Odigranih je bilo nekaj prijateljskih rokometnih tekem. Izidi: Pomurka: Drava 26:24, Krog: Ajdovščina 19:21, Pomurka: Ajdovščina 25:19.

Danes so rokometarji Pomurke iz Bakovec odpotovali na sklepne priprave v Velenje. V tem času bodo odigrali prijateljske tekme z Velenjem in trboveljskim Rudarjem.

NOGOMET

Prijateljske tekme

V okviru priprav za spomladanski del prvenstva so pomurski nogometni ligaši odigrali več prijateljskih tekem. Izidi: Nafta: MTC 0:0, Potrošnik: Ljutomer 1:1, Izola: Turnišče 3:0, Turnišče: Nafta 1:2, Mura: Odjice 0:2 prekinjeno, Mura: Varteks 3:3, Budućnost (Hodošani): Potrošnik 0:1, Publić: Mura 0:0, Nafta: Turnišče 0:0, Beltrans: Potrošnik 1:1 in Olimpija: Mura 0:0.

NAMIZNI TENIS

Turnir v Predanovcih

HK Triglav iz Predanovca organizira v nedeljo, 16. februarja 1992, ob 9. uri v vaško-gasilskem domu namiznoteniški turnir za posameznike in dvojice. K sodelovanju vabijo čimveč igralcev.

ALPINIZEM

Pomurci srečno na Kilimandžaru

Skupina pomurskih alpinistov, v kateri so Boris Kukanja, Lado Klar, Vili Žižek in dr. Arpad Norčič iz Murske Sobote ter Ladislav Ligeti iz Lendave, je 22. januarja 1992 iz Murske Sobote odpotovala na najvišji vrh vzhodne Afrike Kilimandžaro in srečno prispela na cilj. Tako je sporočila Planinska zveza Slovenije. Pomurski alpinisti se bodo vrnili domov 16. februarja.

I. SOL — moški

Brezovica	12	10	2	34:9	20
VIGROS	12	10	2	31:19	20
Sempeter	12	9	3	31:15	18
Bled	12	8	4	28:17	16
Topolšica	12	8	4	27:20	16
Zirovnica	12	8	4	28:18	16
EMONACOMMERCE	12	6	6	23:22	12
Vileda 2	12	5	7	19:23	10
Črnuče	12	4	8	19:28	8
Celje	12	2	10	14:32	4
Mislinja	12	1	11	9:33	2
Izola	12	1	11	7:34	2

II. SOL — vzhod moški

Vuzenica	8	8	9	24:8	16
Mežica	8	6	2	20:6	14
RADENCI	8	6	2	18:8	14
Turbina	8	4	4	15:15	12
Vileda 3	8	4	4	14:15	12
Fuzinar 2	8	2	6	11:20	10
VERZEJ	8	2	6	10:20	10
POMURJE	8	0	8	4:24	8

II SOL — vzhod ženske

Proj	11	11	0	33:2	22
Braslovče	11	10	1	30:6	21
Paloma B. 3	11	7	4	21:15	18
Črna	11	6	5	20:17	17
POMURJE	11	6	5	23:21	17
Celje 2	11	5	6	20:22	16
Ruše	11	4	7	17:24	15
MLADOST	11	4	7	15:23	15
LJUTOMER	11	3	8	16:28	14
PUCONCI	10	3	7	13:25	13
CVEN	11	0	11	5:32	11

Območna košarskarska liga

Končna lestvica	14	12	2	1277:1045	26
Starše	14	10	4	1137:1032	24
Jelša	14	10	4	1196:1122	24
Koroška	14	8	6	1077:1071	22
Bistro Petelin	14	7	7	1070:1125	21
Happy Day	14	4	10	1121:1141	18
Lovrenc	14	3	11	1037:1216	17
RADGONA	14	2	12	944:1099	16
Kungota	14	2	12	944:1099	16

Krog ali Bakovci?

Odigrani sta bili zadnji koli tekmovanja v zimski pomursko-podravski rokometni ligi. Izidi: Mladinec: Polet 15:16, Krog: Mladinec 19:14, Videm: Krog 12:26, Videm: Polet 16:22, Polet ml.: Videm 19:20, Razkrižje: Radgona 17:22, Ormož: Razkrižje 25:9, Radgona: V. Nedelja 17:17, Ormož: Radgona 20:15, V. Nedelja: Razkrižje 27:16, in V. Nedelja: Ormož 18:14. Neodigrana je ostala tekma Bakovci: Mladinec, ki bo odločila, ali bo prvak Krog ali Bakovci.

Krog	9	8	0	1	182:120	16
V. Nedelja	9	7	1	1	164:125	15
Bakovci	8	7	0	1	170:124	14
Radgona	9	5	1	3	173:140	11
Ormož	9	5	0	4	165:146	10
Mladinec	8	4	0	4	158:131	8
Polet	9	4	0	5	161:151	8
Razkrižje	9	2	0	7	138:208	4
Videm	9	1	0	8	127:200	2
Polet ml.	9	0	0	9	109:202	0

M. Šeruga

KOŠARKA

Poraz Radgončanov

V tekmovanju druge slovenske moške košarske lige vzhod je Šentjur premagal Radgono z 91:80. Strelci za Radgono: Gomboc 37, Štihec 19, Ulaga in Banič po 9, Karlo 4 in Ploj 2.

Tečaj za trenerje

Fakulteta za šport v Ljubljani in republiške strokovne organizacije so razpisale šolanje za pridobitev naziva trener za naslednje športne panoge: smučanje, tenis, nogomet, rokomet, odbojka in košarka. Začetek tečaja bo v petek, 21. februarja 1992, ob 15. uri v prostorih Fakultete za šport v Ljubljani. Gortanova 22. Prijave je potrebno poslati do 14. februarja 1992 na fakulteto. Šolnina za prvi del tečaja je 2.500 SLT za posameznika in jo je potrebno nakazati na tekoči račun fakultete. V ceno šolnine so vključena predavanja, izpiti, najemnina za predavalnico, strokovna literatura in meritve. Dodatne informacije lahko dobijo kandidati na fakulteti.

KASAŠKE DIRKE ZA EVROPSKI POKAL

Marko Slavič hitrejši od zmagovalca

Naš najboljši tekmovalce kasaških dirk Marko Slavič mlajši iz Ključarovec je še enkrat dokazal, da je vrhunski tekmovalce. Na bruseljskem hipodromu Sterrebeek v Belgiji je na kasaški dirki za evropski pokal FEGAT 92 s povprečnim, neznanim konjem Bini Chah Darbyjem dosegel odličen rezultat. V prvi vožnji je sicer zasedel sedmo mesto in moral tekmovali v tolažilnem finalu, kjer pa je pokazal svojo pravo vrednost. Z veliko prednostjo je namreč zmagal s kilometrskim časom 1:19,4, kar je za 1,1 sekunde boljši čas od zmagovalca. Za doseženi uspeh je Marko Slavič prejel 50.000 frankov ter številne čestitke visokih funkcionarjev. Poleg lanskega drugega mesta na Finskem je Marko Slavič dosegel še en mednarodni uspeh.

F.M.

SLOVENSKA ODBOJKARSKA LIGA

Uspešen start Emonacommercea

Začel se je spomladanski del prvenstva v slovenski odbojkarški ligi za moške. Oba pomurska ligaša sta uspešno štartala. Emonacommerce iz Ljutomerja je v Celju premagala domačo ekipo s 3:0. Ljutomerčani so bili boljši tekme. Najbolj razburljiv je bil drugi niz. Za Emonacommerce je ponovno zaigral Rajnar in tako je ekipa postala močnejša. Zanj so igrali: Drvarič, Rajnar, Grut, Belec, Krajcar, Šumak, Savič, Škrobar, Ivšek in Čeh. Virgos pa je v Murski Soboti brez posebnih težav premagal Izolo s 3:0. Sobočani so prva dva niza gladko dobili, medtem ko so bili gostje v tretjem nekoliko močnejši. Za Vigros so igrali: Ratkai, Žalik, Gobec, Horvat, Munih, Novak, Vnuk, D. Poredoš, R. Poredoš, Janža, Klement in Šiftar. V prihodnjem kolu igra ta oba pomurska ligaša doma. Vigros bo gostil Bled, Emonacommerce pa Mislinjo.

DRUGA SLOVENSKA ODBOJKARSKA LIGA

Zmagali le Radenčani

V prvem spomladanskem kolu tekmovanja v drugi slovenski moški odbojkarški ligi vzhod so Radenci premagali Mežico z 3:0, Fuzinar II je bil boljši od Veržeja in zmagal s 3:2, Vuzenica pa je premagala Pomurje 3:0.

Prvo spomladansko kolo so odigrale tudi ženske v drugi republiški ligi vzhod. Izidi: Braslovče: Mladost 3:0, Paloma Branik III: Cven 3:0, Celje II: Ljutomer 3:2 in Ruše: Pomurje 3:1.

MALI NOGOMET

Četrto mesto Križevci — lep uspeh

V Skofljah pri Kopru je bilo finale prvega državnega prvenstva Slovenije v malem nogometu. Med osmimi ekipami je sodelovalo tudi Virje Križevci pri Ljutomeru kot najboljše pomursko moštvo in doseglo lep uspeh. V močni konkurenci je zasedlo četrto mesto. Križevčani so premagali Petovijo z 2:0, neodločeno 2:2 igrali z Branikom Talci iz Maribora in Vukosavljevičem iz Ljubljane. Za tretje mesto pa so Križevci izgubili s Puntarjem iz Tolmina z 2:3 in zasedli četrto mesto.

ROKOMET

Pomurka med osmerico

V Murski Soboti je bil eden od turnirjev osmine finala za rokometni pokal Slovenije, ki ga je organiziral rokometni klub Pomurka iz Bakovec. Med tremi ekipami, vse so v slovenski superligi, je zmagalo Velenje pred Pomurko in Duko iz Ajdovščine. V odločilnem srečanju za prvo mesto je Velenje premagalo Pomurko s 26:23. Bakovčani so po prvem polčasu vodili z 10:9, vendar so v nadaljevanju igrali premalo zbrano in delali preveč napak, kar so izkoristili Velenjanci in zasluženo zmagali. Strelci za Pomurko: Okreša in Petek po 6, Š. Lovenjak in A. Lovenjak po 4, Žugelj 2 in J. Buzeti en zadetek. Pomurka je premagala Duko iz Ajdovščine s 27:21. Strelci za Pomurko: Š. Lovenjak 8, Okreša 5, Meolic in A. Lovenjak po 4, J. Buzeti in Petek po 2 ter Žugelj in Bedekovič po enega. Velenje je premagalo Duko s 27:19. Prvi dve ekipi sta se uvrstili v nadaljnje tekmovanje, med osem najboljših ekip. Pred okrog 400 gledalci sta sodila Granc in Štoger iz Maribora.

S pokalnega rokometnega turnirja v Murski Soboti. Najzanimivejša je bila tekma Velenje—Pomurka. Foto: N. Juhnov

ŠAH

Najboljši Logar

Šahovsko društvo Radenska Pomurje je v Murski Soboti pripravilo turnir, ki se ga je udeležilo okrog 40 šahistov in šahistk. Pri kategorijah je zmagal Logar s 8 točkami pred D. Harijem, Boščičem in I. Kosom, po 5,6. A. Kosom in Lukičem, po 5, Korbanom, Brunčičem, Režonjo in Lovrenčičem, po 5,5 točke. Pri ženskah sta Lea Števanec in Katka Marič zbrali po 4 točke, pri mladincih je bil najboljši Peter Kelemen s 5, pri nekategoriziranih pa Lukič s 6 točkami.

ŠPORTNI RIBOLOV

Matjašec in Božič v reprezentanci

V Krogu pri Murski Soboti je bil šestanec predstavnikov Ribiške zveze Slovenije s tekmovalci, ki bodo v letu 1992 Slovenijo zastopali na svetovnem prvenstvu, ki bo 6. in 7. septembra v Severni Irski. V slovenski reprezentanci bosta nastopila Miro Matjašec, najbolje uvrščen naš tekmovalce na zadnjem svetovnem prvenstvu na Madžarskem, in Mirko Božič, oba člana ribiške družine v Gornji Radgoni.

PLANINSTVO

Usposabljanje vodnikov in mentorjev

Meddruštveni odbor planinskih društev Pomurja je organiziral strokovno usposabljanje planinskih in mladinskih vodnikov ter mentorjev planinske vzgoje. Usposabljanje sta vodila priznana planinska delavca PZ Slovenije Marinka Koželj in Miran Tapaž, udeležili pa so se ga planinci iz matice in Mure iz Murske Sobotice, Gornje Radgone in Lenarta. Obravnavali so aktualne teme: najpogostejši problemi nesreč v gorah, tehnika vodenja in navezovanja, ekologija in planinstvo ter psihologija vodenja v gorah.

T. H.

KRAJEVNA SKUPNOST LAKOŠ

Izvolili novo vodstvo

Krajevna skupnost Lakoš je v preteklem štiriletnem obdobju v glavnem uresničila program dela in naloge iz referendumskega programa. Med drugim so uredili električno napeljavo in vodovod do nogometnega igrišča in pokopališča, ter izvedli akcijo zbiranja odpadnih surovin in uredili odvoz komunalnih odpadkov na javno odlagališče, pripravili pa so tudi dokumentacijo za mrliško vežico. Kupili so tudi material za ulično razsvetljavo in uredili telefonsko omrežje. Govorili so tudi o pomenu gradnje sanitarij in obnovitvi prostorov v vaškem domu Gornji Lakoš. Ugotovili so tudi, da so največ sredstev iz samopriskevka namenili za melioracije ter vzdrževanje vaških poti in domov. To so ugotovili na seji izvršnega odbora krajevnih skupnosti Lakoš ter izvolili novo vodstvo. Za predsednika so izbrali Štefana Koso.

I. Pavšič

V preteklosti je bilo česanje perja v dolgih zimskih večerih na kmetijah običaj, ki so ga ženske izrabile tudi za klepet, ki so mu radi prisluhnili tudi moški. Danes je to že redkost. Naš sodelavec Franc Kuhar je v svoj objektiv ujel česanje perja pri Antonu Pajžlarju na Petanjcih.

frku

MURSKI PETROVCI

Zbiralna akcija gasilcev

Gasilsko društvo Murski Petrovci, ki je lani predalo namenu lep vaško-gasilski dom, je organiziralo zbiralno akcijo za novo gasilsko vozilo, saj je staro dotrajalo. Akcijo so izvedli v štirih naseljih krajevnih skupnosti Tišina in Gederovci.

frku

FILOVCI

Geotermalna energija tudi v Filovcih?

Tako kot v Dobrovniku in še nekaterih drugih pomurskih krajih, tudi v Filovcih razmišljajo o možnostih izkoriščanja geotermalne energije. V bližini Filovca je namreč vrtna iz leta 1954, ki bi to omogočala. Še prej pa bi radi uresničili nekatere druge naloge iz referendumskega programa. Že spomladi naj bi stekla dela pri asfaltiranju poti od magistralne ceste do vaškega pokopališča v dolžini 300 metrov. Z izvajalcem del, Cestnim podjetjem Murska Sobota, so že sklenili pogodbo. V obnovljeno mrliško vežico pa nameravajo namestiti notranjo opremo. Načrtujejo tudi prekritje vaško-gasilskega doma in še nekatera druga dela.

G. G.

TEŠANOVCI

Dobili števec za vodo

Zaradi negotovanja večine gospodinjstev v naselju Tešanovci o višini prispevkov za vzdrževanje vaškega vodovodnega omrežja, se je vaški odhod odločil, da kupijo števec za vodo. Te je dobilo vseh 112 gospodinjstev, ki so priključena na vaški vodovod, potrebno jih je še samo montirati. Predvidevajo, da bodo z montiranjem števec končali spomladi. Tako v prihodnje ne bo več pripomb na višino prispevka.

G. G.

Lendava čaka nov turistični prospekt

Narodnostno mešano območje s središčem v Lendavi je bilo na kulturnem področju že od nekdaj zelo aktivno. Nedvomno ima za to veliko zaslug novi val mladih kulturnih delavcev in umetnikov, ki so prišli oz. se vrnil v Lendavo.

Kljub pomanjkanju denarja uresničujejo naloge. Tako naj bi že pred marcem Lendava dobila nov turistični prospekt, ki bo izdelan v obliki zloženke žepnega formata.

Na predvidoma dvanajstih straneh bodo turistični, poslovni in drugi gostje informirani o vsem, kar jim to obmejno mesto ponuja. Zloženka bo obogatena z barvnimi fotografijami in zemljevidom mesta.

Avtor celotne zasnove prospekta je oblikovalec Goran Dominko, vsebinski del sta opravila Rajko Stupar in Sándor Szunyogh, oblikovnega pa slikar Ferenc Kiraly.

Zasnovo in izdajo prospekta financirajo IS Skupščine občine Lendava in nekatera lendavska podjetja (Nafta, Naravno zdravilišče...).

Naklada te pomembne turistično-informativne publikacije je v začetni fazi 10.000 izvodov, tiskali pa jo bodo v slovenskem, madžarskem in nemškem jeziku. Pozneje naj bi omenjena publikacija izšla še v angleščini in italijanščini.

Prospekt bo mogoče dobiti v lendavski knjigarni, v Naravnem zdravilišču Lendava in pri nekaterih večjih delovnih organizacijah v občini.

G. G.

TABORNIŠTVO

Zimske počitnice v Domanjševcih

Zveza tabornikov Slovenije se pospešeno organizira po novem in podobno je v Pomurju, kjer so taborniki organizirani v vseh štirih občinah. Dosedanji odredi tabornikov bodo po novem spet rodovi, tako kot je to že bilo, pomurske tabornike pa bo povezovala območna zveza. Ta se trudi za čimveč kakovostnih in skupnih akcij in tako bodo tudi v zimskih počitnicah organizirali zimovanje v taborniškem domu v Domanjševcih.

V soboški občini je tačas 185 tabornikov v šestih četah (Štrki Tišina, Zelenci hrast Pušča, Podlesne vetrnice Bakovci, Vitki topoli, Rdeči maki in Črni teloh v Murski Soboti), ki bodo povezane v Rod veselega vetra in ki bo prevzel tudi vlogo soboške občinske zveze tabornikov. V lendavski občini bodo čete tabornikov v Črenšovcih, Bistrici in Lendavi, v gornjeradgonski občini deluje Rod žlahtnih trsov v Radenci, v Ljutomeru pa bo ustanovljen nov Rod vedrih Prelekov na OŠ Ivana Cankarja. Tako bo

v štirih pomurskih občinah okrog 400 članov taborniške organizacije.

Od teh jih bo najmanj 50 od 1. do 6. februarja na zimovanju v Domanjševcih. Vsak tabornik oziroma njegovi starši pa bodo za zimovanje prispevali 1.500 SLT. Vodja programa v Domanjševcih bo preskušeni taborniški inštruktor Cžaba Szabo iz Lendave, ki mu bodo pri usposabljanju mladih pomagali drugi »taborniški mački« ob navzočnosti starešine Jožeta Vilda-Čia.

Tekst in foto: Filip Matko

Več načrtov, manj denarja

Iz ostanka sredstev krajevnega samopriskevka in v okviru sprejetega programa del v soboških mestnih krajevnih skupnostih, ki ga je s sofinanciranjem podprla tudi občina, in sicer z namenskimi sredstvi za komunalne objekte, so naposled uspeli uresničiti vse predvidene naložbe. Nazadnje so predali namenu urejeno Kajuhovo ulico v Murski Soboti. Pri tem so delavci POM-GRADA in Elektra Ljutomer, kot izvajalci, opravili obsežna dela pri asfaltiranju omenjene mestne ulice in postavili javne razsvetljave. Skupna vrednost te naložbe je znašala 849 tisoč 333 tolarjev.

In kaj bodo gradili letos? Ker se tudi mestne krajevnih skupnosti ubadajo z velikimi težavami glede zagotavljanja potrebnega denarja, so v izhodiščih programa za leto 1992 opredelili nekaj možnih virov financiranja. Zanašajo se predvsem na sredstva proračuna za lokalne ceste in sekundarne komunalne objekte, komunalne takse, o čemer je že pripravljen osnutek odloka, precej denarja pa si obetajo tudi od deleža sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora. Poleg tega računajo na delež od uporabe mestnega zemljišča in amortizacije komunalnih naprav, pa tudi iz ostanka dohodka s tržnice in od kioskov v mestu, ki sicer sodijo v okvir podjetja Komunalna.

Kot pravijo na sedežu soboških mestnih KS.

MILAN JERŠE

Jožef Balajc iz Lipe že dve desetletji plete košare, zlasti pozimi, ko je več časa. Pravi, da mu tako ni dolgčas, žal pa se mladi za to opravilo preveč ne zanimajo. Košare, ki jih plete, so predvsem namenjene za različna opravila na kmetijah. V dolgih zimskih večerih in dnevih jih splete okrog sto.

Poleg pletenja košar pa se ukvarja tudi z izdelavo metel in klopotev.

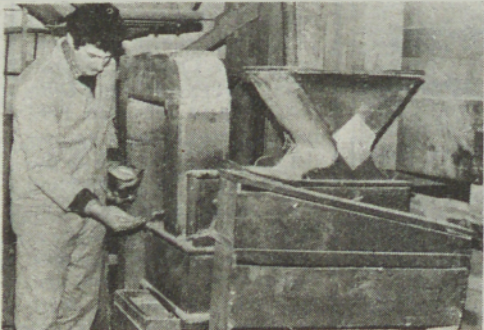
Tekst in foto: J. Ž.

Pomanjkanje ajdove in prosene kaše

Pred leti, ko je na pomurskih njivah zrastle precej ajde in prosa, je bilo na beltiškem območju večje število predelovalcev ajdove in prosene kaše. Ker pa zemlja ni bila najbolj primerna za pridelovanje teh dveh poljščin, so ju kmetje opuščali. S tem pa so tudi izgubili predelovalci kaše. Eadini, ki se je s tem ukvarjal, je bil obrtnik Jože Maizel iz Beltincev. Zaradi starosti pa je pred več kot desetimi leti kašarno prodal sedanjemu Mlinopeku iz Murske Sobotice, ki

nadaljuje s predelavo ajdove in prosenove kaše. Beltinska kašarna je tako poleg mline ena od obratov Mlinopeka, ki sezonsko zaposluje okrog sedem delavcev. Kot nam je povedal vodja obrata kašarne in mline v Beltincih Franc Maučec, je ajdova in prosena kaša danes zelo iskano blago na tržišču, ker je primanjkuje. Vzrok za to je pomanjkanje surovine, saj to poljščino danes v Pomurju pridelujejo redki kmetovalci. Zato morajo ajdo in proso uva-

žati, največ iz sosednje Madžarske in Hrvaške, nekaj pa tudi iz Nizozemske. V sezoni petih mesecev v beltinski kašarni predelajo okrog 500 ton ajde in prosa, odvisno od količine surovine. Večino kaše prodajo domačemu trgovskemu podjetju Potrošnik, njihovi odjemalci pa so še Intes Maribor, Merx Celje, Žito Ljubljana in drugi. Vprašanje pa je, koliko časa bo lahko beltinska kašarna še obratovala, saj je potrebna večjih vlaganj.

Luščenje prosa je ena od prvih opravil pri predelavi prosene kaše.

Ajdovo zrno pripravljeno za kuhanje.

Predno se kaša pakira v vrečke, jo potrebno dobro posušiti.

Uspešen RK Ižakovci

Na redni seji krajevnih organizacij Rdečega križa v Ižakovcih je članstvo kot uspešno ocenilo delo v letu 1991. V prvi vrsti so bili uspešni organizatorji krvodajalskih akcij in tega ne bodo prikinili tudi v letošnjem letu. Želijo pridobiti še nove mlajše krvodajalce. Že v kratkem, 17. februarja, bo ta njihova krvodajalska humana akcija.

Bili so uspešni tudi pri npr. pomoči v hrani, oblekah, denarju za sosednjo Hrvaško vojno, so pa bili člani RK Ižakovci v precejšnjo pomoč tudi pri aktivnostih v domači krajevni skupnosti (dograditev mrliške vežice, urejevanje prostorov in okolice, urejevanje zelenice, obiski občanov v tednu ostarelih). Podobno sodelovanje v prihodnje, ko bo to organizacijo vodila kot predsednica Ana Domanjko. Dosedanji predsednici KO RK Ižakovci, Majda Blažič, pa so člani na minuli seji izrekli vso zahvalo in priznanje za opravljeno delo.

Filip Matko

Srečanje krvodajalcev v Beltincih

Preteklo soboto popoldne je bilo v prostorih večnamenske dvorane neosemetke 17. oktobra v Beltincih srečanje krvodajalcev te soboške občine, ki jih je okoli 120. V začetku srečanja je bil nastopni program Mladih krščanskih demokratov ter humoristov Tine in Števeka, posebno priznanje prejela družina Sočič, katere člani družine dajejo kri prostovoljno in so jo doslej dali že manj 100-krat. Prav tako pa je priložnostno diplomu prejela ga Puklavac kot dolgoletna aktivistka RK Beltinci in organizatorka krvodajalskih akcij. Za zabavo udeležencev so skrbeli Paktrejni.

Filip Matko

RADOVCI

Vaški godec že četrtrič

Sportno društvo Radovci organizira tudi letos srečanje harmonikarjev. Vaški godec 92. Leto bo v nedeljo, 17. februarja 1992, ob 12.30 v vaškem domu v Radovcih. Na srečanju, ki ga bo vodil Janez Živalec, lahko nastopijo vsi, ki igrajo na kakršno koli harmoniko. Prijave zbira Evgen Car, SD Radovci, 69264 Grad, najpozneje do 12. februarja 1992. Pokrovitelj je Stefan Zupanec, lončar iz Lemerja.

Elemir Mlakar

BOGOJINA

Zadovoljni z obiskom

V Bogojini, kjer imajo bogato kulturno dejavnost, delujejo okviri koda tudi matična knjižnica. Odprta je ob sobotah, čer, ko imajo krajani največ časa za izposojanje knjig. Knjižnični fond ima 2.000 knjig, ki jih vedno več mladih bralcev, kar je posebno razveseljivo.

G. G.

Tekst in foto: F. Matko

Čar kruha iz peči na drva

Daniel Heric iz Kokoričev peče kruh iz čiste ržene moke po receptu svoje 76-letne matere. Takorekoč cez noč postal pek. Kaj bo s kmečkim turizmom?

hektarjev obdelovalne zemlje in 6 hektarjev gozda ter 2 hektarja vinogradi. Ostalo jim je pa še 10 hektarjev.

SIN POSTANE GOSTINEC

Daniel Heric je pridno delal na zemlji, ki jo je podedoval, in večkrat ugotovil, da ni pravega dohodka. Denimo: za pšenico je dobil toliko in toliko, za moko pa je moral plačati trikrat toliko. Enako je bilo pri živini. Ko je

kruh, kvasenice, krapce... V peči na drva je začel poskusno peči rženi kruh po receptu svoje matere Angele, ki je zdaj stara že 76 let. Seveda je zanj uporabil kakovostno moko, domači kvas in druge dodatke. Ročno mesenje je bilo naporno, zadovoljstvo pa veliko, ko je zadušilo po sveže pečenem kruhu. Tudi mama ga je pohvalila. Podjetniška žilica je začela delovati in kruh je ponudil v poskusno prodajo v nekat-

bukovimi drvni. Potem ko je primerna temperatura (to ugotove tako, da pomolijo roko v peč), odstranijo ogenj in z mokro krpo očistijo tla. Potem v posamezno peč zložijo po 18 kolačev testa v teži 1,6 kilograma, kar pomeni, da naenkrat (v štirih pečeh) (s)pečejo 72 kolačev. Peka traja 1 uro in 10 minut. Nato v pečeh spet zakurijo in postopek peke se ponavlja vse dotlej, dokler ne spečejo od 400 do 700 kilogramov kruha, ki se uradno imenuje Hericov domači kruh.

KRUH JE POCENI

Ne le mi, ampak tudi marsikdo drug je Daniela Herica že opomnil, da je njegov kruh, pečen na klasičen način, poceni, saj je treba zanj odšteti toliko kot za tistega, ki ga (drugi peki) spečejo v parnih pečeh. Na to nam je odvrnil, da bi verjetno moralo biti tako, vendar zaslužek ta čas sploh ni važen, bolj mu gre za to, da si pridobi kupce. Kar precej jih je že, ki njegov kruh kupujejo v trgovinah v Križevcih, Verzeju, v Ljutomeru, pri Vidmu, v Gornji Radgoni. Po njem ne posega le gospoda, ampak tudi kmetje.

Le kako pa ne bi, ko pa kmečki človek (zdaj, ko se je preobjedel belega kruha) najbolj ve, kakšen je pravi domači kruh, pečen v krušni peči, iz moke, ki se je začela gibati kmalu potem, ko so ji dodali domači kvas, oziroma drožice, kot pravijo v Prlekiji.

PA KMEČKI TURIZEM?

Zamisel tli in zori. Tudi to ho prišlo na vrsto. Daniel Heric bi na svoji kmetiji in pekarni ter kmečkim turizmu rad zaposlil vse družinske člane (žena, dva otroka) ter še koga, ki mu ni tuje delo v živilski stroki. Odkar ima stroj za mesenje testa, gre delo lažje od rok. Kurjenje (in čiščenje) krušne peči pa ostane. Le tako bo ostal tudi pravi domači kruh.

ŠTEFAN SOBOČAN

Srečanje

Krojaški poklic ne sme izumreti

Nekatere domače obrti sp v zadnjih letih povsem izginile. Pri nekaterih poklicih pa so še ljudje, ki vztrajajo tudi v starejših letih. Med te sodi tudi krojaški mojster Leopold Irgolič iz Gornje Radgone, ki ga po domače kličejo Poltek.

predvsem uradniki in žandarji. Po končani drugi svetovni vojni in vrnitvi iz Rusije je imel nekaj časa delavnico na ženinem domu, potem pa je prislužil toliko denarja, da si je na Šlebingerjevem bregu v Gornji Radgoni postavil svoj dom. Zaradi preveliki-

Krojaške obrti se je izučil pri mojstru Josipu Propstu v Gornji Radgoni. Po pomočniškem izpitu je delal pri firmi Štefana Meirja v Murski Soboti. Ko je prišel od vojakov, je nekaj časa šušmaril in obiskoval mojstrsko šolo. Leta 1937 je opravil mojsterski izpit in odprl delavnico pri starših v Lomanošah. Potem se je poročil in imel obrtno delavnico pri ženi, nato pa se je preselil v Čermošnikovo hišo v Gornjo Radgono, ki bi bil bliže stalnim strankam, ki so bile

kih davkov, ki jih ni mogel plačati, je moral leta 1959 delavnico zapreti. Ob ustanovitvi krajevne krojaške delavnice pa so mu zaupali mesto poslovojdje. Ta delavnica pomeni začetek današnje Mure-Mode v Gornji Radgoni. Žal se tam nanj ne spomnijo in ga ne povabijo niti na ogled tovarne. Sicer pa je danes zadovoljen z delom, ki ga je opravil. Sedaj z ženo rada obiskujeta zdravilišče, rad pa igra tudi šah ter se sprehaja v naravi.

Ludvik Kramberger

Čedalje manj rojstev

Radgonska občina ima iz leta v leto manj rojstev otrok. Lani je bilo rojenih 215, od tega kar 102 zunaj zakona. Leta 1985 pa je bilo 310 rojstev. Vse manj je tudi porok, saj jih je lani bilo le 54, dve leti nazaj pa kar 104. Poleg tega je bilo lani 22 razvez, kar pa je nekoliko manj kot prejšnja leta.

F. Klemenčič

Akcija za nove orgle

Radenci so postali župnija že leta 1977. Vse do leta 1984 pa so morali čakati na ustrezno dovoljenje za novo cerkev. To so predali namenu leta 1987, posvečena pa je sv. Cirilu in Metodu. Objekt z okolico je pomen krajja. Ob gradnji objekta niso razmišljali o orglah, brez katerih pa si je težko predstavljati cerkveno petje. Zato so se odločili za zbiranje denarja za nove orgle. Hkrati pa bodo morali tudi urediti prostor na koru. Dela in nove orgle z 19 registri bodo stali nad 130.000 DEM v tolaški protivrednosti. Vsaka družina v radenski župniji bo prispevala po 100 DEM v tolaški protivrednosti, računajo pa tudi na pomoč Radenske. Prav tako pa tudi pričakujejo, da dobijo pomoč iz nemškega kraja Roh, saj so s to faro pobrateni. Nove orgle naj bi blagoslovili 5. julija letos.

Franci Klemenčič

Štiri društva praznujejo 110 letnico

V radgonski občini, kjer deluje 35 društev, ki vključujejo nad 2.000 članov, ima gasilstvo dolgoletno tradicijo. Letos namreč praznujejo 110-letnico delovanja kar štiri gasilska društva, in to v Apačah, Gornji Radgoni, Orehovcih in Žibercih. Zanimivo je, da imajo v večini gasilskih društev tudi dovolj mladih. V okviru gasilskih društev tudi skrbijo za izobraževanje članstva, vsako drugo leto pa v občini tudi organizirajo tečaj za nižje častnike. Sicer pa se gasilci vključujejo v najrazličnejše dejavnosti.

F. Klemenčič

V teh dneh sta praznovala zlato poroko 71-letni Jožef Prša in leto mlajša žena Marta, rojena Tibaut, iz Male Polane. Jubilar je vrsto let delal pri lendavski Nafti, hkrati pa sta z ženo tudi obdelovala kmetijo. Poleg tega je bil več kot dvajset let aktiven lovec v polanski družini. Sedaj je oskrbnik lovske kočice v Mali Polani. Ponaša se s številnimi lovskimi trofejami. Z ženo Marto sta imela tri otroke, sedaj pa imata pet vnukov in dva pravnuka. Na jesen življenja pa sta v hiši ostala sama.

Tekst in foto: J. Ž.

ŠTEFAN SOBOČAN

OBISK PRI VAS DOMA

Večkrat slišimo koga, ki pravi, da mu nobena jed ne tekne. Tako ne govorijo le bolniki, ampak tudi zdravi. Marsikdo od starejših pa se še spominja, kako slastni so bili nekoč: žemljice, beli kruh iz pekarnice, salame (tudi navadne, oziroma parje), kot jim zdaj nekateri pravijo, pa kupljeni piščanci in tako naprej, da ne bi naštevali v nedogled. Po tem lahko sklepamo dvojice: ljudje so se že vsega preobjedli, ali pa je sodobna hrana zanič, ker je vse manj kot naravna. Najbrž je v obeh domnevah nekaj resnice. Potem pa nas ne sme čuditi, da v

DRUŽINSKA DOMAČA PEKARNA — Heričevi so sprva mesili testo ročno, kar je bilo naporno. Zdaj, kot pravi sin, pa gre gladko. Oče peče kruh v klasični krušni peči na drva, mama pa sveže hlebce že zлага v košare, da bi čimprej našli pot do kupcev. Sicer je rženi kruh boljši, ko se ohladi. Foto: S. S.

marš. Lani krušni peči spet pečejo domači kruh.

KMETIJO PREVZEL NAJMLAJŠI

V Prekmurju je po stari navadi kmetijo prevzel od staršev najstarejši sin, v Prlekiji pa je ta čast doletela najmlajšega. Tudi Heričevi iz Kokoričev sta si želela, da se tradicija ne bi prekinila in dejansko je od šestih otrok, kolikor se jih je jima rodilo, poprijel doma na gruntu najmlajši sin Daniel, ostali pa so odšli zdoma: dva v Nemčijo, po en pa v Avstralijo in Nemčijo, en pa v bližnji Cven. Heričevi so svojčas imeli veleposestvo, kajti po uveljavljenem zakonu o zemljiškem maksimumu so jim odvzeli 27

tuhtal, kako bolje ovrednotiti svoje prideleke oziroma prirejo iz hlevov, se mu je porodila zamisel o kmečkim turizmu. Potem je kar hitro nastala ustrezna stavba za sprejem več kot sto gostov, vendar le-ti še niso prišli. Pa ne zato, ker Heričeva ponudba ne bi bila mikavna, ampak zato, ker je prišlo vmes prijetno presenečenje. Preden ga omenimo, naj zapišemo, da si je Daniel pridobil ob delu gostinsko izobrazbo, ki je dobrodošla za vodenje kmečkega turizma.

DOMAČI KRUH PO MAMINEM RECEPTU

Daniel Heric in njegova družina so hoteli gostom ponuditi dobrote iz domače krušne peči:

re trgovine. Le kdo bi ga pa ne kupil, ko pa je kruh imel enako ceno, kot tisti, ki ga spečejo v parnih pekarnah? Ljudje že vedo, kaj je boljše, in povpraševanje po Heričevem kruhu je nenaodoma poraslo.

KRUŠNE PEČI NA DRVA

Pečarski mojster Anton Vrbnjak iz Sitarovec je v nekaj dneh sezidal pri Heričevih štiri klasične krušne peči na drva. Preizkusili so jih in pokazale so se kot zelo dobre. Zdaj je napočil trenutek, ko je pekarna klasje, kakor jo je poimenoval novopečeni pek, lahko začela delati s polno močjo. Moti pa se tisti, ki misli, da je delo enostavno. V pečeh je treba seveda najprej (za)kuriti z

Dvajsetkrat mati

Marija Kosi iz Žerovincev povila 20 otročičkov — Botra je bila kraljica — Stroga vzgoja s šibo

Prišla je z večje kmetije. Tudi Kosijski so imeli precej zemlje, saj je bilo več, kot pa je dovoljeval zemljiški maksimum, zato so jim presežek hoteli vzeti. Bojevita ženska, kot je bila, je s pritožbo uspela. Le kako naj bi prehranila veliko družino, ko bi ne imela večjega posestva!

Trinajst otrok, ki so ostali pri življenju, je bilo zdravih in so si pridobili poklice. Franček je mizar, Marija kmetica, Jožica medicinska sestra, Trezika trgovka, Alojzija šivilja, Anica kmetovalka, Stanko mizar, Drago kmetovalec, Milica delavka, Marta knjigovodkinja, Verica uslužbenka, Jakob vulkanizer, Albert mizar. Sama pa je vseskozi ostala zvesta zemlji, saj je — poleg skrbi in rojevanja otrok — tako rada šla na njive. V času, ko so oblasti zaprle moža, pa je celo prišla za plug, ki so ga vlekli konji.

V PRIČAKOVANJU TEŽKE URE

Ljudska pisateljica iz Lahoncev, sicer pa kmetica, Erna Meško je te dni zapisala: »Svoje otroke je vzgajala v krščanskem duhu in jih pripravljala za življenje, da so postali poštene in delovni člani človeške družbe. Zadnji čas zaradi bolezni ni mogla več v cerkev, a vedno se je zanimala, ali so to storili vnuki. Kako trdno je zaupala v božjo pomoč, sem spoznala, ko mi je ob nekem

ŠTEVILNA DRUŽINA — Tale slika, ki žal ni najnovejša, prikazuje 14 otrok Marije Kosi. Razen prvega, ki se je pred nekaj leti ponesrečil, ostali živijo, vendar so »malo« starejši.

obisku pripovedovala: »Veš, ko sem pričakovala težko uro (porod), sem vso družino poslala iz hiše, sama pa sem si nesla škaf tople vode v spalnico in se zaklenila. Obesila sem si rožni venec okrog vratu, in ko je bilo vse mimo — ko sem otroka okopala in ga povila — tedaj sem poklicala družino k sebi.«

Otroku, ki je kot deseti prikuhal na svet (žal je pozneje umrl), je bila krstna botra kraljica Marija. Deklici so zato dali ime Marija Olga. Kraljičina namestnica je otroka obdaruila z zlatim dinarjem, verižico s križcem in belo oblekeo.

NA DOMAČE POKOPALIŠČE

Marija Kosi je želela biti pokopana na pokopališču v Svetinjah pri Jeruzalemu. Tudi si je želela, da sprevod krene iz domače hiše v Žerovincih. Obe želji so ji uresničili. Pogreb je bil veličasten; med množico je bilo njenih 13 še živčih otrok, skoraj vseh 33 vnukov in 45 pravnukov.

Hudo nam je, ker smo za mater, ki je rodila 20 otrok, zvedeli šele zdaj, po njeni smrti. Tako je zapis o njeni življenjski in materinski poti morda manj dramatičen, kot bi utegnil biti, ko bi se pogovarjali z Marijo Kosi neposredno. Toda... Ali ni že podatek, da je rodila 20 otrok in da je v težki uri hotela biti sama, dovolj zgovoren, pretresljiv? Tudi umiranje šestih malih otrok in tragična smrt sina, starega 60 let, pretrese. Ni in ni pa mogla preboleti odhoda svojega moža v večnost, ki ga je pokopala pred 20 leti. Po drugi strani pa je bila srečna, da otroci niso zašli na stranpota in tudi vnuki in pravnuki so pridni in so tako radi imeli mater, kot so jo vsi vprek ogovarjali.

Mi pa še naprej iščemo matere, ki so dale življenje številnim otrokom. Stavimo pa, da ne bomo našli več take, ki bi (sama) povila kar 20 kriččev.

ŠTEFAN SOBOČAN

IŠČEMO NAJŠTEVILNEJŠO DRUŽINO

»Prišli ste pozno: naše matere ni več, saj je 17. novembra umrla v visoki starosti 92 let.« sta nam v en glas povedala sin Drago in njegova žena Zvonka. »Mati je res rodila 20 otrok, prvega 1919. leta, ko ji je bilo 20 let, zadnjega pa leta 1943, ko je bila stara 44 let. Vseh 20 otrok je prišlo na svet v 24 letih.«

PREPOVEDANA TEMA

Marija Kosi je zadnjih deset let živela pri hčerki v Mariboru. Tja je odšla, da bi za krajši čas pazila vnuke, pa je ostala desetletje. Stikov sveda ni prekinila; množica otrok se je vsekakor srečala vsako leto 9. decembra, ko je mati (tako so jo vsi ogovarjali) imela praznovala god in rojstni dan.

»Zal pa vsem otrokom, ki jih je mati rodila, ni bilo dano živeti: šest jih je umrlo kmalu potem, ko so se rodili, najstarejši sin Ivan pa se je smrtno ponesrečil pred 8 leti, tako nas zdaj živi le še 12.« sta nam spet povedala sosednja govornica. Dodala sta, da so se v družini pogovarjali o vsem, samo o pogostosti rojstev ne. »Mati je bila zelo stroga, zato je večkrat bila siba, ko smo bili poredni,« je pristavil sin Drago, ki je ostal na kmetiji v Žerovincih. Tja se je mati lahko vrnila kadarkoli, a je v zadnjih letih prihajala bolj poredko, ker je bila bolna.

VSİ SO USPELI

Marija Kosi se je v Žerovince poročila iz bližnjih Ivanjkovcev.

V varstvu 476 otrok

V gojno-varstvena organizacija v Radgoni, ki vključuje tudi varstvo v Apačah, Črenčevcih in Stogovcih, ima v varstvu 476 otrok. To je številni, ki se že nekaj časa bistveno ne menja, čeprav stroški za otroke niso nizki in znašajo v povprečju 1.350 SLT. Najvišji mesečni prispevek je 2977, ekonomska cena pa je 4900 SLT.

F. KLEMENČIČ

Je tudi Lendava v Sloveniji?

Ko se peljem od Lendave proti Murski Soboti, pa naj bo to iz dobrovoljnosti ali črenškovske smeri, se mi samo po sebi postavlja vprašanje: Ali kočevje je rodovitna prekmurjska zemlja, kjer mrgoli kopica mejnih prehodov in predstavljajo prvo sliko ob soseščini z neko državo, sploh spada v slovenski prostor? ... Tudi to je tema zase, toda v tem »koku« so še veliko resnejše zadeve.

Zgodba je kratka, a žal resnična in za bišve delavce propadlega podjetja kruta. Najprej so nas dobesedno »prisilili« s tisočimi »steklenih« argumentov, da smo glasovali za izstop iz PRIMATA. Obljubljali so nam pri tem »med in mleko«, valili vsi krivdo na nesposobnost in mačehovski odnos mariborske matične organizacije. Ti isti »viziornariji« so še pred »pokopom« nove firme (Tovarna logistične opreme Lendava) pravočasno pobrali »šila in kopita« in odnesli s sabo, kar se je odnesti dalo. Stečaj se več ni dalo izogniti.

Čez 400 nas je ostalo na cesti, toda verjeli smo v besede, v ljudi, v pravičnost, v novo firmo. Verjeli smo, da se bo končno našel nekdo, ki bo cenil človeka, njegovo delo, predanost, znanje in poštenost. Podpisali smo, da se odrekamo vsega — v korist nove firme. Res so nas po nekaj dneh poklicali (okrog 100 delavcev), toda že po treh urah dela smo bili poslani domov, z obrazložitvijo, da se niso rešene zadeve na relaciji TLO (Tovarna logistične opreme) in LOGO (nova firma v ustanavljanju) in da nas bodo za kak dan, ko se vse uredi, vrnili na delo. Nekaj se je dogajalo: prihajali so novi ljudje, tudi takšni, ki so drugod, zaradi svojih »grehov«, morali oditi. V firmi so ostali prenekateri, ki so jih ob »umiranjih« podjetja povsem upravičeno »zabijali« ob stolp sramu, zato nihče med nami — s »cestec« — več ne verjame ne v pravičnost ne v povratek. Minilo je namreč 14 mesecev ... mi pa smo se »razvili« v armado brezposelnih, v plaz, ki ga, če bo krenil, nobena sila ne bo zadržala! Mi se tega zavedamo!

Delal sem še mesec dni pogodbeno, ker sem pripravljadal kadrovske zadeve v zvezi z organizacijo nove firme. Kriterije, ki naj bi pomagali pri izbiri kadrov, nihče ni upošteval, še manj socialne stiske, sicer se ne bi moglo zgoditi, da ostane na cesti sposobna, po stazu najstarejša delavka, ki je povrh še samohranilka, kakor tudi strojni tehnik, ki smo ga nad 20 let hvalili kot primer predanega, sposobnega in poštenega delavca, vendar (na njegovo škodo) delavca z »lastno hrbenico«. Ne, potrebno je bilo izbirati sebi enake, po vzorcu »kima« majochi glave, odločale pa so znova »zveze« in »zvezice«, firma pa naj plava v kalni vodi, kjer »roka roko pere«. Mesec dni mojega pogodbenega dela ni bilo dovolj, da bi spoznal stečajnega upravitelja TLO, ki pa je mimogrede »pobral« mesečni znesek, ki je takrat odgovarjal plačam približno desetih delavcev: tistih v lakirnici, ob varilnih aparatih, na transportu ali zunanjih montaži, kateri so pustili tam tudi svoje zdravje. ... Ti ljudje so dobili osebni dohodek za november 1990 s polletno zamudo, regres za leto 90 pa še do danes ne. Tudi občinski veljaki so se takrat nad tem zgražali, saj oni o tem ničesar niso vedeli. Kako tudi bi?! Danes so nam vrača »naše« bivše firme zaprta, da ne bi zastrupljali ozračja, novi »bos« pa so pripeljali tovarno že tako daleč, da se na veliko prodaja (nisem prepričan, ali je to odgovarjajoč izraz za to) celo inventar, kot so recimo pisalne mize. Seveda zvemo za takšne »organizirane« razprodaje tisti, ki smo sredstva soustvarjali, šele, ko so zadeve že »urejene«, torej, ko so stvari prodane oziroma razdeljene (saj so stale »dobičje«) po sistemu »usluga za uslugo«.

Pa še nekaj, kar ne bi smeli iti mimo občinske vlade. Tisti, ki smo jih javno obsodili in ožigosali kot glavne krivce za propad podjetja, saj so sedeli na najodgovornejših vodilnih mestih, se mirno »opirajo«, nekateri med njimi celo varujejo v isto poslopje, na enaka dela in naloge. ... Ali zato, da poberejo, če je še kaj ostalo, ali pa so kot »mortalci«, ki se vračajo na mesto »zločinca«?

Položaj obubožanega lendavskega gospodarstva, predvsem pa nevaren »sindrom« brezposelnosti, ki dobiva ogromne razsežnosti, predstavljata resno opozorilo. Zaskrbljujoče ovire ponazarja dejstvo, da je že okrog 1800 delavcev brezposelnih, dnevna migracija delavcev iz sosednje Hrvaške (čeprav kot avtor tega članka nimam nobenih nacionalnih predpostavk; nasprotno: če gre za kader, ki nam primanjkuje ali ga nimamo, se s tako politiko tudi strinjamo) pa dosega kar slabo polovico števil brezposelnih. Skupni sestanek občinske vlade s predstavniki nezaposlenih je le dokazal, da ni pravega poslušarja za težave in stiske brezposelnih. »Tolažilne« besede predsednika IS občine Lendava, ki je celo izjavil, da se naj ne nadejamo nadomestnih zaposlitev, niti po ureditvi delovnih viz za delavce s Hrvaške, kažejo na dejstvo, da je presežkov v resnici še veliko več in je dejansko stanje težje kot ga prikazujejo vodilni občinski močje. Pred kom prikrivajo resnico? Koga potem moti prikaz pravega, realnega stanja, ki bi morda resno ogrozil prav njihove stolce? Ali je javnost, širša slovenska skupnost, nenazadnje tudi slovenska vlada o tem seznanjena? Vprašanj je veliko (eno od njih je, kam so šla republiška sredstva za zagotavljanje delovnih mest, ki so jih nekatera podjetja »vignila«, svojih obvez, glede zaposlovanja, pa niso izpolnila. Odgovorov pa ni. Dajte nam vsaj pravico do resnice!

Franc BOBOVEC

Spoštovani g. Smej!

Z zanimanjem berem Vestnik, ki le polagoma skuša postati neodvisen, čeprav še ne čisto tako, kot bi se škalo. Rad berem vaše prispevke.

Vaš pogovor s Tinotom Hribarjem je zelo zanimiv. Presenetil me je le zaključek: »K živim ljudem«. Imam vtis, da je hotel vaš sogovornik, mogoče nehoti, reči, da je g. Peterle sicer fejsi fant, vendar preveč zavezan krščanski ideji. In zato neprimeren za predsednika vlade.

Obnavljala sta tudi ministra Šešoka in Pirnata, ki sta predavala na udbovski šoli. Mene zanima, ali bi ju dr. Hribar označil tako tudi tedaj, če bi prešla k njegovi stranki? Dotaknila sta se tudi g. Kučana. Sedaj pa se vprašam, ali g. Hribarju ni poznano delo tako zvane »mnikoordinacije« iz knjige Ljerkje Bizilj »Cerkev v policijskih arhivih«. In kdo so bili člani tega represivnega organa partije, ki je bdel tudi nad udbo? Bilo bi pošteno, če bi merili z enakimi merili vse bivše in sedanjne funkcije. Za ustanova je odločala o vsem, celo o sodbah, če so navedbe v knjigi resnične! Toliko o tem.

Sedaj pa še nekaj o udbi. Bila je udarna pest partije. (Sem star človek, rad imam mir, zato se težko odločim za to pisanje). V letu 1945, ko smo prišli s hribov, so nas (v Mariboru je bilo tako) odhrali za razne službe. K udbi so dali predvsem partije, h KNOJ-u tiste, ki so bili manj kot leto v tujih vojski, druge pa v redno vojsko. Sam sem prišel h KNOJ-u. V Vestniku večkrat piše o zlodelih udbovcev. Jaz gledam to nekoliko drugače. Za vsem je stala partija. Od posameznih udbovcev je bil odvisen le način postopanja z ljudmi. Bili so le izvrševalci generalne linije stranke, ki je hotela vso oblast. Zato vse vračati na udbo in posameznike ni pošteno, je čisto sprenevanje. Mnogo od teh ljudi sem poznal, veliko jih ni več živih. Poznal sem tudi mnoge, ki so bili kar v redu. Seveda pa so povsod prenapeteži. Toliko o tem.

Vidim, da ho pot do demokracije dolga in težka. Mogoča so tudi presencenja. Imamo v teh mnogih strankah še ljudi, ki gotovo poznajo Kardeljevo misel iz leta 1942: »Na Slovenskem uvedi diktaturo proletariata in po našem prizadevanju mora tu postati izhodišče neokomunizma za vso Evropo.« Tega pa se bojim. Sam sem ostal veren človek. Moj najboljši prijatelj iz NOB je bil Franc Zalaznik-Leon, stoodstotni komunist. Vedela sva, kaj kdo je. Pa sva bila prijatelja kot le kaj.

Vsako leto obiščem njegov grob v Mariboru.

Vestnik naj bo pošteno glasilo za vse. Mi se lahko ločujemo le od delavce in na lenuhe. Ideologije naj ne bodo ločnice majhnega slovenskega naroda. Priznajo dobro v sočloveku, le tako bomo obstali. To zblizanje ljudi, pošteno obveščanje, brez nepotrebnega cikanja in nedokazanih sumničenj naj bo vodilo tudi pri Vestniku. To vam želim vsem, ki časopis oblikujete.

Ne bom se več oglašal in prosim, naj bo to pisanje vzeto le kot pripomba, ki hoče dobro.

Lep pozdrav!

Maks Peršak

Nasilje v šolah

Prebrala sem članek Š. Smeja o tem, da se učimo za življenje ne za šolo. Sedaj razmišljam, kje se je treba lotiti tega problema. N. Michavelli je trdil, da je treba prekiniti s moraliziranjem o tem, kakšni bi morali biti ljudje in se raje osredotočiti na dejstvo, kakšni so ljudje.

Osnovnošolci se na poti iz šole ustavljajo v gostilnah, pijejo pivo, si prižgejo cigareto, vse skupaj ima značilni okus, vendar jim daje občutek pripadnosti skupini. Imajo denar, prvič si pičajo plačujoče sami, če kaj ostane, častijo »frende«. To je de best, cool ... Končno odrasli — to je pomembno. Živijo po načelu: »Svet je moj, štekaš, če imam denar.« Kje smo to že slišali? Aha, pri nas odraslih seveda! Bodimo pošten: roko na srce in priznamo. Koliko se ukvarjamo s temi mladih ljudi, ki nas nenehno presenečajo s svojo telesno odraslostjo in duševno z nezrelo kritičnostjo in trmastim iskanjem lastnega jaza.

Odrasli smo žrtve tržnega manipuliranja, kako ne bi bili tudi otroci?!

Spomnila sem se priročnika za dom in družino iz leta 1960. Tako piše Danica Golli o »vplivu družinske« atmosfere (na otroka): »Topel in vesel dom, ki pozna šalo in smeh, prijetne otroka, da je rad doma. Znanja, ki jih otrok dobi v družini, so osnova nadaljnjemu izobraževanju v šoli, moralne spodbude pa temelj oblikovanja značaja.«

Pri nas so 60 leta tekla še razmeroma gladko, v Angliji pa se je v teh letih ravno prav »usedel« splošni pojem najstnik. Bolj kot kdorkoli je dogajanje le-teh zajel v knjigi Absolute Beginners (Popolni začetniki) ameriški pisatelj Colin MacInnes l. 1959. Na šesti strani med drugim piše: »... Da, povem vam, bil je res divji žur, ko smo ugotovili, da nam nihče več ne more srati nad glavo, ker smo največkratne kradli, da bi zapravljali, naš svet je moral biti naš svet, ki smo ga hoteli, ne da bi čakali na drobtine iz sveta nekoga drugega.«

In v 60 letih so se v Angliji strokovnjaki za vzgojo otrok (psihologi, sociologi) že močno trudili razjasniti problem najstniškega prestopništva, band, kriminala, drog, prostitucije ...

Množična sredstva obveščanja so skrbela za nasvete najstnikom glede obnašanja, oblačenja, staršev, kariere ... Ti nasveti naj bi zagotovili, da bi tukratni najstniki postali odgovorni odrasli ljudje.

No, pa smo tudi pri nas nehali mahati z zastavicami. Sicer z zamudo, kot vedno, pa vendarle. Tudi kabelsko televizijo smo dobili šele pred kratkim, sedaj smo vsi na tekočem o novostih tam čez v Angliji in še kje. Z obudovanjem in zavistjo gledamo MTV, se naslajamo ob M. C. Hammerju, Madonna ... in se istovetimo z njimi. Namesto da bi razmišljali, posnemamo.

»Najstniki« postaja vse bolj strahovzbujajoč pojem tudi pri nas. Pa se kdo ukvarja s tem? Starši? Nimajo časa. Zavod za šolstvo? Ministrstvo za kulturo? Če bi se naš minister za kulturo vozil v službo s »trolov«, bi mogoče opazil jutraj na postaji otroške glavičice, ki z začudenjem zrejo v kiosk razstavljene porno fotografije razkrečenih dam.

Baje moramo ujeti korak z Evropo. Torej posnemajmo Francijo, Italijo ... Tam že dolgo lahko porno revije

je kupile le zapakirane v plastično folijo. V Franciji že nekaj let plukati za porno filme le z naslovi, fotografije zraven su prepovedane. Enako je na ovitkih pokaset.

O. Wilde je imel prav, ko je rekel, da živimo v dobo, ko nam potrebne same nepotrebne reči. In v kaosu naj bi bil najstnik drugačen, kot je.

Ljudje, ki se poklicno ukvarjajo z mladimi (učitelji, socialni delavci, psihologi, sociologi, pedagogi, ...), se počutijo vse bolj odgovorne za vzgojo le-teh. To govornost jim iz svojih ramen prelagajo starši, politični svetovetniki, ravnatelji, družba in mladi sami. Učitelji postaja tako osamljen v svoji večni nalogi, nesamosten, frustriran.

V šolah prihaja do konfliktov, fizičnih obračunov, groženj in obsejnosti (ko skupina učencev razreže de v garderobi).

V razredih je vse več otrok z vedenjskimi motnjami. Ti s svojimi izpadi onemogočajo normalen potek ur. Veliko je otrok, ki so žrtve fizičnega maltraktiranja staršev (primer: Oče je sina, ki je sedaj v 5. r., že nekajkrat »pošteno premlatil« z električnim kablom. Mami milice in ta otrok sta sedaj v stalnih stikih).

Vedno več je pobegov otrok zdoma, groženj s samomor, kraj ... Na roditeljskih sestankih starši tožijo, ne vedo več kaj in kako napre, da so brez moči, besni, ki bi zalegla. »Pretepem ga, da je mir. Saj so mesece, ko sem bil še v šoli,« je stavek nekaterih očetov.

Učitelji je v nenehnem konfliktu s samim seboj, kaj razčistiti nastali problem ali predelati snov, ki je postavljena to uro. Prikradati dobrega učenca ali preprečiti matičnega? Problemov je iz dneva v dan več, in ostaja sam z njimi, spremljajo ga domov, o njih začne sanjati in potem se mu vse skupaj upre. Nenehno nad njim stavek ravnatelja: »Učitelj je za red v razredu odgovoren sam. Dobra učitelja učenci spoštujejo, ga imajo radi.« Gospodje ravnatelji, mar ni to, kar vzet iz kakšnega priročnika, ki nosi letnico 1960, smo še vsi pridno mahali z zastavicami?

Lilijana Šturm

Zajamčeni osebni dohodek!

Neodvisni sindikati Slovenije se ne strinjamo s tiganim zajamčenim osebnim dohodkom za mesec januar, ker menimo, da je običajni preizek. S ZSSS je bil predlagan bruto OD 15.500,00 SLT (cca 10.000 SLT). Tudi ta je preizek, ker ne upošteva predvidene februarске in marčne inflacije. Zato predlagamo bruto znesek 15.500,00 SLT, povečan za predvidene inflacije.

Obrazložitev:

Januarski dohodek dobijo delavci po KP do slednjem mesecu, mariskdaj pa tudi šele konec arja. Zaradi tega delavci januarski dohodek trošijo drugi polovici februarja in marca. Tako en osebn dohodek zapade pod trimesečno inflacijo. Zato je prani dvig v višini 20 % minimalen.

Vprašujemo tudi, kaj je iz dogovora o življenjski šarici. Realni najnižji osebni dohodek bi moral biti širni življenjske košarice, kar pa je mnogo več, kot predlagani zajamčeni OD.

V ostalih zahtevah se strinjamo s predlogi, (smo) jih sindikati že posredovali.

Od vlade zahtevamo ureditev notranjih socialnih gospodarskih razmer in preprečitev divjih privatizacij družbene lastnine, ter izplačilo dela kupnine tistim, so jo v resnici ustvarjali.

V primeru, da se notranje zadeve ne bodo v šem času uredile, bomo NSS uporabili primerno ob protesta.

Rastko Rož

NIKOLI NE UGRIZNI ROKE, KI TI DAJE KRUH!

Zemlja, rastlina, žival, kmetija, vas in krajina so produkcijske enote, na katerih se kozmična energija transformira in prehaja iz ene oblike v drugo, vse do končnega produkta, ki ga bodisi kot surovino bodisi kot produkt poznejše predelave izvažamo iz regije. Načini transformacije energije in snovi so lahko zelo različni. Kljub temu da vsi temeljijo na naravnih zakonih, z energijskega in snovnega stališča niso enako smotni. Velja pravilo, da je najsmotnejši tisti sistem, ki se najbolj približa naravnemu sistemu kroženja snovi in energije. Čim bolj se oddaljujemo od naravnega kroga kroženja, tem bolj so sistemi z energijskega in snovnega stališča najsmotnejši. Najsmotnejši sistem kroženja energije in s tem snovi je naravno kroženje v krogu med soncem, zemljo, rastlino in živaljo. Temu idealu, tako imenovani ekološki entropijski paradigmi, se je najbolj približalo tradicionalno kmetijstvo, od njega pa se je najbolj oddaljilo v tako imenovanem industrijskem načinu kmetovanja. Iz krajinskega zornega kota je tradicionalno kmetijstvo, ki mu je bila izkušnja glavno vodilo, sinonim za krajinsko vpetost v prostor, medtem ko je industrijski način sinonim za rušenje krajinske podobe in njenih zakonitosti. Iz ekološkega zornega kota je tradicionalno kmetijstvo ideal, ki deluje brez odpadkov, medtem ko je industrijsko kmetovanje sinonim za polucijske probleme okolja. Čeprav so polucijski problemi takega načina kmetovanja najbolj presentni, problema ni mogoče odpraviti z reševanjem problemov onesnaževanja, torej z odpravo posledic, ampak z odpravljanjem vzrokov, ki so pripeljali do polucijskih problemov. To pa pomeni, da se je potrebno približevati idealu ekološke entropijske paradigme, idealu tradicionalnega kmetovanja minimalnih rhodov brez odpadkov, v katerem je glavno vprašanje v bistvu energetskega vprašanje.

Uvajanje ekološke entropijske paradigme v kmetijstvo je začel tek drugačnega pogleda na svet. Pri tem podjetju nikakor ni zadosti biti proti ustaljenemu redu, niti ni zadosti, da je na voljo zadosti strokovnih teoretičnih znanj. Res je oboje conditio sine qua non, oboje mora biti, vendar je glavno vprašanje, kako povezati tako upor kot različna znanja v nek drugačen, holistični pogled na svet — to je takšen vzorec življenja, v katerem sta človek in njegova dejavnost usklajena z naravnimi normami, ne pa njihov brezobzirni podiralec. V tem pogledu se prepletata in povezujeata racionalno in iracionalno — čutenje s hladnim strokovnim in znanstvenim. Morda se bo kdo zmrdnil nad čutenjem, češ, kakšno zvezo pa imajo s kmetijstvom na tracionalen način nemerljive stvari, predvsem pa, kako jih kot sestavni del nekega pogleda vpeljati v življenje, ne da bi zašli v ceneno ideologiziranje, ki je, če nič drugega, kratkega veka.

Pesnik bi rekel: Če hočemo s krajino živeti, se jo moramo najprej naučiti imeti radi. Šele takrat se bomo znebili svojih drobnih sebičnih interesov in združeno iskali pot, ki bo vodila v manjšo mero dobrega okusa, kot »naše« bogastvo, pod tablo mehkega turizma, kazali turistom, je umeščeni pogled na našo preteklost kot na izkušnjo, ki nas uči živeti v prihodnosti. Za naše preživetje rabimo žive vasi: živi Kučeč, Panovec, Bukovnica ... Pa ne kot brezdušna vikendaška naselja, še manj kot za turiste zanimive »zoološke vrtove«, ampak kot vasi, v katerih živijo ljudje takšno življenje, ki njim in s tem

nam jamčijo prihodnost. In vendar, nekdo si misli, da se da rešiti vas na ta način, da jo napravimo za turistični »indijanski« rezervat, ki bo zaradi nesrečne zaostalosti njenih prebivalcev kot eksota zanimiv za »behave« množice turistov. Poglejmo, kako napačne premise vodijo do napačnih rešitev. Kot da bi kraj ohranil etnografske in kaj vem kakšne značilnosti zaradi imaginarnih želja njenih vaščanov po ohranitvi starega, tradicionalnega načina življenja, ne pa zato, ker ni imel nobene druge možnosti! Kraj je bil brez infrastrukture, brez kapitala in brez znanja. Njegova etnografska in krajinska podoba, na kateri se v tem primeru gradi bodoči turistični imidž, je podoba njegove nesrečne zaostalosti, ta pa posledica preprostega dejstva, da se zanj družba ni zanimala. Ne glede na to, ali takšno podjetje mlozvočno imenujemo mehki turizem, je že sama misel na to, da bomo vas rešili s tem, da jo bomo napravili za »živalski« vrt, do katerega bo vodila asfaltna cesta, po kateri bomo s fижakerji vozili turiste, je nesmiselna in nenazadnje žaljiva za vaščane, ki si ne morejo in ne znajo pomagati. Čeravno sta bila pomankanje kapitala in slaba infrastruktura tista vzroka, ki sta vas prek nesrečne zaostalosti pripeljala na rob propada, rešitve ne moremo izpeljati zgolj z dotokom kapitala in ureditvijo infrastrukture. V tako zapletenem sistemu, kot je kmetijstvo, katerega glavna značilnost je vpetost okolja v produkcijski proces, ni trivialnih rešitev. V potrditev teze izpeljimo stvar do konca in predpostavimo, da bo kapital prišel v vas. Usoda vasi bi v tem primeru bila enaka usodi tistih prekmurskih vasi, ki so to možnost imele, ki so z nekontroliranim podiranjem tradicionalnih gradenj ter zidanjem novih, z uvajanjem trde variante kmetijske proizvodnje ali intenzivnega kmetovanja izgubile krajinsko identiteto, to je tisto naravno vpetost v prostor, ki ni povzročala ne polucijskih, ne kakršnihkoli drugih ekoloških problemov. V tem primeru vas sicer ne bo propadla fizično in demografsko (?), hiše ne bodo razpadale in se podirale, ker ne bi bilo skrbne roke, ki bi prekrila streho, vas se bo podrla, ker niso upoštevale osnovne zakonitosti, ki nam dajejo odgovor na vprašanje, zakaj je vas kot produkcijski del okolja — ali biološko gledano — kot združba rastlina — žival — človek preživela skozi tisočletje. Kako rešiti ta, na vsak način zapleteni problem, ne da bi ga s pretirano poenostavitvijo napravili za povsem nerešljivega? Pot je v iskanju drugačnega ali, če hočete, novega vzorca življenja. Problem, ki ima sociološko, arhitektonsko, krajinsko, produkcijsko (kmetijsko, turistično ...), neredko tudi arheološko in na koncu ekološko dimenzijo, je potrebno reševati tako, da so vse te razsežnosti zlite v celoto. Druge poti ni. Za primer vzemimo gradnjo govejega hleva. Predno se odločimo za gradnjo, moramo poznati delovni potencial (število družinskih članov, njihova starost, nasledstvo ...) in potencial rejske kulture, s katerim razpolaga kmetija. Pri gradnji sodobnega govejega hleva moramo upoštevati arhitektonske zakonitosti, ki izhajajo iz krajinske podobe vasi; zahteve, ki jih določa žival; ergonomске in funkcionalne zahteve, ki jih določa rejec; nenazadnje ekološke zahteve, ki jih postavlja gospodarjenje z zemljo. Ob tem moramo upoštevati, da je število živali odvisno od velikosti razpoložljivega kmetijskega zemljišča, način odstranjevanja blata in urina v hlevu (gnojevka, gnoj ...), pa od naklona razpoložljivih kmetijskih površin, bližine potoka ... Nedvomno je gradnja govejega hleva kompromis med vsemi naštetimi elementi, vendar moramo osnovne zahteve vsakega od posameznih elementov pri načrtovanju in gradnji vsakega upoštevati. Vse se ponovi pri stanovanjskem delu, pri lopi, dvorišču, sadovnjaku, vrtu, zaokroži kmetijo in preskoči na vas, jo napravi za celoto ter preide na krajino ... Koliko surovine ali produkta bo proizvedeno v regiji, ne more biti določeno drugje kot v regiji, kajti v Pomurju je rodovitna zemlja naš največji energetski potencial, ki ga moramo ohraniti zanamcem. Izkušnja iz bližnje

preteklosti, ki sega od pozidave najkakovostnejših kmetijskih zemljišč, gradnje velikanskih prašičjih farm, uničenja krajinskih značilnosti do izumiranja vasi, nam kaže, kako ignorantsko smo se obnašali do dejstva, da je za nekaj centimetrsko plast rodovitne prsti potrebno tisočletje in da je takšno gnojenje bodisi z mineralnimi gnojili bodisi z gnojivko, ki uničuje talnico, praviloma nesmisel. To pa postavlja pred nas zahtevo, da z drugačnim pristopom od običajnega — prvi meri zaščitno rodovitno zemljo, to je naš največji naravni potencial. Predpostavka, da je Pomurje slovenski rezervat za pridobivanje poceni hrane, je mogoča samo, če ignoriramo dejstvo, da poceni hrane ni ne v Pomurju ne kjerkoli na svetu. Za tak sporen koncept je bilo smiselno uvajanje kapitala samo v tiste dele Pomurja in v iste kmetijske obrate, ki zagotavljajo maksimalno produkcijo. Vse ekonomski sistem je temeljil na ekonomiji, ki je upoštevala samo količinski del produkcije, stranski učinki, ki segajo od socioloških krajinskih do ekoloških problemov, pa so za to ekonomijo ostali povsem nezanemljivi. Posledice te in take ekonomije (izumrle goričke vasi, konstantno povečana doza nitratov in nitritov v pitni vodi, za dave pesticidov niti ne vemo) so premalo, da ne bi vlada z neznoznano kotnostjo začela z izpeljavo stare, vendar nikoli do konca uresničene ideje o racionizaciji kmetijske pridelave, hkrati pa dajala drobiž za demografsko ogrožena območja. Danes, ki je močno prenašati zahodne modele na vsa področja, tudi v kmetijstvo, se s tem, ko se vulgarno prenaša na naša tla, prenašajo tudi tiste zmote, ki bi se jih razviti še kako radi znebili. Avstrijski primer kmetijske racionizacije, primer Lipniškega polja, na katerem prevladujeta monokultura koruza in prašič in ki sta konsekvntno pripeljali do uničenja talnice, je dokaz, kako se danes nekritično in zato prav po opicje kopira drugje. Horror ante portas! V tej projekciji je obmurska krajina razno-zitno-svinjerejsko območje. To pa je vizija, ki zagotovo nima nobene zveze z ekološko entropijsko paradigmo kmetijstva, v kateri je šele bogastvo rastlinskih in živalskih vrst tisto, kar omogoča nizko entropično in s tem racionalno kmetovanje. Po drugi strani se s tem, ko se iz tradicionalno govedorejskega (simentalskega) območja, v katerem je imela tudi prašičereja svojo pomembno vlogo, dela čisto prašičerejsko območje, pojavlja značilen primer, s katerim lahko ponazorimo zablodo, ki je pred vrati. Nobenega dvoma ni, da se s centralizacijo stroke in z vzvodi kmetijske politike zlahka napravi regija za kolonijo, ki ne bo imela nobenega oblikovnega mehanizma ne stroki ne v kapitalu, nenazadnje pa tudi ne v politiki. Vzroka, s katerim bi lahko kolikor toliko vplivala na svojo usodo. Ta širši družbeni kontekst nas konsekvntno pripelje do točke, ko lahko govorimo samo o centralno vodenem industrijskem načinu kmetovanja, s katerim pa imemo v dosti blažji obliki tisto izkušnjo, ki nas je de facto prisilila v iskanje drugačnega pogleda na krajino.

Kje začeti s tako obsežnim projektom, ki nima ne moralne, še manj materialne podpore, ne v širših strokovnih krogih, še manj politiki, ampak ostaja omejen na ozek krog razumnikov? Ti pa zen znanja in podpore neke imaginarne javnosti nimajo ničesar. Vimo v času in prostoru, v katerem iskanje novega ni razumljeno kot del sistema, ki ga vsiljuje nujnost preživetja, ampak nasprotno, raj znova in znova ostaja na ravni upora, na ravni podiranja ustaljenе norme, ki jo bodisi politični šarlatani, bodisi strokovna »elita« kot marginalijo mimogrede z lahkoto odpravi.

Nikoli ne ugrizni roke, ki ti daje kruh, lahko razumemo kot lo prebuznenn ravnanje z zemljo in krajino ali pa kot gesto sevilnega konformista, ki mu je prav vse razen otroškega gvanja. Človekovo preteklost, ki se mu ne more izogniti, je v možnosti izbora

S. Svenda

Elektronika v stečaju, 500 zaposlenih brez dela II.

Pravzaprav je tem trenutku težko soditi o ekonomski upravičenosti polne zaposlenosti delavcev podjetja EL-RAD, na vendar se nam zdi izredno pomenljivo poiskati odgovornost za nastale probleme, sicer se bo zelo kmalu naša država tragedija, ki jo pišejo vodilni tega podjetja. Dejstvo namreč da realizacija prodaje upada že nekaj let, ne samo lanske leto, da je tehnološka opremljenost podjetja, predvsem Elektronika, na relativno nizki stopnji in da so poslovne politike podjetja (tudi Elektronika) vodili isti ljudje, z obstoječo vodilno garnituro ne daje nikakršnih jamstev, da na koncu ne bi odveč še ostalih 690 zaposlenih (10 je namreč direktorjev). Glede na posledice, to so ljudje, katerim bodo kršene osnovne človekove pravice, med drugimi tudi pravica do ohranitve človeškega dostojanstva, kar pomeni pri dohodku 6.500 tolarjev ne bi bil sposoben ohraniti njih, predvsem ne tisti, ki njegovo višino omejuje, menimo, da bi bilo primerno.

Izgovoriti moralno in materialno odgovornost posameznikov, ki botrujejo slehernemu stečaju.

— zavezanost zmožnosti principa pravne kvalifikacije za sprožitev postopka za ugotavljanje nezakonitosti v tako imenovanih družbenih podjetjih.

— upoštevati, da so dolžniško-upniška razmerja, predvsem kadar so upniki banke, relativna, glede na dejstvo, da so podjetja soustanovitelji, torej solastniki bank.

— in nazadnje dojeti, da v Evropi razen vseh tistih norm, ki smo jih po njej že povzeli, obstajajo tudi socialne norme in predvsem, da Slovenci nismo niti za ugotavljanje človeške vzdržljivosti.

Mimogrede povedano, ostaja dejstvo, da bi ten 500 ljudi, seveda brez svoje krivde, postalo breme vseh zaposlenih, da njihova usoda tudi po letu ali dveh prejemanja nadomestila glede na trenutna gospodarska gibanja ne bo znana, postala breme krivice tistih, ki so temu krivi, z vsako napisano besedo težje. Etična načela naj ne bodo le abstraktna propagandistična parola, temveč vodilo naših družb in socialdemokrati se za to tudi zavzemajo.

Predsedstvo SDSS OO

ABC POMURKA
KMETIJSKA ZADRUGA PANONKA
Murska Sobota, r.o.

ABC POMURKA — KZ PANONKA Murska Sobota

objavlja natečaj

za najemniško oddajo pisarniških prostorov v Murski Soboti, na Markišavski ulici 3 (stara sejmšča) in na ulici Iva Lola Ribarja 12 (ob prostorih Agromerurja). Prostore si je možno ogledati v ponedeljek in sredo od 7. do 12. ure. Sestavni del najema prostorov bo telefonski priključek z interno številko, čiščenje, ogrevanje, deina oprema prostorov in tudi parkirni prostor. Morebitne dodatne informacije dobite po tel. št. 21-770.

Ponudbe naj pošljejo zainteresirani v 8 dneh od objave na naslov ABC POMURKA — KZ PANONKA Murska Sobota, z oznako "za najem". Količevja 16

Republiški zavod za zaposlovanje, enota Murska Sobota

OBJAVLJA
prosta dela in naloge

SAMOSTOJNEGA SVETOVALCA

za aktivno politiko zaposlovanja

Poleg splošnih pogojev iz Zakona o delavcih v državnih organih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da imajo visokošolsko izobrazbo sociološke, psihološke, ekonomske ali druge ustrezne smeri ter 3 leta delovnih izkušenj.

— Za objavljeno delovno mesto se sklepa delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj vložijo lastnoročno napisano prošnjo s kratkim življenjepisom in dokazila o izpolnjevanju pogojev ter opisom dosedanjega dela v osmih dneh po objavi na naslov: Ministrstvo za delo, Republiški zavod za zaposlovanje, Enota Murska Sobota, s pripisom za "OBJAVO". Kandidati bodo o izbiri obveščeni najkasneje v 8 dneh po izbiri.

REPUBLIŠKI ZAVOD ZA ZAPOSOLOVANJE
ENOTA M. SOBOTA, ARH. NOVAKA 3

V skladu s programom ukrepov aktivne politike zaposlovanja razpisujemo

JAVNI NATEČAJ
za zbiranje pisanih ponudb za izvajanje

STROKOVNEGA SVETOVANJA IN STORITEV PRI
USTANAVLJANJU PODJETJA TER SPREMLJANJE
NOVOUSTANOVljenih PODJETIJ

POGOJI NATEČAJA:
Na natečaju lahko sodelujejo pravne in fizične osebe, ki se ukvarjajo s tako dejavnostjo.

Navodila za sodelovanje na natečaju

1. Prijava mora vsebovati:
— predstavitve dejavnosti udeležencem natečaja,
— vsebinska predstavitev posameznih programov,
— stroškovno ovrednotenje programov,
— način in kraj izvajanja programov,
— pogoje za vključitev v program,
— možnosti verifikacije programov.

2. Z izbranimi izvajalci bomo sklenili pogodbo o izvedbi programa, v kateri bodo opredeljene medsebojne obveznosti.

3. Prijavo s potrebno dokumentacijo je potrebno posredovati na naslov: Republiški zavod za zaposlovanje, enota Murska Sobota, Arhitekta Novaka 3, najkasneje do 20. 2. 1992.

UBK BANKA

UBK BANKA

d.d. Ljubljana, Tržaška cesta 116, 61111 Ljubljana, p.p.87

odpira novo Poslovno enoto v Murski Soboti,

v kateri bo sčasoma ponudila vse bančne storitve, ki jih UBK banka d. d. trenutno opravlja; storitve za zasebnike, t. j. občane in obrtnike in storitve za pravne osebe — tako za podjetja, ki so izšla iz prejšnjega sistema, kot tudi za vsa nova podjetja in družbe, ki potrebujejo banko po svoji meri, ki bo vodila njihova sredstva in financirala njihove posle.

UBK banka išče med sposobnimi ekonomisti z ustreznimi izkušnjami

direktorja Poslovne enote Murska Sobota.

Če ste sposobni, komunikativni in samoiniciativni ter želite tudi videti rezultate svojega dela, imate enkratno priložnost, da se priključite našemu ustvarjalnemu teamu v Ljubljani in na lokaciji Murska Sobota uveljavite poslovanje UBK banke.

Podrobnejše informacije lahko dobite po telefonu 061/272-071 ali 272 073, vaše pisne prijave z ustreznimi dokazili pa pričakujemo v 10 dneh na naš naslov UBK banka d. d., Ljubljana, Tržaška 116, 61000 Ljubljana, p. p. 87.

Če ste

vztrajali do

sedaj, vztrajajte

še nekaj časa, kajti

čas za žrebanje

velikih nagrad in

Vestnikovega

avtomobila se bliža.

Ne pozabite na avto!

Radenska

ZVEZDA

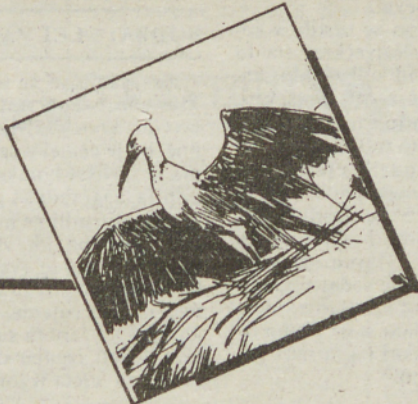
MURSKA SOBOTA

NOVO!

Ljubitelji pic, v gostišču
ZVEZDA v Beltincih vam
ponujamo

10 različnih vrst pic!

— Pridite in jih poskusite!
Priporočamo se!

ŠPITEX, PETIŠOVCI d.o.o.
Lendavska c. 37

Maturantke!
Maturantje!

Po naročilu vam sešijemo moderna
slavna oblačila.

• Informacije po telefonu: (069) 76-385

GRADMAT, d.o.o.

Trgovina z gradbenim materialom v BTC-ju v Murski Soboti

PONUJA VSE ZA GRADNJO VAŠE HIŠE!

— gradbeni material (različna opeka, cement, malta, polnila, nosilci, izolacije in keramika),
— lesni gradbeni material (okna, vrata, furnirje, razne obloge, iverne plošče, oplemenitene iverne plošče, vezane plošče, panelke, mediapanji).

Vse informacije dobite po telefonu: (069) 21-813.
Delovni čas od 8. do 16., ob sobotah od 8. do 12. ure.

Priporočamo se!

EEK

EEK Murska Sobota d.o.o.

PROIZVODNJA, STORITVE, TRGOVINA, PROJEKCIJE, MARKETING, PROJEKCIJE IN ODRŽEVANJE ELEKTROVNE ENERGIJE, ENERGIJE, ENERGIJE, ENERGIJE

IŠČE INTERESESTE

za najem poslovnih prostorov

I. Predmet najema:

je kompletna poslovna stavba Zavarovalnice "TRIGLAV" d. d. v Murski Soboti, Titova 13, ki bo v celoti izpraznjena in pripravljena za oddajo predvidoma do 30/3-1992

II. Namembnost poslovnih prostorov:

lokal v pritličju je namenjen storitveni, trgovski ali poslovni dejavnosti, izključena pa je možnost storitvenih ali proizvodnih dejavnosti, ki vplivajo na okolje (hrup, smrad, vibracije), gostinskih in slaščičarskih dejavnosti, igralnic, disco klubov ipd. Poslovni prostori v nadstropju so namenjeni poslovni dejavnosti.

III. Izhodiščna cena najemnine:

izhodiščna cena najemnine, ki vključuje netto najemnino in vse stroške obratovanja in vzdrževanja objekta, razen stroškov za telefon, znaša:

— za lokal in poslovni prostor v pritličju v velikosti 150,20 m ²	— 35 DEM/m ²
— za skladišča v pritličju v velikosti 66,28 m ²	— 20 DEM/m ²
— za poslovne prostore v I. nadstropju v skupni površini 220,89 m ²	— 25 DEM/m ²
— za poslovne prostore v II. nadstropju v skupni površini 159,92 m ²	— 22 DEM/m ²
— za poslovne prostore v III. nadstropju v skupni površini 161,25 m ²	— 20 DEM/m ²
— za garaže v skupni površini 91,73 m ²	— 8 DEM/m ²

vse v tolaški protivrednosti borznega kursa DEM zadnji dan v preteklem mesecu za tekoči mesec.

IV. Trajanje najema:

najemna pogodba bo sklenjena za nedoločen čas.

V. Informacije:

podrobnejše napotke lahko pred oddajo ponudbe zainteresirani dobijo pri EEK-EKO Murska Sobota, d.o.o. ali po telefonu 31-550 (g. Jože Sraka, dipl. ing. arh.).

VI. Prednost pri izboru:

bodo imeli naslednji kandidati

— kdor bo ponudil višjo mesečno najemnino s tem, da mora biti vsako povišanje najmanj 2 DEM oz. mnogokratnik od 2 DEM — ta element vpliva na izbor 40% in
— kdor bo ponudil najem zaokroženih celot — n.p. cele etaže — ta element vpliva na izbor 60%.

— Prednost pri najemu garaž imajo izbrani najemniki poslovnih prostorov.

VII. Rok za oddajo ponudb:

zadnji rok za oddajo pisanih ponudb je 20/2-1992 do 12. ure na naslov razpisovalca.

Ponudniki morajo v napovedi obvezno navesti za kakšen namen bodo uporabljali poslovni prostor in priložiti dokazila, da izpolnjujejo pogoje za opravljanje te dejavnosti oz. overjen izpisek iz sodnega registra.

Prav tako je potrebno navesti predvideno velikost poslovnega prostora, ki bi ga želeli v najem ter točen naslov in telefonsko številko ponudnika. Pri pridobitvi telefonskega priključka bodo imeli prednost kandidati, ki prenašajo svoje že obstoječe številke.

VIII. Rok za izbiro ponudnikov:

vsi ponudniki bodo v času od 24/2-1992 do 29/2-1992 povabljeni na razgovor o možnosti njihove vključitve v najem poslovnih prostorov.

EEK-EKO d.o.o.

PROIZVODNJA — STORITVE — TRGOVINA
LJUTOMER, tel.: (069) 82-455

ATRIUM

SALON POHIŠTVA KROG,
tel.: (069) 32-455

V FEBRUARJU

30% POPUST

za takojšnje plačilo

* okna * vrata * senčila *
* prenova oken *

POTROŠNIŠKO POSOJILO (razen za prenovalce oken)

• ORGANIZIRANA MONTAŽA •

• BREZPLAČEN PREVOZ do 100 km za nakup nad 50.000 sit •

* HIŠE * MONTAŽNE STENE *

do 10% **POPUST**

JELOVICA

lesna industrija ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 58
Tel.: 064/631-241, telefax: 064/632-261

PREDSTAVNIŠTVO

Murska Sobota, Cankarjeva 25.

tel.: (069) 22-921

Zgodilo se je ...

Na pomurskih cestah je bilo v preteklem tednu dokaj mirno. Vsaj tako sklepamo na podlagi informacij z uprave za notranje zadeve; zgodila naj bi se le ena omembe vredna nesreča, in sicer 7. februarja ob 20.45 na lokalni cesti med Šalovci in Dolenci. Ugotovili so, da je avtomobilist Štefan Jandrašič iz Šalovec zapeljal na levo in je zato trčil z nasproti vozečim osebnim avtomobilom, nakar je nastala manjša gmotna škoda, sopotniki pa sta se k sreči poškodovali lažje.

Na gospodarskem posloplju Rozalije Ševeš v Centibi je sredi dneva izbruhnil požar. Ognjeni zublji, ki so prebili dotrajani dimnik, so zajeli ostrežje v velikosti 6 krat 6 metrov in slamo. Kljub temu, da so priskočili na pomoč domači gasilci in gasilci iz Nafta, je škoda za 70.000 tolarjev.

Mladoletni D. H. iz Čermetavec je vstopil v trgovino Viola v Murski Soboti. Še preden ga je prodajalka utegnla vprašati, kaj namerava kupiti, je sam s svojim dejanjem pokazal, kaj ga je prineslo: pred njo je segel v predal registrske blagajne in sunil 16.000 tolarjev in nekaj čekov. Prodajalka mu je uspela iztrgati iz rok 14.000 tolarjev, z ostalim denarjem pa je zbežal. Končno so ga prijeli delavci policijske postaje Murska Sobotica in mu zasegli denar.

Predzadnji terek se je v polnlinici mineralne vode v Boračevi zgodila delovna nezgoda, v kateri se je hudo poškodoval Ivan Trstenjak iz Radenec. Do nesreče je prišlo, ker je ravnal nepravilno s pločevinko natrijevega luga, ki se sicer uporablja za lepljenje etiket. Poškodovani je pločevinko prebodel z izvijačem, čeprav tak način odpiranja ni dovoljen. Posledica: tekočina mu je brizgnila in je dobil hude opekline po obrazu in očeh. Zdravijo ga v soboški bolnišnici.

Vožnja čez slovensko-hrvaško mejo zunaj rednih mejnih prehodov je še vedno mikavna tudi za tiste, ki se po poteh, ki je »rezervirana« za domačine, ne smejo prevažati. Izrabljajo jo zlasti prekupčevalci, o čemer smo že pisali. Tokrat omenjamo hrvaška državljana, ki sta čez tak prehod prestopila mejo v Presiki s tovarnjakoma, naloženima z drvmi, ki sta jih nameravala prodati v Ljutomeru. Tu so tudi ugotovili prekršek, zaradi katerega ju je sodnik kaznoval s 1.600 tolarji kazni.

V noči s 7. na 8. februar je nekdo vlomil v trgovino Vesne na Moti. Odsel je nekaj moških sraj, nogavic, dimljena svinjska rebra, sir, za približek pa še nekaj steklenic radgonske srebrne penine. Trgovke so izračunale, da je škoda za 14.500 tolarjev.

Pa še to! Pri eni izmed zidanic v Lendavskih Goricah so našli v soboto mrtvega 41-letnega Jožeta Vegija iz Dolge vasi 64. Med postopkom so policaji, kriminalisti in zdravnici ugotovili, da je zaradi vinjenosti obležal in zaspal, nato pa zaradi hude podhladitve umrl. Tuja krivda je, ugotavljajo preiskovalci, izvzeta.

Š. S.

Prispevek za boj proti raku

Pomurskemu društvu za boj proti raku so prispevali:

OOS OVIZ O. Š. I. M. Sobota za pok. mamo sodelavca HORVAT Vilija, M. Sobota, 600,00 SLT; Družina ing. Štefan JOŠAR-ja M. Sobota, za pok. ŠLEBIR Antona, M. Sobota 1.500.— SLT; OOS ZDRAVSTVENI DOM M. Sobota za pok. mamo sodelavca RIHTARIČ Zdravka, M. Sobota 800,00 SLT; in pok. mamo sodelavke JAKOB Bernarde, Bratonci 800,00 SLT; DRUŽINA ŠAVELJ — Švangelj, M. Sobota za pok. mamo KOVAČ Gizele, M. Sobota 1.000.— SLT; OOS AGROMERKUR M. Sobota, delavke pakirnice, za pok. očeta sodelavke KUMIN Danice, Čermetavci 1.250,00 SLT; in OOS AGROMERKUR M. Sobota za pok. očeta sodelavke KUMUN Danice, Čermetavci 400,00 SLT; OOS Uprave Občine M. Sobota, za pok. očeta sodelavke SRAKA Rozalije, M. Sobota 700,00 SLT; OOS AGROMERKUR M. Sobota za pok. brata sodelavca SEME Milana, M. Sobota 1.000.— SLT; in pok. mamo sodelavke KERČMAR Jožice, Sebeborci 1.000.— SLT; LB POMURSKA BANKA d.d. za pok. mamo sodelavca CELEC Zoltana, Gorica 1.500.— SLT; ABC POMURKA — Zunanja trg. M. Sobota, za pok. očeta sodelavke KOŠTRIN Marije 2.500.— SLT; DRUŠTVO invalidov G. Radgona za pok. člana DUNAJ Franca, Kapela 2.000.— SLT; OOS UPRAVA Občine M. Sobota za pok. očeta sodelavke GAŠPAR Dragice, Tišina 700.— SLT; UČENCI 4. r. O. Š. Beltinci za pok. mamo ŠAFARIČ Grete, Beltinci 550.— SLT; GASILSKO DRUŠTVO GERLINCI za pok. mamo PIRIH Mirka, Maribor 1.000.— SLT; MOJSTRI in obratovodja 1. izm. Ženska občila »MURA« M. Sobota za pok. očeta sodelavke HRAŠČANEC Erike, M. Sobota 1.350.— SLT; ŠTEFAN SREŠ, Radenci, za pok. ŠIŠKO Ano, Vučja vas 1.000.— SLT in sosedje družine ŠAVELJ za pokojnega Šavel Štefana M. Sobota, Naselje ljud. pravice % 4.800.— SLT.

Prispevke nakazuje: 51900-678-48545 Pomursko društvo za boj proti raku M. Sobota.

POMURSKO DRUŠTVO ZA BOJ PROTI RAKU

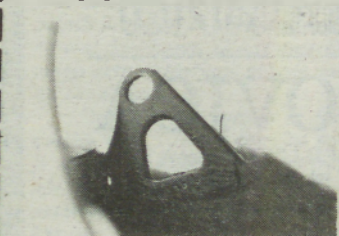
Vestnik informira in nagraduje

Zaokrožite številko predmeta, ki je po vašem mnenju na sliki, izrežite kupon in ga prilepljenega na dopisnico (ne razglednico!) pošljite na naslov: Vestnik, 69000 Murska Sobotica, Titova 29/1. Rešitev pričakujemo do petka, 21. februarja 1992, ko bomo v uredništvu izžrebali nagrado, vredno okrog 10.000 tolarjev. V tem (tedenskem) žrebanju enakopravno sodelujejo vsi bralci Vestnika (tisti, ki ga kupujejo v kioskih, in tisti, ki ga imate naročenega). Čim več kuponov boste poslali, tem več bo možnosti za nagrado. V sklepnem žrebanju, ki bo na koncu serije žrebanj za manjše nagrade, pa bomo izžrebali (verjetno na večji javni prireditvi) osebni avto Renault 5 Campus, vendar bomo pri tem upoštevali le poslane kupone rednih naročnikov, kar bomo ob žrebanju preverili v naši računalniško vodeni evidenci. V veliko Vestnikovo družino (in potegovanje za nagrade) vabimo nove naročnike. Vestnik lahko naročite z naročilnico, ki jo občasno objavljamo v časopisu, lahko ga naročite pri svojem pisarniški ali pa na naši upravi v Murski Soboti, Titova 29/1 (nad gostiščem Central). Sodelujte v naši igri, saj lahko dobite avto.

V petek smo v uredništvu izžrebali kupon številka 9. Žreb je nagrado — blago po izbiri v vrednosti 10.000 tolarjev — dodelil Antonu Raduhu iz Nedelice 54, p. Turnišče. Naslov trgovine bomo sporočili v pismu.

Rešitev: na kuponu številka 10 je bilo (mišljeno) stikalo avtomobilskega ventilatorja.

Kaj je na sliki?

Kupon št. 11

1. Protitankovska ovira
2. Iskalo na puški
3. Vlečna kljuka na avtu

Pošilja _____ iz _____

Ulica _____ št. _____

pošta _____

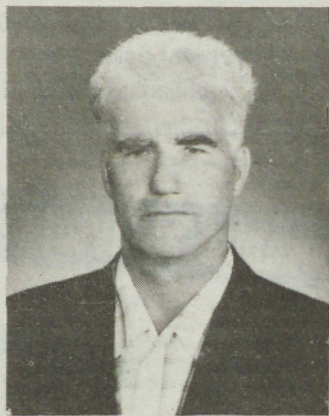
DVOMLJIVI SODNI PROCESI

Zapisan v črni knjigi

Organizator izdajalec • S pištolo po glavi • Stroge sodbe • Srečanje z informbirojevcom • Preden vojske • Življenje v anonimnosti • Črna knjiga niso Črne bukve

VAŠČAN JE IZDAL

»Zasliševanja so se vrstila, strojepiska pa je pisala. Na vsak način so hoteli, da bi sam povedal, kje sem bil, kaj sem slišal in tako naprej. Ko pa so me zasliševali v četrto — tedaj je to počel nek drug udbaš, ki je pokazal izjavo izdajalca — sem pač pri-

znal, da sem bil nehoti tisto noč v žganjarni in čul o čemer so se pogovarjali. Pozneje sem zvedel, da nas je prijavil Bistričanec, ki pa ni več med živimi, zato imena ne bi povedal, kateri je imel dejansko stike s »križarskim gibanjem«.

S to prijavo je opral svoj madež, ostalim pa s tem povzročil veliko gorja. Moram pa povedati, da je zaradi tega ves čas trpel duševno in nam ni upal pogledati v oči. Ko sem se vračal iz zapora (o sojenju in zaporniškem življenju v nadaljevanju prispevka, op. pisca), mi je prišla naproti cela vas, ljudje so mi podajali roke, tudi izdajalec jo je pomolil, a mu nisem segel v roke, »je bil odločen naš bistriški sogovornik«.

SODBA: 5 LET ZAPORA

Zaslišanja so se nadaljevala v Mariboru. Tudi mučenja. Ivan bo do konca življenja pomnil noč, ko je čemel v celici, nenadoma je zaslišal korake, vrata so se odprla, zagrabili so ga za roke in mu jih potisnili na hrbet ter zavezali, nato pa jih vlekli kviku. Dodal je, da so (ve se: udbaši) bili pravi mojstri za mučenje. Potem je bilo sojenje. On je dobil kazen 5 let zapora s prisilnim delom, 2 leti izgube državljanских pravic in 3 leta izgon iz rojstne-

ga kraja. Avgusta Glavača, Antona Balažica in Boltežarja Kelenca so obsodili prav tako vsakega na 5 let zapora, Avgusta Balažica na 4, a so mu pozneje, ko se je pritožil javni tožilec, dodali še 2 leti: Jože Balažic je dobil 8 let, po pritožbi javnega tožilca pa še 2 leti zaven; Stanislav Kustec je dobil 3 leta. Na taistem sojenju se je znašel tudi Štefan Kreslin s Srednje Bistrice, ki so ga kaznovali z 10 leti zapora, pozneje, ko se je tožilec pritožil, pa so dodali še 5 let. Skratka: sodišče je kazni kar dodajalo v letih, ne meneč se, da obtoženci niso ne rušili oblasti ne delali sabotaž. Visoke kazni naj bi delovale preventivno na druge, ki bi utegnili misliti drugače kot je želela oblast.

V SOCIALISTIČNI DRŽAVI NE TEPEJO?

»Med sodnim postopkom me je sodnik vprašal, ali so me topli? Odpel sem rajco in pokazal ramena, kjer so bile modrice in rane, ter dejal, da me so topli. Sodnik pa je zabrusil: »Zakaj blatite našo državno varnost? Pri nas v socialistični državi ne tepejo!« Dobil sem kazen 5 let zapora. Preden pa sem postal »navadni« jetnik, so me dali za 2 meseca v samico, kjer so me »gostili« dneвно s 15 dekgrami koruznega kruha in vodeno kislno repo.«

Ko so potem Ivana Martona premestili v večjo celico številka 91, je prišel med šolane sotrpine. Najbolj mu je ostal v spominu 65-letni profesor Omerza, ki mu je sodišče naložilo 20-letno kaznen. Poleg starosti je še bolehal. To pa poročnika nekega Primorca sploh ni motilo, da ga ne bi priganjal pri streženju zidarjem. Ivanu Martonu se je profesor seveda zasmilil in ko mu je to povedal, je profesor dejal: »Podnevi me preganja, ponoči pa ga moram učiti pisati!«

PROGA ŠAMAC—SARAJEVO

Ivan Marton je bil v najlepših letih svojega življenja, ko se je moral potikati po zapirih. Nova oblast pa je v njem videla tudi korist. Sicer pa je že v sodbi bilo zapisano: prisilno (beri: neplačano) delo. Ko je bil v Mariboru je nekaj dni mešal malto in zidarjem prinašal opeko, potem pa kar na hitro postal zidar. Dober zidar. Bil je med redkimi, ki so jih izbrali za gradnjo proge bratstva in enotnosti Šamac—Sa-

rajevo. Pravzaprav je zidal hišo za kretničarje, največ v Maglaji; drugi jetniki pa so bijali kamenje pod prage Maja 1948. leta se je vrnil s »ge nazaj v Maribor in se javno »raport« (razgovor). Zanim ga je, zakaj ga zdaj ne spuste, kot so obljubili, ko so »evidentirali« za gradnjo proge.

To vprašanje se zdi tudi namomumevno, če si priključimo spomin parolo: »Mi gradimo progo, proga gradi našo« nitivno domov pa kljub temu je bil »izgrajen«, ni bilo ni zaporu so mu povedali, da s Krajevnega ljudskega odbora strica dobili pismo, da v domem kraju ni zaželen.

SREČANJE Z INFORMBIOJEVCEM

Junija 1948. leta so Ivana Martona poslali v ljubljanske zapir iz katerih pa je hodil zidati. Bil je med tistimi, (zastraženi s policaji) preden Marijin dom (MD) v dom (DM) in iz kapele naredili kinororano. Zidal je več drugih njih objektov, recimo na Ljubljane-Siške, kjer so nastajale sredi žitnih polj porov, oziroma prisilnega je vrnil 15. januarja 1951. torej med tistimi, ki jih je opomilstila. Preden pa bomo vedli, kako se mu je godilo, neje, naj še zapišemo tole: zapišal zapore, je vanje pjal udbovec Žunič. Menda zapri zato, ker se je strni ukrepi sovjetske partije protigoslavanskim komunistom, je bil zaznamovan kot informbirojevec. To samo potrjuje, da bil Žunič prosojitelj in je izvajal stalinistične metode pregleda. Nazadnje je sam občutil, ko je med štirimi zidovi.

ZAPISAN V ČRNO KNJIGO

Črne bukve in črna knjiga sta isto. Črne bukve so črne črni platnicami, ki so jih domobranci, v njih pa opozarjali z negativne strani partizane ne daj, da bi prejšnja oblast la koga brati to čtivo. Zato lahko kupite na ulici. Črna knjiga pa je (vsaj v primeru Martona) prispevka za zaznamovanost, neke vrste madež.

»Povedati moram, da me bolj kot sam zapor bolelo so mi vzeli za določen čas vljanske pravice. Tudi pozneje ko je sodni rok potekel, sem čutil prizadetega, prikrašeno. Niso me (iz)volili ne v o krajevne samouprave ne v stva društva. Če pa me je predlagal, se je brž oglašal, ki je dal pripombo, mene ne smejo izvoliti. Zapisan v črni knjigi.« sem se izogibal shodov, me lahko kdo predlagal, rajši doma bral knjige.«

SPOMINI NA VOJSKO

Ivan Marton je imel v lečino tudi zato, ker je bil bo sodišča za 3 leta pregled domačega kraja. To pomenu se po vrnitvi iz zapora ni naselili na Bistrici. Dejanje bilo tako, kajti po 8 dneh nitiv domov, je že prišel mora oditi v 24 urah. Odsel je delo v Kidričevo, domov občasno prihajal naskrivaj. 1951 je bila ta kazen preki-

Cez dve leti je bil vpokli vojsko, ki bi jo moral služiti, a je dil dober vojak (seveda tudi tam zidaril) in komu polka v Požarevcu mu je glasjem vojne odseka privil čas služenja. Očitno je ber človek. Pozneje se je poročil, pridno delal na pa tudi hiše je zidal; po da sta dve hčerki pridobitetsko izobrazilo — in anonimnosti. »Zapisan« v črni knjigi.

ŠTEFAN SOBO

Kje je »svetlobni most«?

Bilo je 31. avgusta 1991. Bilo je v času, ko sta bili obe Radgoni (slovenska in avstrijska) zaradi šestdnevne okupacije mednarodnega mejnega prehoda v Gornji Radgoni medijško še vedno privlačni. Ko je vojska odšla, se je na tej medijski privlačnosti začela šopiriti politika — na tej in na oni strani reke Mure.

Most, ki povezuje obe mesti, je postal najpomembnejši objekt in najbolj priljubljeni prostor srečevanja pomembnih Avstrijcev in Slovencev, strankarskih prvakov s te in one strani.

Tako so se zadnje avgustovsko soboto srečali tudi pripadniki socialdemokratov, da bi položili

Tako so 31. avgusta 1991 na desnem bregu reke Mure položili temeljni kamen za pomnik, ki naj bi ga zgradili v dveh mesecih. Na drugem posnetku vidimo, kakšen spomenik smo dobili po več kot šestih mesecih: temeljni kamen in štiri betonske »skulpture« z zemljo. Foto: bbb

temeljni kamen za pomnik na levem in desnem bregu reke Mure, v Radgoni in Gornji Radgoni. Ljudi je bilo sicer malo (organizatorji so bili Mariborčani), kljub temu pa smo verjeli, da bodo načrtovano tudi uresničili. Pa smo se uštel. Od vseh velikih načrtov je na bregu Mure še vedno le temeljni kamen, o pomniku pa ni ne duha ne sluha.

Na avgustovski slovesnosti je bilo povedano: »V slabih dveh mesecih bodo skulpturi, ki bosta postavljeni na avstrijski in slovenski strani v bližini mosta čez reko Muro, izdelali umetniki Viktor Gojković, Thomas Griessl in Bogdan Reichenberg.« (Vestnik, št. 35, 5. septembra 1991). Od takrat je minilo že skoraj pol leta, pomnika, ki bi bil nekakšen svetlobni most in bi simboliziral demokratično povezanost med Slovenijo in avstrijsko Štajersko, pa še vedno ni.

So zatajili umetniki ali politika? Mogoče pa več niso tako navdušeni nad idejo »demokracije povezanosti«?

Najverjetneje bo držalo, da Gornja Radgona več ni »medijsko privlačna«, zato so na temeljni kamen kar pozabili.

bbb

Radijski in televizijski spored od 14. do 20. februarja

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK TOREK

SREDA

ČETRTEK

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

5.40 Prebujajte se z nami.
5.50 Vreme, ceste. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Vreme, ceste. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 NTSNMV. 10.00 Poročila. 10.30 Konec tedenske prireditve. 11.30 Kabaret. 12.00 Poročila. BBC. 17.30 Novica dneva. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00-21.22 Narodnozabavna glasba po željah. 18.30 Poročila. BBC.

5.40 Prebujajte se z nami.
5.50 Vreme, ceste. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Vreme, ceste. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 Predstavljamo vam. 10.00 Poročila. 10.30 Potepajte se z nami. 11.00 Sobotni gost. 12.00 Poročila. 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00-21.22 Narodnozabavna glasba po željah. 18.30 Poročila. BBC.

8.00 Dobro nedeljsko jutro vam želimo. 8.30 Horoskop. 9.00 Neodvisni komentar. 9.15 Misel in čas. 9.30 Srečanje na MV. 10.30 Nedeljska kuhinja. 12.00 Spored v madžarščini. 13.00 Panonski odmevi. 13.30 Minute za kmetovalce. 14.00 Poročila. 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 18.30 Poročila. BBC. 19.00 Konec sporeda.

5.40 Prebujajte se z nami.
5.50 Vreme, ceste. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Vreme, ceste. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 Zgodilo se je. 10.00 Poročila. 10.30 Šport. 12.00 Poročila. BBC. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 Šport. 18.00 S krščakom, cekron pa z marelof. 18.30 Poročila. BBC. 18.30 Iz naše preteklosti. 19.00 Konec sporeda.

5.40 Prebujajte se z nami.
5.50 Vreme, ceste. 6.15 Izbirsko pesem tedna. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Vreme, ceste. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 M-shop vam predstavlja. 9.30 Melodije vam predstavlja. 10.00 Poročila. 10.30 Tema dneva. 12.00 Poročila. BBC. 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 Srebrne niti. 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 18.30 Poročila. BBC. 19.00 Konec sporeda.

5.40 Prebujajte se z nami.
5.50 Vreme, ceste. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Vreme, ceste. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 Glasbene uganke. 10.00 Poročila. 10.30 Iščejo za vas (zavrtite telefonsko številčnico in povejte nam, kaj vas žuli). 12.00 Poročila. BBC. 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 16.45 Mali oglasi. 17.30 Poslušamo vas. 18.00 Narodnozabavna glasba. 18.30 Poročila. BBC. 19.00 Konec sporeda.

5.40 Prebujajte se z nami.
5.50 Vreme, ceste. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.40 Zvočno pismo iz Zagreba. 7.40 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 Sedem večlastnih. 10.00 Poročila. 10.30 Tema dneva. 12.00 Poročila. BBC. 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 To sem jaz. 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 18.30 Poročila. BBC. 19.00

9.35 Otroški program. 10.50 Eurohit. 11.10 Tednik. 12.00 Poročila. 17.00 Dnevnik. 17.20 Tok tok, konstatacija oddaja za mlade. 19.10 Risanka. 19.30 Dnevnik. 19.55 Forum. 20.15 Karkoli drugega bi bilo pohlepno, angl. nadaljevanka. 21.10 Oči kritike. 22.00 Dnevnik. 22.35 Sova: Pri Huxtablovih, amer. nanizanka. 23.00 Mož, imenovan Sokol, amer. nadaljevanka. 23.45 Bo se prišlo kdaj jutro?, ameriški film.

8.35 Angleščina. 8.55 Radioslovenija. 9.15 Klub Klobuk. 12.00 Poročila. 12.05 Intervju. 13.50 Zgodbe iz šoljke. 14.40 Alf. 15.05 Tok tok. 17.00 Dnevnik. 17.10 Leteča vraga, ameriški film (čb). 18.15 Jupije, mjuzikl za otroke. 19.00 Risanka. 19.15 Zrebanje 3 x 3. 19.30 Dnevnik. 19.55 Utrip. 20.15 De la no, amer. nanizanka. 21.15 Big Band Gala, prenos iz CD. 22.00 Dnevnik. 22.35 Sova: Murphy Brown, amer. nanizanka. Mož, imenovan Sokol, amer. nadaljevanka. Poveljstvo v peklu, ameriški film. Ljudje počnejo vse mogoče, ameriški varietejski program.

8.25 Ziv zav. 9.20 Superbaba, angl. nanizanka. 9.45 Srečanje ljubljanskih zborov. 10.20 Krizkraz. 11.30 Obzorja duha. 12.00 Poročila. 12.05 Kmetijska oddaja. 12.35 Beneški fantje in Veseli planšarji. 14.30 Divji zahod, ameriški film. 16.00 Edouard in njegove hčere, franc. nadaljevanka. 19.20 Slovenki lot. 19.30 Dnevnik. 19.55 Zrcalo tedna. 20.15 Zdravo. 21.20 Državno nadzorstvo. 22.10 Dnevnik. 22.40 Sova: Ko se vname star punj, angl. nanizanka. Mož, imenovan Sokol, amer. nadaljevanka.

9.15 Program za otroke. 10.25 Karkoli drugega bi bilo pohlepno, angl. nadaljevanka. 11.15 Mernik, Utrip, Zrcalo tedna. 12.00 Poročila. 17.00 Dnevnik. 17.20 Radovedni Taček. 17.35 Jelenček, otroška serija. 18.05 Obzorja duha. 18.40 Boj za obstanek. 19.10 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.05 Ženske in moški, amer. nanizanka. 20.40 Dosej. 21.25 Eden za vse, nemška drama. 22.25 Dnevnik. 22.50 Sova: Mož, imenovan Sokol, amer. nadaljevanka. Zvezde steze, amer. nanizanka.

9.10 Zgodbe iz šoljke. 10.10 Šolska tv. 11.10 Eurohit. 11.25 Priljubljeno tišini. 11.45 Angleščina v poslovnih stikih. 12.00 Poročila. 16.20 Mostovi. 17.00 Dnevnik. 17.20 Pravljica. 17.30 Alf, amer. nanizanka. 18.30 Svet poroč. 19.10 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.05 Pravi junak, angl. nadaljevanka. 21.10 Osmi dan. 22.05 Dnevnik. 22.35 Vršček ledene gore, angl. oddaja. 23.10 Sova: V ohmočju somrak, amer. nanizanka. Mož, imenovan Sokol, amer. nanizanka.

9.45 Zimske olimpijske igre. 14.30 Sova, ponovitev nanizank. 15.50 Zimske Ol. 19.00 Studio Maribor. 19.30 Dnevnik ORF. 20.05 Zarišče. 20.30 Pogled in zadnji. 21.00 Zimske Ol.

10.00 Pedenžep. 10.30 Mačkon in njegov trop, risanka. 11.00 Šolska tv. 12.00 Poročila. 17.00 Dnevnik. 17.20 Superbaba, angl. nanizanka. 17.45 Živ zav. 18.45 Ze veste?, izobraževalna oddaja. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.05 Razrednik, amer. nanizanka. 21.35 Tednik. 22.30 Dnevnik. 23.05 Sova: Nemogoči vohun, angl. nadaljevanka. Cellini, ital. nadaljevanka.

12.05 Ne zahtevaj preveč, serijski film. Ponovitev (5/6). 13.00 Slika na sliko, ponovitev. 14.00 Poročila. 14.10 Sprejeli ste, pogledite. 16.00 Poročila. 16.15 Poročila iz regionalnih studijev HTV. 16.35 Oddaja narodne glasbe in običaj. 17.05 Dopolnitev. 17.15 Poročila v angleškem jeziku. 17.20 Poročila. 18.35 Santa Barbara, serijski film (21/50). 19.25 Nocoj. 19.30 Dnevnik. 1.20.55 V velikem plamenu. 21.35 Valentinovo.

16.40 Poročila iz regionalnih studijev HTV. 16.00 Poročila. 16.15 TV aukcija. 18.00 Poročila. 18.05 V registraturi, dramska serija. Ponovitev (1/9). 19.28 Nocoj. 19.30 Dnevnik. 1.20.55 Hruška: Atene: Dubrovnik, dokumentarna serija (8/10). 21.20 Ekran brez okvira. 22.35 Dnevnik. 2.23.00 Slika na sliko.

10.00 Oddaja za otroke. 11.00 Veliki koreografi, Antonio Godes. 12.00 Poročila. 12.05 Ploidi zemlje, kmetijska oddaja. 13.00 Slika na sliko, ponovitev. 14.00 Glasbena oddaja. 14.30 Rudi Carrell Show (4/4). 16.00 Poročila. 16.15 Poročila iz regionalnih studijev HTV. 16.35 Leteči medvedi, risana serija (17/24). 17.00 Poročila v angleškem jeziku. 17.05 Mozart na turneji, glasbeno dokumentarna serija (8/13). 18.00 Poročila. 18.10 Potopis. 18.40 Iz Zagreba z ljubeznijo. 19.10 Dopolnitev. 19.25 Nocoj. 19.30 Dnevnik. 1.20.55 Sedma noč. 21.30 Življenjske izkušnje, tuja dokumentarna serija (8/12). 22.20 Šport. 22.35 Dnevnik. 2.23.00 Slika na sliko. 23.45 Poročila v nemškem jeziku. 23.50 Poročila v angleškem jeziku.

10.00 Poročila. 10.05 TV šola, razr. pouk. Program za učence 1. in 2. razreda. 11.05 Srečni ljudje, serija za otroke (49.). 11.35 Tajni agent Praščič, hum. serija, pon. (8/14). 12.00 Poročila. 12.05 Lepe stvari, ser. film za otroke, pon. (1/3). 13.00 Slika na sliko, pon. 14.00 Poročila. 14.10 Sprejeli ste, pogledite. 16.00 Poročila. 16.15 Poročila iz regionalnih studijev HTV. 16.35 Jezik in govor (1/4). 17.15 Poročila v angl. jeziku. 17.20 Gremo naprej. 18.00 Poročila. 18.05 Dokumentarna serija. 18.35 Santa Barbara, ser. film (22/50). 19.25 Nocoj. 19.30 Dnevnik. 1.20.55 Zabačna oddaja. 20.50 Hruška v svetu. 21.55 Dnevnik. 2.22.00 B. Bersa: Ogenj, opera (1/3). 23.00 Slika na sliko.

8.30 Poročila. 8.35 TV koledar. 10.00 Poročila. 10.05 TV šola. Predmetni pouk. Program za učence 5. do 8. razreda. 11.05 Mali veliki svet. 11.35 Tajni agent Praščič, humoristična serija, ponovitev (9/14). 12.00 Poročila. 12.05 Lepe stvari, serijski film, ponovitev. 2/3. 13.00 Slika na sliko, ponovitev. 14.00 Poročila. 14.10 Sprejeli ste, pogledite. 16.00 Poročila. 16.15 Poročila iz regionalnih studijev HTV. 16.35 Solški program. Staro hrvaško gradbeništvo (2/2). 17.05 Risanka. 17.15 Poročila v angleškem jeziku. 17.20 Gremo dalje. 18.00 Poročila. 18.05 Izobraževalna oddaja. 18.35 Santa Barbara, serijski film (23/50). 19.25 Nocoj. 19.30 Dnevnik.

10.00 Poročila. 10.05 TV šola, predmetni pouk. Program za učence 3. in 4. razreda. 11.00 Konferenca za tisk vlade Republike Hrvaške. 12.00 Poročila. 12.05 Lepe stvari, serijski film, ponovitev (4/6). 13.00 Slika na sliko, ponovitev. 14.00 Poročila. 14.10 Sprejeli ste, pogledite. 16.00 Poročila. 16.15 Poročila iz regionalnih studijev HTV. 16.35 Solški program. Staro hrvaško gradbeništvo (2/2). 17.05 Risanka. 17.15 Poročila v angleškem jeziku. 17.20 Gremo dalje. 18.00 Poročila. 18.05 Družinske teme. 18.35 Santa Barbara, serijski film (24/50).

11.35 Tajni agent Praščič, humoristična serija, ponovitev (6/14). 12.00 Poročila. 12.05 Ne zahtevaj preveč, serijski film, ponovitev (4/6). 13.00 Slika na sliko, ponovitev. 14.00 Poročila. 14.10 Sprejeli ste, pogledite. 16.00 Poročila. 16.15 Poročila iz regionalnih studijev HTV. 16.35 Mixer M. 17.05 TV izložba. 17.15 Poročila v angleškem jeziku. 17.20 Gremo naprej. 18.00 Poročila. 18.05 Izložba znanstvenih knjig. 18.35 Santa Barbara, serijski film (20/50). 19.25 Nocoj. 19.30 Dnevnik. 1.20.55 3-2-1, kviz (2/21). 20.55 Spekter. 22.00 Dnevnik. 2.22.55 Vox. 22.55 Glasba. 23.00 Slika na sliko. 23.45 Poročila v nemškem jeziku. 23.50 Poročila v angleškem jeziku.

8.30 Vremenska panorama. 9.00 Čas v sliki. 9.05 Policijska inspekcija. 9.30 Ruščina. 10.00 Tv šola: Zgodovina - vesta in gibanje. 10.30 Lov na rožnatega pasnjaka, komedija. 12.10 Popaj. 12.15 Reportaže iz Avstrije. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Razi za živali. 13.35 Sužnja Isaura. 14.00 Waltonovi. 14.45 Mladí glazbeniki v studiju. 15.00 Otroški spored. 15.05 Risanka. 15.15 Otroški spored. 15.30 Am dam des. 15.55 Strelstvo. 16.05 Otroci pišejo zgodbe. 16.30 Mini kvi. 16.55 Telesk. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Spored po željah. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 Mac Gyver. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Kulturni dnevnik. 21.15 Zdravje. 21.25 Pogledi od strani. 21.35 Psihologija. 21.45 Zdravje. 21.55 Psihologija. 22.00 Čas v sliki. 22.05 Čas v sliki. 22.10 Čas v sliki. 22.15 Čas v sliki. 22.20 Čas v sliki. 22.25 Čas v sliki. 22.30 Čas v sliki. 22.35 Čas v sliki. 22.40 Čas v sliki. 22.45 Čas v sliki. 22.50 Čas v sliki. 22.55 Čas v sliki. 23.00 Čas v sliki. 23.05 Čas v sliki. 23.10 Čas v sliki. 23.15 Čas v sliki. 23.20 Čas v sliki. 23.25 Čas v sliki. 23.30 Čas v sliki. 23.35 Čas v sliki. 23.40 Čas v sliki. 23.45 Čas v sliki. 23.50 Čas v sliki. 23.55 Čas v sliki. 24.00 Čas v sliki.

8.30 Vremenska panorama. 9.00 Čas v sliki. 9.05 Ruščina. 9.30 Angleščina. 10.00 Francoščina. 10.30 Ruščina. 11.00 Avstrije Marks v operi, film. 12.30 Halo Avstrija. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.35 Poslednji pešec, komedija. 15.00 Ekologija. 15.25 Čarobne minute. 15.35 Verska slavlja: Parinirvana. 15.50 Otroški spored. 15.55 Bremeški mestni godci. 16.00 Spored po željah. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Lassie, film. 17.30 Ribje zgodbe. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Policijska inspekcija. 18.30 Mac Gyver. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Kulturni dnevnik. 20.15 Mož, ki je vedel preveč, kriminalka. 22.15 Zlata dekleta. 22.40 Čas v sliki. 22.45 Reporter Fletch, film. 0.20 Zajeti, film. 1.35 Čas v sliki.

8.30 Vremenska panorama. 9.00 Čas v sliki. 9.05 Velika pustolovščina, risani film. 10.25 Popaj. 10.30 Tednik. 11.00 Tiškovna konferenca. 12.00 Iz parlamenta. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Policijska inspekcija. 13.35 Dvojni agent, komedija. 15.05 Petnajst minut po polnoči, kratki film. 15.30 Otroški spored. 15.55 Sedemkrat jaz in ti. 16.10 Deklica iz mesta. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Veliki deset melodij. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Policijska inspekcija. 18.30 Mac Gyver. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Kraj zločina. 21.50 Regina na stopnicah. 22.40 Skrivnost Twin Peaksa. 0.10 Resna glasba. 0.40 Čas v sliki.

8.30 Vremenska panorama. 9.00 Čas v sliki. 9.05 Policijska inspekcija. 9.30 Srečanje z živinozdravnikom. 10.00 Šolska tv: Glasbeni instrumenti. 10.30 Poslednji pešec, film. 11.55 Popaj. 12.00 Iz parlamenta. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Trenja. 13.40 Noetova pogodba. 14.10 Waltonovi. 14.50 V kraljevstvu narave. 15.00 Otroški spored. 15.05 Risanka. 15.30 Am dam des. 16.05 Mojster Eder. 16.55 Telesk. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Wurlitzer. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Policijska inspekcija. 18.30 Mac Gyver. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Kulturni dnevnik. 20.15 Pedežski zdravnik, zabavna oddaja. 21.07 Pogledi s strani. 21.15 Teleskop. 22.00 Miami Vice. 22.45 Kralj komedije, film. 0.30 Max Headrom, kriminalna nanizanka. 1.20 Čas v sliki.

8.30 Vremenska panorama. 9.00 Čas v sliki. 9.05 Policijska inspekcija. 9.30 Francoščina. 10.00 Šolska tv. 10.30 Predaja v ledu, film. 12.00 Samostan. 12.10 Reportaže iz tujine. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.35 Sužnja Isaura. 14.00 Waltonovi. 14.45 Popaj. 15.00 Otroški spored. 15.30 Živalski vr, lutke. 15.55 Otroški prometni klub. 16.05 Mojster Eder. 16.30 Za in proti. 16.55 Telesk. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Wurlitzer. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 Srečna družina. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Kulturni dnevnik. 20.15 Zgledajočih veselje. 21.07 Pogledi od strani. 21.15 Kraj srečanja mrliški most, film. 23.20 Predaja v ledu, melodrama. 0.50 Čas v sliki.

8.30 Vremenska panorama. 9.00 Čas v sliki. 9.05 Policijska inspekcija. 9.30 Francoščina. 10.00 Šolska tv. 10.30 Predaja v ledu, film. 12.00 Samostan. 12.10 Reportaže iz tujine. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.35 Sužnja Isaura. 14.00 Waltonovi. 14.45 Popaj. 15.00 Otroški spored. 15.30 Živalski vr, lutke. 15.55 Otroški prometni klub. 16.05 Mojster Eder. 16.30 Za in proti. 16.55 Telesk. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Wurlitzer. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 Srečna družina. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Kulturni dnevnik. 20.15 Zgledajočih veselje. 21.07 Pogledi od strani. 21.15 Kraj srečanja mrliški most, film. 23.20 Predaja v ledu, melodrama. 0.50 Čas v sliki.

8.30 Vremenska panorama. 9.00 Čas v sliki. 9.05 Doogie Howser. 9.30 Dežela in ljudje. 10.00 Življenje v srednjem veku. 10.20 Glasbeni instrumenti. 10.30 Anastazija, film. 12.05 Tisoč mojstrov. 12.15 Klub za starejše. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.35 Sužnja Isaura. 14.00 Witherjevi iz sosedine. 15.00 Otroški spored. 15.05 Čudovito potovanje v notranjosti človeškega telesa. 15.30 Am dam des. 16.05 Mojster Eder. 16.30 Uspešnice in napotki. 16.55 Telesk. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Wurlitzer. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Doogie Howser. 18.30 Srečna družina. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Kulturni dnevnik. 20.15 Mali šefi in velike živali. 21.20 Pogledi s strani. 21.30 Shadow Riders, western. 23.00 Iščejo pomočnico.

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.35 Sotrpni, rehabilitacijski magazin. 8.50 Naravno zdravilo. 9.00 Dallas, ameriška serija. 9.55 Tele video. 10.00 Petra, dok. film. 14.00 Zimska olimpiada. 16.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva. 16.10 Magazin za Ciga. 16.40 Dubrodolni koncert za begunce iz Jugoslavije. 17.15 Viljem Tell, serija. 17.40 Vprašanja kristjanov. 17.50 Svet denarja. 18.00 Osko. 19.00 Igra. 19.15 Zahvalna glasba. 20.00 Dnevnik. 20.35 Dallas, pon. zob. nemški film. 22.40 Zeb za 12.00 Mesta, studio. 23.00 Dnevnik. 18.15 Za otroke. 18.42 Telefonska igra. 19.50 Letališče. 20.10 Zimska olimpiada. 20.35 50 minut o... 21.30 Večerni saldo. 21.55 Olimpijada.

6.15 Dobro jutro, Madžarska! 7.30 Za otroke in ne le za njih. 11.00 Tv-magister. 12.30 Panorama. 13.30 Za otroke. 14.30 Popevke. McDonalds. 15.05 Zimska olimpiada. 16.50 Prva ljubitev. 17.55 Za otroke. 18.25 Moja hiša... 19.00 Jolly Joker, nemška serija. 20.00 Dnevnik. 20.35 Pat Garrett in Billy, amer. film. 22.30 Jazz. 23.30 Moravagine, 3. del francosko-madžarskega filma. 11. program: 10.05 Zimska olimpiada. 11.15 Prizma, način življenja. 12.10 Za otroke. 13.00 Debatni program za mladino. 13.25 Moonfleet, za otroke. 14.05 Čudovite živali. 14.40 Avtomagazin. 15.35 Mladi zvezdniki. 16.25 Edina Zelnja. 17.15 Za otroke. 17.45 Klovni Gabor Eötvös. 18.35 Disco duo. 19.00 Veliki detektiv, kriminalka. 20.35 50 minut o... 21.30 Večerni saldo. 21.55 Olimpijada.

6.45 Vaška tv. 7.30 Za otroke. 8.00 Kava s smetano. 8.30 Nedeljski magazin. 11.05 Francoski Times. 11.30 Festival Kalaka. 12.00 Zimska olimpiada, vmes ž. rokomet. 14.35 Za boljši jezik. 14.45 Arhitektura na razpoto. 14.55 Zimska olimpiada. 16.40 Vrški program. 17.00 Walt Disney vam predstavlja. 18.55 Olimpijada. 19.00 Teden. 20.35 Oberbourski dežnik, film. 22.15 Operater E. Ragalyi. 23.00 Sci-Fi magazin. 11. program: 9.05 Zgodbe iz Nove zvezde. 9.20 Jamboore. 10.55 Veru in kultura. 12.25 Nogomet. 12.45 Profit. 13.00 Humanum, o beguncih. 14.00 Bela Halmos. 14.25 Tretji kanal. 14.55 Usode. 16.05 Pomagaj, za prizadete ljudi. 16.25 Narodopisni zaklad. 16.35 Filmi Greta Garbo: Anna Christie (1930). 18.25 Delta. 19.00 Familija DD. 19.35 Pesmi meseca. 20.00 Olimpijada. 23.30 Glasba.

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.35 Angleščina. 9.05 Misa za Rossinija, pon. 11.00 Derick, kriminalka. 12.00 Olimpijada. 16.00 Popoldanski saldo. 16.10 Bakony je moj Pariz, serija. 16.30 Pevec György Melis. 17.10 Viljem Tell, serija. 17.45 Katoliška kronika. 18.00 Svet denarja. 18.10 Proti otroke. 19.00 Igra. 19.15 Za otroke. 20.00 Dnevnik. 20.35 Deževna nedelja, mod. ob. film. 22.10 Moj ted. 22.50 Kultur-Maurer, umetnostni magazin. 11. program: 17.30 Olimpijada. 18.00 Dnevnik. 18.14 Čalyp show, magazin založnikov plošč. 18.40 Telefonska igra. 19.00 Kadarvalček, izložbeno gledališče. 20.00 Zimska olimpiada, vmes ob. 22.45 Večerni saldo, pregled dogodkov dneva in vremenska napoved.

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.35 Angleščina. 9.00 Manjkajoči plen, kriminalka. 13.25 Olimpijada. 16.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva. 16.10 Arhitektura na razpoto, serija. 16.55 Dobrodolni koncert za begunce. 17.30 Viljem Tell, serija. 17.40 Program za Zide. 18.00 Svet denarja. 18.10 Start, kulturni magazin. 19.00 Videoklipi. 19.15 Za otroke. 20.35 Reklamna igra. 21.00 Olimpijada. 11. program: 10.00 Prenos iz Parlamenta. 16.10 Naš ekran, v slovaščini. 16.35 Od pet do šest. 17.35 Za otroke. 18.00 Dnevnik. 18.15 Olimpijada. 18.35 Telefonska igra. 19.00 Odločna ženska, angleška serija. 19.55 Studio '92. 21.10 Kriminalistična kronika '92. 22.00 Večerni saldo. 22.25 Pred koncem dneva. 22.45 Izginuli svet, Leonid Obolenski, portret.

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.35 Za otroke. 9.35 Petra, 2. del dok. filma. 13.30 Olimpijada. 16.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva. 16.10 Arhitektura na razpoto, serija. 16.55 Dobrodolni koncert za begunce. 17.30 Viljem Tell, serija. 17.40 Svet denarja. 18.10 Start, kulturni magazin. 19.00 Videoklipi. 19.15 Za otroke. 20.35 Reklamna igra. 21.00 Olimpijada. 11. program: 10.00 Prenos iz Parlamenta. 16.10 Naš ekran, v slovaščini. 16.35 Od pet do šest. 17.35 Za otroke. 18.00 Dnevnik. 18.15 Olimpijada. 18.35 Telefonska igra. 19.00 Odločna ženska, angleška serija. 19.55 Studio '92. 21.10 Kriminalistična kronika '92. 22.00 Večerni saldo. 22.25 Pred koncem dneva. 22.45 Izginuli svet, Leonid Obolenski, portret.

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.35 Lajna, zabavna glasba. 9.05 Walt Disney vam predstavlja, pon. 13.25 Olimpijada. 16.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva. 16.10 Lovci iz zraka. 16.40 Resna glasba, Mozart. 17.00 La Sept, serija. 17.30 Viljem Tell, 24. zadnji del. 18.00 Svet denarja. 19.00 Videoklipi. 19.15 Za otroke. 20.00 Dnevnik. 20.35 Sosedje. 22.00 Dnevnik. 21.05 Fridenksuz show. 22.30 Olimpijada. 11. program: 15.30 Naš ekran,

Kino

SPORED FILMOV V KINU PARK

M. SOBOTA od 14. feb. do 20. feb.

PETEK, 14. feb., ob 17. uri amer. akcijska kom. HUDSON HAWK

PETEK, 14. feb., ob 19. uri amer. trdoer. PORNO BEBY

SOBOTA, 15. feb., ob 17. in 19. uri amer. akcijska kom. HUDSON HAWK

NEDELJA, 16. feb., ob 17. uri amer. akcijska komedija HUDSON HAWK

NEDELJA, 16. feb., ob 19. uri amer. trdoer. PORNO BABY

TOREK, 18. feb., ob 17. in 19. uri amer. vestern NAJBOLJŠI STRELEC

SREDA, 19. feb., ob 17. uri amer. vestern NAJBOLJŠI STRELEC

SREDA, 19. feb., ob 19. uri amer. trdoer. VROČE SANJE

ČETRTEK, 20. feb., ob 17. uri amer. karate akcijski ZODIAK AMERIKA 3

ČETRTEK, 20. feb., ob 19. uri amer. trdoer. VROČE SANJE

MOTORNIA VOZILA

CX 25 D CARAVAN, letnik 1984, bele barve, registriran do decembra 1992, prodam. ☎ 23-802. M-3519

GOLF DIZEL, letnik 1987, prodam. Cena 11.500 DEM. ☎ 32-210, int. 309. Igor. M-1151

RENAULT 4 GTL, letnik 1990, prodam. Jože Mencigar, Petoča 72, ☎ 21-630, int. 36. M-1152

I28, letnik 1986, in 126 P, letnik 1981, prodam. Ulica ob kanalu 11, Murska Sobota, ☎ 26-572. M-1153

RENAULT 5, letnik 1977, dobro ohranjen, registriran do julija 1992, ugodno prodam. ☎ 42-339. M-1156

ZASTAVO 101, letnik 1981, prodam. ☎ 45-300. M-1098

ZASTAVO LADO 1500, letnik 1981, prodam. Razlagova 21, Ljutomer, ☎ 82-657, popoldan. M-3521

ZASTAVO 101, letnik 1979, prodam. ☎ 86-114, zvečer. M-3520

MOTOR B T 50 S, star 2 leti, ter mercedes 200, tip 115, starejši letnik, dobro vzdrževan, ugodno prodam. Marko Leo, Ljutomer, ☎ 82-354. M-3518

GOLF, letnik 1983, ugodno prodam. ☎ 62-407. M-3125

WARTBURG, letnik 1979, registriran do 24. 8. 1992, prodam. ☎ 81-580, popoldan. M-3522

GOLF JGL, letnik 1980 december, ugodno prodam. Dani Jerič, Hrastje-Mota 66, Radenci. M-1103

Najlepši biser Slovenskih goric je Sv. Trojica!

Ko se vozite skozi Slov. gorice, zavijte v Lenartu »po stari cesti« v Gradišče. S prijaznostjo vas pričakuje **GOSTILNA PRI TROJICI**. Priporočamo tople malice, domače narezke, jedi po naročilu in domača vina. Ob petkih in sobotah pa obiščite **DISKOTEKO FLORIJAN**. Odprta je od 20. do 3. ure zjutraj.

OPEL MANTO, karambolirano, letnik 1979, ter **ZASTAVO 101**, letnik 1978, karambolirano, prodam. Boris Žitek, Mota 8, Ljutomer. M-3530

POSEST

V DRAKOVCIH PRI MALI NEDELJI prodam 1 ha parcelo — pol gozda pol sadovnjaka. Voda in elektrika v bližini. Možnost zidave hiše ali počitniške hišice. ☎ (063) 36-273. M-1126

NJIVO, 70 arov, in 24 arov gozda, skupaj za 7.000 DEM, njivo 45 arov za 3.500 DEM tolarске protivrednosti v k. o. Gorica prodam. ☎ 45-373. M-1141

VINOGRAD s kletjo v Strehovskih gorah in vinograd z zadržljivo parcelo v Dobrovniku prodam. Gizela Györi, Dobrovnik 203. MGE

NJIVO v Murski Soboti prodam. ☎ (062) 24-994. M-3345

GRADBENO PARCELO pri glavni cesti (vodovod, elektrika, telefon) prodam. Mirko Kolmanič, Stara-Nova vas 55, ☎ 87-417, zvečer. M-3515

PARCELO z zgrajenimi temelji za hišo in garažo na Razkrižju ob asfaltni cesti prodam. Leo Market, Ljutomer. ☎ 82-354. M-3517

51 ORNO ZEMLJO v Turnišču prodam. ☎ 76-664. M-4546

VISOKO PRITLIČNO HIŠO z garažo, prizidkom, lepim sadovnjakom in vrtom prodam. Cena po dogovoru. Lendava, Kolodvorska 36, ☎ 75-916. M-4542

V VIŠJEM PREDELU LJUTOMERA, v novi hiši, oddam večje stanovanje s telefonom, CATV in garažo. ☎ (066) 22-418. M-PF

OPREMLJENO DVOINPOLSOBNO STANOVANJE V CENTRU MURSKÉ SOBOTE oddam V NAJEM ENI ALI VEČ OSEBAM. ☎ 23-139. M-1154

VINOGRAD, 8 arov, na Folovskem vrhu, prodam. Turnišče, Mlinska 6, ali Sobota, Cankarjevo naselje 22. 1094

VINOGRAD na lepi sončni legi z novo kletjo prodam. ☎ 72-065. M-1098

PRODAJNO-POSLOVNI PROSTOR dam v Murski Soboti v najem. ☎ 25-338. MPP

HIŠO v Selu št. 18 prodam. Gornji Petrovci 51. M-1100

GRADBENO PARCELO, 27 arov v Dankovcih, primerno tudi za vinograd ali sadovnjak prodam. Cena po dogovoru. ☎ 22-884. M-1118

STAREJŠO HIŠO v centru Murske Soboté, primerno za obrt, lokal ali trgovino prodam. ☎ (066) 21-215. M-1122

RAZNO

PREKLIC!

Preključim veljavnost hranilne knjižice št. 31355-1, izdane pri HKS Panonka v M. Soboti. Apolonija Buzeti, Zvezna 17, Bakovci. M-1146

ŠTIRIREDNI REGAL 287 x 112 x 42 ugodno prodam. ☎ 62-699, popoldan. M-3444

TRDI TERVOI, 5 cm, ugodno prodam. ☎ 24-929. M-1143

VERUJEŠ V BOGA? Ga še nisi našel? Potem pojdi z nami notranjo pot k Bogu, nebeškemu očetu. Univerzalno življenje 8 a/29/M, Glinškova ploščad 16, 61113 Ljubljana. M-1121

TRDA DRVA prodam. Moščanci 59. M-1133

MOTOR ZA C ASCONO 1.6 in menjalnik za ascono ali kadet 1.3 C prodam. Štefan Bunderla, Grad 64. M-1135

MIKROFON DINAMIX, nov, banez bass multieffekt z ekvilajzerjem, televizor Grundig, rabljen, črno-beli, prodam. Žižki 73. M-1114

BOBNE SIMMONS SDS 9 prodam. ☎ 22-528. M-1105

DRVA za kurjavo in 9 mesecev starega nemškega ovčarja z rodovnikom prodam. Titan, gorička 54, Černelavci. M-1111

HLEVSKI GNOJ, večje količino, prodam. Selo 58. M-1095

SEMENSKI KROMPIR DEZIRE prodam. Ob potoku 6, Turnišče. M-1131

TRDA DRVA (akacija, bukev) kupim. ☎ 24-721. M-1096

PREKLIC! Preključim veljavnost zaključnega spričevala, izdanega na Srednji agrošivski šoli Maribor, tozdr živilska šola, izdanega leta 1986. Igor Perš, Vučja Gomila 21. M-1097

PRALNI STROJ GORENJE 306 BM, zapakiran, nov, ugodno prodam. ☎ 82-189. M-3524

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ, 2,5 kW, 10.000 SLT, in knjige domačih in tujih pisateljev prodam. Branimir Požarnik, Pucanci 8 c, 69201 Pucanci. M-PF

MATURANTI POZOR! Prodajmo moško maturantsko obleko enkrat nošeno. ☎ 48-000. M-1104

BOBNE SIMMONS SDS 9 prodam. ☎ 22-528, popoldan. M-1105

SENO V BALAH IN OTAVO prodam. Kobilje 7. M-1115

VARILNI APARAT CO., uvožen, prodam. Štefan Gral, Krog, Ravenska 2. MPO

PREKLIC! Preključim veljavnost hranilne knjižice, izdane pri KZ Ljutomer št. 177 na ime Marija Filipič, Radomerščak 39. M-3516

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

TRAKTOR STEYR, 30 KS, generalno obnovljen, s plugom in brano, prodam. ☎ 82-150. M-3525

JERMENICO za traktor Deutz ali Ursus prodam. ☎ 48-006. M-1112

TRAKTOR DEUTZ 48 prodam. Cena po dogovoru. Marjan Rac, Markovci 56.

OBRAČALNIK SIP, star eno leto, prodam. Selo 142. M-1124

TRAKTOR STEYR, 28 KS, in JUGO 55 prodam. Murski Črnci 62. M-1158

SEJALNIK za krompir in 2000 kg sena prodam. Hamer, Segovci 37. M-3126

TORPEDO RX 100, star 1 leto, ugodno prodam. Cena po dogovoru. ☎ 45-370. M-1091

TRAKTOR URUSUS 902 B ugodno prodam. Štefan Kutoš, Slaptinci 5, Videm ob Ščavnici. M-1102

DELO

IŠČEM STAREJŠO ŽENSKO brez obveznosti, ki je pripravljena celodnevno pomagati bolniku na domu. Vse informacije dobite po ☎ 87-568 od 16. do 18. ure. m3519

ZAPOSILIM ČISTILKO, dvakrat tedensko. Lipovci 108. m1116

ZAPOSILIM DELAVCA v kamnoseški stroki. Štefan Bunderla, Grad 64. m1135

MLAJŠO UPOKOJENKO iščem za kuhanje na Tirolskem v Avstriji. Popolna oskrba — dobro plačilo. ☎ 23-228. m1147

ŽIVALI

MALE PUJSKE, stare 8 tednov, prodam. Lipovci 51. m1087

NEMŠKE OVČARJE, različnih velikosti, prodam. Vučja Gomila 8. m1126

TRI KRAVE (eno črno-belo s telefon, dve beje, stari 9 mesecev) prodam. Spilak, Nedelica 124. ☎ 72-127. m1148

NESNICE, MLADE JARČICE, PASME HISEX, rjave, opravljena vsa potrebna cepljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije: Gostilna Tibija Horvata, Nemčavci, ☎ 24-393 ali Dragica Bokan, Grad, ☎ 53-086, ali Gostilna železen, Beznovi, ☎ 49-025. mpp

NESNICE, MLADE JARČICE, PASME HISEX, rjave, opravljena vsa potrebna cepljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije: Gostilna Anice Benčec, Bakovci, ☎ 43-070. mpp

STORITVE

obrniki, podjetniki — **POZOR!** Ugodna posojila za srednjeročno obdobje ponujamo. Pokličite (062) 101-778 od 9. do 21. ure v ponedeljek, sredo, petek, soboto in nedeljo. m1099

PRODAM

- impregnacijsko sredstvo Impregol za vinogradiške, sadjarske ter vse ostale kole in lesene dele (prednost v namakanju in kvaliteti)
- učinkovita zaščita sadnega drevja in vinske trte od škodljivcev divjadi (zajec, srna), ki dobro nadomešča ograjo (garancija 30 let)
- uspešno preiskušeno sredstvo z navodili za zatiranje voluharja in krta (cena 1 ara = 200,00 SLT)
- navodila za obrezovanje (sadno drevje, vrtnice)
- komplet pribora z navodili za cepljenje (sadnega drevja)
- komplet za preiskus semena za setev in kopeli za boljše in učinkovitejše kaljenje semen (kakšna setev, takšna žetev)

Naročila na telefon: (068) 41-199.

MONTAŽA INDIVIDUALNIH SATELITSKIH SISTEMOV IN ZEMELJSKIH ANTEN. Konkurenčne cene. Emil Štampar, Segovci 41, Apače, tel.: 69-089

ZA SLOVENIJO TER OBMOČJA: AVSTRIJE, ITALIJE IN MADŽARSKE. KJER ŽIVIMO SLOVENCJI, IŠČEMO KNJIGOTRŠKE KOMERCIALISTE IN SKUPINE ZA INDIVIDUALNO PRODAJO. Zaželen lasten prevoz. Tel.: (061) 101-301, int. 301 ali 425.

Popravek

Pri tisku zahvale za pokopje **ga Franca Vuka** iz Dolnjega Lakoša 2 je izostalo besedilo: *Pravilno besedilo se glasi: Žalujoči: žena Justina, hčerka Elizabeta z možem, brat, sestri, trije vnuki in štirje pravnuki*

vsak četrtek VESTNIK

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, prababica in tašča

Marija Gomboc

iz Borejec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti ter darovali cvetje.

Zahvala tudi g. župniku in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči vsi njeni

V SPOMIN

16. februar je boleč in žalosten, ker te leto dni več nismo s nami ni

Jožef Gorza

iz Vučje Gomile 127

Bil si nam življenje. Žalostnim in osamljenim nam ostal le spomin na tvoje dobro srce in pridne roke.

Žalujoči: žena Olga ter vsi njegovi domači

Niti zbogom nisi rekla niti roke nam podala, zaspala mama si zlata, a v naših srcih boš ostala

ZAHVALA

Po dolgi bolezni nas je 22. januarja 1992 v 85. letu starosti tiho in mirno zapustila draga mama, omama prababica

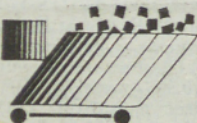
Marija Merklin

roj. Sečko iz Murske Soboté

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence, šopke, prispevali za sarkofag, posebna hvala zdravnikom in bolniškemu osebju internističnega oddelka soboške bolnišnice in dr. Jožetu Magdiču za vso pomoč in skrb ob njeni bolezni. Posebna hvala g. župniku Režonji za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke ter govorniku KS iz M. Soboté g. Tiborju Bagariju.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: sin Štefan z ženo Marico, vnuka Srečko z ženo Tanjo, Lea z možem Nerminom ter pravnuki Uroš, Nina, Blaž in Alma

VEDNO PO UGODNIH CENAH

KURIVO — PREVOZ

Bojan Jakšič, Gor. Bistrica 51

NAJENOSTAVNEJŠA POT DO KURJAVE

Pokličite: (069) 70-106

PREMOG

MINI MORIS 1300 GT, letnik 1975, z rezervnim motorjem, dobro ohranjen, prodam za 1.300 DEM. ☎ 70-069. M-3454

PEUGEOT 305 SR, letnik 1978, prodam za 3.000 DEM. Mačkovci 33. M-1101

LADO 1600, poškodovana inštalacija, korozija obnovljena, prodam. Kupšinci 37. ☎ 23-552.

JUGO 45, letnik 1991, prodam. ☎ 23-191. M-1138

HONDO CRX 1.6, rdečo, letnik 1990, prodam. ☎ 22-593. Ogled vsak dan razen sobote in nedelje. M-1140

ZASTAVO 850, letnik 1985, prevoženih 60.000 km, prodam. Cena po dogovoru. Branko Ribaš, Knapljinik 7, p. Grad. M-1120

JUGO KORAL 45, letnik 1989, prodam. Ferko, Vidonci 10. M-1123

ZASTAVO 101, letnik 1985, prodam za 2.700 DEM. ☎ 79-241. M-1125

PEUGEOT 505, letnik 1981, prevoženih 95.000 km, garažiran, menjaj za manjši novejši avtomobil. ☎ 25-006. M-1132

ZASTAVO 101, letnik 1982, registriran do februarja 1993, ohranjen, prodam za 2.00 DEM. Motovilci 5, Grad, ☎ 53-160. M-1144

RENAULT 18, letnik 1980, registriran do novembra, dobro ohranjen, prodam. Tišina 69. M-1149

OLTCIT CLUB, letnik 10/1991, bele barve, in golf JGL, letnik 1981, prodam. ☎ 46-147. M-1150

V PROSEČKI VASI BLIZU MAČKOVCE prodam STAREJŠO KMEČKO HIŠO, 280 arov starejšega sadovnjaka, elektrika v hiši. Vse informacije v Gostilni Gergjek na Tišini. M-3434

OMARO ZA DNEVNO SOBO prodam. Gradišče 17. M-1155

GOSTINSKI LOKAL z hišo in zemljiščem, 26 arov, v Moravskih Toplicah prodam. Naslov v upravi lista. M-1127

VINOGRAD, zlahna trta, v Globoki prodam. ☎ 89-048. M-1135

NEDOKONČANO VISOKOPRITLIČNO HIŠO, v IV. fazi, na Tišini, prodam. ☎ (062) 35-646. M-1086

VPELJANO VIDEOTEKO z vsem inventarjem ugodno prodam. ☎ 75-540. M-4547

Belinci, Ravenska 27, tel.: 42-151

● ponovno levi's ● velika izbira daril

JASAMA

JASAMA — INŠTITUT: generalni zastopnik za ameriško BIO kozmetiko R. NIKOL in tujih podjetij z najnovejšimi napravami za področje kozmetike, fitnessa, fiz. rehabilitacije in pedikure, vas vabi v naslednje seminarje:

1. **BIO KOZMETIKA** — masaža, make up, delo na napravah v mesecu marcu ter teorija in praksa s certifikatom.

2. **DINAMIČNE, ZDRAVE, UREJENE IN SAMOZAVESTNE — USPEŠNEJE** v poklicu in družini (antistres trening, moda, kozmetika, parfumi, bonton — **OBLIKOVANJE LASTNEGA STILA** s priznanim strokovnjaki). Tečajji bodo potekali v Pruskih Toplicah, Mariboru in Radencih

V SPOMIN

16. februarja mineva žalostno leto, odkar si sredi prebujajočega se jutra zatislil oči, naš dragi

Franc Čerpnjak

iz Martinja

Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate, se ustavljate ob njegovem preranem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

4. februarja 1992 smo v ožjem krogu pokopali

Ludvika Barbariča

pravnik
rojenega leta 1949

Zahvaljujemo se vsem, ki so mu v zadnjih težkih trenutkih pomagali. Enako tudi vsem darovalcem cvetja in za izrečena sožalja.

M. Sobota, 4. 2. 1992

Žalujoci

ZAHVALA

27. januarja nas je v 88. letu starosti tiho zapustila naša ljubljena žena, mamika, babica, prababica, teta in svakinja

Ana Šiško

roj. Donža
iz Vučje vasi

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence, šopke, dali za humane namene ter jo pospremili na zadnji poti. Posebna hvala g. župniku za lep pogrebni obred, pevkam za izbrano petje ter govorniku za prisrčne besede slovesa. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: mož Franc, sinova Maksimiljan in Marjan z družinoma ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 66. letu starosti je po težki boleznih utihnilo srce naše drage

Agice Horvat-Murgelj

iz Murske Sobotice

Iskrena hvala sorodnikom, sosedom in znancem ter vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, darovali cvetje, vence in nam izrekli sožalje ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govorniku KS za poslovilne besede! Posebna zahvala pa je namenjena družini Hožjan s Motize, ki ji je ob nesebični pomoči lajšala bolečine v njenih zadnjih trenutkih življenja.

Vsi njeni

Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 79. letu starosti zapustila draga žena, babica in prababica

Katarina Jakob

roj. Žalig
iz Lipovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence, šopke in za svete maše.

Hvala vsem, ki ste jo v velikem številu pospremili k zadnjemu počitku. Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku ob odprtem grobu.

Hvala dr. Carju in patronažni sestri za lajšanje bolečin!

Lipovci, 26. 1. 1992

Žalujoci: mož Viktor in otroci z družinami

22. januarja nas je v 86. letu starosti nenadoma zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast in brat

Viktor Savel

upokojeni natak
iz Martjanec

Ob nenadni smrti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, darovali cvetje in vence, izrekli sožalje in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Prisrčna hvala g. seniorju Novaku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in domačim gasilcem.

Žalujoci vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega

Franca Dunaja

s Kapele

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrazili sožalje in pokojnika v velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Serafina, sin Jože z družino in drugi sorodniki

V SPOMIN

8. februarja je minilo eno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek in tast

Elek Luthar

Hvala vsem, ki se ga spominjate!

Žalujoci vsi njegovi

Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spal.

ZAHVALA
Ob boleči izgubi

Jakoba Hojča

iz Radomerščaka pri Ljutomeru

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in šopke, prispevali za svete maše ter ga pospremili v tolikšnem številu na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala g. dekanu za pogrebni obred in za sv. maše.

Hvala pevcem Društva upokojencev Ljutomer za odpete žalostinke, g. Ignacu Kovačiču za odigrano Tišino ter govorniku Milanu Ščavničarju za poslovilne besede ob odprtem grobu. Posebna hvala zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka bolnišnice v M. Soboti za nego in lajšanje njegovih bolečin.

Iskrena hvala vsem gasilcem, še posebej njegovim in GD Radomerje za lep pogrebni obred.

Vsem skupaj še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: žena Marjeta in Jelka z družino

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Naj bo v naši zahvali delček materinske ljubezni, neizmerne človeške dobrote in iskrenosti, ki jo je nosilo v sebi srce žene, matere, tašče in babice

Trezike Mertuk

roj. Mlinarič
iz Bratonec

Z globoko žalostjo v srcih se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani. Iskrena hvala g. župniku, g. kaplanu, g. dr. Zdravcu, pevcem in govorniku KS in vsem od blizu in daleč, ki ste jo v tako velikem številu spremljali na njeni zadnji poti. Hvala za darovane vence, cvetje, sv. maše in izraženo sožalje!

Žalujoci: mož Ivan, otroci Anica, Ivan in Janez z družinami ter drugo sorodstvo

Ko solza po licu mi spolzi,
moj mož zdaj mirno spi.
Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od življenja.

Po težki in hudi bolezni me je v 58. letu starosti zapustil moj ljubljeni mož

Franc Černjavič

iz Gradišča 55 a

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, ki so mi priskočili na pomoč, prijateljem, znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in šopke ter izrekli sožalje.

Posebna hvala pljučnemu oddelku in dr. Požunu za lajšanje njegove bolezni. Posebna hvala gospodu seniorju za ganljive besede ob slovesu, Evghenu Flegarju za poslovilne besede, pevcem za čutno odpete žalostinke in vsem, ki so mi v težkih trenutkih priskočili na pomoč.

Še enkrat — iskrena hvala!

3. 2. 1992

Žalujoca neutolažljiva žena

Teško je izgubiti človeka,
ki ga ljubiš.
Še težje ga je izgubiti za vedno.
Najtežje se je naučiti živeti brez njega.

V SPOMIN

29. 3. mineva 10 let od smrti
ljubljenega moža, očeta,
dedka in tasta

Antona Horvata

Hvala vsem, ki se ju še spominjate!

Z žalostjo v srcu vajini najdražji

13. 2. mineva žalostno leto od smrti ljubega moža,
očeta, sina, brata, strica in
svaka

Antona Horvata

Teško je izgubiti človeka,
ki ga ljubiš.
Še težje ga je izgubiti za vedno.
Najtežje se je naučiti živeti
brez njega.

ZAHVALA

V 55. letu nas je nepričakovano in brez slovesa zapustil naš dragi oče, tast in stari oče

Ernest Breskoč

iz Domanjševca 82
1937—1992

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v najhujših trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku. Posebno se zahvaljujemo dr. Tobijevi in medicinskemu osebju internega oddelka bolnišnice v M. Soboti, duhovniku Balažicu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku AP M. Soboti ter sodelavcem. Zahvaljujemo se tudi kolektivu Pletilstva Prosenjakovci, GP Zvezda in kolektivu PTT-ja na Bakovski ulici.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Domanjševci, 22. januar 1992

Žalujoci: hčerka Brigita, hčerka Marta z možem Emilom, vnukinja Tina, mama Marija, brat Jože z družino, brata Karel in Gyula ter drugo sorodstvo

Zakaj si morala nam umreti,
ko pa s teboj je bilo tako
lepo živeti?
Odkar utihnil je tvoj glas,
žalost, bolečina domujeta pri
nas.

V SPOMIN

Boleč je spomin na 12. februar, ko bodo minila tri leta, odkar nas je nenadoma zapustila naša draga mama

Jolanka Breskoč

iz Domanjševca
1939—1989

Čutimo te in pri tebi smo, čeprav v plamenu svečk. Toliko tepega je odšlo s teboj, z nami je le nena bolečina, edini porok tihe žalosti, ki nas spremlja dan za dnem. Iskrena hvala vsem, ki se je spominjate, obiskujete njen prerani grob in ji s spoštovanjem v spomin nanjo prižgnete sveče.

Vsi tvoji, ki smo te imeli neizmerno radi

Kako, da nam to ni že prejsinilo! Bavčar in njegovi se vozijo z novimi beemveji in molčijo o izvoru denarja za njihov nakup. Peterle in finančni minister Šesok trdita, da iz vladinega denarja niso bili kupljeni. Ob tem smo lahko prepričani, da bi Peterle prav rad razkrinkal svojega policijskega ministra, ker ga ta skupaj z Ruplom najbolj »zajebava«.

Potem pa Bavčar tepega dne izjavi, da so bili mnogi udbini dokumenti in dosjeji uničeni...

Udba še vedno bogato nagrajuje.

Kljub Bavčarjevi »nesposobnosti« se nam je uspelo prističiti do nekaterih udbinih dosjejev. Zaradi integritete špijoniranih oseb in zaradi mirnega spanca nekdanjih in sedanjih udbašev, bomo imena prečrtali:

Poročilo oddal: XXXXX
Kraj akcije: gostilna ob cerkvi v kraju XXXX.

Način zbiranja podatkov: naslanjanje na sank, igranje pijanosti. »Protidržavni element XXXX je izjavil, da zunanaj v cerkvi bije ura. Kljub opozorilu, da cerkve zunanaj ni, je izjavo še enkrat ponovil«.

Slovenska republika in občinska birokracija se seveda nikoli ne pretegneta — zdaj pa, ko se bližajo volitve, si bosta dali še posebej veliko časa. Njihovi voljeni predpostavljani namreč že začenejo trepetati za svoje funkcije in jim ne bodo upali nič več odrežati, da se jim ne bi zamerali. Oni že vedo, kdo je resnična oblast, komu se ni dobro zameriti.

Nekaj pa bodo politiki vseh strank »svoje« birokrate zagotovo lepo prosili. Naj uredijo prošnje za državljanstvo 100.000 prosilcem, ki zdaj čakajo na odobritev.

Politične stranke se bodo kar kresale od prizadevanja, da se to uredi pred volitvami. Volilcev ni nikoli dovolj, dobri bodo tudi južnjaki.

Kučan se je zadnjič, ko je sprejel japonskega diplomata, prvič pokazal v vsej svoji državniški veličini. Japonec je bil prvi predstavnik tuje države, ki ga je slovenski predsednik gledal zviška.

Rupel je Japonca pričakal v razpetem suknjicu opečnate barve in mu stiskal roko kakor Martin Krpan Brdavsus.

Naslednji diplomatski sprejem bo opravil z zobotrebecem med zobmi in v domači halji.

Prezidij republike Prekmurje mu priporoča, da se za sprejem Rusov, ki bodo nemara kmalu prinesli priznanje, o garderobi posvetuje s Prezidijsko protokolarno službo.

Naši vrli ceremonijeri mu bodo gotovo priporočali »lederne črevice« (usnjene skornje), brgūše (lanene hlače z nacufanimi hlačnicami, ki segajo malo pod koleno) in »robačo« (srajco, po rusko: rubaška), ki mora biti nezapasana za hlače. Namesto zobotreba naj ima med zobmi »čibak« (pipa).

Prezidij je zgrožen, ker v občinskih programih za razvoj demografsko ogroženih območij (DOO), nič ne piše o ureditvi škorklinskih gnezd.

Za DOO so vendar potrebni »na novo izdelani« ljudje, za te pa je znano, da jih prinašajo škorklje!

Kaj delajo občinski krščanski demokrati? Kje so narodnjaki-plemenjaki?

Živo bitje, ki mu v soboškem programu za DOO posvečajo največ pozornosti in ga opisujejo z najbolj izbranimi izrazi, je prašič. Nastopa pod imenom »domači prašič«, potem po posebni tehnologiji preide v »domačega prašiča z blagovno znamko«, nazadnje se v »dopolnilni dejavnosti« vzredi v »image domačega gorčičkega prašiča«.

RESEDA NI KONJ

LIPOVCI

»Ftičje gostüvanje«

Društvo za varstvo in vzgojo ptic Slavček iz Beltincev tudi letos pripravlja za valentinovo FTIČJE GOSTÜVANJE, ki bo tokrat v

soboto, 15. februarja 1992, ob 19. uri v kulturni dvorani v Lipovcih. Gre za tradicionalno vsakoletno prireditev, ki s svojimi običaji privablja številne obiskovalce. Tako bo verjetno tudi tokrat v Lipovcih. F. M.

Radgonski mehurčki

Kdor vsaj občasno spremlja dogajanje v domačem kraju, mestu, občini in državi, se ne čudi več nepričakovanim in nepojasnjenim spremembam. Je pač tako, da nova metla pometi drugač kot stara; res pa je tudi, da pozabi včasih v kotu tudi kakšne večje »smeti«. Pa se ne razburja, kajti počistiti je treba še veliko drugih stvari... Je to res vselej potrebno, je treba »počistiti« vse prejšnje stavbe in vodilne ljudi?

Ne, tokrat se ne bom spuščal v državne ali meddržavne zadeve, saj me res bolj malo briga, kdo je danes v tisti stavbi, kjer so bili včasih rdeči, kaj je v tej in kaj v oni vili. Me pa jezi, če se to po metanju in spreminjanju nazivov tiče tudi mene. Pa ne neposredno (se ne bi splašalo)! Gre za povsem preprosto in konkretno zadevo iz Gornje Radgone, ki je marsikdo ne more razumeti in priznati moram, da je niti jaz ne razumem dokončno.

Center za socialno delo je bil dolga leta v občinski stavbi. Obiskovali so ga v glavnem ljudje, ki so potrebovali pomoč ali potrdila, večina teh pa se je v avtobusi pripeljala iz oddaljenih krajev. Resda so bili prostori bolj skromni, toda bili so v središču mesta in v bližini avtobusne postaje. In potem je pred leti (med vladavino zadnje komunistične oblasti) prišla direktiva, da se mora center preseliti. Zakaj? Kam?

Slišali smo lahko, da bodo končno dobili boljše in večje prostore v zgradbi za Beogradsko (ali kakšna je že bila v tistem času) banko. Na pripombe, da bodo morali starejši ljudje, ki so najpogostejše stranke, hoditi daleč z avtobusne postaje do centra, so odgovarjali: Stari ljudje morajo tako ali tako tudi k zdravniku ali v lekarno, center pa je le nekaj korakov naprej...

In tako smo se navadili, da je bilo treba po vbojajme hoditi zelo daleč; kdor pač hoče kaj dobiti, mora za to tudi kaj storiti! In ko smo prišli do centra, smo morali poslušati nezadovoljne uslužbenke, ki so tarnali nad smrdom po lepilu ali laku, ki da jim povzroča glavobole in vnetja oči. Prostore so jim namreč na novo uredili, pobarvali, položili itiso-ne...

Pred kratkim (prejšnji mesec) pa me je presenetila vest, da je center za socialno delo spet v občinski zgradbi. Zakaj? Je nova vlada ugotovila, da je stara naredila napako? So zdaj našli ustrezne prostore? Kakorkoli — tako je bolje, drži!

Šel sem pogledat k vходу v občinsko zgradbo, če je res, da so center preselili (sem pač tak, da hočem vsako stvar preveriti). In res: pred vhomom visi velika in že znana tabla z modrimi črkami in CENTER ZA SOCIALNO DELO. In veste, kaj sem še opazil? Da je ta tabla precej, precej večja od drugih, ki visijo pred vhomom v občinsko zgradbo. Večja je tudi od tiste, na kateri piše Skupščina občine in Izvršni svet.

Mogoče pa že sedaj slutijo, da bo v prihodnje delo Centra za socialno delo najpomembnejše, pomembnejše celo od dela izvršnega sveta? Bi rekel, da bo držalo — vsaj po vedno večjem številu brezposelnih in pomoči potrebnih sodeč!

»Radgončan«

Predstavili novi turistični avtobus turistične agencije Klas

KLAS tudi na vas...

Dve leti sta minili odkar so v Avtobusnem podjetju M. Sobota (ki se je med prvimi osamosvojilo in zapustilo Certus) ustanovili svojo turistično agencijo KLAS. Uvideli so, da je za njih ugodnejše, da sami organizirajo izlete in pripravljajo druge ponudbe, kakor pa da ponujajo le avtobusne prevoze drugim agencijam.

Po dveh letih so z delom agencije Klas zelo zadovoljni, saj pomeni tovrstna dejavnost premik h kakovosti poslovanja in »naš način prilagajanja na tržno gospodarstvo«, je povedal direktor

Ivan Hanc, direktor Avtobusnega podjetja Murska Sobota:

»Tudi naše podjetje vstopa na zahodni trg, v kar smo prisiljeni zaradi izgube trga v bivši Jugoslaviji. Zato pa mora biti naša ponudba zahtevnejša. Ob samih avtobusnih prevozih bomo prodajali številne zanimive ponudbe za odih in zabavo, izlete v Prago, Budimpešto, Trst in na Dunaj, pri tem bomo čim bolj izkoristili našo ugodno lokacijo. Se posebej ugodne programe pripravljamo za maturantske izlete in ekskurzije ter ogleda zanimivih strokovnih sejmov v Evropi.« (foto: bfp)

PREIMENOVANJE ULIC

Ne na vrat na nos!

Soboška komisija za preimenovanje ulic in pridobitev mestnega grba se je dosedanjega dela lotila z veliko zavzetostjo. O tem navsezadnje pričajo tudi številni sestanki, na katerih so skušali priti do najbolj sprejemljivih rešitev. Dobro se namreč zavedajo, da s preimenovanjem nekaterih mestnih ulic, ustanov in tudi šol ne kaže hiteti, ker lahko drugače pride do nepotrebnih napak. Imena, ki jih izbirajo, pravijo, naj vsebujejo v prvi vrsti krajevne značilnosti, lahko imajo kulturni prizvok, čim manj pa naj bo v njih političnih »primesi«. Posebno zato, ker bo treba, kot poudarjajo, preimenovali skoraj polovico mestnih ulic.

Če bo šlo vse po sreči, bi s preimenovanjem mestnih ulic končali do letošnjega aprila. S svojimi ugotovitvami in stališči pa bodo seznanili tudi širšo javnost.

M. JERŠE

Če ste vztrajali do sedaj, vztrajajte še nekaj časa, kajti čas za žrebanje velikih nagrad in Vestnikovega avtomobila se bliža.

Ne pozabite na avto!

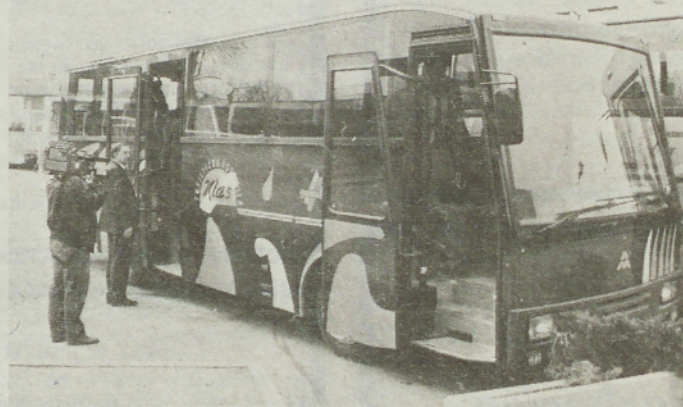
Cene gnojil

Vrsta	Panonka M. Sobota	KZ Ljutomer	KZ Lendava	Cipot Tešanovci
kan 27	1850.00	1820	—	1400.00
urea	1500.00	—	—	1700.00
NPK 15-15-15	1600.00	—	1700.00	1800.00
NPK 10-30-20	2890.00	2943.00	—	—
NPK 13-10-12	1450.00	1600.00	—	1050.00

Cene rabljenih avtomobilov

Ponudba rabljenih vozil na sejmu v Murski Soboti je že nekaj časa dokaj ustaljena. Na zadnji sejem minulo nedeljo so tisti, ki so se že naveličali svojih vozil, pripeljali 48 avtomobilov. Ponudba vozil je bila tokrat precej pisana, lastnika pa so zamenjali: zastava 126 P, letnik 1989, s prevoženimi 13.000 kilometri (3.000 DEM), zastava 101, letnik 1984, s prevoženimi 61.000 kilometri (2.800 DEM), R 18, letnik 1979, s prevoženimi 90.000 kilometri (2.700 DEM) in lada riva, letnik 1988, s prevoženimi 38.000 kilometri (3.800 DEM). Za ponazoritev še nekaj cen.

Znamka avtomobila	letnik	prevož. km	cena
Opel Kadett 1.6 D	1985	73.000	11.000 DEM
Opel Kadett 1.3 S	1989	25.000	15.000 DEM
Opel Vectra 1.6 I	1990	18.000	21.000 DEM
Lada 1300	1985	60.000	3.700 DEM
Golf JGL	1984	81.000	7.000 DEM
Zastava 128	1989	13.800	4.200 DEM
Zastava 128	1986	40.000	4.000 DEM
Zastava 126 P	1989	13.600	3.500 DEM
R 9 GTS	1983	110.000	7.000 DEM
Mercedes 200	1978	178.000	4.200 DEM
Škoda Forman	1991	10.500	8.000 DEM
Audi 100	1977	110.000	2.500 DEM
Alfa Romeo 331.35	1988	28.000	14.500 DEM
BMW 318	1984	70.000	14.000 DEM
Ford Escort 1.3	1987	44.000	15.000 DEM
Nissan Sunny 1.4 SLX	1991	23.800	19.000 DEM

Pred dnevi je z avtobusne postaje v Murski Soboti odpeljal na prvo daljšo vožnjo po Goričkem novi »luksuzni« avtobus Avtobusnega podjetja M. Sobota. Turistična agencija KLAS bo s tem konkurenčnejša. (foto: jz)

tor Avtobusnega podjetja M. Sobota Ivan Hanc. S pomočjo turistične agencije »tipajo« zahteve trga, hkrati pa uveljavljajo splošno filozofijo poslovanja in ta je: zadostiti vedno zahtevnejše potrebe uporabnikov storitev.

Tudi nakup novega avtobusa M.A.N. je del omenjene splošne filozofije poslovanja soboških avtobusarjev. 28-sedežni avtobus (s šoferjem in vodičem je lahko 30 potnikov) je najbolj primeren za izlete, saj je takšno število potnikov na izletih najpogostejše. Karoserijo so izdelali v ljubljanski Avtomontazi, pobarvali pa so ga kar sami v svojih delavnicah. Izvedeli smo, da je za podobo novega avtobusa v največji meri zaslužen Jože Puhar. Cena novega lepota je bila 300 tisoč nemških mark, prvi potniki pa trdijo, da avtobus prav zares vreden svoje cene saj ima kakovostne klimatske naprave, sanitarije, mini-kuhinja, barček, računalniško

krmiljene zavore ABS, vzmetenje na zračnih blazinah (kar omogoča zelo udobno vožnjo) in seveda video. Avtobus, ki bo vozil le po turističnih progah, bosta šofirala Jože Žido in Nikolaj Cuk.

Bernarda B. Peček

Murski val objavlja avdicijo

za radijske napovednike oz. voditelje. Zaposlitev je priložnostna, vabljeni so moški, ki še niso bili na avdiciji, imajo končano srednjo šolo in obvladajo slovenski knjižni jezik. Avdiciji bosta v petek, 15. t. m., ob 19.00 in v soboto, 16. t. m., ob 13.00 na Murskem valu v Soboti, Titova 29.

Demokrati v Radencih

14. februarja 1992 ob 17. uri prireja občinski odbor Demokratske stranke Slovenije v komunalni dvorani hotela Radin v Radencih okroglo mizo. Prišli bodo Igor Bavčar, Tone Peršak, Marko Kos, Igor Omerza.

Cene sadja in zelenjave

Vrsta	Tržnica	Zelenjava	Pomurje
solata	—	—	150.00
zelnje	—	60.00	50.00
ohrovt	—	—	80.00
cvetača	150.00	—	160.00
korenje	80.00	—	32.00
petersilj	300.00	—	—
fižol	150.00	—	81.00
čebula	60.00	—	—
česen	350.00	—	32.00
rdeča pesa	—	—	—
krompir	—	—	—
kisla repa	60.00	—	32.00
kislo zelje	60.00	—	—
jabolka	70.00	—	46.00, 51.00
hruške	140.00	—	—
mandarine	160.00	—	130.00
grenivke	—	—	127.00
limone	120.00	—	100.00
pomaranče	100.00	—	98.00
banane	120.00	—	114.00
fige	—	—	230.00
orehova jedrca	400.00	—	77.00
jajca	—	—	10.00, 12.00

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

TEČAJNA LISTA ŠT. 17 Z DNE 10. 2. 1992

Država	Valuta	Enota	Za devize			Za efektivno	
			nakupni	srednji	prodajni	nakup	prodaja
Avstralija	a. dolar	1	55.5896	55.7569	55.9242	54.00	—
Avstrija	šiling	100	640.1746	642.1009	644.0272	710.00	—
Belgija	frank/C	100	218.6918	219.3498	220.0078	215.00	—
Kanada	dolar	1	59.9004	60.0806	60.2608	61.00	—
Danska	krona	100	1,161.2512	1,164.7454	1,168.2369	1,142.00	—
Finska	marka	100	1,650.6613	1,655.6282	1,660.5951	1,626.00	—
Francija	frank	100	1,321.6101	1,325.5869	1,329.5637	1,300.00	—
Nemčija	marka	100	4,504.4652	4,518.0139	4,531.5734	5,110.00	—
Italija	lira	100	5.9819	5.9999	6.0179	5.90	—
Japonska	jen	45.9	56.1256	56.2945	56.4634	—	—
Nizozemska	gulden	100	4,001.7669	4,013.8083	4,025.8497	3,931.00	—
Norveška	krona	100	1,147.2873	1,150.7395	1,154.1917	1,220.00	—
Švedska	krona	100	1,238.7279	1,242.4553	1,246.1827	1,220.00	—
Švica	frank	100	5,047.7037	5,062.8924	5,078.0811	4,980.00	5,040.00
V. Britanija	funt	1	129.0979	129.4864	129.8749	128.00	—
ZDA	dolar	1	70.4589	70.6709	70.8829	72.00	—
Jugoslavija	dinar	100	—	60.0000	—	—	—
Rep. Hrvaš.	dinar	100	—	70.0000	—	—	—
Španija	pezeta	100	71.4859	71.7010	71.9161	—	—

- Tečaji za devize so s TL št. 27 Banke Slovenije in veljajo od 11. 2. 1992 od 0.00 dalje.
- Tečaje za efektivno oblikuje LB — Pomurska banka, d.d., in veljajo od 10. 2. 1992 od 9.30 do spremembe.
- Občani lahko prodajajo tujo efektivno v vseh menjalnicah. V enotah LB — Pomurske banke d.d., M. Sobota lahko poleg tega daje občani tudi kupujejo tuji denar.
- Valut, ki nimajo kupnega oziroma prodajnega tečaja za efektivno ne kupujejo oziroma prodajajo.

NE PUSTITE, DA INFLACIJA ZMANJŠUJE VREDNOST VAŠIH PRIHRANKOV!

Ponujamo vam rešitev: VARČEVALNO KNJIŽICO. Sredstva na varčevalni knjižici niso vezana, obrestovali pa vam bomo po enaki obrestni meri kot vezani enomesečni depozit.